

Torsdagen den 27 april

Kl. 12.00–22.50

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 6 april justerades.

§ 2 Avsägelse

Tjänstgörande ålderspresidenten meddelade att *Anna-Caren Sätherberg* (S) avsåg sig uppdraget som suppleant i näringsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Tjänstgörande ålderspresidenten meddelade att *Patrik Engström* (S) avsåg sig uppdraget som suppleant i socialförsäkringsutskottet från och med den 8 maj.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Tjänstgörande ålderspresidenten meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält *Anna-Caren Sätherberg* som ledamot i näringsutskottet, *Patrik Engström* som suppleant i näringsutskottet och *Marie Olsson* som suppleant i socialförsäkringsutskottet samt

att Moderaternas riksdagsgrupp anmält *Cecilie Tenfjord-Toftby* som suppleant i civilutskottet.

Tjänstgörande ålderspresidenten förklarade valda till

ledamot i näringsutskottet
Anna-Caren Sätherberg (S)

suppleant i civilutskottet
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)

suppleant i näringsutskottet
Patrik Engström (S)

Tjänstgörande ålderspresidenten förklarade vald *från och med den 8 maj* till

suppleant i socialförsäkringsutskottet
Marie Olsson (S)

§ 4 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i skatteutskottet skulle utökas från 27 till 28.

Kammaren medgav denna utökning.

§ 5 Val av extra suppleant

Val av extra suppleant i skatteutskottet företogs.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i skatteutskottet
Magnus Oscarsson (KD)

§ 6 Anmälan om faktapromemoria

Tjänstgörande ålderspresidenten anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2016/17:FPM85 Handlingsplan om finansiella tjänster för konsumenter:
Bättre produkter, fler valmöjligheter *KOM(2017) 139* till finansutskottet

§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Proposition
2016/17:173 till finansutskottet

Motioner
2016/17:3717 och 3718 till socialförsäkringsutskottet

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU14
Medborgarskap,
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU15
Migration och asylpolitik,
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU16
Anhöriginvandring och
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU17
Arbetskraftsinvandring
föredrogs.

*Medborgarskap,
Migration och asyl-
politik, Anhöriginvand-
ring och Arbetskrafts-
invandring*

Anf. 1 YILMAZ KERIMO (S):

Fru ålderspresident! Dagens debatt behandlar fyra motionsbetänkanden som rör medborgarskap, migrations- och flyktingpolitik, anhöriginvandring och arbetskraftsinvandring och berör ett stort antal kommittémotioner och enskilda motioner från allmänna motionstiden.

Jag yrkar bifall till reservation 5 i SfU17. I övrigt yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

Fru ålderspresident! Jag kan inledningsvis konstatera att den omläggning av politiken på dessa områden som regering och riksdag i bred enighet har beslutat om också kommer till uttryck i dessa utskottsbetänkanden. Den politik som regeringen för har bredast möjliga majoritet och är den enda möjliga om man ser till de förslag som framförs från riksdagens samtliga partier.

Förslagen bygger på utgångspunkten att det måste vara ordning och reda i flyktingpolitiken. Det är en politik som är väl avvägd utifrån de förutsättningar som gäller i vår omvärld. Det är en politik som bygger på en reglerad invandring som är hållbar.

Vi kan inte ha en politik som vitt skiljer sig från den i andra länder i Europa. Det är också därför som det är viktigt att vi driver på inom EU för en gemensam migrationspolitik där alla länder tar ett gemensamt ansvar.

Migrationen i världen ökar, och Sverige är en del i den utvecklingen. En förutsättning för att på sikt kunna hantera denna utveckling är att ha en långsiktigt hållbar och rättssäker migrationspolitik som värnar asylrätten. Asylrätten är en rättighet som är fastställd i internationella konventioner.

Antalet asylsökande som sökte sig till Sverige under 2015 var rekordhögt, och utmaningarna för det svenska asylsystemet var därför stora. Situationen i mottagandet är i dagsläget under kontroll, även om det fortfarande finns utmaningar.

För att hantera den akuta flyktingsituationen och upprätthålla asylrätten behövdes det en begränsning i flyktingmottagandet i Sverige. Det svenska regelverket anpassades därför tillfälligt till EU-rättens och internationella konventioners miniminivå genom tidsbegränsade insatser, exempelvis tidsbegränsade uppehållstillstånd och tillfälliga id- och gränskontroller.

De åtgärder som vidtogs tillsammans med politiska förändringar i andra länder och inom EU gjorde att betydligt färre personer sökte asyl i Sverige under 2016.

Enligt utskottet var de tillfälliga åtgärder som vidtogs i en mycket ansträngd situation nödvändiga och tillräckliga.

Jag vill framhålla att begränsningarna av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige är tillfälliga och att regeringen redan efter två år avser att bedöma behovet av att lagen ska gälla även under det sista året av giltighetstiden.

Även om regeringens politik har lett till att vi är på rätt väg i migrationspolitiken finns det utmaningar. En del av dessa utmaningar har funnits länge, och jag kan bara beklaga att tidigare regering inte påbörjade det nödvändiga förändringsarbetet.

Vi kan dock glädjas åt att detta arbete nu har satts igång. Det gäller exempelvis frågan om åldersbedömningar, där vi nu har en ny fungerande ordning på plats. Samma sak gäller boendefrågan, där alla kommuner nu måste dela på ansvaret för mottagandet av nyanlända. Detta är ett gemensamt ansvar för hela landet.

Vi har nu också en regering som är aktiv i EU-samarbetet för att påverka EU:s gemensamma regelverk, så att alla EU länder ska dela på ansvaret för de flyktingar som kommer till EU.

Inom samtliga berörda politikområden pågår mycket arbete, antingen i pågående utredningar eller i förslag som förbereds av regeringen. Många motionsyrkanden har därför avstyrkts med just det argumentet. Det gäller exempelvis förslag som berör det europeiska asylsystemet, mottagandet av asylsökande, verkställigheten av avvisnings- och utvisningsbeslut och frågan om lagliga vägar.

När det gäller studenters och forskares möjligheter att få stanna i Sverige har reglerna utvidgats. Förutsättningarna för utländska studenter att stanna kvar efter avslutade studier för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att bedriva näringsverksamhet är nu bättre – detta för att öka Sveriges attraktionskraft.

Utskottet noterar också att ett nytt direktiv har beslutats inom EU med regler om inresa och vistelse för bland annat studenter och forskare från länder utanför EU. Direktivet ska nu genomföras i medlemsstaterna. Enligt utskottets mening bör detta arbete avvaktas.

När det gäller EU-blåkort är det värt att nämna att det inom EU pågår ett arbete med ett nytt blåkortsdirektiv som ska upphäva och ersätta det nu gällande. Utskottet anser att detta arbete bör avvaktas. Enligt utskottet saknas det skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om ändring av utlänningslagstiftningen.

Regeringens särskilda utredare presenterade i december 2016, i betänkandet *Stärkt ställning för arbetskraftsinvandrare på arbetsmarknaden*, ett antal förslag till åtgärder för att stärka arbetskraftsinvandrares ställning på arbetsmarknaden.

I utredningens betänkande finns även förslag om att Migrationsverket ska ges möjlighet till direktåtkomst till vissa uppgifter hos andra myndigheter och att regeringen ska få meddela ytterligare föreskrifter om Migrationsverkets genomförande och redovisning av kontroll av arbetstillstånd.

Migrationsverket föreslås få direktåtkomst till vissa särskilt angivna uppgifter från Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten om uppgifterna behövs för hantering av ansökningar om vissa uppehållstillstånd och arbetstillstånd eller för kontroll av sådana arbetstillstånd.

Utredaren påpekar att direktåtkomst innebär särskilda risker för otillbörligt integritetsintrång. Frågan om en myndighet bör få direktåtkomst till information som finns hos en annan myndighet bör därför bedömas genom en avvägning mellan de skäl som talar för en sådan åtkomst och de integritetsskäl som talar emot.

Frågan om att motverka missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring måste tas på största allvar. Samtidigt kan det konstateras att frågan behandlats i en nyligen avlämnad utredning och att beredning pågår inom Regeringskansliet. Frågan om direktåtkomst är dock, vilket utredaren pekar på, komplicerad, och hänsyn måste tas till risken för integritetskränkningar.

Försämrade villkor och förutsättningar för arbetskraftsinvandrare, såsom långa handläggningstider hos Migrationsverket och ökad risk att få uppehållstillståndet återkallat på grund av mindre misstag begångna av arbetsgivaren, minskar Sveriges attraktionskraft och riskerar att hindra en nödvändig kompetensinvandring.

Vi utgår från att regeringen återkommer med förslag så snart det är möjligt. Ett tillkännagivande i denna fråga kan och bör inte enligt vår bedömning påskynda den grundliga beredning av frågan som vi anser är nödvändig. Motionerna, som får anses i huvudsak tillgodosedda, bör därför avstyrkas.

Fru ålderspresident! Med detta yrkar jag bifall till Socialdemokraternas och Miljöpartiets gemensamma reservation 5 i SfU17 och i övrigt bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 2 JOHAN FORSSELL (M):

Fru ålderspresident! Vi ska i dag behandla ett antal betänkanden. Jag ska strax återkomma till vilka reservationer jag vill yrka bifall till.

Låt mig dock inleda med att säga att vi i dag ses i den här kammaren mot bakgrund av att 300 000 människor har sökt asyl i Sverige på tre år. Det är en siffra som vi aldrig varit i närheten av tidigare. Det är faktiskt det högsta inflöde per capita som någonsin har uppmätts i ett OECD-land.

Det beror delvis på en omvärld som är i kris. Många människor är på flykt, på goda grunder. Men det beror också på att Sverige under lång tid tilläts ha ett regelverk, lagar och regler, som på flera punkter skilde sig drastiskt från vad som har varit praxis i vår omvärld. Det som har gällt i de flesta andra länder – till exempel tillfälliga uppehållstillstånd, försörjningskrav vid anhöriginvandring som har fungerat i praktiken och medicinska åldersbedömningar för ensamkommande – var under lång tid avlägset i Sverige.

Det är alltid lätt att vara efterklok. Men jag tror att den enkelspåriga diskussionen om migration, rörlighet över nationsgränserna och målkonflikter som migrationspolitiken innebär har varit dålig för Sverige. Konsekvenserna kommer att ramsätta svensk politik under många år framöver, kanske inte främst när det gäller just migration utan snarare när det gäller integration. Den stora frågan är hur vi ska undvika att upprepa de senaste decenniernas misslyckade integrationspolitik och i stället skapa förutsättningar för att fler människor ska kunna få ett arbete, få en bostad och bygga sig en framtid i vårt land.

Prot. 2016/17:101
27 april

*Medborgarskap,
Migration och asyl-
politik, Anhöriginvand-
ring och Arbetskrafts-
invandring*

Fru ålderspresident! Migrationsverkets prognos anlände i går. 34 000 människor beräknas söka asyl i Sverige under 2017. Det är ungefär på samma nivå som förra året. Det är naturligtvis färre än under den mest intensiva fasen under flyktingkrisen. Samtidigt är det något fler än de som har sökt asyl i Sverige jämfört med ett tioårssnitt – flyktingkrisen borträknad.

Vi har också fortfarande problem med långa handläggningstider.

Det finns också en stor osäkerhet i Europa. Är det någon som vet i dag hur EU kommer att se ut om sex månader, eller kanske om sex veckor?

Det är också uppenbart att vi har stora problem på bostadssidan. Kommunplaceringarna fungerar inte. Det viktigaste skälet till det är helt enkelt att det byggs för lite. Det är för svårt att bygga, och det tar för lång tid.

Enligt SVT:s granskning från i fjol är det bara 4 stycken av de 50 kommuner som har det största betinget för i år som beräknas klara årets tilldelning. Jag vill understryka att det gäller i kommuner oavsett politisk färg. Det blev vi också varse så sent som häromdagen, när S-styrda Malmö nu i praktiken ber om ett undantag från lagstiftningen; de vill inte ta emot fler nyanlända.

Jag vill också påminna regeringen och regeringspartierna om den överenskommelse som slöts häromåret mellan ett stort antal partier. Där underströks vikten av att göra regelförenklingar i syfte att få fler bostäder på plats. Fortfarande har det kommit väldigt få sådana förslag. Regeringen pekar på kommunerna med hela handen men har i praktiken bakbundit deras möjligheter att leverera vad lagen kräver. Här har Alliansen tillsammans lagt ett stort antal förslag på riksdagens bord.

Fru ålderspresident! Nu höjs röster för att Sverige ska återgå till den politik som ledde Sverige in i krisen. Det sägs att den tillfälliga lagen ska vara just tillfällig, en parentes. Det sägs att det enda anständiga vore att helst före 2019 låta allting återgå till vad som gällde tidigare. Jag tror att det skulle vara ett misstag. Det skulle riskera att återigen försätta Sverige i en situation där vi inte har kontroll. Under krisens mest akuta fas var människor tvungna att sova utomhus. Människor sattes på bussar utan att få veta till vilken destination i Sverige de skulle åka.

Nu har vi också mycket svåra integrationsproblem i Sverige. Knappt hälften av alla nyanlända arbetar ens en timme i veckan efter åtta år i Sverige. Moderaternas svar på detta är mångfasetterat. Det handlar framför allt om integrationspolitik. Men en del är också att Sverige behöver en migrationspolitik som är långsiktig och skapar förutsättningar, så att människor kan veta vad som gäller och hur lagar och regler ska se ut i Sverige på lite längre sikt än bara några veckor. Men det behövs också en migrationspolitik på en hållbar nivå, där vi faktiskt kan klara integrationen av alla de människor som har sökt sig till Sverige.

Fru ålderspresident! Migrationspolitikens grundval är att den som har asylskäl ska få en fristad medan den som saknar det ska återvända hem. Det måste helt enkelt vara skillnad mellan ja och nej.

Precis som vi kommer att ha mer diskussioner om integration i den här kammaren är det här en debatt som vi tyvärr fortfarande bara är i början av. I går skrev Migrationsverket upp prognosen även för antalet personer som förväntas avvika kommande år. Ett redan bekymmersamt läge blev ännu mer bekymmersamt.

Migrationsverket beräknar att 51 000 nya ärenden ska överlämnas från Migrationsverket till polisen de kommande åren. Vi har redan i dag ungefär 20 000 utvisningsärenden. De tre senaste åren har 11 000 ärenden preskriberats. Det rör sig, lågt räknat, om sammantaget mellan 70 000 och 80 000 människor. Det motsvarar storleken på en medelstor, eller kanske till och med lite större, svensk stad som inom några år riskerar att befinna sig i det djupaste av utanförskap.

Det här är djupt problematiskt. Det urholkar inte bara förtroendet för migrationspolitiken; det undergräver också skillnaden mellan ja och nej. Det kommer att medföra en social utsatthet som vi aldrig har sett i det här landet tidigare. Vem tar ansvar för 70 000–80 000 människor som lever i det skuggsamhället? Vem ska ta ansvar för de barn som kommer att födas in i detta?

Det är lätt att vara efterklok. Men det är ett problem att det har funnits en inställning i svensk politik där det har setts som inhumant att ta tag i det framväxande skuggsamhället. Man har inte vågat säga att en reglerad invandring bygger på att den som saknar asylskäl ska återvända hem, annars har man inte en hållbar politik.

Migrationspolitik är svårt eftersom det handlar om människor. Det handlar om människor som ofta befinner sig i olika former av utsatthet. Många har goda skäl för att söka sig till Sverige, med eller utan asylskäl. Man vill ha en bättre framtid. Men att negligera grunden i migrationspolitiken, skillnaden mellan ja och nej, är inte humant och inte heller långsiktigt.

Fru ålderspresident! All internationell erfarenhet visar att om man ska förhindra att ett sådant skuggsamhälle växer fram måste man göra det redan innan problemen har vuxit sig stora. När problemen finns där är det svårt att hantera.

Jag ifrågasätter om regeringen har kraften och förslagen för att vända utvecklingen. Vi kan se att förvarsplatserna inte räcker till, att utlänningskontrollerna har sjunkit som en sten och att återvändandet inte fungerar. Förra året verkställde polisen bara 3 700 ärenden. Det var 4 000 ärenden som preskriberades. Vi preskriberar alltså fler ärenden i detta land än vad som kan verkställas med tvång.

Dessutom är den lagstiftning som regeringen har aviserat, och som skulle presenteras redan i mars, försenad.

Från Moderaternas sida har vi sagt att det allra viktigaste i detta läge är att vara tydlig mot den person som befinner sig i denna situation. Livet blir inte enklare för att man går under jorden. Ofta blir vardagen bara mycket svår med trångboddhet, utsatthet och utnyttjande. Det är bättre och mer humant att återvända hem och kunna utnyttja det återvändandebidrag som finns. Sedan är man naturligtvis mycket välkommen att återvända till Sverige som arbetskraftsinvandrare.

Om detta ska fungera måste det också bli en konsekvens för den som bryter mot lagar och regler. Vi har pekat på vikten av fler förvarsplatser och fler poliser som kan genomföra ytterligare utlänningskontroller. Vi vill att preskriptionstiden som i dag är bara fyra år minst fördubblas. Det är i sammanhanget också ett problem att rödgröna kommuner runt om i Sverige ger försörjningsstöd till personer som saknar uppehållsrätt. Detta är insatser som måste göras nu för att vi ska bryta skuggsamhället. Om vi väntar kommer det snart att vara för sent.

Fru ålderspresident! Det saknas inte problem och utmaningar i migrationspolitiken. Det handlar om skuggsamhällen, årslånga handläggnings-tider, skenande kostnader och att vi har blandat ensamkommande barn med vuxna män på HVB-hem och så vidare.

Låt mig samtidigt berätta vad som inte är ett problem. Det är att det kommer människor till Sverige och arbetar under ordnade och rimliga villkor. Sverige är ett av världens rikaste länder. Vi har en välfärd som många bara drömmer om. Detta välstånd har inte skapats av politiska beslut, det har inte skapats genom centrala kommittéer och det har inte skapats av staten eller av myndigheter. Det välstånd som vi åtnjuter har skapats av en enda sak, nämligen av att människor har kavlat upp sina ärmor och arbetat hårt under hundratals år. De har plöjt sin mark, de har arbetat i gruvan eller i fabriken och de har skött om sitt hem.

Detta har fortsatt in i vår tid. Visst finns dessa gruvor kvar, men de har samtidigt kompletterats av en mängd nya arbetstillfällen i branscher som vi för kanske bara tio år sedan inte ens visste skulle finnas.

Under flera hundra år har Sverige varit föremål för arbetskraftsinvandring. Ibland har människor lämnat Sverige för att söka sig till Amerika. Det var 1,2 miljoner människor som sökte sig dit i mitten av 1800-talet. Men på senare tid har människor i stället kommit till Sverige. Med början efter andra världskrigets slut har finnar, jugoslaver och greker kommit till Sverige och bidragit med sitt arbete och gjort vårt land till ett ännu bättre land att leva i.

Den dåvarande alliansregeringen genomförde en viktig reform för att säkerställa att Sverige har ett modernt regelverk på plats. Den reformen var viktig. Man kan i dag stanna upp och konstatera att Sverige har en attraktivitet som kan mäta sig med många andra betydligt större länder när det gäller just högutbildad arbetskraft. Det är faktiskt mycket fascinerande och någonting som det finns anledning att känna stolthet över.

Men tiden har också hunnit i kapp oss. Alla regelverk måste vårdas, och i dag fungerar det inte så bra som det borde. Vi har en situation där vi utvisar högutbildad arbetskraft – eftertraktade och skötsamma personer som jobbar hårt och betalar skatt – på grund av mindre fel som ofta har inträffat flera år tillbaka i tiden. Det är inte värdigt ett land som Sverige.

Självklart ska vi vara tuffa mot fusk precis som mot andra lagöverträdelser. Men rädslan för att arbetskraftsinvandring ska utmana gamla strukturer, men även den bild som ibland har funnits att arbetskraftsinvandring nästan per definition skulle vara synonym med fusk och utnyttjande, har skapat nya problem snarare än att lösa dem.

Här har vi nu med en situation som går rakt på tvärs mot ambitionen att göra Sverige till en modern kunskapsnation, öppen för nya idéer och tillväxt.

Allianspartierna har tagit fler initiativ för att stoppa detta vansinne. Vi har skrivit frågor och interpellationer, och vi har fått ett enigt socialförsäkringsutskott att ställa sig bakom problembilden. Men ännu har ingenting hänt. Vi har också lagt ett förslag på riksdagens bord om helhetsbedömningar som skulle kunna erbjuda en lösning på detta problem. Jag beklagar att Socialdemokraterna tillsammans med Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna har valt att avstyrka det.

När jag nu avslutar mitt anförande gör jag det med frågan: Hur många ytterligare hårt arbetande människor ska behöva utvisas ur Sverige innan dessa partier inser problemets storlek?

Jag vill slutligen yrka bifall till reservation 41 i SfU15, till reservation 4 i SfU16 och reservationerna 1 och 4 i SfU17.

Anf. 3 YILMAZ KERIMO (S) replik:

Fru ålderspresident! Jag har lyssnat på Johan Forssells anförande. Han målar bara upp en bild av våra problem, men han har inte många förslag för att lösa dessa problem.

Han nämnde att integrationen är en jätte viktig fråga. Jag instämmer i detta. Han säger också i sitt anförande att det inte fungerar med kommunplaceringarna. Men varför gör det inte det? Om vi tittar på detta framgår det att alliansstyrda eller moderatstyrda kommuner tackar nej till nyanlända – Danderyd, Täby och Nacka. Malmö, Södertälje och andra S-styrda kommuner tar emot de flesta genom EBO. Ni vill inte heller avskaffa EBO. Samtidigt säger Johan Forssell att integrationen inte fungerar. Men integrationen fungerar inte om man inte har en solidarisk mottagning. Om integrationen ska fungera måste de människor som kommer blandas med övriga svenskar. Då blir den sociala utsattheten inte så stor.

Vad säger Johan Forssell om att kommunplaceringarna inte har fungerat för att vissa moderatstyrda kommuner säger nej? Hur ska man lösa detta?

Anf. 4 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru ålderspresident! Det är intressant att höra dessa frågor. Det är en nyhet för mig om regeringen vill avskaffa EBO. Jag har inte noterat det än så länge. Regeringen har styrt i 31 månader, och det har funnits gott om tillfällen att i så fall göra det. Om man tänker lägga fram detta förslag har jag ett antal frågor, till exempel hur de människor som i dag inte bor i EBO under rådande bostadsbrist ska hitta någonstans att bo. Men Yilmaz Kerimo får gärna utveckla det lite mer i sin nästa replik.

Jag presenterade i mitt anförande flera förslag till lösningar. Jag tyckte att jag var mycket tydlig, inte minst om skuggsamhället. Jag hade fem förslag, och det är fem förslag fler än vad jag tror att regeringen har lyckats presentera. Jag presenterade förslag kopplade till arbetskraftsinvandring och om helhetsbedömningar. Om man fick betalt varje gång regeringen hanterat ett samhällsproblem i form av en utredning eller kanske en samordnare, då hade vi nog alla varit förmögna vid det här laget.

Jag kan konstatera att klockan går. Problemen finns inte bara kvar, utan de ökar i betydelse. Att då höra från en socialdemokrat att vi inte har presenterat förslag när det faktiskt är ni som styr detta land är mycket märkligt.

Låt mig även tala om kommunplaceringarna. Vi sa mycket tidigt att det kommer att bli nödvändigt att faktiskt bromsa utslussningen från Migrationsverket av den enkla orsaken att antalet bostäder inte räcker till, framför allt som en följd av att den nödvändiga politiken inte finns på plats för att möjliggöra detta bostadsbyggande. Det fick vi utstå mycket kritik för, inte minst i denna kammare. Och se vad som händer några månader senare. Nu vill alltså det socialdemokratiskt styrda Malmö i praktiken inte

längre ta emot nyanlända. Låt oss gärna diskutera dessa frågor. Men börja med att sopa rent framför egen dörr.

Anf. 5 YILMAZ KERIMO (S) replik:

Fru ålderspresident! Johan Forssell svarade inte riktigt på frågan hur man ska lösa frågan om kommunplaceringarna som inte fungerar. Det fungerar inte därför att vissa kommuner säger nej och hänvisar till att de inte har bostäder. Men samma problem finns i alla kommuner, men andra kommuner har hanterat det.

När det gäller att Malmö nu säger nej säger de inte nej till fler flyktingar. De säger att även EBO ska räknas av när man blir kompenserad. Det är jättemånga som bor där enligt EBO. Man vill att det ska räknas när man får anvisningar.

Men däremot har Täby, Nacka och Danderyd, som är moderatstyrda, sagt nej bara för att de inte har några bostäder. Det är ingen anledning. Det är typiskt att det kommer från moderatstyrda kommuner och inte från S-styrda kommuner, som har hanterat detta. S-styrda kommuner har väldigt många i EBO redan. Det är därför som det inte har fungerat. Men de har hanterat det ändå. Men det har inte de moderatstyrda kommunerna gjort.

Det blir större segregation när vissa väljer att bo enligt EBO i bara Malmö, Södertälje och Botkyrka. Men om alla kommuner tar ett solidariskt ansvar, som vi kräver inom EU, i vårt eget land skulle det fungera mycket bättre. Även integrationen skulle då fungera bättre.

Anf. 6 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru ålderspresident! Jag tror att det är dags att Yilmaz Kerimo uppdaterar sina talepunkter lite grann. För att ta Täby som ett exempel har Täby kommun precis tecknat ett stort avtal med Migrationsverket om att överta befintliga strukturer för att ge bostad till nyanlända.

I S-styrda Haninge vill man nu däremot ha ett undantag från kommunplaceringarna. Det är Socialdemokraterna som styr där. Vi har redan nämnt Malmö, där Socialdemokraterna också styr och där man i praktiken inte vill ha fler nyanlända via denna lagstiftning.

Det är alltså lite mer komplicerat än att detta skulle handla om partifärg, Yilmaz Kerimo. Jag ska berätta vad det handlar om: Det handlar om att de nödvändiga reglerna för att på kort tid ta fram väldigt många nya bostäder inte finns på plats. Detta sa Alliansens partier redan hösten 2015 – det var därför vi fick in det i den överenskommelse som vi slöt.

Därefter har det i praktiken gjorts väldigt lite från regeringens sida. Alliansen har tillsammans presenterat en motion med konkreta förslag på hur vi kan minska krånglet och öka möjligheterna att bygga i nya lägen, på nya sätt och med nya strukturer för att klara av det här problemet.

Problemet är dock att regeringspartierna väljer att avslå detta. Frågan är om det inte snarast är Yilmaz Kerimo som är svaret skyldig. Om ni nu verkligen på kort tid vill få fram dessa bostäder, varför presenterar ni då inga förslag för att ta fram dem? Och varför avslår ni de konkreta reformer som Alliansens partier har lagt på riksdagens bord?

Anf. 7 PAULA BIELER (SD):

Fru ålderspresident! Jag kan inledningsvis skicka en hälsning till Socialdemokraterna: Om man vill avskaffa EBO går det alldeles utmärkt att yrka bifall till yrkande 19 vår motion 3409, som handlar just om att se över EBO-lagstiftningen och antingen avskaffa den eller möjliggöra för kommunerna att undantas.

Fru ålderspresident! Vi behandlar i dag fyra betänkanden i ett. Ett betänkande handlar om medborgarskapsfrågor, ett handlar om migration och asylfrågor, ett handlar om anhöriginvandring och ett handlar om arbetskraftsinvandring.

Vi hörde nyss Moderaternas talesperson Johan Forssell säga här i talarstolen att detta sker mot bakgrund av vad som har hänt de senaste åren och – flera gånger – att det är lätt att vara efterklok.

Jag kan stå här och stolt säga att för mig och mina partikamrater har det också varit väldigt lätt att vara förklok. Det är inte på något sätt märkligt att det som har skett har skett, utan det var på alla sätt förutsägbart. Det kanske inte var förutsägbart exakt när, exakt hur eller exakt vilka siffror det skulle handla om, men att vi stod inför en kris och att den politik som fördes öppnade upp för de följd effekter som vi har sett har varit en självklarhet under lång tid.

Det finns till och med ministrar i nuvarande regering som har uttryckt sig på exakt detta sätt. Det är självklart att om Sverige har en generösare migrationspolitik än övriga EU-länder kommer vi också att få ett betydligt större mottagande än övriga EU-länder. Det här är bara en liten del i den politik som har förts och som har lett till den situation som vi varit i och fortfarande är i.

Fru ålderspresident! Det har varit ett par mycket omtumlande år, minst sagt, där siffrorna för antalet asylsökande som valt att söka asyl i just Sverige har skjutit i höjden.

Det har också varit ett par omtumlande veckor. Mot bakgrund av superkrisen 2015 började allt fler partier svänga, men de senaste veckorna – sedan vi drabbats av ett terrorattentat som krävde dödsoffer utöver terroristen själv – har det varit än märkligare att lyssna på övriga partiets utspel och uttalanden.

Helt plötsligt talar jättemånga om att det är ett problem att vi har ett så stort antal avvikna personer i Sverige – personer som efter avslagsbeslut har stannat kvar i Sverige och befunnit sig i vårt land utan legal rätt till detta. Självaste Miljöpartiet har ett språkrör som gick ut och talade om att man kanske bör sätta fotboja på fler personer som får avslag för att minska antalet som kan gömma sig i vårt land illegalt.

Det är förstås bra att fler personer som jobbar med politik och som har ansvar för vårt land inser det självklara i att lagar och beslut måste följas. Jag kan dock inte låta bli att tycka att det är både oroväckande och en aning ironiskt att vi, som har påpekat detta under lång tid, just med motiveringen att det handlar om att lagar ska efterlevas och att regler inte får urholkas, har anklagats för att vara populistiska och för att dra alla över en kam.

Det ska till ett terrordåd för att andra politiker ska inse att personer inte ska vistas i vårt land illegalt. Är det bara terrorister som ska utvisas om de har ett utvisningsbeslut på sig? Är det bara de som begår grova brott som inte ska få stanna om de inte har rätt att stanna?

*Medborgarskap,
Migration och asyl-
politik, Anhöriginvand-
ring och Arbetskrafts-
invandring*

Det är två olika debatter som har blandats ihop, och jag fascineras över hur detta samtal har förts.

För mig och för mitt parti är det, som sagt, alldeles självklart: Om vi har regler ska dessa följas. Om beslut fattas ska dessa följas.

När man talar om att värna asylrätten måste man också se över vad det är som urholkar den. Är det inte så att vi urholkar asylrätten om vi är slapphänta och låter personer stanna kvar fastän de har kommit hit, sagt sig söka asyl och fått beslut om att de inte har asylskäl? Då tillåter vi att systemen missbrukas för att användas som migrationsvägar till vårt land – inte för att erbjuda skydd till dem i akut nöd och behov av detta.

Fru ålderspresident! Vi har redan varit inne på att Migrationsverket släppte sin nya prognos i går. Jag ska direkt passa på att rätta Johan Forssell lite grann. Han sa att 51 000 ärenden beräknas lämnas över till polis de närmaste fyra åren, men dessa 51 000 ärenden är de där ärendet beräknas lämnas över till polis och där personen beräknas avvika.

Därutöver är det ytterligare 20 000 som beräknas flyttas över till polis för att utvisas med tvång och som alltså inte förmår att självmant följa våra lagar och att respektera våra beslut. Denna siffra är dock väldigt låg satt i relation till hur många som faktiskt följer de beslut som fattas.

När jag ändå pratar om prognosen från Migrationsverket vill jag passa på att nämna något om de 34 000 personer som – vilket vi hörde tidigare – beräknas komma hit under innevarande år för att söka asyl. Det här är en siffra av flera. Det har presenterats scenarier med både större och mindre antal asylsökande. Spännvidden är från 22 000 till 45 000 asylsökande under innevarande år.

Men jag vill vara tydlig med att Migrationsverket poängterar att det råder en väldigt stor osäkerhet, inte bara gällande att det finns en stor spännvidd utan också vad beträffar det faktum att användandet av de migrationsvägar som har tagits till Europa, som bromsades när fler länder införde gränskontroller, såg över villkoren för mottagande och började få kontroll över sina gränser, börjar öka igen.

Siffrorna börjar åter peka uppåt för antalet som kommer direkt till Italien via den centrala rutten över Medelhavet. Vi ser att siffrorna för rutterna runt Medelhavet också är på väg uppåt.

Vad gäller den minskning som vi har sett, som till stor del har följt av att andra länder har börjat att ta sitt ansvar och ha gränskontroller, påpekar Migrationsverket att det finns en stor risk att systemet kommer att braka samman ännu en gång. I takt med att antalet ökar finns det en betydande risk att övriga länder inte längre vill, orkar eller förmår att hålla sina gränser och ha kontroll över migrationen.

Anledningen till att jag tar upp detta är att ingen ska kunna hävda att Migrationsverket inte varnade, vilket på senare tid har varit populärt att hävda bland regeringspartierna gällande de rapporter som har kommit om hur man hanterade situationen 2015.

Migrationsverket varnade redan då. Migrationsverket lämnade prognoser med tydlig information om att det rörde sig om osäkra prognoser och att det fanns många faktorer som kunde påverka resultatet åt olika håll. Ändå framställs det som att man inte visste, att det inte var säkert och att ingen kunde förutse. Ändå hävdas det att det är lätt att vara efterklok och att vi har varit naiva. Det sista kan jag instämma i, inte att vi har varit det men att väldigt många i kammaren har varit det.

Fru ålderspresident! Sverigedemokraterna har under flera års tid lagt fram många konkreta förslag om hur man kan påverka de migrationsströmmar till Sverige som sker i namnet av asyl, under förevändningen att man söker asyl, men som i själva verket är sätt att förflytta sig och migrera vidare från en förvisso dålig situation men inte för att akut söka skydd.

Vi har talat om vikten av att säkerställa att principerna som låg till grund för Dublinförordningen – att man ska söka asyl och få skydd i första säkra land – ska gälla. Övriga länder i EU – och egentligen även utanför, för det är inte bara Europa som kan erbjuda skydd – måste pressas att ta det ansvar de har i egenskap av att vara den första plats där personer kan nå säkerhet.

Hela tanken bakom att man ska söka skydd och beviljas skydd där man befinner sig, såsom asylsystemet är utbyggt, är för att personer inte ska behöva flytta. De ska inte behöva röra på sig längre än till en säker plats. Det är byggt för de ställen där det redan fanns en stor bredd, en stor diaspora, som skulle skyddas från att fortsatt förtryckas där de befann sig. De skulle ha rätt att stanna där de var.

Dem migrationspolitik som inte minst Sverige har fört har lett till att man har godkänt och godtagit att andra länder smiter undan sitt ansvar. Andra länder erbjuder så dåliga villkor att man har ett race to the bottom, där personer som behöver skydd känner sig mer eller mindre tvungna att flytta sig vidare.

Man öppnar därmed också upp för att andra personer passar på och ansluter till migrationsströmmarna. Kommer de inte direkt från stridens hetta är det svårare att spåra tillbaka. Det är därför vi har långa handläggningstider, långa utredningar och mycket osäkerhet. Man ser inte konkret var personer kommer ifrån när personer rör på sig.

Vi ska självfallet hjälpa till. Vi ska självfallet bidra till mottagande via vidarebosättningssystemet där det finns behov av det. Vi ska bidra till att de länder som geografiskt befinner sig nära också har en kapacitet och får möjlighet och stöd för att vara just den geografiska plats där personer får skydd.

Vi ska vara beredda på, även om det är väldigt osannolikt, att om en kris händer i vårt närområde ska vi kunna erbjuda platser, ta över huvudet, och kräva hjälp från andra länder för det praktiska med detta.

Vi har under lång tid lagt fram många konkreta förslag med många hänvisningar till exakt vilka förordningar och internationella avtal som ger oss rätt att agera och som ger oss rätt att säga: Stopp, ni tar inte ert ansvar, som ger oss rätt att säga: Det är inte här personer ska söka asyl.

Fru ålderspresident! Nog om detta för tillfället. Jag vill tala lite kort om en annan fråga där det har svängt mycket de senaste åren. I valrörelsen, och inte minst i valrörelsen inför valet till Europaparlamentet, skedde ett mirakel i Sverige. Sverigedemokraterna hade påtalat att vi hade problem med ett organiserat tiggeri i Sverige med personer som utnyttjas, personer som begår brott och kriminella nätverk som lever på detta. Vips, om vi påtalar detta, finns inte problemet.

Det fanns inget problem med tiggeri i Sverige. Det fanns inget organiserat tiggeri. Det var omöjligt att förbjuda fattigdom, uttalade man. På senare tid har allt fler partier återigen även i denna fråga insett: Jo, det är ett problem med organiserat tiggeri. Vi har problem med personer både som utnyttjas och som utnyttjar till följd av, återigen, slapp efterlevnad av de

*Medborgarskap,
Migration och asyl-
politik, Anhöriginvand-
ring och Arbetskrafts-
invandring*

regelverk som gäller, bristande kontroller och bristande vilja att ta tag i problemet och agera.

En av de reservationer jag avser att yrka bifall till handlar om den fria rörligheten inom EU. Vi vet att det tyvärr ofta är så att en stor del av det tiggeri som vi har i Sverige är en följd av att det finns andra länder som har släppts in i EU som inte förmått ta ansvar för sina egna medborgare. Dessa medborgare åker i stället hit för att försörja sig genom tiggeri på våra gator.

Det här är ett typiskt exempel på när regelverk inte efterlevs. Man har rätt som EU-medborgare att åka till andra länder och vistas där i tre månader. Men vi har ingen kontroll över hur länge personerna vistas här. Vi har ingen registrering som sker när de kommer in. De måste visa att de är medborgare, men sedan händer inte så mycket. De kan stanna här ganska lång tid utan att över huvud taget få det prövat.

Vi hade tidigare kontroll, registrering och krav på folkbokföring även för EU-medborgare. Det togs bort till följd av ett EU-direktiv. Tyvärr händer det ofta att EU ger med ena handen, tar med andra handen, och gör det hela sämre i slutändan.

Egentligen är det allt detta som man hänvisar till från utskottets sida när vi i dag säger att det finns ett behov av att återinföra kontroll, registrering och krav på medvetenhet om vilka som befinner sig i vårt land, när, var och hur.

Vi står fast vid att regelverk och förordningar är utformade på ett sådant sätt att de inte fungerar och att de gör mer skada än nytta. När andra länder under lång tid har kunnat strunta i vissa förordningar som gäller kan också Sverige hävda att vi har ett behov av kontroll. Systemet fungerar inte.

Jag kan också notera att i själva ställningstagandet från utskottet talar man om att det finns en möjlighet att avvisa vid gränsen när EU-medborgare kommer hit om de inte kan visa sin identitet. Om de inte är EU-medborgare har de självfallet inte rätt att komma hit. Det gäller också om det finns skäl att anta att de inte kommer att kunna försörja sig eller göra rätt för sig.

Hade jag varit naiv hade jag väl hoppats att utskottets ställningstagande egentligen innebar att man ville att fler skulle avvisas vid gränsen. Det är väl också ett medskick till regeringen att se till att sådana kontroller implementeras.

Fru ålderspresident! Det finns självfallet skäl när personer fullt legitimt och välkommet ska kunna flytta till Sverige. Det kan handla om arbete, studier eller om de hittar sin kärlek och finner att Sverige är det land där de har mest gemensamt och som de vill bosätta sig i.

Sverigedemokraterna gör en väldigt stor skillnad mellan uppehållstillstånd och medborgarskap. För oss är det en självklarhet att om man vill stanna i Sverige permanent och vill ha permanent uppehållsrätt bör man också sträva efter att bli svensk medborgare. Då bör vi också uppvärdera medborgarskapet.

Det är en grundläggande tanke för oss i synen på hur man skapar gemenskap. Medborgarskapet måste uppvärderas. Vi har haft detta som en röd tråd, inte minst i vår höstbudget förra året och i efterföljande debatter. Därför kommer jag inte att orera länge om det. Jag ser att många är oroliga, och jag har redan dragit över min anmälda talartid väldigt mycket.

Jag vill poängtera att det är en väldigt stor skillnad mellan att vara här av en specifik anledning som gör att man beviljas uppehållstillstånd – det ska kunna förlängas och utvärderas, men det ska fortfarande vara bundet till att man följer de villkor som gäller för detta – och att ha ovillkorlig rätt att vistas i vårt land. Det bör vara förbehållet medborgare, de som fullt ut anammat att vara svenskar och som ser Sverige som sitt hemland.

Fru ålderspresident! Med detta står jag givetvis bakom samtliga reservationer från Sverigedemokraterna. Men för tids vinnande yrkar jag endast bifall till reservation 2 i SfU14 och reservationerna 19, 37 och 43 i SfU15.

Anf. 8 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru ålderspresident! Jag tänkte att vi skulle växla några ord om den enda fråga, mig veterligen, rörande dagens betänkande som Paula Bieler inte nämnde i sitt anförande, nämligen arbetskraftsinvandring. Vi har ju ett sådant ärende också.

Precis som jag nämnde har vi en situation i dag, inte bara i Stockholm utan faktiskt i många delar av vårt land, där det råder brist på arbetskraft. Detta kan man tycka är märkligt när vi samtidigt har många människor som på kort tid har kommit till Sverige, men arbetskraft är inte alltid direkt utbytbar. I ett modernt kunskapssamhälle som vårt ställs höga krav på att man har rätt kompetens, rätt utbildning och rätt erfarenheter. Detta är något som påverkar oss alla.

Inte minst de stora internationella techföretagen och deras beslut om de ska verka i Sverige eller något annat land påverkar förutsättningarna för tusentals människor. Detta har vi sett exempel på den senaste tiden. Det finns flera företag som har talat om att dagens regelverk hotar deras fortlevnad här i Sverige. Ett exempel är it-tekniker och it-specialister, där det saknas 20 000 personer bara i Stockholmsregionen fram till 2020.

Samtidigt som vi har detta problem har vi nu ett läge där vi varje vecka utvisar högutbildad och eftertraktad personal i princip på grund av smärre detaljfel som ofta ligger flera år tillbaka i tiden. Här är politiken väldigt stram. Utvisningsbeslut fattas närmast mekaniskt och ska verkställas på en gång.

Allianspartierna har lagt ett gemensamt förslag på riksdagens bord om hur vi kan få stopp på detta. Jag undrar varför Sverigedemokraterna genom sin röst medverkar till att dagens problem får fortsätta att växa?

Anf. 9 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru ålderspresident! Tack, Johan Forssell, för frågan!

Jag kan börja med att säga att jag som hastigast nämnde att arbete är ett fullt legitimt och ofta nödvändigt, bra och positivt skäl att söka sig till vårt land. Jag kan fortsätta med att jag håller med om problembeskrivningen. Det är absolut ett problem att en alltför snäv syn på byråkratiska regler gör att personer med hög kompetens som vi har behov av på vår arbetsmarknad utvisas.

Problemet är att när det gäller de förslag som Alliansen har presenterat, så som de lagts fram, handlar det om att man ska vara lite mer generös i hur man tolkar befintlig lagstiftning för att undvika de förståeliga hål som finns. Men dagens lagstiftning är ju alldeles för generös.

Prot. 2016/17:101
27 april

*Medborgarskap,
Migration och asyl-
politik, Anhöriginvand-
ring och Arbetskrafts-
invandring*

Vi fick alldeles nyligen en skrivelse som behandlar en rapport om arbetskraftsinvandringen till Sverige. Den visar tydligt att den största arbetskraftsinvandringsgruppen till Sverige är bärplockare. Vi har fortfarande en stor invandring av personer till lågkvalificerade yrken.

Sverigedemokraterna har varit tydliga med att vi står bakom blåkortsdirektivet och att vi vill återinföra en ordentlig syn på behovsprövad arbetskraftsinvandring. Vi ska öppna upp och möjliggöra för personer att komma och verka i de branscher där vi har kompetensbrist, när det finns personer som har denna kompetens.

Men allianspartierna lägger fram förslag som fortfarande bygger på den generösa, allmänna hållningen att man ska ha rätt att vara här så snart man kan uppvisa ett arbetstillstånd, så som det har blivit i praktiken. Samtidigt är det också där vi har behov av att skärpa regelverket och ha tillsyn. Tack och lov faller vi regeringen i dag när det gäller att ytterligare steg behöver tas här.

Innan jag ser att systemet fungerar är jag tyvärr inte beredd att öppna upp för ytterligare liberaliseringar.

Anf. 10 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru ålderspresident! Bilden att majoriteten av arbetskraftsinvandringen avser enklare jobb eller lågutbildad arbetskraft kan man ha lite olika uppfattningar om. En analys av de permanenta tillstånden visar att det i de allra flesta fall snarare är hög- eller medelutbildade personer som kommer till Sverige.

Sedan tycker åtminstone jag att det är ett problem att arbetskraftsinvandringen överlag har sjunkit. Detta är inte någon ny företeelse som jag nämner i ett anförande, utan det är något som har byggt Sverige under decennierna – att människor har kunnat komma till vårt land för att arbeta. En faktor där Sverige har utmärkt sig på ett annat sätt jämfört med många andra länder är att vi har haft en väldigt låg andel arbetskraftsinvandring och en hög andel asylinvandring.

Man kan fundera mycket på vilka lagar och regler man ska ha och om dessa ska vara liberala eller mindre liberala. Men denna fråga gäller om man ska kunna göra en helhetsbedömning av de lagar som finns eller om de ska tolkas med väldigt skarpa hörn. Detta är vad frågan handlar om.

Vi känner till följderna av det regelverk som nu finns och tolkningen av det. Arbetskraft som ofta är högutbildad kan välja att ha sitt arbetsfält över hela världen. Är det i Stockholm jag ska sätta ned bopålar och tjäna gott om pengar och betala mycket i skatt, eller är det i London eller San Francisco? Människor som vill vara i Sverige och bli en del av det svenska samhället, i alla fall för en tid, får inte det, utan de utvisas.

Jag har förståelse för att man kan tycka olika när det gäller om det ska vara liberalt eller mindre liberalt, men helt ärligt: Vi kan ju inte ha det så här. Medan alliansförslaget avslås fortsätter problemen att växa. Sverigedemokraterna är medskyldiga till detta tillsammans med Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Anf. 11 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru ålderspresident! Jag kan bolla tillbaka och säga att jag anser att allianspartierna är lika medskyldiga till detta. Det finns ingen tvekan alls

hos Sverigedemokraterna om man ska kunna komma hit när det finns en behovsgrund.

När det gäller EU:s blåkort har vi varit tydliga med att vi ställer vi oss bakom det till fullo. Kanske kan man åtminstone tänka sig att börja med att lätta upp där och säga att det är dagens situation som ska gälla om de villkor som ställs inom dessa lagar – EU:s blå kort eller om man inför något slags kontroll gentemot arbetsmarknaden – uppfylls. Då ska inte gamla misstag från tidigare arbetsgivare kunna ligga till grund för att personer tvingas lämna landet så som i dag.

Så länge man envist vill omfatta hela lagstiftningen uppstår problem. Tyvärr har vi, även bland dem som får permanent uppehållstillstånd, en icke obetydlig del som kommer till lågkvalificerade yrken där vi inte har behov av arbetskraftsinvandrare. Det är ett system som jag inte kan hålla liv i och där jag inte med gott samvete kan öppna upp för en ännu mer vidlyftig tolkning, inte förrän vi har ordentliga kontroller på plats i andra änden. Jag säger det än en gång: Tyvärr.

Jag är fullt beredd att föra samtal och se över hur vi kan ta ett helhetsgrepp, kanske till och med lägga fram ett utskottsinitiativ för att få något ordnat på plats på kort tid. Vi har tack och lov den skrivelse som kommer att behandlas inom kort. Kanske kan vi nå samförstånd där.

Men att som helhet, för all arbetskraftsinvandring, öppna upp för att misstag ska kunna göras och att det sedan inte får konsekvenser, vilket skulle kunna bli följden av de skrivningar och formuleringar som Alliansen använt, är inte något som vi sverigedemokrater kan ställa oss bakom.

Anf. 12 MARIA FERM (MP):

Fru ålderspresident! I dag debatterar vi flera av socialförsäkringsutskottets betänkanden som rör migrations- och asylpolitik. Detta är frågor som ständigt är aktuella och som Miljöpartiet arbetar oerhört mycket med.

Sverige gjorde under det stora flyktingåret 2015 mer än något annat EU-land för att hjälpa människor som sökte skydd. Vi gjorde det som resten av EU borde ha gjort. Vi tog ansvar.

Insatserna från kommuner, landsting och civilsamhälle har varit både avgörande och ovärderliga. Förra höstens erfarenheter visar dock att vi behöver göra mer för att förstärka kapaciteten i mottagningssystemet och förbättra etableringen så att det fungerar väl både i tider när det kommer många och i tider när det kommer få. Vi behöver också driva på för en ordning i EU där alla medlemsstater tar gemensamt ansvar för att ta emot asylsökande.

Miljöpartiet och regeringen arbetar hårt för att effektivisera mottagandet, förbättra etableringen och korta vägen till jobb och studier för nyanlända. Tidiga insatser är en nyckel i detta arbete.

Många insatser genomförs redan för att se till att de personer som har kommit till Sverige nu ska kunna lära sig svenska, utbilda sig eller få sin tidigare utbildning validerad för att komma in på arbetsmarknaden.

Det är inte en gemensam historia, hudfärg, religion eller etnicitet som förenar oss i Sverige, utan det är byggandet av vår gemensamma framtid.

Vi i Miljöpartiet står fast vid vår tro på ett öppet Sverige som välkomnar människor hit. Därför är det vår skyldighet att bygga ett samhälle som klarar av hur världen ser ut.

Prot. 2016/17:101

27 april

*Medborgarskap,
Migration och asyl-
politik, Anhöriginvand-
ring och Arbetskrafts-
invandring*

Sverige står nu bättre rustat för att klara av etableringen för dem som har kommit till Sverige under de senaste åren och för dem som kommer framöver. Vi har vidtagit många åtgärder som har förbättrat etableringen och höjt mottagandekapaciteten. Vi har också den starkaste arbetsmarknaden i hela EU.

Fler människor som kommer hit på flykt ska kunna lära sig svenska från dag ett och arbeta från dag ett. Ju tidigare vi underlättar för människor att lära sig svenska och få sina kvalifikationer och betyg validerade, desto tidigare ger vi dem möjligheter att skapa kontakter inom personers yrken och etablera privata kontakter och nätverk. Då kommer också människor tidigare i arbete eller startar företag.

Historiskt har Sverige klarat av att växa på ett bra sätt. Två årtionden efter Balkankriget ser vi att de som sökte en fristad i Sverige och gjorde det till sitt nya hemland har etablerat sig i den utsträckningen att det är fler av dem som läser vidare på högskola än infödda svenskar. Sverige växte och skapade möjligheter av en utmaning.

De senaste årens utveckling kring dessa frågor har varit dramatisk. Syrienkriget fortsätter. Kemiska vapen dödar civila och barn. Säkerhetsläget i Afghanistan försämrar. Människor fortsätter att fly från diktaturen i Eritrea och från många andra krig och konflikter runt om i världen.

Samtidigt blir det allt svårare för människor på flykt att nå Europa. Inte bara Sverige har genomfört en mer restriktiv politik, utan det gäller många länder i Europa. Gränskontroller, stängda gränser mot Syrien och en större vilja att stänga människor på flykt ute präglar politiken i Europa. Därför är det oerhört viktigt att Sverige arbetar för att värna asylrätten, för att värna en rättssäker och effektiv asylprocess och goda mottagandevillkor i de förhandlingar om migration som nu pågår på EU-nivå.

Miljöpartiet arbetar för att den tillfälligt mer restriktiva politik som vi nu har i Sverige ska bli en så kortvarig parentes som möjligt i vårt lands historia. Lagen kom till i ett svårt politiskt läge för vårt land. EU abdikerade från sitt ansvar för människor på flykt. Oppositionen drev på en politik som gick långt utöver vad internationella konventioner tillåter. Mottagandekapaciteten i Sverige var mycket ansträngd.

Lagen upphör automatiskt 2019, och efter två år kommer en kontrollstation att avgöra huruvida det finns ett behov av lagstiftning eller inte under det sista året.

Vi tycker att det är viktigt att vi dels inom de förhandlingar som pågår på EU-nivå, dels i den diskussion som förs i Sverige om migrationspolitiken värnar om grundläggande rättigheter för människor på flykt. De som i dag inte har rätt att återförenas med sina nära och kära bör i framtiden få det.

Fler skyddsbehövande bör omfattas av den trygghet som det innebär att ha ett permanent uppehållstillstånd och veta att man kan bygga sin framtid här.

I dagsläget kommer relativt få personer till Sverige för att söka asyl. Det beror inte på att färre har ett skyddsbehov. Historiskt många människor är på flykt i världen.

Det beror inte heller främst på vilken lagstiftning som vi har i Sverige, utan det beror mer på andra omvärldsfaktorer. Gränskontroller finns runt om i Europa och EU:s samarbete med Turkiet gör att färre tar sig över Medelhavet därifrån.

Det är viktigt att vi värnar den nordiska passfriheten. När de tillfälliga id- och gränskontrollerna infördes såg verkligheten helt annorlunda ut än vad den gör i dag. Då sökte som mest ca 10 000 personer asyl i veckan, och situationen var väldigt ansträngd på socialtjänst och hos Migrationsverket.

Nu kommer det ytterst få asylsökande till Sverige varje vecka. De inre gränskontrollerna har sammantagit inneburit enorma svårigheter såväl för asylsökande utan giltiga id-handlingar som för gränspendlare i Öresundsregionen. Störst inverkan har ju id-kontrollerna som innebär tågbyte för resenärer som passerar Kastrups flygplats. Det hindrar asylsökande utan id-handlingar att komma in i Sverige.

Det är väl känt att målet för vårt parti är att återgå till fri rörlighet inom EU och att de praktiska svårigheter för asylsökande som id-kontrollerna innebär kan undanröjas så fort det är möjligt.

Vi tror att det är avgörande att vi under tiden som den tillfälliga lagen gäller också ökar mottagningskapaciteten och förbättrar etableringen.

Långa handläggningstider i asylprocessen är ett stort problem, i synnerhet för den enskilde som tvingas leva i ovisshet om sin framtid under lång tid, vilket i sin tur kan påverka den asylsökandes hälsa och etablering negativt. Att väntan på asylbeslut görs så kort som möjligt är det enskilt viktigaste för en bra start i Sverige

Att korta handläggningstiderna har varit en viktig prioritet för Miljöpartiet i regeringen. Under 2016 ökade regeringen kraftigt anslagen till Migrationsverket för att hantera det stora antalet asylsökande. Det handlade om både ökade kostnader för boenden och att myndigheten skulle kunna öka sin kapacitet att registrera och pröva fler ansökningar och anställa mer personal.

En av de största reformerna under denna mandatperiod som har genomförts är att alla Sveriges kommuner nu ska ta ansvar och hjälpa till med flyktingmottagandet. Syftet är att få till stånd en jämnare fördelning av mottagande av nyanlända mellan landets kommuner, och att kommuner som har goda förutsättningar för etablering ska ta emot nyanlända i större utsträckning än tidigare. Det är oerhört viktigt att följa upp detta så att det genomförts fullt ut och att alla kommuner verkligen deltar.

Vi har också genomfört extra satsningar på traumavård. Förekomsten av sjukdomar som kräver vård när man kommer till Sverige har i stor utsträckning påverkats av upplevelser, trauman och risker som den asylsökande har exponerats för under flykten. Detta tillsammans med separation från familjemedlemmar innebär en ökad risk för psykisk ohälsa. På Miljöpartiets initiativ har regeringen därför beslutat att satsa på vård och behandling för traumatiserade asylsökande och nyanlända med 40 miljoner kronor mellan 2017 och 2020.

År 2015 kom runt 35 000 ensamkommande minderåriga till Sverige. Sverige gjorde en enorm insats när så många asylsökande kom under kort tid. Människor ställde upp och blev gode män åt ensamkommande barn, och människor engagerade sig i idrottsföreningar som anordnade aktiviteter på boenden. Boendepersonal och lärare har gjort sitt yttersta för att välkomna de unga ensamma killarna till samhället.

Nu ser vi dock hur oron sprids bland dem som har kommit till Sverige som ensamkommande och bland dem som arbetar med ensamkommande

på olika sätt. Ålderssuppskrivningar verkar ske godtyckligt, avslagen kommer på löpande eftersom många som kom under 2015 och väntar på beslut nu får sina beslut. Återtagandeavtal med Afghanistan och runtflyttande mellan skolor och kommuner gör att situationen är mycket svår, och oron är stor. Under de senaste månaderna har det rapporterats om flera självmord bland asylsökande ensamkommande barn.

Därför är det positivt att flera viktiga förändringar för den här gruppen genomförts och är på väg att genomföras. Åldersbedömningarna blir mer rättssäkra och ska ske tidigare i asylprocessen. En ny lagstiftning som snart debatteras och voteras om i riksdagen kommer att göra att ensamkommande barn i stället för att få tillfälliga uppehållstillstånd och riskera att avvisas så fort de fyller 18 år, nu ska kunna gå klart gymnasiet i Sverige och därefter få tid på sig att söka arbete och i så fall kunna få stanna permanent. Detta är någonting som Miljöpartiet tycker är oerhört viktigt för tryggheten för och den psykiska hälsan hos dessa barn.

Regeringen har också nyligen beslutat om att inrätta ett nationellt kunskapscentrum för frågor kring ensamkommande barn vid Socialstyrelsen. Syftet är att sprida aktuell kunskap, framgångsrika metoder och effektiva processer till de kommuner, landsting och ansvariga myndigheter som genomför insatser för ensamkommande barn.

Vi arbetar ständigt för åtgärder som kan förbättra situationen för svårt utsatta grupper. Under den här mandatperioden har vi också stärkt kommunernas mottagande genom att skolschablonen för asylsökande har höjts, genom att boendeformen stödboende har inrättats och genom att tillföra mycket resurser till civilsamhällesorganisationer för att genomföra aktiviteter för asylsökande under asyltiden. Vi kommer att fortsätta arbeta för att förbättra situationen för ensamkommande barn, inte minst vad gäller den psykiska ohälsan och stressen kring att hela tiden bli runtflyttad mellan boenden, skolor och kommuner.

Att hitta ett arbete är nyckeln till en god och snabb etablering i samhället. Därför är det positivt att frågan om hur fler asylsökande kan arbeta från dag ett bereds på Regeringskansliet. Skatteverket har också på uppdrag av regeringen kommit med förslag som innebär att Migrationsverket ges möjlighet att rekvirera så kallade samordningsnummer för samtliga asylsökande.

De förändrade regler som ska träda i kraft den 1 juli 2017 kommer antagligen att underlätta Arbetsförmedlingens arbete med asylsökande väsentligt. Det är viktigt att fler asylsökande har rätt att arbeta och att hinder för asylsökandes möjligheter att arbeta undanröjs. Även situationen för arbetskraftsinvandrare behöver förbättras, inte minst så att handläggningstiderna går ned och så att arbetstagare inte blir av med sina uppehållstillstånd på grund av smärre fel som arbetsgivaren stått för.

Fru ålderspresident! Vi fortsätter nu att kämpa för att EU:s gemensamma migrationspolitik ska bygga på gemensamt ansvar och respekt för asylrätten. I höstas kunde vi presentera ett positivt förslag för många ensamkommande ungdomar. Det gällde möjligheten till längre uppehållstillstånd för gymnasiestudier. Detta kommer vi förhoppningsvis att kunna genomföra nästa vecka.

Vi har också arbetat för att underlätta för familjeåterförening genom att öppna upp för syrier att kunna ansöka om att återförenas på ambassaden i Khartoum, där inga visum krävs för syrier. Regeringen har också tillsatt

en utredning om lagliga vägar för att söka asyl i EU. Dödsolyckorna på Medelhavet fortsätter, och högre murar eller uttalanden mot tredjeländer löser inte problemet utan förvärrar det snarast. Utredningen ska särskilt se över hur ett system med humanitära visum skulle kunna se ut.

Sveriges arbetsmarknad går mycket bra, Sveriges ekonomi likaså. Att många människor har kommit hit på kort tid är en historisk möjlighet om deras kompetens tas till vara. Då kan vi göra Sverige till ett ännu bättre land för fler. Flera viktiga steg har tagits, men mycket återstår.

Jag yrkar bifall till förslagen i betänkandena och till vår reservation 5 i Sfu17.

Anf. 13 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru ålderspresident! Jag har två frågor till Maria Ferm. Den ena frågan gäller det ämne som vi diskuterade i de här talarstolarna alldeles nyss, nämligen arbetskraftsinvandring. Där har våra båda partier en historia av att hitta en samsyn. Vi tycker olika i många frågor, men det här är en sådan fråga där vi tillsammans med de andra allianspartierna faktiskt har gjort stor skillnad historiskt sett för att möjliggöra för människor att komma till Sverige och bidra med sitt arbete för att Sverige ska bli ett bättre land.

Som jag nu har redogjort för några gånger är nog den där självbilden vi kanske ofta har, att Sverige har ett så öppet regelverk på den här punkten, lite daterad, när vi nu i princip varje vecka utvisar människor på grund av mindre fel som ofta har gjorts flera år tillbaka i tiden – duktiga människor som vill arbeta här, betalar skatt och är skötsamma.

Det här är ett problem som har funnits under drygt ett års tid. Det är ett allvarligt problem, för det berör så många fler än bara de här personerna. Eftersom det ofta är fråga om nyckelkompetens handlar detta faktiskt om Sveriges konkurrenskraft.

Här har vi från Alliansens sida lagt fram ett flertal förslag. Vi har pekat i en riktning som regeringen borde kunna gå i. Redan tidigt i höstas lade vi de här förslagen på riksdagens bord. Sedan har det helt ärligt hänt väldigt lite. Det kom inga tilläggsdirektiv till utredningen, utan allting verkar mest ha begravts i det vanliga maskineriet. Vi är fortfarande väldigt långt ifrån en reell lösning på den här väldigt akuta situationen.

Min fråga till Maria Ferm är: Varför tar inte Miljöpartiet, som sitter i regeringen, sitt ansvar och förändrar dagens verklighet?

Anf. 14 MARIA FERM (MP) replik:

Fru ålderspresident! Det här är en fråga som är jätteviktig. Det är oerhört viktigt att Sverige har ett öppet arbetskraftsinvandringssystem som fungerar väl, där handläggningstiderna är korta och där människor som får erbjudande om arbete med lika goda villkor som andra som arbetar i Sverige också kan komma hit och bidra till samhället. Det är någonting som är positivt för Sveriges ekonomi och för den enskilde person som får en möjlighet. Det är också någonting som historiskt har bidragit till att bygga vårt land och kommer att fortsätta göra det. Då är det såklart viktigt att vi undanröjer eventuella hinder som drabbar den enskilde på ett orimligt sätt och för den delen undanröjer hinder för företagen att snabbt kunna få hit arbetskraft som de har behov av.

Prot. 2016/17:101

27 april

*Medborgarskap,
Migration och asyl-
politik, Anhöriginvand-
ring och Arbetskrafts-
invandring*

Jag skulle vilja säga att Johan Forssell målar upp en konflikt som inte riktigt finns. Vi var överens i utskottet i höstas om att vi ska komma till rätta med de här problemen. Vi har också varit tydliga med att vi dels bereder förslag på Regeringskansliet som handlar om den utredning som kom i december, dels kommer att gå vidare med en utredning för att komma till rätta med de situationer som Johan Forssell tar upp, där enskilda personer drabbas för att arbetsgivaren har begått smärre fel som sedan upptäcks vid efterkontrollerna. Det är klart att det här är någonting som vi behöver rätta till.

Den vanliga ordningen är inte att förslag blir verklighet bara för att man röstar igenom någon motion i riksdagen, utan man måste göra ett gediget beredningsarbete genom att utreda frågan. Här är det många avvägningar som behöver göras. Det gäller att hitta ett system som kan lösa detta men som samtidigt inte kan missbrukas. Det är precis det vi planerar att göra. Jag hoppas verkligen att det kommer på plats så snart som möjligt, för det här är en jätteviktig fråga.

Anf. 15 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Fru ålderspresident! Jag vet inte riktigt hur jag ska tolka det här påståendet att saker och ting inte blir bättre bara för att vi röstar igenom motioner i riksdagen. Jag föreställer mig ändå att de beslut vi fattar i den här kammaren har en reell inverkan och att det är därför vi alla är här och bidrar med vårt arbete. Jag lever i den tron.

Jag betvivlar inte att Miljöpartiet i grunden har goda intentioner. Vi har gjort överenskommelser tillsammans historiskt. Men det är lite beklämmande att nu höra Miljöpartiet tillsammans med Socialdemokraterna, som under lång tid har haft en väldigt skeptisk syn på all form av arbetskraftsinvandring, stå och försvara ett system som inte fungerar och i vaga ord tala om att det kanske blir en förbättring någon gång i framtiden. Den där utredningen tillsattes aldrig. Sedan kom det en ny utredning som tittar på frågorna, men dagarna blir till veckor och veckorna till månader.

Den här regeringens syn på arbetskraftsinvandring beskrivs väldigt tydligt i de utredningsdirektiv man gav sommaren 2015. Det står explicit att utredningen ska titta på graden av utnyttjande på den svenska arbetsmarknaden. Som man frågar får man svar. Varför, fru ålderspresident, funderar aldrig den här regeringen på följande fråga: Hur ska vårt land bli mer attraktivt för människor att komma hit och arbeta i? Varför hör jag aldrig någon ställa den frågan från regeringssidan? Varför lyfts aldrig den aspekten fram? Det talas bara om fusk, utnyttjande och människor som far illa.

Jag misstror inte Maria Fermers intentioner, men jag kan konstatera att det system som regeringen tillsammans med Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna håller under armarna inte fungerar. I praktiken innebär det att människor som vill arbeta här, betala skatt och göra rätt för sig ändå måste lämna landet. Jag tycker inte att det är värdigt en kunskaps- och tillväxtnation som Sverige.

Anf. 16 MARIA FERM (MP) replik:

Fru ålderspresident! Det system vi har nu, med de kontroller som genomförs för att säkerställa att man får lika bra villkor som andra som jobbar här, togs fram av den förra regeringen i samarbete med Miljöpartiet.

I den förra regeringen ingick ditt parti, Johan Forssell. Det är alltså ett regelverk som vi alla i någon mån har varit inblandade i, och vi har alla samma intresse av att se till att det blir så bra som möjligt.

Jag skulle inte säga att planen framöver är vag, tvärtom. Det kom en utredning i december. Där finns förslag som bereds på Regeringskansliet. Det som inte omfattas av den utredningen kommer att beredas vidare i en ny utredning, så att vi kan presentera förslag för riksdagen.

Jag sa inte att saker inte blir bättre av att motioner röstas igenom i riksdagen, utan att det inte blir verklighet av dem. Det krävs ju att någon bereder förslagen, så att man kan återkomma med lagförslag. Det är så själva processen fungerar. Jag är helt säker på att det också kommer att ske.

Sedan tycker jag att det finns en poäng i det Johan Forssell säger – som man frågar får man svar. Debatten kring arbetskraftsinvandring har de senaste åren kantrat starkt mot att vara problemorienterad och fokusera på utnyttjandet inom olika sektorer. Vi vet att det finns särskilda branscher där det sker utnyttjande och råder dåliga villkor, oavsett om det handlar om arbetskraftsinvandring eller inte. Man måste komma till rätta med det. Men man måste också säkerställa att vi har en öppen arbetskraftsinvandring och att vi har transparenta regler, så att det går snabbt att få hit arbetskraft som företagen har behov av.

Men jag tycker att det är lite ohederligt att måla upp den här konflikten. Det som möjligtvis är positivt med det är att de tidigare talepunkterna från Johan Forssell om att flyktingkrisen inte är över verkar vara lagda på hyllan. Det är jag glad för, för det var jag lite trött på.

Anf. 17 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru ålderspresident! Då får jag börja med att göra Maria Ferm besviken, eftersom jag kommer att fortsätta prata om den flyktingkris som har varit.

Det har kommit två rapporter de senaste månaderna, en på initiativ från regeringen själv och en från Riksrevisionen, om vad man kan dra för lärdomar av vad som hände hösten 2015. Och det är inte utan att jag undrar vad Miljöpartiet har dragit för lärdomar.

Vi har läst och hört under lång tid, egentligen ända sedan man av mer eller mindre tvång beroende på situationen införde den nya lagstiftningen, att man påtalat att den ska bort så snart som möjligt, att vi ska tillbaka till det som var tidigare. Den nya lagstiftningen ska införas senast 2019 – det är en tillfällig som gäller till dess – och Miljöpartiet är tydligt med att man vill få bort den även innan dess.

Som jag var inne på i mitt anförande och som även Johan Forssell nämnde i sitt kom den nya uppdaterade prognosen från Migrationsverket i går. Där talas det tydligt om att det fortsatt finns väldigt många riskfaktorer som skulle kunna leda till en plötslig senareläggning av antalet utvisningar av personer som söker asyl i Sverige. Sett till de siffror som minskar skulle man vid en första anblick kunna tro att vi inte har så stora problem längre. Då handlar det om antalet avslutade och avgjorda fall, antalet verkställda utvisningar och så vidare. Det bottnar inte i att det är färre personer som kommer att få avslag och utvisningsbesked, utan det bottnar i att man inte förmår att göra det man har planerat för. Jag blir därför konfunderad.

Visst, situationen är inte densamma som den var 2015, men problema-
tiken är ju kvar. Vi har fortfarande väldigt stora kapacitetsbrister till följd
av det stora mottagandet.

Vad har Miljöpartiet lärt sig?

Anf. 18 MARIA FERM (MP) replik:

Fru ålderspresident! De slutsatser som vi drar efter det stora flykting-
året 2015 är dels att Sverige behöver öka kapaciteten i mottagandet, göra
det mer flexibelt och förbättra etableringen, dels att vi behöver arbeta hårt
för ett gemensamt ansvarstagande inom EU. Och det är precis det som vi
arbetar med.

Jag nämnde i mitt anförande många initiativ och stora reformer som
regeringen genomfört just för att förbättra etableringen, som att människor
snabbare ska kunna validera eller komplettera sin utbildning, vidareutbilda
sig, lära sig svenska, komma ut på arbetsmarknaden och bidra till sam-
hället. Det tror jag är centralt, och det är viktigt att kunna bli bättre på det
området. Men vi har genomfört mycket, som snabbspår och nya system
för validering – på många olika områden helt enkelt.

Det är viktigt att hela Sverige är med och bidrar, att vi gemensamt tar
ansvar för flyktingmottagandet. Det tror jag också är viktigt i EU. Där ar-
betar ju Sverige för att vi ska ha en situation framöver där alla EU:s med-
lemsstater är med och hjälper till att ta emot människor som är på flykt,
för människor kommer att fortsätta fly.

Alternativet är inte att frågå mänskliga rättigheter eller att säga att
människor inte är välkomna, utan vi ska ta ett gemensamt ansvar och kan
på sätt hjälpa fler. Det tror jag gör att systemet blir mer hållbart och att vi
kan få en förståelse i alla medlemsstater för att vi behöver göra detta när
världen ser ut som den gör.

Precis som du säger är det en mycket föränderlig verklighet. Det enda
vi kan vara säkra på är att det alltid kommer att finnas risk för krig och
konflikter och att människor kommer att vara tvungna att fly för sina liv.
Då behöver vi ha system för att hantera det.

Anf. 19 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru ålderspresident! Tack för svaret! Jag håller med om att vi behöver
system för att hantera den situation som uppstår med jämna mellanrum
runt om i vår värld, tyvärr, där människor tvingas fly. Men hur systemen
ska utformas är vi uppenbarligen inte överens om.

Jag fick nästan fler frågor under svaret än vad jag hade innan.

Maria Ferm talar mycket om de olika reformer som har genomförts.
Problemet är bara att de inte har haft någon effekt alls. Det låter snyggt att
vi har infört möjligheten till olika jobb, till exempel beredskapsjobb, men
de flesta har ju Arbetsförmedlingen själv anställt. Man har inte lyckats för-
må verkliga nya jobb att komma in på arbetsmarknaden, som man så ofta
säger. Det fungerar inte.

I går släpptes en rapport från Nordiska ministerrådet. Det låter lite
grann som den debattartikel Nordiska ministerrådet skrev när man lyssnar
på Maria Ferm, att allting blir bra och att vi kommer att lösa det här *om* vi
ökar kapaciteten, *om* vi får in personer på arbetsmarknaden och *om* de lär

sig svenska. Men det finns inga konkreta förslag om hur detta ska genomföras och inga belägg för att det kommer att fungera. Hittills har ingenting fungerat.

Det var uppenbart – det insåg även Miljöpartiet – att man till följd av kapacitetsbristen behövde minska mottagandet i Sverige, åtminstone temporärt, under hösten 2015. Det är det enda sättet jag kan tolka att man gick med på de förändringar som genomfördes. Samtidigt är ett av de förslag som Maria Ferm lyfter fram att fler kommuner ska ta emot flyktingar och ställa sig bakom den påtvingade lagstiftningen. Från centralt håll säger man: Ni måste ta emot så här många.

Om man inser att det finns en kapacitetsbrist på riksnivå undrar jag om man är införstådd med att den givetvis också finns på kommunal nivå.

Anf. 20 MARIA FERM (MP) replik:

Fru ålderspresident! Jag tycker att Paula Bieler målar upp en direkt felaktig bild av etableringen. Dels är det väldigt många reformer som har genomförts, dels är det inte så att inget har fungerat. Det är en bild och en myt som sprids av olika partier att etableringen skulle vara en stor katastrof.

Alltid när det kommer stora grupper av människor på flykt oroas man de första åren, men det brukar ofta fungera ganska bra i slutändan. Det gör det inte automatiskt. Det behövs såklart insatser från politiskt håll, och man behöver se till att människor kan komma in i samhället på ett bra sätt. Men det brukar faktiskt fungera. I internationella jämförelser ligger Sverige i topp när det gäller etableringspolitiken och hur människor kommer in i samhället. Jag tror att det handlar lite grann om vår syn på samhällets förmåga att utvecklas och bli bättre.

Jag skulle säga att Sverigedemokraterna tillhör en rörelse som har gett upp om Sverige, som inte tror att vi kan växa och utvecklas på ett bra sätt och som inte tror att vi gemensamt kan föra Sverige framåt och ta stora kliv in i framtiden när det gäller människors möjligheter att bidra till innovationer och företagande. Man vill hellre blicka tillbaka och försöker spela på människors oro och rädslor. Det tycker jag är ganska skrämmande.

Jag tror att det som behövs nu snarare är politiska rörelser som tror på sin egen ideologiska förmåga att hantera de utmaningar vi står inför. Det är det som behövs, annars har vi förlorat ganska mycket.

Anf. 21 JOHANNA JÖNSSON (C):

Fru ålderspresident! Vi lever, som de flesta vid det här laget vet, i en globaliserad värld. Marknader och arbetsmarknader blir alltmer gränslösa. Vårt framtida samhälle behöver formas utifrån vetskapen om att människor inte bor på en plats eller ens i ett och samma land under hela livet.

Redan på kort sikt finns ett behov av en reforminriktad politik som på ett hållbart sätt kan hantera en alltmer ökande migration. Fler människor migrerar för att söka skydd från krig, terror och förtryck men också för arbete eller studier, av kärlek eller helt enkelt för att söka ett bättre liv.

Den moderna migrationen är ofta cirkulär. Man flyttar inte bara från ett land till ett annat för att stanna permanent utan rör sig ofta vidare eller tillbaka till sitt ursprungsland. Det hänger bland annat ihop med den tekniska och den ekonomiska utvecklingen. På många sätt är det bra.

Samtidigt är fler människor på flykt i världen än någonsin tidigare. Antalet även där fortsätter att öka. Och många av de värsta oroshärdarna i världen ser inte ut att falna.

De flesta har flytt inom sitt land eller till ett grannland, men många tar sig också fortsatt vidare till Europa. Medelhavets väg är livsfarlig, och den är fortfarande livsfarlig även om färre människor nu kommer till Sverige. Under 2016 dog 4 913 personer i Medelhavet. Det är fler än det någonsin tidigare har varit – oavsett alla utfästelser om att detta skulle minska. Vi måste skapa tryggare system som styr om från farliga resor till lagliga vägar med fler kvotflyktingar, fler stipendielösningar, arbetskraftsinvandring och andra lagliga sätt att kunna resa tryggt och säkert.

Samtidigt ser vi politiska motreaktioner och mer slutenhet. Det byggs upp fler gränshinder och murar. Restriktiv politik är dyr i såväl ekonomiska som politiska och humana termer, och det finns gott om avskräckande exempel runt om i världen. Australiens flyktingläger på Nauru har kantats av sexuella övergrepp, våld, undernäring och självskaдебeteende. USA:s gränskontroller kostar mer än samtliga övriga rättsvärdande myndigheter. EU:s avtal med Turkiet ger en autokratisk regim utökad makt över Europa, och vi ser ju i vilken riktning Turkiet går just nu. En restriktiv linje är kostsam och enormt svår att förena med mänskliga rättigheter.

Centerpartiet står för öppenhet, och vi strävar fortsatt efter friare rörlighet. Men det måste ske på ett humant och ordnat sätt. Det finns gränser för hur mycket ett enskilt land kan göra. Låt mig säga det igen, för jag kan tänka mig att jag får repliker om precis detta: Det finns gränser för hur mycket ett enskilt land kan göra.

Så länge invandring innebär kostnader för mottagandet kommer det att finnas en avvägning som varje land måste göra. Ett sätt att mildra problemet är såklart att sträva efter att sänka kostnader och förbättra etableringen. När regeringen värnar alla kostnadskrävande förmåner men förvägrar människor deras rätt att söka skydd värnar vi i Centerpartiet rätten att söka skydd men inte alla förmåner. Det är vår väg i detta.

För oss är det viktigt att värna öppenhet och humanism. Vi står upp för rätten att söka skydd, rätten till familjeåterförening, trygghet för asylsökande och en effektiv integration. Vi ser migration som någonting i grunden positivt. Samtidigt blundar vi inte för de problem som finns eller de stora reformer som krävs. Mycket av det här, bland annat integrationen och etableringen, hanteras i andra utskott. Men även på vårt område, i socialförsäkringsutskottet, finns det saker att ta tag i.

Regeringens politik har kraftigt begränsat anhöriginvandringen och gör att många familjer inte kommer att ha laglig möjlighet att återförenas på flera år. Anhöriginvandringen är en av få lagliga vägar till Europa. Den har stor betydelse av humanitära skäl. Familjer som splittrats till följd av krig, konflikter och förtryck måste ha en möjlighet att leva tillsammans. Med en ökande globalisering där allt fler har nära och kära i andra länder ökar också anhöriginvandringen i betydelse. Vi i Centerpartiet vill ersätta den kraftiga begränsningen med en mer human reform som ändå går i linje med den migrationsöverenskommelse som slöts mellan Alliansen och regeringen under hösten 2015.

Flera har talat om arbetskraftsinvandringen. Det beror på att situationen på detta område just nu är akut. Arbetskraftsinvandringen är en tillgång för Sveriges kompetensförsörjning, för samhällets ekonomi och för företagens konkurrenskraft. Dessutom innebär arbetskraftsinvandringen en säker väg hit för personer som har möjlighet att bidra med kompetens, kunskap och viktigt arbete. Det är ingen förlust för Sverige att underlätta för människor som kan försörja sig att stanna i landet. För oss är det enormt viktigt att agera mot alla förslag som skulle försvåra arbetskraftsinvandringen.

Det är fortfarande ohållbart långa handläggningstider, reglerna är krångliga och minimala brister kan leda till utvisning. Ändå har regeringen bara lagt fram politik för att göra det svårare. Man har fortfarande inga förslag för att underlätta trots att man tidigare har lovat, både i utskottet och i medierna, att göra något åt situationen. Det här är helt oacceptabelt. Tusentals hårt arbetande människor i det här landet svävar nu i ovisshet och otrygghet. Många av dem hör av sig till mig. Jag får nya mejl varje vecka om detta. Samtidigt fortsätter allt fler företag att larma om hur desperat läget är. Det blir bara värre och värre.

Slutligen vill jag ta upp en fråga som blir alltmer akut för var dag som går. Den senaste tiden har minst fyra ensamkommande ungdomar från Afghanistan tagit livet av sig. Många fler har försökt att begå självmord eller skadar sig själva på andra sätt. Sedan förra våren har Migrationsverket skrivit upp många i ålder enligt de tidigare rutiner man hade. De som har bedömts vara över 18 år enligt denna hantering har som resultat oftast fått utvisningsbeslut. Rättsmedicinalverket har tagit fram en mer säker hantering, och man har nu i stor skala börjat genomföra medicinska åldersbedömningar. Det är bra. Med mer och bättre kunskap om åldersbedömningar blir prövningarna mindre godtyckliga och mer rättvisa än de var tidigare.

Men många har redan fått sina avvisningsbeslut enligt den gamla rättsosäkra metoden. Det innebär att det finns en betydande risk att minderåriga som befinner sig i Sverige felaktigt har bedömts som vuxna och därför ska utvisas. Vi i Centerpartiet vill att de som redan har fått åldern uppskriven ska erbjudas möjlighet att genomgå den mer rättssäkra medicinska åldersbedömningen för att minska risken att minderåriga utvisas. Vi vill även att åldern man hade när ansökan lämnades in ska gälla vid beslut och att man ska få bo kvar i sin kommun tills beslutet har vunnit laga kraft om man är under 21 år. Vi har ett enormt stort ansvar här i kammaren för att öka tryggheten och framtidstron hos den här gruppen.

Jag står givetvis bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinande yrkar jag bifall bara till Centerpartiets reservation 2 i SfU15 och reservation 2 i SfU16, till de alliansgemensamma reservationerna 1 och 4 i SfU17 och till Centerpartiets reservation 3 i SfU17.

Anf. 22 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru ålderspresident! Jag har en fråga som jag vet att jag har ställt också vid tidigare tillfällen men som jag kanske inte alltid har varit helt tydlig med. Det finns många olika aspekter, så jag tänker försöka vara så konkret som möjligt den här gången.

Det är egentligen en tudelad fråga. Den första delen är: Anser Centerpartiet att det ska finnas regelverk för vilka som får komma till vårt land, eller vill man ha helt fri migration? Till följd av detta, eftersom jag utgår från att ni ändå står bakom något slags regelverk, undrar jag vilka åtgärder man från Centerpartiets sida anser vara rimliga att vidta för att säkerställa att detta regelverk efterlevs. Och inser ni att så länge man inför nya amnestier eller lättnader och så att säga gör det möjligt att kringgå regelverken kommer det också att finnas personer som väljer olagliga och farliga vägar hit på det sätt som sker i dag?

Exakt vilka regelverk vi ska ha är en separat diskussion. Exakt vilka lagliga vägar som ska finnas till Sverige är en separat diskussion. Det behöver vi inte diskutera här och nu. Men inser Centerpartiet konflikten i att samtidigt anse att det bör finnas ett regelverk och tro att man kan stoppa personer från att ta olagliga och livsfarliga vägar om man samtidigt låter dem stanna kvar trots att de har kommit hit utan egentliga skäl och utan att följa de regelverk som är fastställda?

Anf. 23 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Fru ålderspresident! Jag trodde att jag var tydlig i mitt anförande, Paula Bieler. Jag kan vara tydlig igen. Jag vet att även min partiledare har varit tydlig om och om igen i frågan, så du har nog hört svaret tidigare. Jag gissar att du egentligen vet vad jag kommer att svara.

Självfallet anser vi att det behövs regler. Det behöver vara ordnat när människor ska komma hit. I detta finns såklart också en konflikt. Människor kommer att få avslag. Det kommer att finnas människor i landet som inte ens ansöker om ett tillstånd och som på det sättet lever i ett skuggsamhälle eller vad man nu vill kalla det.

Detta är otroligt svåra och komplicerade frågor – komplexa frågor. Vi vet att hela asylsystemet är uppbyggt på regler som aldrig fullt ut kommer att kunna omfatta alla. Det kommer att finnas personer som ljuger sig igenom systemet och på så vis får ett uppehållstillstånd för att de har skyddsskäl fast de egentligen inte har det. Det kommer på samma sätt att finnas personer som trillar ut och som inte får skydd fast de borde ha det. Det behöver man ha en förståelse för när man jobbar med de här frågorna.

Givetvis är utgångspunkten att den som har fått ett avslag och som inte har någon annan typ av uppehållstillstånd ska lämna landet. Det är även Centerpartiets inställning.

När det gäller de konkreta åtgärderna har vi bland annat talat om återtagandeavtal, eller, som du var inne på också, hur man ska få andra länder att ta sitt ansvar. Varje land har ju ett ansvar enligt folkrätten att ta emot sina medborgare, men många gör inte det, framför allt inte på ett sätt som också följer mänskliga rättigheter. Vi har ju sett många fall där länder direkt tar människor i förvar när de kommer tillbaka enbart för att de har sökt asyl någon annanstans och ibland misshandlar eller mördar dem.

Det finns alltså svårigheter här på många olika sätt. Vi har också till exempel talat om mer resurser till gränspoliserna. Jag kan återkomma med exempel på fler åtgärder i nästa replik.

Anf. 24 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru ålderspresident! Precis som jag sa i min fråga vet jag egentligen svaret på min första fråga. Men anledningen till att jag frågar det här är att

man ofta, inte minst när Johanna Jönsson framför Centerpartiets syn på detta, får höra att det räcker. Har vi bara fler lagliga vägar in till Europa kommer inte fler människor att ta vägen över Medelhavet, riskera livet och dö.

Det är det som är min utgångspunkt. Jag ser givetvis samma problematik. Det är en oerhörd tragedi som vi ser, men jag hävdar med bestämdhet att det är släpphäntheten på den här sidan av Medelhavet, där man har gjort det lönsamt att ta sig hit trots att de lagar som finns inte följs, som gör att personer faktiskt tar risken.

Ofta får vi höra att ingen sätter sig i en ranglig båt om man verkligen inte är tvungen till det, men så är inte riktigt fallet. Var gränsen går för vad man upplever som att verkligen vara tvungen är flytande. Det är ett ganska privilegierat sätt att uttrycka sig, tror jag, på grund av att vi inte alltid förstår och förmår se hur stora välfärds-klyftor som finns mellan vår del av världen och länderna på andra sidan Medelhavet.

Det är den konflikten jag är ute efter. Så länge vi har regler kommer det att finnas personer som inte omfattas av dem och som inser att vi, tack och lov, har mycket goda villkor här och som vill ta sig hit. Så länge man lämnar utrymme genom att ha olika amnestier, inte ha tillräckligt hårda kontroller och så vidare för att de inte ska kunna kringgå de regelverk vi har kommer de också tyvärr att välja den vägen.

Då undrar jag hur Centerpartiets omsorg om att inga ska ta den vägen och att inga fler ska dö på Medelhavet går ihop med att man fortsatt vill ha diverse lättnader även för dem som har kommit hit och har visat sig faktiskt inte ha asylskäl.

Anf. 25 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Fru ålderspresident! Vi pratar alltså om pull-effekter nu. Vi är helt medvetna om att det finns pull-effekter. Det är ingenting vi förnekar på något sätt. Vi har bland annat talat om hur välfärdssystemen måste förändras för att minska pull-effekterna men också för att minska kostnader. Vi är fullt medvetna om det här, och jag skulle säga att vi är ett av de partier som har tagit fram flest förslag på just det området och som är medvetna om den här problematiken.

Det handlar inte bara om personer som inte har skyddsskäl, utan det handlar också om personer som har skyddsskäl men som söker sig till det land där man får bäst förutsättningar. Det är så människor fungerar. Det är precis vad du och jag skulle göra om vi behövde bege oss någonstans. Det här omfattar alltså båda de här grupperna. För att få till en jämnare fördelning i Europa behöver vi titta på det här men också vad gäller de som inte har skyddsskäl. De behöver givetvis styras om till andra vägar. Där är det som ni försöker ta bort, nämligen den lågkvalificerade arbetskraftsinvandringen, jätteviktigt för att de ska se att det finns andra möjligheter än att komma på det här sättet. Ni motverkar precis det.

Det är ingen motsättning mellan detta och att ha lagliga vägar, utan tvärtom är de lagliga vägarna ett sätt att få färre att komma via Medelhavet och via flyktingsmugglare. Flyktingsmugglarna göder kriminella organisationer och bidrar till mycket lidande på olika håll i världen, och när man sedan kommer till Sverige hamnar man i ett skuggsamhälle som är skadligt för den enskilde men också för samhället i stort. Jag kan inte se motsättningen där.

Prot. 2016/17:101
27 april

*Medborgarskap,
Migration och asyl-
politik, Anhöriginvand-
ring och Arbetskrafts-
invandring*

Däremot tror jag, när jag hör Paula Bieler tala om amnesti, att det finns något slags förvirring här. Vi har inte föreslagit amnesti för personer som har fått avslag och inte har skyddsskäl. Jag vet inte riktigt var den uppfattningen kommer från. Om du menar att vi vill erbjuda akut sjukvård till alla som befinner sig i Sverige beror det på att vi inte vill att människor ska ligga och dö på gatorna. Vi tycker inte att det är värdigt. Jag vet alltså inte riktigt vad det är för amnesti du talar om.

Anf. 26 FREDRIK MALM (L):

Fru ålderspresident! Jag ber om ursäkt om jag kommer att dra över min talartid. Det är lika bra att säga det innan man har dragit över tiden i stället för efter att man har gjort det.

Jag vill börja med att yrka bifall till Liberalernas reservation 4 under punkt 1 i betänkande nr 15 från socialförsäkringsutskottet, det som heter *Migration och asylpolitik*. Jag vill också yrka bifall till de två alliansgemensamma reservationerna 1 och 4 under punkt 1 och 4 i betänkande nr 17 som heter *Arbetskraftsinvandring*.

Vi i Sverige ska föra en human och hållbar flyktingpolitik. Det betyder att människor som är på flykt från krig och förföljelse och som söker skydd i Sverige och har skyddsskäl ska få skydd här. Samtidigt måste vi föra en migrationspolitik som är hållbar och fungerar så att de människor som får stanna i Sverige får en ärlig chans att vara med i det här landet – att det finns möjlighet att få ett arbete, att skolan fungerar, att det finns tolkar, att socialtjänsten fungerar, att det byggs bostäder och så vidare.

Vi har i Sverige fört en invandringspolitik som mycket kraftigt avviker från invandringspolitiken i andra länder runt omkring oss. Flyktingkrisen 2015 visade mycket tydligt att för ett litet land som Sverige blir det mycket svårt att göra det, närmast omöjligt, i det långa loppet.

Det innebär att vi behöver en gemensam asylpolitik i EU där man tar ett gemensamt ansvar för att hjälpa de människor som är i nöd. Vi behöver i Sverige också en bättre integration och ett bättre mottagningssystem så att människor som kommer till Sverige och får stanna här också känner sig inkluderade och kan bygga en framtid här.

I detta ligger förstås att de personer som inte får stanna kommer att behöva lämna Sverige. Om personer inte gör det frivilligt utan går under jorden behöver vi verktyg i Sverige för att kunna genomföra utvisningar, också i sista hand med tvång.

En gemensam asylpolitik i Europeiska unionen kan vi också få. Det har länge sett ut som att extrema rasistiska och högerpopulistiska krafter skulle skjuta sönder det arbetet, men nu verkar det som att det faktiskt kan komma i mål, vilket vore mycket bra. Men det innebär också att den svenska migrationspolitiken kommer att begränsas såtillvida att vi inte kommer att kunna driva igenom vissa saker och ändra vår politik hur som helst. Men mervärdet av att alla Europeiska unionens 28 eller i framtiden 27 medlemsstater faktiskt har ett gemensamt ansvar är mycket stort.

Till detta kommer Turkietavtalet och att man på olika sätt försöker påverka regeringen eller de olika aktörer som styr i Libyen att stänga det som är den södra ruten över Medelhavet in i Europa. Det där är en politik som jag är orolig för, ska jag säga, därför att det innebär att många människor som har flyktingskäl och skyddsskäl kommer att få det svårare att ta sig till Europa.

En följd av detta, fru ålderspresident, är att det finns två saker som är viktiga för ett land som Sverige i detta. Den ena är att vi måste förstå vikten av att ställa upp och ta emot flyktingar för vidarebosättning, så kallade kvotflyktingar. Det är de personer som i dag finns i till exempel Libanon eller Turkiet. Det är människor som har flytt Bashar al-Asads gasattacker i Syrien och människor som har flytt Daishs halshuggningar.

Att kunna ta emot fler kvotflyktingar på det sättet är viktigt, därför att det är en laglig väg att komma till Europa. Det är ett ordnat sätt att ta emot människor på. Det innebär att våra kommuner får bättre planeringsförutsättningar, och det innebär att vi kan hjälpa kvinnor och barn.

Det innebär att vi kan hjälpa de mest behövande och avlasta de länder som befinner sig nära krisområden. Det kan handla om Kenya, som har en mycket stor grupp somaliska flyktingar. Det kan handla om Turkiet, som har en stor grupp syriska flyktingar. Det är det ena.

Vi har från Liberalernas sida verkat för att Sverige ska ta emot fler kvotflyktingar. Sverige ska nu ta emot 5 000 kvotflyktingar mot slutet av denna mandatperiod. Vi tycker att det är bra; vi har verkat för detta. Jag skulle gärna se att man utvecklade det ytterligare.

Det andra, fru ålderspresident, som är viktigt med tanke på de enorma tragedier vi ser i många länder utanför Europa – i Mellanöstern, ett antal arabstater och så vidare – är att vi inte kan acceptera att Förenta nationernas hjälporgan kroniskt, systematiskt och år efter år är underfinansierade. Det driver ytterligare människor på flykt. Det triggar ny emigration. Vi talar om World Food Programme, UNHCR, FN:s humanitära koordineringsorgan Ocha och så vidare. De här organen kan inte systematiskt få stöd som bara motsvarar 50–60 procent av deras årsbehov. Det driver fram epidemier i läger. Det driver fram en rad olika humanitära situationer som innebär att människor inte ser någon som helst framtid och sätter sig i båtar över Medelhavet, där de riskerar att dö.

Med detta sagt, fru ålderspresident, har Sverige sedan förra året en betydligt mer restriktiv flyktingpolitik. Vi från Liberalernas sida stöder detta i stora drag, men vi har en del invändningar.

Vår huvudsakliga invändning är att de tillfälliga uppehållstillstånd som Sverige nu har är så korta att det blir svårt för de människor som får sina uppehållstillstånd förlängda och sedan stannar i Sverige att få en rimlig, fungerande integration. Man hackar upp det så att de insatser som görs för nyanlända sträcker sig över två år men de uppehållstillstånd som delas ut bara gäller i 13 månader. Det försvårar för människor att komma in på arbetsmarknaden, lära sig svenska och så vidare.

Vår andra invändning är att man i den nya lagstiftningen kraftigt har försvårat för barnfamiljer att återförenas. Det innebär att den lagstiftning vi nu har bidrar till familjesplittring. Det här är särskilt anmärkningsvärt med tanke på den enorma tragedi vi ser i Syrien i dag.

Det är också så att Sverige behöver en migrationspolitik som innebär att vi klarar av de utmaningar vi står inför. Jag vill nu, fru ålderspresident, ta upp två punkter som är särskilt viktiga i detta.

Den ena rör de människor som kommer till Sverige för att arbeta här men som sedan inte får sina arbetstillstånd förlängda utan skickas ut ur Sverige. Det är till exempel duktiga it-ingenjörer som jobbar för teknikföretag i Sverige. De kommer hit och jobbar här ett antal år, men när de ska

förlänga sina arbetstillstånd säger våra myndigheter nej på grund av detaljer och mindre missar av en tidigare arbetsgivare.

Det här är helt orimligt. Det innebär att människor som väljer mellan att jobba på Spotify i Stockholm och kanske på Apple i San Francisco, högpresterande arbetskraft som är jätte viktig för svensk tillväxt, inte vet om de får stanna i Sverige. De här företagen upplever att handläggningstiderna på Migrationsverket är långa, att det är en oförutsägbar process och oförutsägbara regelverk. Det är helt orimligt.

Vi i allianspartierna – Liberalerna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet – har gång på gång lyft fram behovet av att detta ändras. Men vi ser tyvärr att ingenting händer från regeringens sida, och det är mycket beklagansvärt.

Det sista jag vill ta upp, fru ålderspresident, är en annan risk som finns.

Den nya tillfälliga asyllagstiftning med väldigt korta tillfälliga uppehållstillstånd som Sverige antog förra året har skapat en massa problem. Det försöker regeringen nu lösa genom olika typer av undantag och nya regler – man lappar och lagar systemet. I förlängningen finns risken att detta blir rättsosäkert. Det innebär att personer i samma familj får olika längd på sina uppehållstillstånd. Det innebär att människor får väldigt olika bedömning i slutändan. Det är inte rimligt. Vi behöver ett system som är rättssäkert och överskådligt och som människor förstår sig på.

Det kom ett förslag från Miljöpartiet nyligen – i går eller om det var i förrgår. I det förslaget säger Miljöpartiet att man inte ska behöva skaffa sig ett jobb för att kunna få ett tillfälligt uppehållstillstånd omvandlat till ett permanent utan att det ska räcka att man har en subventionerad anställning.

Jag tror att det finns en mycket stor risk i detta, fru ålderspresident. Risken är att detta öppnar för korruption, missbruk, skenanställningar och så vidare.

Ta till exempel instegsjobben. De kan vara i två års tid. De är till 80 procent subventionerade. Om det räcker att få ett instegsjobb för att få ett permanent uppehållstillstånd tror jag att det öppnar för mycket stora problem med skenanställningar, korruption och mycket annat.

Jag vet att tiden börjar ta slut, så jag tackar för ordet.

(forts. § 10)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.55 på förslag av tjänstgörande ålderspresidenten att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Anf. 27 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av statsrådet Isabella Lövin, statsrådet Sven-Erik Bucht, statsrådet Per Bolund och statsrådet Ardalan Shekarabi.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Statsrådet Isabella Lövin besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Regeringen och Saudiarabiens medlemskap i FN:s kvinnokommission

Anf. 28 TINA GHASEMI (M):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till biståndsmminister Isabella Lövin.

Saudiarabien är ett av de värsta länderna i världen när det gäller systematisk diskriminering av kvinnor – ett land där kvinnor enligt lag är underordnade män och till exempel inte får köra bil. Detta land har nu valts in i FN:s kvinnokommission, som sätter målen för FN:s jämställdhetsarbete och ska se till att medlemsländerna lever upp till dessa mål.

Den så kallade feministiska regeringen vägrar berätta huruvida Sverige bidragit till Saudiarabiens inträde eller inte. Men det är faktiskt på sin plats att regeringen, som förespråkade transparens i FN, nu berättar för riksdagen och svenska folket: Röstade Sverige för eller emot Saudiarabiens inträde i FN:s kvinnokommission?

Anf. 29 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Tina Ghasemi, för frågan!

Vi instämmer i ledamotens beskrivning av Saudiarabien. FN består dock av alla sina medlemsländer, och regionerna utser ofta själva sina representanter i olika utskott, vilket sedan konfirmeras i FN:s ekonomiska och sociala råd genom acklamation. Saudiarabien hade utsetts till representant i sin regionala grupp.

Hur man röstade är något som varken den här eller någon annan regering avslöjar offentligt. Utrikesministern avser dock att dela med sig av detta under sekretess i Utrikesnämnden, vilket hon redan har berättat.

Anf. 30 TINA GHASEMI (M):

Fru talman! Jag noterar att regeringen inte tar avstånd från Saudiarabiens inflytande med detta svar. Eftersom regeringen vägrar att svara på min väldigt konkreta fråga har jag svårt att tolka det på något annat sätt än som att Sverige har gett sitt stöd till Saudiarabien.

Av ren nyfikenhet undrar jag då: På vilket sätt anser regeringen att ett land som förtrycker kvinnor kan bidra positivt när det gäller att utveckla jämställdhetsarbetet inom FN?

(Applåder)

Anf. 31 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Vi lever verkligen i svåra tider just nu, och vi behöver FN mer än någonsin. Vi behöver också ett effektivt FN-arbete, och Sverige är en aktiv medlem.

Inget medlemsland avslöjar hur man röstar, för då kommer man inte att kunna komma framåt på ett konstruktivt sätt i dessa sammanhang. Jag vill också notera att länder som exempelvis Iran även under alliansregeringen valdes in i dessa församlingar.

Omröstningen om Saudiarabiens inträde i FN:s kvinnokommission

Anf. 32 PAULA BIELER (SD):

Fru talman! Även jag vill ställa en fråga till biståndsmministern och uppehålla mig vid diskussionen kring att Saudiarabien har valts in i FN:s kvinnokommission.

Vi har, i statsrådets svar nyss och i diverse uttalanden från regeringens sida, fått höra att regioner utser sina representanter, att de väljs enligt praxis med acklamation och att inga regeringar avslöjar hur man har röstat. Men även detta är en fråga om praxis och om att man ber regeringar runt om att respektera denna praxis. När det gäller hur omröstningar sker bröts ju praxis redan när man faktiskt begärde en omröstning om detta.

Jag undrar hur detta är förenligt och hur man som feministisk regering sänder en tydlig signal om att man står upp för vissa värden, när man inte ens offentligt kan stå upp för det förkastliga i att ett land som Saudiarabien väljs in i ett organ som ska arbeta för att stärka kvinnors rättigheter runt om i världen.

Anf. 33 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Paula Bieler vet mycket väl att en stor andel av FN:s medlemsländer inte står upp för mänskliga rättigheter eller kvinnors rättigheter på det sätt som vi vill förvänta oss. Detta är det arbete som Sverige bedriver i FN, och då är det också viktigt att vi kan ha fungerande utskott och samarbetsformer.

Inget land avslöjar hur man röstar, men utrikesministern har sagt att hon under sekretess kommer att både redogöra för hur Sverige röstade i detta fall och lämna en lång lista över hur tidigare regeringar har röstat i liknande ärenden. Som jag nyss sa har också Iran och andra länder röstats in i kvinnokommissionen under alliansregeringens år.

Detta handlar om att vi faktiskt måste ha ett fungerande FN. Vi kan inte bestämma över FN:s medlemmar, utan regionerna måste också få göra sina val.

Anf. 34 PAULA BIELER (SD):

Fru talman! Det finns förvisso väldigt många länder i FN som har värderingar och står upp för saker som vi inte på något sätt kan tycka är rimliga, bra eller goda och som bryter mot diverse avtal och idéer om rättigheter.

Men jag undrar fortfarande: Inser regeringen det problematiska i att slå sig för bröstet och stort proklamera att man för en feministisk utrikespolitik men inte ens aktivt, starkt och tydligt ta avstånd från att extrema länder väljs in i FN-organ?

Prot. 2016/17:101

27 april

Frågestund

Anf. 35 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Sveriges regering står upp för feminism och kvinnors jämställdhet i alla samtal, diskussioner och debatter – inte minst i den långa rad av initiativ som Sverige tar för att kvinnor ska delta i fredsprocesser, sitta med vid bordet och avgöra sitt eget öde och ha rätt till en egen röst i politiska sammanhang. Här är vi glasklara, och det är ingen som tvivlar på det. Vi tar starkt avstånd från regimer som förtrycker kvinnor.

Stöd till samlingslokaler på landsbygden

Anf. 36 OLA JOHANSSON (C):

Fru talman! Jag har en fråga till landsbygdsministern.

Det finns stora förhoppningar på regeringen i anslutning till landsbygdsutredningen. Det övergripande målet är att medborgarna ska få likvärdiga förutsättningar för att arbeta, bo och leva i landsbygderna. För att förbättra tillgången till välfärd, kultur och service föreslås att likvärdiga förutsättningar ska ges för att utöva och uppleva kultur, oberoende av bostadsort.

Ett allsidigt utbud av kultur och fritidsaktiviteter och, inte minst, möten mellan människor med olika bakgrund kräver ytor som är moderna, tillgängliga och öppna för alla. Mötesplatser i form av allmänna samlingslokaler drivs huvudsakligen ideellt, med stöd av kommuner, stat och de respektive intresseorganisationerna.

Frågan till ministern är: Är han beredd att ge samlingslokalerna en roll i förverkligandet av Landsbygdskommitténs förslag?

Anf. 37 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Tack för en mycket viktig fråga! Som landsbygdsbo är jag medveten om vikten av att det finns samlingslokaler runt om på svensk landsbygd. De spelar en väldigt viktig roll för att man ska kunna utöva kultur men även bedriva fritidsintressen, mötesverksamhet med mera.

Den parlamentariska landsbygdskommittén berör det här området i sitt betänkande om kulturaktiviteter. Detta har nu varit på remiss i hela landet. Vi bereder de här frågorna i Regeringskansliet. Jag kan inte i dag ge några löften om ytterligare stöd.

I dag finns det ett grundstöd för föreningarna, och det finns också ett investeringsstöd när man vill göra förbättringar i samlingslokalerna. I vilket fall som helst är de mycket viktiga för landsbygdens utveckling.

Anf. 38 OLA JOHANSSON (C):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Tyvärr nämndes inte mötesplatser och samlingslokaler alls i Landsbygdsutredningens betänkande. Det kan ju tänkas att remissinstanserna kommer att trycka på att de lyfts

fram. Där talas det om civilsamhället, som har en roll att spela för det organiserade föreningslivet. Många av föreningarna har själva tillgång till sådana här lokaler.

Om remissinstanserna kräver detta, tycker då landsbygdsministern att det vore befogat att öka stödet till samlingslokalsorganisationerna?

Anf. 39 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Som jag sa inledningsvis känner jag till vikten av att den här typen av lokaler finns på svensk landsbygd. Men jag vill inte föregripa den beredning som nu sker i Regeringskansliet med anledning av de många remissvar som har kommit in. Detta har kanske inte direkt berörts av den parlamentariska landsbygdskommittén, men man berör vikten av det civila samhällets möjligheter att verka på svensk landsbygd.

Omlokaliseringen av myndigheter

Anf. 40 LEIF PETTERSSON (S):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Ardalán Shekarabi.

Man kan lugnt säga att det går bra för Sveriges ekonomi nu. Inte minst växer de nya jobben fram, och 150 000 fler går till jobbet i dag än när regeringen tillträdde. Samtidigt kan vi konstatera att utvecklingen inte är jämnt fördelad över landet. Det finns ingen utjämningsfaktor när det gäller de nya jobben.

Därför är regeringens arbete på detta område väldigt viktigt. Jag tycker att det är särskilt viktigt att regeringen nu inte tappar farten i arbetet med att omlokalisera myndigheter och arbetsplatser. Jag undrar därför om statsrådet kunde säga något om detta arbete, hur det fortskrider och vad vi kan vänta framöver.

Anf. 41 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Leif Pettersson, för frågan! När vi tillträdde kunde vi konstatera att vi har haft en lång trend av centralisering i den svenska staten, där jobben har koncentrerats till Stockholm. Det är inte bra för staten och tilliten till staten. Därför satte vi igång ett arbete som började med Statskontorets kartläggning, som visade att det stämde att vi haft en centraliseringsvåg. Efter detta har vi börjat med omlokaliseringen av myndigheter.

Tyvärr ser jag att delar av oppositionen motsätter sig detta. Moderaterna, under ledning av Anna Kinberg Batra, kallar detta för ersättningsjobb. Men regeringens övertygelse är att vi måste få bättre spridning av de statliga jobben.

Vi har redan fattat beslut om E-hälsomyndigheten och Fastighetsmäklarinspektionen, och i dag fattade vi beslut om omlokalisering av en tredje myndighet, Statistiska centralbyrån, till Örebro. Detta kommer att fortsätta under hela mandatperioden. Det är en del i politiken för omlokalisering av statliga jobb. Vi jobbar också med styrning av myndigheterna i lokaliseringsbeslut. Detta är viktigt för sammanhållningen i Sverige.

Anf. 42 LEIF PETTERSSON (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det är ju bra om vi kan lokalisera ut hela myndigheter, men i de glesare bebyggda delarna av landet kanske det inte handlar om hela myndigheter utan mer om att behålla den statliga närvaron på olika sätt. Här finns det tidigare utredningar och förslag, framför allt från tiden före 2006 då vi satt vid regeringsmakten. Finns det något där som vi skulle kunna ta upp igen?

Anf. 43 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Ja, vi har satt igång ett arbete som handlar om att få en ordning för styrning av myndigheterna i lokaliseringsfrågan, just i syfte att ta ett helhetsansvar och se till att myndigheterna beaktar den regionala närvaron när de fattar beslut om lokaliseringen. Vi har stoppat Skatteverkets planer på att lägga ned kontor på nio orter, och jag har fått i uppdrag av statsministern att jobba för att öka servicenärvaron runt om i landet. Där jobbar vi med konceptet servicekontor.

Detta är ett viktigt arbete som den förra regeringen har försummat, men ändringar måste göras för att upprätthålla tilliten till den svenska staten.

Klimatsamarbete med Kalifornien

Anf. 44 STEFAN NILSSON (MP):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Lövin, som gäller Kalifornien.

Klimat- och miljöministern besökte i förra veckan Kalifornien och skrev under ett avtal med dess guvernör. President Trump har ju nu börjat avveckla stora delar av den klimatpolitik som president Obama drev igenom, men i USA har de olika delstaterna goda möjligheter att gå före på det här området. Kalifornien ligger allra längst fram i det arbetet.

Min fråga är: Vad ingår i avtalet med Kalifornien?

Anf. 45 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Stefan Nilsson, för frågan!

Kalifornien är faktiskt världens sjätte största ekonomi, och man är den delstat i USA som har gått längst på klimatområdet, med eget utsläppshandelssystem och starkare och skarpare utsläppsregler. Samtidigt är man en ekonomi som går väldigt bra, precis som Sverige.

Sverige har ju kommit etta när det gäller klimatpolitik i den utvärdering som har gjorts av EU:s alla 28 medlemsländer. Vår ekonomi går bra. Vår innovationstakt och förmåga är mycket hög, och guvernören Jerry Brown välkomnade verkligen mitt besök och vår delegation. Vi har skrivit under ett samarbetsbrev som handlar om innovation, forskning och utbyte av näringsliv från både Kalifornien och Sverige. Vi hade faktiskt redan i går besök här från Kalifornien, som tittade på Scania och mötte aktörer i Sverige för att utbyta erfarenheter på klimatområdet.

Anf. 46 STEFAN NILSSON (MP):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Vilka effekter, mer konkret, kan man tänka sig att vi och den här staten kan få nytta av när det gäller exempelvis politik, forskning och affärsmöjligheter? Vad kan vi i Sverige dra nytta av, och vad kan Kalifornien dra nytta av i ett sådant här samarbete?

Anf. 47 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Jag hade äran att få inviga en cleantech-hubb i San Francisco, där svenska spjutspetsföretag, innovativa företag, får förutsättningar att presentera sig på den kaliforniska marknaden med klimatsmart teknik. Vi kommer naturligtvis också i klimatförhandlingarna att arbeta tillsammans med Kalifornien och andra ledare på klimatområdet i Under 2 Coalition, som består av länder, stater och städer som är ambitiösa.

Livsmedelsstrategins mål

Anf. 48 LARS TYSKLIND (L):

Jag har en fråga till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht. Den handlar om livsmedelsstrategin.

Liberalerna och övriga allianspartier har ju tillsammans med regeringen förhandlat fram övergripande strategiska mål för en livsmedelsstrategi. Vi slog då gemensamt fast att livsmedelsproduktionen ska styras av konsumenternas efterfrågan. Så långt är det bra från vårt håll.

Men med förvåning har jag sedan konstaterat att regeringen lämnat detta gemensamma mål när man i sin handlingsplan sätter upp siffermål för ekologisk produktion och konsumtion.

Min fråga till statsrådet är: Tycker statsrådet att det är rimligt att politiker sätter upp denna typ av mål, som närmast för tanken till planekonomi?

Anf. 49 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Tack, Lars Tysklind, för frågan!

Konsumenterna efterfrågar väldigt mycket ekologiska produkter. Vi hade två år i följd närapå 40 procents ökning, och det senaste året hade vi 18 procents ökning. Vi är i Sverige långt ifrån självförsörjande på livsmedel totalt sett. Vi har knappt en 50-procentig försörjningsgrad, och inom ekologiskt saknar vi mycket produktion.

Den här regeringen vill ju svara upp mot den efterfrågan som konsumenterna har, inte minst när det gäller det ekologiska. Totalt sett handlar ju livsmedelsstrategin om att öka produktionen av livsmedel.

Vår befolkning ökar, och efterfrågan ökar. Det behövs inte mindre livsmedel utan mer. Den här regeringen vill – och jag vet att oppositionen också vill det – att livsmedel produceras mer på svensk landsbygd, både konventionellt och ekologiskt.

Anf. 50 LARS TYSKLIND (L):

Fru talman! Tack för svaret! Men jag tycker att statsrådet lämnade den principiella frågan. Jag ska vara tydlig. Liberalerna har absolut inget emot

ekologisk produktion, men det ska faktiskt styras av konsumenternas efterfrågan. Är efterfrågan på ekologiskt 100 procent är det väl rimligt att marknaden anpassar sig och har en produktion på 100 procent. Det är egentligen inte det frågan handlar om.

Jag utgår från att statsrådet skulle se det som märkligt om man över-satte den här typen av produktionsmål till andra områden, till exempel när det gäller antal lastbilar eller någonting annat.

Anf. 51 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! I det landsbygdsprogram som alliansregeringen hade för-handlat fram, som ännu inte var riktigt i mål, hade man avsatt ungefär 400 miljoner för att stimulera ekologisk produktion. Står inte Lars Tysk-lind bakom det som då överlämnades?

Sedan har vi i denna regering sett att det inte räckte. Vi har fått utöka det för att det ska kunna motsvara konsumenternas efterfrågan. Jag är lite förvånad över att man nu har svängt i den frågan.

Beskattningen av arbete

Anf. 52 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Per Bolund.

Regeringen har nu gjort Sverige till det land i världen där det lönar sig allra minst att jobba en timme extra. Men man är ändå inte nöjd. Det ska löna sig ännu sämre. Trots vallöften från regeringen om att inte höja skat-ten för vanligt folk gör man helt vanligt folk till höginkomsttagare, och man beskattar dem därefter.

Det gäller tre av tio sjuksköterskor, fyra av tio barnmorskor, fyra av tio poliser och fem av tio lokförare. Det är människor som verkligen behövs för att Sverige ska fungera. Varför vill regeringen göra det mindre lönsamt för dem att gå till jobbet? Och hur tror ministern att vi ska locka fler till de här yrkena när det lönar sig mindre att utbilda sig?

Anf. 53 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Den här regeringen har tagit ett stort ansvar för att se till att de offentliga finanserna kommer i ordning. Vi ärvde en situation av den förra regeringen där det var mycket stora underskott – rekordstora under-skott. Det gjorde att vi var tvungna att reformera den ekonomiska politik som fördes i Sverige, det vill säga vi var tvungna att finansiera våra refor-mer fullt ut. Vi har också lyckats. Vi har vänt underskott till överskott. Sedan första året som denna regering levererade budgetresultat, och även 2016, har vi kraftiga överskott i statens finanser.

Men detta gör också att vi är tvungna att se till att vi får in skatteintäk-ter. Det som är viktigt att nämna i detta sammanhang är att det för grupper som ligger vid skiktgränsen möjligtvis handlar om ett par kronor i måna-den, det vill säga det är mycket små och marginella förändringar. Att, som oppositionen försöker göra, utmåla det som att det skulle avgöra om man väljer att utbilda sig eller inte måste jag säga är direkt oseriöst. Försök inte att skrämna upp en opinion i denna fråga! Det handlar faktiskt om väldigt marginella skatteförändringar. Där bör oppositionen vara ärlig.

Anf. 54 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Tänk om det var så enkelt att höjda skatter alltid gav mer pengar! Då skulle vi kunna ha 100 procent i skatt. Men det funkar inte så, utan skattesatsen spelar roll för människors vilja att arbeta mer. Vi sänkte skatterna. Ändå ökade intäkterna till välfärden med 26 procent i kommuner och landsting. Det var för att det lönade sig bättre att arbeta. Den drivkraften får man inte glömma bort. Det är väldigt oroväckande om regeringen gör det.

(Applåder)

Anf. 55 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Även när det gäller historieskrivningen tror jag att man ska försöka förhålla sig ärlig till hur det har sett ut. Anledningen till att intäkterna till välfärden ökade även under den förra regeringens tid var att kommunerna i väldigt hög grad ökade kommunalbeskattningen. Den förra regeringen gjorde i praktiken egentligen en skatteväxling från statliga skatter, som också är progressiva, till ökade kommunalskatter. Det gjorde att många fler fick betala mer, särskilt de med låga inkomster. Det gjorde också att de ekonomiska klyftorna i Sverige ökade under alliansregeringens tid vid makten, till skillnad från nu när vi i stället kan se fram emot minskade ekonomiska klyftor.

(Applåder)

Den växande vildsvinsstammen

Anf. 56 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Min fråga är till landsbygdsministern.

Den växande vildsvinsstammen i Sverige orsakar enorma skador varje år, vilket är förödande för jordbrukarna och andra näringsidkare på landsbygden.

Bönderna får betala det högsta priset, med uppbökade åkrar och vallodlingar och stora skador som blir följderna av det. Kostnaderna överskrider 660 miljoner varje år. Vildsvinen står också för ett stort antal viltolyckor i trafiken. Det är ungefär 3 000 varje år. Därutöver har många villaägare väldiga bekymmer med uppbökade gräsmattor.

Sommaren 2016 lämnade regeringen ett förslag om reglering av viltutfodring. Förslaget hade en hel del brister och avvisades av riksdagen.

Min fråga är om landsbygdsministern kommer att arbeta fram en ny proposition inom en snar framtid.

Anf. 57 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Tack för frågeställningen! Det är en mycket viktig fråga som Magnus Oscarsson tar upp. Svenskt lantbruk drabbas väldigt hårt av inte minst vildsvinsskador på grund av bland annat utfodring under vegetationsperioden.

Regeringen lade fram ett heltäckande – observera att det var heltäckande – lagförslag om att begränsa utfodring under vegetationsperioden. Tyvärr avslög Alliansen tillsammans med Sverigedemokraterna det förslaget, som hade kunnat göra att vi hade kunnat komma till rätta med de enorma skador som svenskt lantbruk drabbas av.

Anf. 58 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Tack, ministern, för ditt svar! Kristdemokraterna har flera förslag till åtgärder som regeringen borde beakta. Det handlar exempelvis om reglering av klövviltutfodring i enlighet med ett LRF-förslag. Andra förslag gäller möjligheten för jägare att sälja vildsvinskött samt regel-förenklingar för att man ska kunna jaga mer.

Vart jag än åker i Sverige hör jag samma sak: Kom igen nu! Kom fram med ett förslag! Det viktiga är faktiskt att vi politiskt tar de nödvändiga besluten för att minska vildsvinsstammen.

Anf. 59 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag nämnde just det lagförslag som regeringen tog fram. Det var för att skapa ordning och reda i detta. Jag är väldigt glad för att Magnus Oscarsson nu engagerar sig i frågan – bättre sent än aldrig. Jag hoppas att det som Magnus nu tar upp också gäller andra borgerliga poli-tiker som stoppade det lagförslag som regeringen lade fram, vilket gör att jordbrukare drabbas väldigt hårt.

(Applåder)

Havskonferensen och EU:s fiskeavtal med fattiga länder

Anf. 60 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag har en fråga till klimatminister Isabella Lövin.

I juni inleds konferensen om hav i New York. Det är en konferens som Sverige har varit med om att ta initiativ till. Ett huvudtema för den konfe-rensen är hållbar förvaltning av marina resurser. Det är jätteviktigt.

Men samtidigt har EU ett fjortontal fiskeavtal med fattiga länder, främst i Afrika. Även om en del ändringar av dessa avtal har gjorts skulle jag säga att grundproblematiken består, nämligen att stora summor av våra skattepengar går till att europeiska flottor ska kunna tömma de afrikanska haven på fisk. Det är så långt ifrån ett hållbart fiske man kan komma.

Jag vill fråga ministern om ministern är beredd att väcka den frågan på konferensen och verka för att alla dessa pengar i stället ska gå till att ut-veckla lokalt hållbart fiske i de här fattiga länderna, som så väl behöver det.

Anf. 61 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Jens Holm, för denna viktiga fråga! Det är verkligen en komplicerad fråga, som jag har varit mycket involverad i under min tid i EU-parlamentet när jag också översåg reformeringen av just det som handlar om de europeiska fartyg som fiskar i utvecklingsländernas vatten.

Man skulle kunna tycka att det enklaste vore att bara ta bort detta. Pro-blemet är att alla de här fartygen inte skulle försvinna. De skulle fortfa-rande vara ute och fiska, under privat flagg och under privata avtal. Då har inte EU eller någon annan insyn i hur mycket som fiskas. Därför lade jag all min kraft på att dessa avtal skulle vara så offentliga som möjligt och också under så mycket kontroll som möjligt, så att vi vet att den fisk man fiskar bara är ett överskott av fisk, som lokalbefolkningen inte behöver. Det handlar också om att vi ger stöd till lokal fiskeförvaltning. Detta tycker jag är en modell som andra länder ska ta efter.

Anf. 62 JENS HOLM (V):

Fru talman! Inom ramen för de här fiskeavtalen ser man att det är ungefär sju gånger så mycket pengar som betalas till europeiska fiskeflottor för att de ska kunna tömma Afrikas länder på fisk som man betalar till att utveckla lokalt hållbart fiske. Det handlar om ungefär 200 miljoner euro som betalas ut varje år. Vore det inte bättre att verka för att alla de pengarna går till att utveckla lokalt hållbart fiske?

Det här skulle ministern kunna lyfta fram på havskonferensen i New York. Tänker ministern göra det – ja eller nej?

Anf. 63 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Som biståndsminister har jag gett i uppdrag till Sida att titta ytterligare på hur vi kan stärka fiskeförvaltningen och ett hållbart fiske genom vårt bistånd. Det är också väldigt viktigt att vi har öppna och transparenta regler för fiskefartyg och hur mycket de måste redovisa till myndigheter och även att utvecklingsländerna har den kapaciteten. Detta kommer att stå i fokus på den här konferensen.

EU:s fiskeripolitik är någonting som vi måste driva inom EU, men här har vi också aktiva ledamöter som arbetar för det.

Åtgärdsprogram för landsbygden

Anf. 64 MARIANNE PETTERSSON (S):

Fru talman! Sverige är ett land som glider isär mellan stad och landsbygd. Landsbygdsfrågan har varit något som flera regeringar inte har tagit på allvar.

Nu har vi en regering som har satt som mål att ändra på detta. En bred parlamentarisk kommitté har för första gången lagt fram ett brett åtgärdsprogram för att hitta vägar att hålla ihop Sverige.

Min fråga går till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht, som har rest runt i landet på en Sverigeresa. Vilka idéer och reflektioner för det fortsatta arbetet för att hålla ihop Sverige har statsrådet?

Anf. 65 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Tack för frågan! Jag gör just nu min Sverigeresa på drygt två månader, och hittills har jag besökt 44 landsbygdskommuner.

Sådant som ofta kommer upp är givetvis jobbfrågor, inte minst inom de gröna näringarna. Det ser lite olika ut beroende på vilken typ av kommun jag besöker. Ibland kan det handla om jordbruk, ibland om skogsbruk och så vidare.

En fråga som alltid kommer upp är bredband, det vill säga att vi får bredband ut till svensk landsbygd. Här har regeringen satsat 5,5 miljarder under den här programperioden. Jag tror att de kanske inte kommer att räcka, utan efter den programperioden måste man anslå mer. Den här regeringen har ju antagit en strategi som innebär betydligt mer än tidigare.

Vi har sagt att på kort sikt ska 95 procent av befolkningen ha 100 megabit, och på lång sikt – 2025 – ska alla ha höghastighetsuppkoppling.

Anf. 66 MARIANNE PETERSSON (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Min nästa fråga är: Vad händer med Landsbygdskommitténs arbete, och hur kommer regeringen att föra detta arbete vidare?

Anf. 67 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Vi har drygt 400 remissvar, och arbetet behandlas nu i Regeringskansliet. Regeringen avser att lägga fram en proposition till 2018, men vi hanterar också en del av de förslag som finns omgående. Det handlar bland annat om bostadslån på landsbygden, som vi redan veckan efter att kommittén presenterade sitt betänkande lade ut på en utredning som jobbar med kreditgarantier för bostadsbyggande.

Vi har också jobbat konkret med statliga jobb, vilket civilministern nyligen redovisade.

Idéburna aktörer i välfärden

Anf. 68 JANINE ALM ERICSON (MP):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Shekarabi.

I valrörelsen 2014 var Miljöpartiet liksom Socialdemokraterna och Vänsterpartiet väldigt tydliga med att vi ville stoppa vinstjakten i den svenska välfärden. Allt överskott som gjordes skulle i huvudsak återinvesteras i verksamheterna. Vi konstaterade väldigt tydligt att man ju inte är kund i förhållande till välfärden utan att man är medborgare.

Därför var det väldigt bra att regeringen tillsatte en utredning om just de här frågorna, och den har nu kommit med sitt delbetänkande.

Detta har varit ute på remiss, och efter remissrundan står det klart att de idéburna verksamheterna, som alltså inte drivs med vinst, har problem. Jag skulle vilja fråga statsrådet hur regeringen ämnar gå vidare för att negativa effekter av utredningens förslag för de ideella aktörerna ska kunna undvikas.

Anf. 69 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Janine Alm Ericson, för frågan!

Hela utgångspunkten för regeringens arbete är att säkerställa att vi har en god mångfald i svensk välfärd och skolverksamhet. Den trend som vi ser är att de idéburna aktörerna missgynnas av de marknadsorienterade modeller som råder i svensk välfärd.

Vi har väldigt mycket fokus på de kommersiella aktörernas behov. Vi bygger ut resursfördelningssystemet utifrån den kommersiella logiken, men faktum är att de idéburna aktörerna står för mångfalden, för speciella inriktningar, och är viktiga för att vi ska kunna ha en riktig valfrihet. Då krävs det att vi utformar system som också anpassas till den ideella sektorns behov.

Därför studerar vi nu noga de remissvar som kommit in inte minst från de organisationer som företräder idéburna företag.

För oss är det viktigt att öka mångfalden i svensk välfärd. Vi ser en fara när det gäller likformigheten. Det är koncerner som tar över verksamheter, och det blir en likformighet i välfärden som inte gynnar brukarnas valfrihet.

Anf. 70 JANINE ALM ERICSON (MP):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för det väldigt tydliga svaret! Det är tydligt att vi har samma ambitioner när det gäller de idéburna verksamheternas möjlighet att finnas kvar inom välfärdsområdet.

Ska jag tolka ministrarnas svar som att man fortsätter arbetet med att hitta vägar för att de idéburna verksamheterna ska ha goda förutsättningar att fortsätta med sina verksamheter?

Anf. 71 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Ja. Det räcker inte med dagens system. Vi måste förbättra regelverket för den idéburna sektorn. De ideella aktörerna möter många problem, både när det gäller finansiering och möjligheter till kontinuitet.

Vi ser att många länder i vår närhet har särskilda modeller för den ideella sektorn, till exempel när det gäller finansiering av skolverksamheter. Vi behöver verkligen ta in dessa idéer och ge den ideella sektorn bättre förutsättningar. Detta är utgångspunkten för regeringens arbete.

Den vetenskapliga grunden för regeringens klimatsatsningar

Anf. 72 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M):

Fru talman! Jag noterade med glädje att statsrådet Karolina Skog slog ett slag för vetenskapligheten i samband med helgens så kallade March for Science. Men i allt från frågor som rör GMO till frågor om ekologisk livsmedelsproduktion och bekämpningsmedel har regeringen gått fram med förslag som direkt motsäger den vetenskapliga expertisen.

Ett annat exempel är att regeringen slår på stora trumman för åtgärder inom det så kallade Klimatklivet, där regeringen inte förmår att trovärdigt redogöra för den extra klimatnytta som dessa statliga medel påstås ge.

Att veta effekterna av de åtgärder man vidtar borde vara grunden för en politik som påstås vara grundad i vetenskap. Annars reduceras politiken bara till en ren gissningslek.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Lövin om helgens utspel också kommer att följas upp av politisk handling och en omvärdering av de ståndpunkter som regeringen har tagit fram som direkt motsäger den vetenskapliga expertisen eller som vilar på ostadig vetenskaplig grund, till exempel när det gäller GMO eller ekologisk livsmedelsproduktion.

Anf. 73 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Tack, Jonas Jacobsson Gjørtler, för den väldigt vida frågan!

Jag skulle vilja ifrågasätta påståendet att Klimatklivet inte har ett faktabaserat underlag. Vi har mycket data från Naturvårdsverket som talar om att de 4 miljarder kronor som delas ut i Klimatklivet och som går till kommuner, landsting och den privata sektorn kommer att leda till årliga utsläppsminskningar som motsvarar, hittills, 140 000 bensinbilar om året. Klimatklivet är en succé!

Jag ser i allra högsta grad att man behöver ha en faktabaserad politik, och därför är vi väldigt för den kostnadseffektiva åtgärden inom Klimatklivet – 156 kronor per ton, inte 3 000 kronor per ton som Jonas Jacobsson Gjørtler tidigare har anfört flera gånger här i kammaren.

Anf. 74 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M):

Fru talman! Problemet är lite grann hur man räknar, och det är klart att om man räknar laddstolpar och stöd till dem 16 gånger får man ju fram siffror som kan se bättre ut än vad de kanske egentligen borde vara.

Vi har motsvarande problem på andra områden, som jag nämnde, till exempel när det gäller ekologisk livsmedelsproduktion. Där har forskare vid SLU konstaterat att ekoproduktionen inte är hälsosammare, inte mer klimatsmart och inte heller bättre för miljön än den konventionella produktionen.

Det skulle vara intressant att höra om regeringen är beredd att ompröva sin ståndpunkt i de här frågorna.

Anf. 75 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Det finns ingen entydig forskning som visar huruvida ekologisk odling är bättre eller sämre och vilka olika variabler man väger in när man ska bedöma vad som är bättre eller sämre. Vad som kan vara bättre för vattenmiljön eller den biologiska mångfalden kanske inte är bättre när det handlar om ökad produktion eller att livsmedel skulle innehålla fler vitaminer.

Här måste göras en sammantagen bedömning av vad som är bäst för framtiden. Precis som har framkommit av tidigare replikväxling vill konsumenterna ha ekologiskt producerade livsmedel.

Vägslitageavgiften och bioekonomin

Anf. 76 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Sven-Erik Bucht.

Jag kommer aldrig att bidra till en vägskatt som gör det svårare att skapa bioekonomi.

Citatet av Sven-Erik Bucht är hämtat från nyhetsförmedlingen när statsrådet medverkade vid en bioekonomisk konferens arrangerad av Skogsindustrierna i Sverige.

Frågan om den vägslitageavgift, eller kilometerskatt, som regeringen Löfven–Lövin aviserat diskuteras ofta i kammaren, inte minst mot bakgrund av avgiftens förväntade mycket skadliga effekt på svensk basindustri, det vill säga skogsindustrin och bioekonomin i synnerhet.

Står statsrådet fortfarande fast vid det besked han gav i tisdags: Jag kommer aldrig att bidra till en vägskatt som gör det svårare att skapa bioekonomi.

Står statsrådet fast vid det uttalandet i riksdagens kammare i dag?

Anf. 77 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Tack för frågan, även om citatet inte är korrekt.

Jag måste ändå säga att regeringen har höga ambitioner att gå över till en biobaserad ekonomi. Sverige var en gång i tiden en oljebaserad ekonomi, och vi ska nu över till en smart biobaserad ekonomi som kommer att innebära att Sverige ska bli det första landet i världen som kan bli fossilfritt. Ambitionen är att Sverige ska bli fossilfritt redan 2045. Då är bland annat skogsråvara en viktig parameter för att komma ifrån det fossila bränslet. Att vidta kontraproduktiva åtgärder för att få fram skogsråvara

som ska användas för att komma ifrån olja är inte bra. Det blir kontraproduktivt.

Anf. 78 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Citatet är inte riktigt, säger statsrådet, men statsrådskollegan Skog gjorde en retweet av citatet. På något sätt finns en bekräftelse.

Jag delar statsrådets syn på de förskräckliga effekter en kilometerskatt skulle få. På vilket sätt bidrar då statsrådet Bucht till att stoppa den interna beredning som just nu pågår inom Finansdepartementet, dit frågan hänksköts när finansminister Magdalena Andersson stoppade kilometerskatten?

Anf. 79 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Först och främst har det inte funnits något förslag om en kilometerskatt, utan det har funnits ett förslag om en vägsplitageavgift, som regeringen avvisade. Det är det konkreta fallet. Även där citerar Anders Åkesson fel.

Det är viktigt att Sverige kommer bort från oljeberoendet. Sverige har förutsättningar att bli det första landet i världen att komma ifrån det fossila. Landets yta är till ungefär 70 procent klädd av skog, och det är få länder som har den möjlighet som finns i Sverige.

Tiggeriförbud

Anf. 80 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Isabella Lövin.

Jag tror att alla minns Miljöpartiets bidrag i den politiska debatten om det hitresta tiggeriet. När Sverigedemokraterna ville komma åt det organiserade tiggeriet tyckte Miljöpartiet att uttrycket organiserat tiggeri var en rasistisk myt. Tack för ert bidrag, Miljöpartiet! Det har verkligen hjälpt utsatta människor – eller inte.

Sverigedemokraternas linje har varit glasklar. Utsatta EU-medborgare kan inte integreras i sina hemländer om de uppehåller sig i Sverige. Att upplåta våra gator till ett omfattande tiggeri skapar förutsättningar för ett organiserande av utsatta människor där utnyttjande och kriminalitet växer fram. Sent omsider konstaterade regeringens egna utredare häromdagen att Sverigedemokraternas tiggeriförbud ändå är det bästa förslaget för att nå en önskvärd förändring.

Fru talman! Kommer vi att få se fler tårar på kinden hos miljöpartister i regeringen när ni erkänner ännu ett misslyckande och ger Sverigedemokraterna rätt i frågan om just ett tiggeriförbud?

Anf. 81 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! De utsatta EU-medborgare vi ser på våra gator och torg behöver på alla sätt vårt stöd, bland annat via EU:s sociala fonder. Regeringen har också ett aktivt program för att bereda sysselsättning för medborgarna och även motverka diskriminering, som är skälet till att de söker sig utanför hemländernas gränser.

Vi tycker också att det är viktigt med ordning och reda samt att lokala ordningsstadgor ska följas. De privata markägare som har fått se bosättningar på sina marker ska också få en rättssäker handläggning. Frågan behöver ses över från flera håll.

Grundproblemet är att människor är utsatta och diskriminerade. De som ska ha stöd ska få stöd.

Anf. 82 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Det finns flera anledningar till att inte bli imponerad av regeringens arbete. Inte på ett enda område har ni presterat en enda analys av vilka åtgärder som krävs.

Ni försöker få den fyrkantiga klossen att passa in i det fyrkantiga hålet, men de runda, rektangulära och trekantiga klossarna ska alltid prövas innan ni fattar rätt beslut. Vi har sett detta i invandringsfrågan, terrorfrågan, frågan om antalet poliser och inte minst frågan om det hitresta tiggeriet.

Är det verkligen rimligt, fru talman, att Sveriges sämsta parti ska regera vårt land?

Anf. 83 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Det parti i Sverige som inte ingår i någon politisk uppgörelse ska inte stå här och betygsätta det parti som sitter i regering.

Vi har tagit ett mycket stort ansvar i en svår tid. Det finns problem, och de kan inte åtgärdas genom att stänga gränser eller brännmärka människor på grund av deras nationella eller etniska ursprung – som Sverigedemokraterna vill. Det är de fyrkantiga hål och fyrkantiga klossar Adam Marttinen talar om.

Regeringens mål för ekologisk produktion

Anf. 84 BETTY MALMBERG (M):

Fru talman! I lördags marscherade världen till stöd för den fria forskningen och för mer faktabaserade beslut i politiken. Det var bra.

Det sistnämnda har även landsbygdsministern instämt i som svar på en skriftlig fråga jag har ställt om ekologisk produktion. Men i svaret på min fråga övergick ministern snabbt till att prata om att konsumenterna vill ha ekologiska livsmedel.

Jag har inga synpunkter på det. Folk får naturligtvis äta vad de vill, men faktum är att det inte finns någon forskning som vetenskapligt kan verifiera att ekolivsmedel skulle vara bättre än andra svenskodlade livsmedel för vare sig miljö, klimat eller hälsa. Ändå väljer regeringen att lägga fast sådana mål för produktion och konsumtion.

Varför gör regeringen så? På vilka vetenskapliga grunder har man fattat dessa beslut? Jag hoppas på ett annat svar än bara marknadskrafter.

(Applåder)

Anf. 85 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Tack för frågan!

Svensk livsmedelsproduktion har minskat under 20 års tid. I dag råder ett handelsunderskott på livsmedel på minus 52 miljarder. Det har försvunnit oerhört mycket arbetstillfällen på svensk landsbygd under de 20 åren just för att livsmedelsproduktionen har minskat så drastiskt.

Livsmedelsstrategin handlar om att öka den svenska livsmedelsproduktionen. Det gäller den konventionella produktionen, det vill säga svenskt konventionellt miljöanpassat jordbruk, samt den närproducerade och ekologiska produktionen.

Om inte Betty Malmberg har uppmärksammat det kan jag säga att efterfrågan på den här typen av produktion har ökat dramatiskt under de senaste tio åren. Det finns inte svenska ekologiska produkter i den omfattning som svenska konsumenter efterfrågar, och därför vill vi stimulera till mer sådan produktion.

Anf. 86 BETTY MALMBERG (M):

Fru talman! Det mest väsentliga för framtiden måste handla om att styra mot en hållbar livsmedelsförsörjning. Vi behöver möta bristen på jordbruksmark, öka produktionen av biobränslen och minska det läckage som både konventionellt jordbruk och ekologiskt jordbruk står för.

Eko handlar mycket om känslor. I dag ger staten nära 1 miljard extra i stöd per år till ekojordbruket. Vi moderater tycker att det är dags att fasa ut det statliga stödet.

Anf. 87 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! När vi tillträdde hade Alliansen faktiskt 400 miljoner i landsbygdsprogrammet för att stödja övergången till eko, så det här är en total svängning.

Det behövs inte så mycket vetenskap. Går man runt i handeln ser man att det är tomt på ekologiskt i hyllorna i de svenska butikerna.

(Applåder)

Tillgången till socialt och ekologiskt hållbara varor

Anf. 88 JOHANNA HARALDSSON (S):

Fru talman! Min fråga är lite på samma tema, men den går till konsumentministern.

Många svenskar uppger att de vill handla socialt och ekologiskt hållbara varor och därmed minska konsumtionens miljöpåverkan och medverka till bättre arbetsvillkor där varorna produceras. Samtidigt är andelen av dessa varor i handeln liten i förhållande till efterfrågan.

Vilka initiativ tar regeringen för att öka andelen hållbart producerade varor i svensk handel?

Anf. 89 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag tackar för en viktig fråga.

När konsumenterna visar att de vill göra skillnad men samtidigt tydligt pekar mot oss politiker och säger att de behöver bättre verktyg, information och hjälp för att kunna agera hållbart som konsument har regering

och riksdag ett stort ansvar att möjliggöra för konsumenterna att göra skillnad.

När svensk handel frågar konsumenter svarar en stor majoritet att de vill göra skillnad, men en lika stor majoritet svarar att det är för svårt. Därför har regeringen lanserat en strategi för hållbar konsumtion, där vi tittar på många olika bitar.

Det handlar om att öka kunskapen. Vi ger resurser till Konsumentverket att kunna vara aktivt och ge stöd och information till konsumenterna genom till exempel Hallå konsument. Vi har också använt skattesystemet och sänkt kostnaden för reparationstjänster för cyklar, kläder, skor och i hemmet.

Vi har gjort detta för att det ska vara lätt att göra rätt som konsument och för att man ska få ekonomiska incitament att handla hållbart.

Övertoner i samhällsdebatten

Anf. 90 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Shekarabi.

Debatten om vinster i välfärden och valfrihet har präglats av övertoner från vänstern. Debatten har handlat om allting annat än om hur sjukvården ska förbättras, hur äldreomsorgen ska få högre kvalitet och hur skolresultaten ska bli bättre. I stället har vänstern och vissa statsråd använt övertoner om vinster, och tyvärr verkar regeringen vilja ta bort valfriheten på detta område via ett effektivt vinstförbud.

I statsrådets tidigare hemlän, Gävleborg, kallade en ledande socialdemokrat i Söderhamn LOV-företag för ”början på en vit slavhandel”. Delar statsrådet uppfattningen att privata välfärdsföretag ägnar sig åt en begynnande vit slavhandel, som den socialdemokratiska nämndordföranden sa i kommunfullmäktigedebatten i veckan?

Anf. 91 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag tackar Lars Beckman för frågan.

Jag blev oerhört frustrerad när jag i ett program på TV4 häromveckan såg hur en friskola verkade för att en autistisk pojke skulle sluta på skolan för att han kostade för mycket, och målet var att man skulle maximera vinsten för skolan. Detta gjordes i enlighet med svensk lagstiftning.

Resurser som tas från skattebetalarna och ges till skolan för att det ska bedrivas skolverksamhet används alltså till något helt annat, till vinstutdelning, eftersom vi inte har regler som säkerställer en effektiv resursanvändning. Detta är skamligt och ska stoppas.

Vi har en skyldighet gentemot våra skattebetalare. Vi har en skyldighet att upprätthålla legitimiteten för den svenska välfärden. Då måste vi försvara mångfald och valfrihet, men det förutsätter också att resurserna används till det de är avsedda för.

Här finns stora brister i systemet, men denna regering ställer sig på medborgarnas sida och verkar för sjysta villkor.

(Applåder)

Anf. 92 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Kammaren, tv-tittarna och alla som har barn i skolan kan notera att statsrådet Shekarabi inte tog avstånd från det anmärkningsvärda uttalandet av socialdemokraten i Söderhamn om att välfärdsföretagen ägnar sig åt vit slavhandel. Det är djupt olyckligt, och jag tycker inte att vi ska använda övertoner i samhällsdebatten.

Anf. 93 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag välkomnar att Lars Beckman engagerar sig i kampen mot övertoner i svensk politik. Det är bra. Vi behöver en mer saklig debatt, och vi behöver diskutera mer utifrån fakta och vetenskap.

Låt mig passa på att önska Lars Beckman och alla andra brynäsare god lycka inför kvällens final.

Postgång på landsbygden

Anf. 94 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Jag har en fråga till landsbygdsministern.

Postlagsutredningens delbetänkande kom förra våren, och här föreslås bland annat att dagens krav på övernattbefordran av post ska slopas till förmån för ett tvådagarskrav.

Förslaget bedöms av remissinstanser få mycket negativa konsekvenser för landsbygden och speciellt för företagare inom e-handeln där och därmed för svenska arbetstillfällen. Ett flertal landsbygdsorienterade organisationer, kommuner och regioner har därför kraftigt vänt sig mot regeländringarna, bland andra LRF, Småföretagarna och Skärgårdarnas riksförbund.

Älvdalens kommun skriver i sitt remissvar att deras företag har krav från såväl leverantörer som kunder på snabba leveranser av produkter och tjänster. För att dessa företag ska kunna inte bara överleva utan utvecklas för att kunna anställa måste deras postgång fungera.

Antar regeringen ett landsbygdsperspektiv i den fortsatta processen med Postlagsutredningen, och i så fall på vilket sätt?

Anf. 95 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag tackar för frågan.

Denna fråga hanteras av statsrådet Peter Eriksson, så den ligger inte på mitt bord. Men givetvis berör den svensk landsbygd, och det är viktigt att vi har en fungerande postgång både på landsbygd och i stadsmiljö.

Landsbygdskommittén var ett viktigt instrument för att ta fram en sammanhållen landsbygdspolitik som tar upp helheten. Den tillsattes av denna regering och hade inte funnits tidigare.

Nu bereds frågan om postlagstiftningen inom Regeringskansliet, och jag ber frågeställaren att vända sig till rätt statsråd i frågan.

Anf. 96 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Det är ett stort problem att vi ser politikområden som stuprör medan människor på landsbygden lever i sin verklighet och snarare med hängrännor. Därför ville jag ställa denna fråga till just landsbygdsministern.

Regeringen säger att hela Sverige ska leva, men er skattepolitik avseende vägsplitageavgift och flygskatt slår hårdast mot människor som bor på landsbygden och driver företag där.

På vilket sätt säkrar landsbygdsministern samhällsservice för oss som bor och verkar på landsbygden?
(Applåder)

Anf. 97 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Samhällsservicen på svensk landsbygd är viktig, och regeringen har faktiskt stärkt samhällsservicen på svensk landsbygd mycket. Inte minst gäller det livsmedelshandlarna, där vi har gått in med ett nytt stöd så att vi har stoppat butiksdöden på svensk landsbygd.

Som landsbygdsminister är det två frågor jag inte kan uttala mig i, och det är biståndsfrågor och utrikespolitiska frågor. Allt annat finns faktiskt ute på svensk landsbygd, liksom i staden.

Venezuela och Sveriges agerande i FN:s säkerhetsråd

Anf. 98 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Isabella Lövin.

Situationen i Venezuela förvärras dag för dag. Från att det tidigare har varit rätt tyst om Venezuela i medierna och från den svenska regeringen fylls nu tv-rutorna med bilder på konfrontationer mellan det hårt prövade venezuelanska folket och polisen medan den svenska regeringen fortfarande är tyst.

Jag har tidigare interPELLERAT om Venezuela och hur den svenska regeringen avser att agera. Utrikesminister Margot Wallström uttryckte då att hon delade min åsikt att situationen i Venezuela är mycket oroande. Sedan dess har Sverige tagit plats i FN:s säkerhetsråd.

Mina frågor till statsrådet Lövin är: Har den oro som utrikesministern uttryckte resulterat i något agerande från den svenska regeringen? Hur avser den svenska regeringen att använda sin plats i FN:s säkerhetsråd för att sätta press på Maduro så att han lättar på förtrycket av sina egna invånare?

Anf. 99 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Jag vill tacka för frågan.

Venezuela tillhör inte de biståndsländer som jag är ansvarig för som biståndsminister. Det hade varit väsentligt bättre att ställa frågan till just utrikesministern.

Huruvida det är uppe i FN:s säkerhetsråd kan jag inte ge klart besked om. Men om utrikesministern har sagt att hon kommer att ta det vidare är jag helt säker på att så kommer att ske.

Sverige behandlar i säkerhetsrådet de kriser och konflikter som kommer upp på rådets dagordning. Vi har också möjlighet att driva att frågor ska komma upp. Men de kanalerna har vi inte genom biståndet, som jag ansvarar för, för att ha det samtalet med Venezuela.

Anf. 100 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Fru talman! Jag ställde frågan till Lövin i och med att hon svarar på allmänpolitiska frågor i dag.

På tisdag åker jag till Miami för att delta i Freedom Conference. Där kommer bland annat ett antal från den venezuelanska oppositionen att vara på plats. Och de väntar på ett besked från bland annat Sveriges regering.

Jag ställer frågan i dag eftersom Margot Wallström har uttryckt en oro. Jag hoppas att den oron ska resultera i handling från den svenska regeringen och att det inte bara är tomma ord.

Anf. 101 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Jag kan bara välkomna engagemanget. Jag hoppas att mötet i Miami kommer att resultera i framsteg i den frågan.

Sverige står upp för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i alla våra samtal med alla länder runt om i världen.

Stöd till demokratiska rörelser i världen

Anf. 102 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Sverige bör vara en föregångare och en stark företrädare för mänskliga rättigheter och demokrati i världen. Jag vill också ställa en fråga till minister Lövin.

Vi har gett och ger fortfarande ett omfattande stöd till demokratiorganisationer runt om i världen. Nu har biståndet förändrats något. Det har skurits ned med ett antal miljarder. Men vi ser att biståndet till demokratiorganisationer och demokratibiståndet minskar mer än annat bistånd.

Som min kollega Cecilie tog upp pågår det mycket förtryck och protester i Venezuela. Diktaturen förtrycker alltmer. Till och med delar av Vänsterpartiet, här i Sverige, har nu slutat stödja regimen i Venezuela.

Vi har också Vitryssland och Kuba.

Vad gör regeringen? Hur ser ministern på stöd till demokratiska organisationer runt om i världen?

Anf. 103 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Jag vill tacka frågeställaren för den här viktiga frågan.

Det stämmer inte att vårt bistånd minskar. Det stämmer inte heller att vår andel som går till demokrati, mänskliga rättigheter, civilsamhällets organisationer och rättsstatens principer och så vidare minskar. Vi har det som ett genomgående tema i nästan alla våra bilaterala strategier. Vi har också globala strategier för att stötta människorättsaktivister, demokrati-förkämpar, journalister och de fria medierna.

Det här är synnerligen viktigt just i länder där det finns repressiva regimer och där utrymmet för civilsamhället och det demokratiska utrymmet nu krymper. Det är mer än 60 länder som sedan 2012 har infört ny lagstiftning som begränsar yttrandefrihet och utrymmet för demokratins aktörer att agera.

Anf. 104 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Dessvärre har det i många lägen varit lite för tyst från Sverige när det gäller kritik mot starka diktaturer. Vi vet att det har varit olika processer.

Både biståndsministern och utrikesministern har uttryckt att det sker positiva saker på Kuba. Jag har svårt att se de positiva delarna.

I går presenterade regeringen rapporter om mänskliga rättigheter. I rapporten om Vitryssland förefaller det som att man har missat mycket av det som har skett där, till exempel massarresteringar, på sistone.

Kommer vi att få höra biståndsministern ta tydligare ställning för demokrati och mänskliga rättigheter runt om i världen?

Anf. 105 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Det är glädjande att Vitryssland kommer upp. Sverige är ett av få EU-länder som ger ett aktivt demokratibistånd till Östeuropa och östra Balkan. Vi kämpar verkligen för att ge möjligheter för yttrandefrihet och för att ge demokratikämpar möjlighet att ha en självständig röst. Det samma gäller för Kuba.

Det här är ett led i att försöka se till att vi får en fredlig utveckling, i vårt östra grannområde men också i andra länder.

En gemensam statlig molntjänst för myndigheternas it-drift

Anf. 106 CARL SCHLYTER (MP):

Fru talman! Jag riktar min fråga till statsrådet Shekarabi.

Jag har fått i min hand den fantastiskt trevliga rapport från Statens servicecenter som jag nu visar upp för kammarens ledamöter. Den presenterades för statsrådet i februari och handlar om en gemensam statlig molntjänst för myndigheternas it-drift. Det är en delrapport om arbetet med samordning och omlokalisering av myndigheter.

Det är trevlig läsning. Det står om besparingar på 30 procent när det gäller myndigheternas it-kostnader. I stället för 200 disparata datacenter har man några få centrala. De är säkra i bergtrum. Man sparar lokalytor i storstäderna. Man ökar it-säkerheten kraftigt eftersom vi får egenkontroll över dataflödena. Dessutom höjer man servicen till myndigheterna.

Vad händer nu, statsrådet? När kan regeringen gå vidare med det här?

Anf. 107 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack för en viktig fråga, Carl Schlyter!

Rapporten är ett viktigt underlag i vårt fortsatta arbete. Vi har fått en rapport också från Pensionsmyndigheten om molntjänster. Vi jobbar också med frågor om cybersäkerhet i den offentliga sektorn.

Vi ligger efter här. Samordningen av myndigheternas arbete med it-investeringar är inte tillräckligt bra i Sverige. Det kostar pengar, det kostar skattebetalarna pengar och det kostar säkerhet.

Vi har satt igång ett arbete som handlar om samordning av it-investeringar i den statliga sektorn. Den rapporten är ett viktigt underlag, och vi kommer att fortsätta jobba med de här frågorna.

Det krävs styrning. Det är såklart bra att vi har myndigheter som jobbar aktivt med digitalisering och it-investeringar. Men om det ska ske stora förändringar krävs det att regering och riksdag tar ansvar för helheten i den offentliga sektorn. Det avser vi att göra.

Anf. 108 CARL SCHLYTER (MP):

Fru talman! I rapporten finns det förslag på hur de helheterna kan nås. Det här är ett första steg. Det som behövs är att regeringen sätter igång arbetet med att genomföra rekommendationerna.

Det är sällan man får tillfälle att kunna såväl förbättra miljön som öka möjligheterna till arbete på landsbygden, spara mycket pengar och öka datasäkerheten och servicen. Det är alltså en vinn-vinn-vinn-vinnlösning.

Jag ser fram emot kommande förslag från regeringen och tackar för svaret.

Anf. 109 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Det är definitivt en vinst för den offentliga sektorn, för miljön och för sammanhållningen i vårt land om vi använder digitaliseringen som ett verktyg för att modernisera offentliga verksamheter.

De senaste tio åren har vi tappat fart. Flera av våra grannländer har gått om oss. Men vi ska ändra på det.

Det krävs styrning. Och den här rapporten är ett bra underlag för det fortsatta arbetet.

Anf. 110 TREDJE VICE TALMANNEN:

Då är veckans frågestund avslutad. Jag vill tacka statsråd och ledamöter för deltagandet.

*Medborgarskap,
Migration och asyl-
politik, Anhöriginvand-
ring och Arbetskrafts-
invandring*

§ 10 (forts. från § 8) **Medborgarskap, Migration och asylopolitik, Anhöriginvandring och Arbetskraftsinvandring** (forts. SfU14, SfU15, SfU16 och SfU17)

Anf. 111 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru talman! Först vill jag faktiskt berömma Liberalerna för att de i det senaste budgetförslaget har tagit viktiga steg. De kritiserar avräkningarna och gör tydliga ytterligare satsningar på exempelvis UNHCR:s program. Fredrik Malm nämnde även i sitt anförande att det är viktigt att stödja de biståndsprojekt som pågår. När de fallerar leder det till ökad vidare migration.

Liberalerna lyfter också upp vidarebosättningsystemet som en bra väg, som leder till ett organiserat mottagande av flyktingar. Man kan hålla familjer samlade och säkerställa att det sker på ett bra sätt. Det är något som vi har pekat på under lång tid. Vi var också tidigt ute med att vilja öka just möjligheterna till mottagande via vidarebosättningsystemet.

Den fråga som jag tidigare ställde till Kristdemokraterna ställer jag nu till Liberalerna. Den handlar om anhöriginvandring och påståendet om att skärpta regler och kontroller är det som splittrar familjer. Det finns nämligen otaliga exempel på personer, ofta unga, som har kommit till Sverige först och som därefter tar hit en mycket stor del av sin familj i efterhand.

Man vet att detta är ett system som har missbrukats, eftersom det är lättare att komma hit som ung för att sedan ta hit många i sin familj.

Min fråga är helt enkelt: Är det inte den politik som har gett utrymme för detta som leder till att familjer splittras? Man gör det nämligen lönsamt att välja ut en person och skicka denna person via farliga och olagliga vägar, vilket togs upp av Centerpartiet i ett replikskifte alldeles nyss. Denna politik uppmuntrar till splittring av familjer och till att unga tar dessa farliga vägar.

Anf. 112 FREDRIK MALM (L) replik:

Fru talman! Jag har inte tänkt stå i riksdagens talarstol och spekulera om orsaker till att enskilda människor har tagit sig hit. Men jag konstaterar att vi nu har en situation där vi har barnfamiljer här som har en eller två personer i familjen kvar i till exempel krigets Syrien. Oavsett vilka orsaker Sverigedemokraterna spekulerar om har dessa personer anhöriga i Sverige, och enligt våra regelverk och vår lagstiftning har de rätt till anhöriginvandring. Väntetiden för dessa anknytningssamtal till exempel på vår ambassad i Amman är nu uppemot ett år. I Beirut tror jag att den är ett år och ytterligare några månader. Det upplever jag som ett stort problem. Det är bekymmersamt. Det är problematiskt att den nya lagstiftningen har fått denna konsekvens.

Frågan om de humanitära hjälporganen tycker jag är mycket viktig. Det är inte nödvändigtvis en fråga för riksdagens socialförsäkringsutskott utan mer för utrikesutskottet, men den hänger ihop med detta. Så länge denna underfinansiering av Förenta nationernas hjälporgan fortgår kommer det att trigga nya flyktingströmmar. Därtill ser människor att de inte kan återvända dit de kom från.

I till exempel en stad som Kobane i Syrien, som befriades från Daish, ser man mycket tydligt att det inte finns någon ström, man har inte byggt några hus, det finns inga vägar, det finns ingen lokal ekonomi och det finns ingenting att återvända till. Det kommer att ta årtionden att åtgärda detta. Därför är det så oerhört viktigt att man ökar detta stöd.

Jag ska dock konstatera att Sverige är en ganska generös givare till dessa FN-organ. Det är därför även andra länder behöver ge mer.

Anf. 113 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru talman! Jag gav beröm till Liberalerna för att de lyfter fram just det viktiga i detta. Sverigedemokraterna har under lång tid pekat på just vikten av att vi ska hjälpa mer på plats i de direkta närområdena och säkerställa att de som är i akut behov av stöd också är de som får stöd, i stället för att vi har en i praktiken näst intill oreglerad migration till Sverige. Och vi vet inte säkert vilka som kommer hit och om de skäl som dessa människor anför är korrekta eller inte. Vi har under lång tid motsatt oss avräkningar men mött motstånd bland annat från Liberalerna när det gäller våra reservationer om detta.

Jag ska gå tillbaka till anhöriginvandringen. Fredrik Malm vill inte spekulera i vilka skäl som finns. Men det måste man ändå göra. Man måste inse att all politik som man har får flera olika effekter. Pulleffekter är inte något som det spekuleras i. Det är ett faktum att våra regler påverkar vad som motiverar personer att söka sig hit och hur de väljer att söka sig hit.

Prot. 2016/17:101

27 april

*Medborgarskap,
Migration och asyl-
politik, Anhöri-
ginvandring och Arbetskrafts-
invandring*

Fredrik Malm hänvisar också till de regler som finns om när man har rätt till anhöri-
ginvandring. Men Liberalerna vill utöka dessa rättigheter. Jag och mitt parti har påpekat att man redan nu kanske borde tydliggöra att det inte nödvändigtvis är i just Sverige som familjer ska återförenas. Vi anser att man ska säkerställa att man upprätthåller tydliga krav på vilka som får komma hit och vilka följd-
effekter som det får, detta just för att inte uppmuntra till att familjer splittras genom att enskilda familjemedlemmar skickas till Sverige för att de senare ska kunna ta hit andra familjemedlemmar. Detta är vad som gäller nu.

Liberalerna har både ett särskilt yttrande och reservationer där de faktiskt lyfter fram att de vill utöka möjligheterna ännu mer. Oavsett skydds-
skäl ska personer kunna ta hit exempelvis sin familj.

Inser Liberalerna att resultatet av detta blir pulleffekter, där familjer faktiskt splittras på grund av att vi gör det så gynnsamt att först skicka hit en ung person från en familj för att fler sedan ska kunna komma hit?

Anf. 114 FREDRIK MALM (L) replik:

Fru talman! Det finns två problem med detta. Det ena problemet är den familjesplittring som vi har nu. Det andra problemet är de långa väntetiderna för dem som faktiskt har rätt att få sina anhöriga till Sverige.

Det är klart att Sverigedemokraterna tycker att man inte behöver återförena familjerna i Sverige. Nej, man kan ju förena familjerna i Aleppo. Om ni förespråkar det kan ni föreslå det. Jag tycker att det är inhumant. Det är inte en politik som jag förespråkar. Jag tycker att det är rimligt att barnfamiljer inte splittras.

Därtill kan jag notera att partier ibland kan landa på samma ståndpunkter trots att de argenterar lite olika. Jag tror, eller är rätt så övertygad om eller är snarare tvärsäker på att Liberalerna och Sverigedemokraterna har lite olika utgångspunkter när det gäller varför vi vill stärka de humanitära hjälporganen. Jag vill i huvudsak stärka de humanitära hjälporganen, inte för att jag vill se till att inte en kotte kommer till Europa utan för att jag ser enorma tragedier och enorma behov av akut nödhjälp. Det är utgångspunkten för oss. Då innebär det att om man ska stärka till exempel FN:s flyktingkommissariat, UNHCR, ligger det liksom i korten att man inte bara skickar dit pengar utan att man också är beredd att ta emot en del människor enligt en kvot. Det ligger i sakens natur att man göra båda sakerna. Det är därför som vi från Liberalernas sida tycker att det är viktigt att vi stärker FN:s hjälporgan men att vi som programland inom UNHCR också kan ta emot fler personer enligt vidarebosättningskvoten.

Anf. 115 ARON MODIG (KD):

Fru talman! Migrationspolitiken, som vi har i fokus för den här debatten om de fyra betänkandena SfU14, SfU15, SfU16 och SfU17, har vi haft tillfälle och anledning att diskutera och debattera många gånger under de senaste åren. Det har inte minst handlat om migrationsöverenskommelsen, om andrum och flyktingpaus, om gräns- och id-kontroller, om den tillfälliga lagen och om förhandlingarna om en ny harmoniserad migrationspolitik inom EU.

Från Kristdemokraternas sida har vi naturligtvis förhållit oss till detta, men vi har också kommit med en hel del egna förslag och stakat ut en egen riktning för hur vi vill att Sveriges migrationspolitik ska utformas. Vi har lagt fram förslag som med utgångspunkt i asylrätten har syftat, och alltjämt syftar, till att åstadkomma en ordnad, långsiktigt ansvarsfull och human migrationspolitik som erbjuder en fristad för människor på flykt.

I mitt anförande i dag tänker jag lyfta fram några bärande delar i denna helhet som återkommer i de fyra motionsbetänkandena.

För det första har vi, för att förbättra mottagandet av asylsökande och för att effektivisera asylprocessen, föreslagit att asylansökningsområden ska inrättas nära våra stora gränsövergångar och att alla som avser att söka asyl i Sverige ska hänvisas dit. I dessa områden ska registreringen av asylansökningarna ske, och där ska det också ordnas med boende för de asylsökande under den första fasen av asylutredningarna. Tanken är att personer som uppenbart inte medverkar till att styrka sin identitet och som kommer från så kallade säkra länder, eller som i enlighet med reglerna i Dublinförordningen bör få sin asylansökan prövad i ett annat land, ska få ett snabbt avvisningsbeslut. Detsamma gäller personer som bedöms vara en säkerhetsrisk.

Inrättande av asylansökningsområden skulle bidra till ett samlat mottagande och en samlad beslutsprocess och skulle därigenom förhindra att människor avviker och hamnar i en utsatt situation.

Fru talman! För det andra har Kristdemokraterna också föreslagit att ett asylprogram på sex månader ska införas. Tanken bakom detta är dels att minska passiviteten under asyltiden, dels att snabba på både etableringen på arbetsmarknaden och integrationen i Sverige genom att tidigt förmedla de normer och värderingar som präglar vårt samhälle.

Det är viktigt att tydliggöra att personer som kommer till Sverige med avsikt att stanna ska lära sig det svenska språket och vår kultur. Utgångspunkten är naturligtvis att man ska försörja sig själv och sin familj. Vi menar därför att det ska erbjudas och ställas krav på deltagande i formell undervisning i sfi och samhällsorientering redan i början av asyltiden.

För att fler asylsökande ska arbeta under asyltiden vill vi också att det ställs ett arbetskrav på asylsökande gällande att man ska vara tillgänglig på arbetsmarknaden. Samtidigt har vi förslag både för att underlätta för asylsökande att få jobba och för att stärka asylsökandes incitament till arbete.

Barnpassning ska erbjudas så att asylprogrammet fungerar också för småbarnsföräldrar, samtidigt som den som inte deltar i asylprogrammet ska kunna få sin dagersättning nedsatt.

Fru talman! För det tredje vill Kristdemokraterna se en permanent lag med innebörden att alla grupper av skyddsbehövande initialt ska tilldelas ett tidsbegränsat treårigt uppehållstillstånd.

Om skyddsskäl kvarstår efter dessa tre år, eller om vederbörande skaffat jobb eller startat en egen verksamhet som han eller hon kan försörja sig på, ska ett permanent uppehållstillstånd beviljas.

Men Kristdemokraterna har därutöver sagt att rätten till familjeåterförening bör gälla även de skyddsbehövande som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, eftersom det är bättre att de människor som har kommit till

Sverige fokuserar på att så fort som möjligt etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället än att de lägger fokus på att oroa sig för sina anhöriga.

Vi är fullt medvetna om att detta har finansiella konsekvenser, så för att finansiera avvikelsen från regeringens politik vad gäller möjligheten till familjeåterförening har vi avsatt 1,3 miljarder kronor i vår skuggbudget för innevarande år.

Samtidigt menar vi att rätten till anhöriginvandring bara ska gälla för de anhöriga som den asylsökande har informerat om vid ankomsttillfället, både för att underlätta identifieringen av de asylsökande och för att få bättre kontroll på mottagandet.

Fru talman! För det fjärde är det viktigt att betona att den som kommit till Sverige för att söka asyl men som efter en individuell och rättssäker prövning inte bedöms ha tillräckliga skyddsskäl för att få uppehållstillstånd så snabbt som möjligt måste återvända till sitt hemland. Tyvärr vet vi att både det återvändande som sker självmant och de avvisningar och utvisningar som sker med tvång fungerar alltför dåligt i dag.

För att komma till rätta med detta är det viktigt att Sverige ingår fler återtagandeavtal med de viktigaste ursprungsländerna om att dessa ska ta emot sina medborgare. Men det behövs också mer resurser till polisen för att de ska kunna verkställa avvisningar och utvisningar och även i större utsträckning genomföra inre utlänningskontroller.

Det behövs också fler förvarsplatser. Även detta har vi avsatt pengar för i vår budget för innevarande år.

För det femte arbetar Kristdemokraterna för att det ska finnas fler lagliga vägar in i Sverige för att leva och verka här. Tillsammans med strävan att stärka Sveriges konkurrenskraft genom att underlätta för näringslivet att rekrytera anställda från hela världen efter behov är detta den främsta anledningen till att vi vill underlätta arbetskraftsinvandring.

Det ska vara lätt att jobba och att göra rätt för sig i Sverige. Då krävs att inte stelbenta regler eller onödiga byråkrati sätter hinder i vägen.

Som alla mina allianskollegor anfört här i talarstolen tidigare i dag finns det all anledning att titta närmare på de alltför rigida regler som den senaste tiden har lett till att människor på orimliga grunder fått avslag på sina ansökningar om arbetstillstånd.

Vi menar att en helhetsbedömning bör göras i de här ärendena och att arbetsgivare som inser ett begånget misstag och vill korrigera det i efterhand ska kunna göra detta.

Det är ett tydligt krav från KD och Alliansen att regeringen snarast återkommer med förslag på regler som gör det enklare för arbetskraftsinvandrare att göra rätt för sig och att kunna stanna i Sverige.

Fru talman! För det sjätte, och avslutningsvis, vill jag säga några ord om det svenska medborgarskapet.

Ett svenskt medborgarskap innebär inte vad som helst. Det innebär många rättigheter men också skyldigheter.

Bland rättigheterna kan nämnas rösträtt i riksdagsval, rätten att söka vissa typer av tjänster inom polis, domstol och militär, den ovillkorliga rätten att vistas i landet samt möjligheten att få konsulär hjälp i utlandet.

Med medborgarskapet blir medborgaren också en del av något gemensamt, där känslan av delaktighet, samhörighet och identitet stärks.

Samtidigt är det viktigt att betona att medborgarskapet också medför skyldigheter. Det handlar om att ta ansvar för samhället genom att bidra till och främja det gemensamma bästa. Det handlar om att följa lagarna och om att ta ansvar för samhällets styrning genom att delta i de demokratiska valen.

Kristdemokraterna tycker att medborgarskapets betydelse bör uppvärderas. Bland annat vill vi göra detta genom att införa krav på att den som ansöker om medborgarskap ska genomgå undervisning i samhällsorientering och få kunskap om det svenska samhället.

Vi tycker också att en medborgarskapsbok ska överlämnas till de nyblivna svenska medborgarna i samband med de medborgarskapsцерemonier som anordnas i kommunerna. Då skulle de nya medborgarna bättre och på ett mer aktivt sätt både kunna utöva de rättigheter och fullgöra de skyldigheter som följer med medborgarskapet.

Med det sagt, fru talman, vill jag klargöra att Kristdemokraterna naturligtvis står bakom alla våra reservationer i de fyra betänkanden som vi behandlar i dag. Men för tids vinnande yrkar vi här i kammaren bifall endast till reservation 3 i SfU14, till reservation 5 i SfU15 och till de alliansgemensamma reservationerna 1 och 4 i SfU17.

Anf. 116 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Då vår talesperson i dessa frågor har blivit sjuk ska jag redovisa Vänsterpartiets ståndpunkter i de aktuella ärendena.

Under ärendet SfU14, om medborgarskap, har inte Vänsterpartiet någon reservation. Under SfU15, om migration och flyktingpolitik, vill jag däremot yrka bifall till reservation 3, som handlar om lagen om tillfälliga begränsningar för att få uppehållstillstånd i Sverige.

Vi menar att dessa begränsningar bör upphävas, eftersom de leder till för mycket lidande och innebär stora avsteg från grundtanken med asylrätten. Lagen bör åtminstone inte tillämpas retroaktivt. Besluten är livsavgörande för den enskilde, och det kan ifrågasättas huruvida retroaktiv lagstiftning är förenlig med EU-rätten.

Under SfU16 vill jag yrka bifall till reservation 3. Den handlar om att familjeåterförening är en av mycket få lagliga vägar till Sverige, och genom den tillfälliga lagen har denna väg beskurits avsevärt.

Om fler familjer på flykt tilläts att återförenas skulle många slippa den farliga vägen över Medelhavet. Regeringen bör därför återkomma med förslag på hur rätten till familjeåterförening kan stärkas. Att få bo med sin familj är faktiskt en mänsklig rättighet.

Under SfU17 vill jag yrka bifall till reservation 8. Här handlar det om att lagen om att en arbetsgivare ska underrätta Skatteverket för att en person med tidsbegränsat uppehållstillstånd ska kunna få ett permanent sådant är mycket olämplig.

Arbetsstagaren kan inte råda över eller kontrollera anmälan, och en administrativ miss kan få stora konsekvenser. Underlåtenhet att anmäla kan också utnyttjas som ett instrument av oseriösa arbetsgivare.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 13.)

*Tillgång till betalkonto
med grundläggande
funktioner*

§ 11 Tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner

Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU33
Tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner (prop.
2016/17:129)
föredrogs.

Anf. 117 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Vi ska i dag debattera vilka grundläggande rättigheter man som kund ska ha när man går in på sin bank.

Det är i grunden ett EU-direktiv för att sätta samma standard i hela EU som vi nu ska föra in i svensk lagstiftning. Tyvärr verkar det bara vara Vänsterpartiet som på allvar bryr sig. Vi är det enda parti som har opponerat oss mot förslaget, då förslaget inte innebär någon egentlig skillnad mot i dag. Bankerna kommer även i fortsättningen att ha full kontroll när det gäller att bestämma vilken service man ska ge oss som kunder.

Om jag ändå ska börja med att säga något positivt är det bra att det nu lagstiftas om rätten till betalkonto för enskilda personer. Det har varit väldigt få som har nekats bankkonto, men de har funnits – framför allt för några år sedan hade många asylsökande svårt att öppna bankkonto i Sverige.

I samband med beredningen av denna proposition begärde Vänsterpartiet en intern utfrågning i finansutskottet med Riksbanken och Finansinspektionen.

På en punkt var de båda väldigt tydliga, vilket de också har varit under hela processen: Rätten till bankkonto borde också omfatta företag och föreningar. Det är där vi i dag ser de stora problemen, enligt Finansinspektionen.

De annars så företagsvurmande partierna i denna kammare har denna gång inte visat något som helst intresse för företagens situation och villkor. Det har bara Vänsterpartiet gjort.

Låt oss nu tala om kontanter. När det gäller kontanter är Sverige inte landet lagom, som vi själva ofta tror. Vi är de udda och de extrema, och andra länder undrar om vi är framtiden eller ett villospar.

Vi är det enda landet i världen där det nominella värdet på alla kontanter går ned, trots att ekonomin utvecklas positivt.

Vi har gått från 1 400 bankkontor med kontanthantering år 2011 till 600 bankkontor som tar emot kontanter 2016. År 2011 fanns det 328 bankkontor som var kontantlösa, i dag är de 901. Det är alltså fler kontantlösa kontor än de som tar emot kontanter. Har denna utveckling någon betydelse? Ja. Det Riksbanken ser är att det är när man vill göra insättningar som man stöter på de största problemen.

Bankkort är det vanligaste sättet att betala i Sverige, och drygt nio av tio använder det. Åtta av tio personer har den senaste månaden någon gång betalat med kontanter. Det moderna sättet, som att till exempel använda Swish, ja, det har bara varannan person använt. Jag tror att samhället i stort ser ut ungefär som Vänsterpartiets riksdagsgrupp. Är jag skyldig Jonas Sjöstedt pengar kan jag snabbt och smidigt swisha dem till honom, men är jag däremot skyldig Ali Esbati pengar behöver jag kontanter.

Situationen är så allvarlig att staten behöver ta ett större ansvar. Ännu en gång, på ännu ett område, har vi i alltför stor utsträckning litat på att marknaden ska lösa situationen. Men marknadslogiken funkar inte på landsbygden. Och i detta fall gäller det även städerna och särskilt deras förorter. I Göteborg – ni vet, Sveriges näst största stad – har en av storbankerna bara ett enda kontor där man kan sätta in kontanter. Riksbanken gick så långt på vår utfrågning att de sa att hela infrastrukturen för kontanter håller på att slås sönder.

Problemen med bristande kontanthantering är många för den enskilda. Många företagare påverkas negativt. De vittnar om problem med att bli av med dagskassor, hur svårt det är få tag i växel, hur långt de tvingas åka för att kunna utföra ärenden med bankservice gällande kontanter och hur de känner sin verksamhet hotad av bristen på kontanter. Många av dessa företag finns på landsbygden, där tillgången till bredband inte alltid finns. De har också många äldre kunder som vill kunna använda kontanter.

Många är också de föreningar som finansierar sig med lotterier, försäljning av olika slag, bingo, kaféer, med mera, men har svårt att sätta in pengarna på sina konton. Om de lyckas får de betala stora avgifter för det. Det är ett absurt system där de ideella jobbar för att stärka föreningens ekonomi, folk som vill stödja föreningen bidrar ekonomiskt till föreningens verksamhet, och sedan tar banken en alltför stor del av pengarna. Bankernas ansvar verkar tyvärr inte vara så stort.

Så vad ska då göras? Ja, till skillnad från alla andra partier lägger Vänsterpartiet fram förslag. Vi tycker att en lagreglering vore den bästa vägen att gå. Det ska, precis som Riksbanken föreslår, vara en flexibel lagstiftning riktad mot bankerna som är anpassad utifrån olika bankers målgrupper. Vi ser att det funkar i Norge, och då borde det funka lika fint här.

Det är tydligt att Vänsterpartiet och Riksbanken gör samma analys och drar samma slutsats i denna fråga, men vi är långt ifrån ensamma. Parlamentariska landsbygdskommittén, där alla riksdagens partier satt med, kom enigt till samma slutsats. Pensionärsorganisationer som PRO och SPF har samlat in en mängd namnunderskrifter. 140 000 människor har skrivit på PRO:s protest till finansmarknadsminister Bolund. I Kontantupproret hör vi hur det mullrar, och den energiske debattören Björn Eriksson far och flänger runt hela Sverige för att prata om kontanter.

Från de andra partierna i riksdagen är det mycket snack och lite verkstad. Ni har ett ansvar för att lösa denna fråga. Det räcker inte med att vara oroliga för läget, bjuda på kaffe och seminarium, bjuda in storbankerna för att diskutera svårigheterna man har att använda kontanter eller, som nu, bjuda in finansmarknadsminister Bolund till finansutskottet. Det är när man handlar och lägger fram förslag om hur man ska gå till väga som man gör skillnad.

Flera partier, som snart kommer att få ordet i denna debatt, har sagt att lagstiftning inte är rätt väg att gå, då de är oroliga för att storbankerna ska stänga ännu fler bankkontor. Men var är era förslag? Jag lovar er: Att bjuda Nordeas vd Casper von Koskull på kaffe kommer inte att räcka!

Sverige ligger också i EU:s bottenliga vad gäller tillgången till bankomater, samtidigt som möjligheterna att ta ut kontanter ur dessa kraftigt har försämrats. Bankomaterna är i dag organiserade i ett gemensamt bolag med de fem största bankerna, kallat Bankomat AB. Det har lett till en mycket marknadsdominerande ställning för dessa aktörer. Dessa fem storbanker äger också den depå varifrån all kontanthantering i Sverige utgår. Bankerna övertog denna depå från Riksbanken när den avvecklade sin kontanthantering.

Storbankernas ägande omöjliggör för nya aktörer att etablera bankomattjänster i Sverige utan mycket höga kostnader. När storbankerna stänger ned bankkontoren på landsbygden har det många gånger också inneburit att bankomaten har försvunnit. Därför bör en utredning tillsättas för att utreda om storbankerna kan åläggas krav på att upprätthålla bankomater på landsbygden.

En del uppfattar oss som pratar för kontanterna som att vi vill leva i dåtiden. Jag tror att det är precis tvärtom. Jag vill in i framtiden. Jag tänker att det är jättebra att Riksbanken utreder sin egen digitala e-valuta e-kronor, som på allvar skulle kunna utmana storbankernas monopolställning.

För mig handlar frågan om kontanter om vilket samhälle vi vill ha, om vi vill att alla ska få vara med, eller om hela samhällsstrukturen och politiken bara ska anpassas efter en urban medelklass. Jag tror på ett samhälle där vi alla får vara med och kan sköta våra betalningar på det sätt som vi vill och som passar oss bäst, där ny teknik är ett hjälpmedel som underlättar och förbättrar och inte slår sönder fungerande system.

Fru talman! Med det sagt yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation nr 1.

Anf. 118 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Detta betänkande handlar i första hand om att genomföra EU:s direktiv som benämns betalkontodirektivet. I propositionen föreslås att lagen om betaltjänster ändras och delvis vissa förändringar i marknadsföringslagen.

Propositionen innehåller tre delar. För det första är det regler om avgiftsinformation som tar sikte på att underlätta konsumenters insyn och möjligheter att jämföra de avgifter som tas ut för betalkonton.

För det andra tar propositionen upp frågan om att underlätta för byte av betalkonton mellan olika betaltjänstleverantörer.

Det tredje området som propositionen hanterar är konsumentens tillgång till betalkonton med grundläggande funktioner. De kreditinstitut som tillhandahåller ett betalkonto med grundläggande funktioner ska erbjuda det till alla konsumenter.

Förutom dessa regler finns också regler om tillsyn och sanktioner.

Fru talman! Alla ska kunna erhålla ett betalkonto med grundläggande funktioner efter ansökan, och det ska ske skyndsamt. Ett betalkonto definieras som ett konto som används för att utföra betalningstransaktioner.

Ett enskilt kreditinstitut kan inte vägra en enskild konsument att få tillgång till de betaltjänster som kreditinstitutet tillhandahåller. Vidare får det inte villkoras att det för att man ska erhålla betalkonto krävs köp av andra tjänster som kreditinstitutet har.

Utskottet menar att det inte finns behov av att införa regler om att alla kreditinstitut ska erbjuda alla grundläggande funktioner. Utskottet menar att det räcker med att det finns tillräckligt många institut som tillhandahåller de olika tjänsterna.

Fru talman! Ansökan om ett betalkonto ska hanteras skyndsamt av kreditinstitutet. Utskottet menar att det ska ta tio bankdagar för institutet att meddela beslut. Om beslutet är avslag ska konsumenten underrättas omedelbart samt upplysas om vart den kan vända sig för klagomål och var den kan få beslutet rättsligt prövat. Ansökan får avslås om betalkontot strider mot lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Den kan även avslås om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl kan vara penningtvätt samt att konsumenten uppträtt ohederligt mot något kreditinstitut.

Kontot kan endast sägas upp om kontot används för olagliga ändamål, om kontot inte används på 24 månader samt om konsumenten lämnat fel uppgifter i ansökan. Kreditinstitutet ska underrätta konsumenten skriftligt med en uppsägningstid om minst två månader. Vidare ska hänvisning göras om var konsumenten kan söka rättelse och framföra klagomål. Utskottet anser inte att en flytt utanför EU eller att konsumenten har konto i annat kreditinstitut är skäl för uppsägning.

Fru talman! Utskottet delar regeringens uppfattning att kreditinstitut och banker ska ha tydliga rutiner för konsumenters byte av betaltjänstleverantör inom hela EU och EES. Kreditinstitutet ska vara behjälpliga vid överföring av medel samt stängning av konton.

Kreditinstitutet får ta ut rimliga avgifter för kostnader i samband med byte av betaltjänstleverantör. Dessa ska dock motsvara de kostnader som kreditinstitutet har för överföringarna.

Svenska Bankföreningen har upprättat regler för sina medlemmar som är enklare än vad som anges i direktivet. Bankföreningens rekommendation är ett snabbare och enklare sätt att hantera byten. Utskottet menar därför att den möjlighet som direktivet medger att tillämpa befintliga regler ska tillämpas i Sverige. Utskottet menar dock att det bör lagfästas att kreditinstitutet ska ha rutiner för byte av betalkonto. Uppstår förmögenhetsskada vid byte och denna har orsakats av kreditinstitutet ska institutet ersätta konsumenten.

Fru talman! Kreditinstitut har möjlighet att ta ut en rimlig avgift för betalkontot. Konsumenten ska tillhandahållas prisuppgifter om de avgifter och räntor som följer av betaltjänsterna. Direktivet anger att det bör erbjudas vissa betalkonton med begränsad tillgång till betaltjänster gratis, men utskottet anser att detta inte behövs på den svenska marknaden. Konsumenten ska därutöver ha tillgång till gratis webbplatser för att jämföra priser i olika kreditinstitut.

Fru talman! Slutligen finns i propositionen ett antal regler om tvistlösning, tillsyn och sanktioner. Utskottet konstaterar att tvister ska handläggas av befintliga organ för alternativ tvistlösning, det vill säga Allmänna reklamationsnämnden.

Enligt betalkontodirektivet ska det finnas en tillsynsmyndighet, och utskottet förordar att Finansinspektionen blir denna myndighet.

Fru talman! I samband med betaltjänstutredningen svarade Riksbanken att man bedömde att det vid det tillfället fanns en obalans i utbudet av kontanttjänster och att detta till stor del beror på att bankerna snabbt minskat sin kontanthantering.

Riksbanken förordar att kreditinstituten får ett ansvar för att det finns tillgång till kontanter i samhället. Vidare anser Riksbanken att betalkontodirektivet även ska omfatta föreningar och företag. Utskottet bedömer att det inte är så stora problem för företag och föreningar att erhålla betaltjänster att det föranleder lagstiftningsåtgärder.

Fru talman! Det har väckts en motion i detta betänkande som explicit tar upp behovet av frågor om kontanter. Motionären vill dels att samhället ska åläggas en skyldighet att tillhandahålla och ta emot kontanter, dels att regeringen ska tillsätta en utredning för att se över om storbankerna kan åläggas krav på att upprätta bankomater på landsbygden samt att föreningar och företag bör omfattas av rätten att öppna betalkonto med grundläggande betaltjänster.

Utöver detta finns ett särskilt yttrande från de fyra borgerliga partierna om problemen i samhället – att det är problematiskt att ta ut kontanter men också att privatpersoner, företag och föreningar heller inte kan lämna in sina dagskassar och pengar.

Fru talman! Jag instämmer i stora delar av de borgerliga partiernas särskilda yttrande. Det finns ett problem med att bankerna i väldigt snabb takt har avvecklat sin kontanthantering. Det är därför angeläget att det görs en grundläggande analys av vilka åtgärder som är mest lämpliga att vidta så att kontanter kan finnas. Detta kräver att man utreder det, och såväl Riksbanken som Finansinspektionen har redovisat ett antal uppslag om hur detta kan lösas.

Utskottet konstaterar att den utredning om Riksbanken som nyligen tillsatts har till uppgift att utreda detta. Snävt kan det tolkas som att det enbart gäller Riksbankens roll i kontanthantering. Uttalanden från ledamöter i utredningen ger dock vid handen att ambitionen är att hitta en tillfredsställande lösning på problemet.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på motionen.

(forts. § 14)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.44 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

UU11 Policyramverk för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd

Punkt 1 (Policyramverket)

1. utskottet
2. res. 1 (M, C, L, KD)

Votering:

162 för utskottet
110 för res. 1
77 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 34 SD, 23 MP, 16 V

För res. 1: 64 M, 18 C, 13 L, 15 KD

Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 13 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SfU14 Medborgarskap

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Medborgarskapsfrågor i övrigt)

1. utskottet
2. res. 2 (SD)
3. res. 3 (KD)

Förberedande votering:

34 för res. 2
14 för res. 3
224 avstod

77 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Lars-Axel Nordell (KD) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Huvudvotering:

223 för utskottet
34 för res. 2
15 avstod

77 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2016/17:101
27 april

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 89 S, 64 M, 23 MP, 18 C, 16 V, 13 L
För res. 2: 34 SD
Avstod: 15 KD
Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

SfU15 Migration och asylpolitik

Punkt 1 (Migrations- och flyktingpolitik)

1. utskottet
2. res. 2 (C)
3. res. 3 (V)
4. res. 4 (L)
5. res. 5 (KD)

Förberedande votering 1:

13 för res. 4
15 för res. 5
244 avstod
77 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Förberedande votering 2:

16 för res. 3
15 för res. 5
241 avstod
77 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 3:

17 för res. 2
16 för res. 3
238 avstod
78 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

173 för utskottet
17 för res. 2
81 avstod
78 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 88 S, 62 M, 23 MP
För res. 2: 17 C
Avstod: 1 S, 2 M, 34 SD, 16 V, 13 L, 15 KD
Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 5 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

Anders Lönnberg (S) samt Eva Lohman och Lars-Arne Staxäng (båda M) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 9 (Fri rörlighet)

1. utskottet

2. res. 19 (SD)

Votering:

223 för utskottet

34 för res. 19

15 avstod

77 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 64 M, 23 MP, 18 C, 16 V, 13 L

För res. 19: 34 SD

Avstod: 15 KD

Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

Punkt 14 (Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut)

1. utskottet

2. res. 37 (SD)

Votering:

128 för utskottet

34 för res. 37

110 avstod

77 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 23 MP, 16 V

För res. 37: 34 SD

Avstod: 64 M, 18 C, 13 L, 15 KD

Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

Punkt 15 (Preskriptionstid)

1. utskottet

2. res. 41 (M, SD)

Votering:

174 för utskottet

98 för res. 41

77 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 23 MP, 18 C, 16 V, 13 L, 15 KD

För res. 41: 64 M, 34 SD

Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

Prot. 2016/17:101
27 april

Punkt 16 (Utvisning på grund av brott)

1. utskottet
2. res. 43 (SD)

Votering:

159 för utskottet

34 för res. 43

79 avstod

77 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 23 MP, 18 C, 16 V, 13 L

För res. 43: 34 SD

Avstod: 64 M, 15 KD

Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU16 Anhöriginvandring

Punkt 1 (Anhöriginvandring)

1. utskottet

2. res. 2 (C)

3. res. 3 (V)

Förberedande votering:

18 för res. 2

16 för res. 3

236 avstod

79 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

205 för utskottet

17 för res. 2

49 avstod

78 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 64 M, 23 MP, 1 V, 13 L, 15 KD

För res. 2: 17 C

Avstod: 34 SD, 15 V

Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 5 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

Rossana Dinamarca (V) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 2 (Försörjningskrav)

1. utskottet

2. res. 4 (M, SD)

Votering:

174 för utskottet

98 för res. 4

77 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 89 S, 23 MP, 18 C, 16 V, 13 L, 15 KD
För res. 4: 64 M, 34 SD
Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

Prot. 2016/17:101
27 april

Punkt 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU17 Arbetskraftsinvandring

Punkt 1 (Underlätta arbetskraftsinvandring)

1. utskottet
2. res. 1 (M, C, L, KD)

Votering:

162 för utskottet

110 för res. 1

77 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 34 SD, 23 MP, 16 V

För res. 1: 64 M, 18 C, 13 L, 15 KD

Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

Punkt 3 (Övrigt om arbetskraftsinvandring)

1. utskottet
2. res. 3 (C)

Votering:

254 för utskottet

17 för res. 3

78 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 64 M, 34 SD, 23 MP, 16 V, 13 L, 15 KD

För res. 3: 17 C

Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 5 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

Punkt 4 (Förutsättningar för arbetstillstånd)

1. utskottet
2. res. 4 (M, C, L, KD)

Votering:

162 för utskottet

110 för res. 4

77 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 34 SD, 23 MP, 16 V

För res. 4: 64 M, 18 C, 13 L, 15 KD

Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

Prot. 2016/17:101
27 april

Punkt 5 (Förstärkt arbete mot missbruk)

1. utskottet
2. res. 5 (S, MP)

Votering:

144 för utskottet

128 för res. 5

77 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 64 M, 34 SD, 18 C, 13 L, 15 KD

För res. 5: 89 S, 23 MP, 16 V

Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

Punkt 6 (Missbruk, sanktioner och straff)

1. utskottet
2. res. 8 (V)

Votering:

174 för utskottet

16 för res. 8

82 avstod

77 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 34 SD, 23 MP, 13 L, 15 KD

För res. 8: 16 V

Avstod: 64 M, 18 C

Frånvarande: 24 S, 20 M, 13 SD, 2 MP, 4 C, 5 V, 6 L, 1 KD, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

*Tillgång till betalkonto
med grundläggande
funktioner*

§ 14 (forts. från § 11) **Tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner** (forts. FiU33)

Anf. 119 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr ålderspresident! Stunsen i replikskiftet ska inte gå förlorad av den lilla paus som vi har haft sedan Börje Vestlunds tal.

Jag har många gånger lyssnat på Börje Vestlunds oro kring kontanter men funderar på vad Börje Vestlund och Socialdemokraterna egentligen gör för att stoppa denna oro. Är kaffekokaren det enda verktyg ni har för att övertyga bankdirektörer om att inte lägga ned bankkontor och bankomater?

Anf. 120 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag känner inte till att jag har druckit kaffe med några bankdirektörer någon gång. Det är möjligt att man från regeringen har gjort det och att Vänsterpartiet gör det, men jag har i alla fall inte gjort det.

För att se lite seriöst på det här kan vi snabbt konstatera att det tydligen bara är Vänsterpartiet som är det fina partiet i den här salen. Men till skillnad från Vänsterpartiet har vi den bestämda uppfattningen att innan man går fram med lagstiftning bör man pröva vad som är den lämpliga vägen. Därför måste man analysera var de här lagstiftningsåtgärderna behövs. Då är det inte självklart att man gör det enligt den modell som Vänsterpartiet vill ha, att varje bank ska kunna sköta det här. Det är av två skäl.

Det ena är att risken är ganska stor att man då skulle lägga ned ännu fler bankkontor. Frågan är om inte detta skulle ske i ännu större utsträckning på landsbygden, där det försvinner bankkontor just nu. I städerna har de ju redan försvunnit i stor utsträckning.

Det andra är att vi har tillsatt Riksbanksutredningen. Jag har uppfattat signaler från enskilda ledamöter om att man vill att frågan ska lösas där. Jag tycker också att man ska se tiden an, för jag är ganska säker på att man måste komma med ett förslag här.

Vi delar Riksbankens oro över att man håller på att montera ned infrastrukturen för just kontanthantering. Därför behöver det tas fram förslag. Men det måste ske på ett sådant sätt att man gör rätt saker och inte bara säger att nu ska vi genomföra det här efter Håkan Svennelings huvud, för då är jag säker på att det blir katastrof, utan det här måste utredas ordentligt.

(Applåder)

Anf. 121 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr ålderspresident! Än en gång hör vi Börje Vestlunds oro i denna fråga. Men vi hör väldigt lite om vilka förslag han faktiskt vill genomföra. Börje Vestlund vill analysera och tänka kring andra modeller för att han är orolig för vilka effekter detta annars skulle få.

Det konstiga med Börje Vestlunds förslag är att han vill utreda detta i Riksbanksutredningen. Det är en utredning som har ansvaret för att utreda Riksbankens roll för kontanter, det vill säga den som trycker kontanter och sedan lämnar över dem till bankernas depå. Sedan slutar Riksbankens ansvar. Riksbanken har inga kunder som kan gå in på banken. Börje Vestlund och jag kan inte gå dit och sköta våra ärenden. Det kan man inte göra på Brunkebergstorg, utan det gör man på sin enskilda bank.

Problemet när man låter en sådan här utredning utreda detta är att den bara kan komma fram till ett enda resultat: Man kan bara komma fram till att ålägga Riksbanken ett ökat ansvar eller till att staten ska ta ett större ansvar. Ansvaret borde i stället läggas på dem som är bäst på att hantera kontanter. Det är de som har byggnader byggda för att inte bli rånade och så vidare – det är bankkontor och banker.

Detta är också ett problem eftersom Börje Vestlund inte bryr sig om den utredning som har tittat på frågan och funderat på vad som vore bäst för landsbygden i Sverige. Det är den parlamentariska landsbygdskommittén, där alla riksdagens åtta partier har suttit med och där man enigt har kommit fram till att det bästa vore att man hade en lagstiftning som pekade på bankernas ansvar. Men det vill inte Börje Vestlund bry sig om. I stället vill han göra en analys i en utredning som egentligen ska handla om penningpolitik. Där borde kontanter vara en liten fråga, men Börje Vestlund vill göra det till en stor och central fråga.

Anf. 122 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag och vi delar den uppfattning som står i Landsbygdskommitténs betänkande, nämligen att man ska utreda frågan. Det står inte att man ska göra något annat, utan det står explicit att man ska utreda frågan. Där är vi helt överens.

Jag tycker att man ska just utreda frågan. Det är därför man måste göra rätt saker. Man kan inte slarva i detta, för då kan det bli väldigt dyrt för staten och väldigt komplicerat för den enskilde. Förmodligen kommer man inte att lösa det.

Vi vill göra detta på ett positivt sätt. Man kan som Håkan Svenneling tro på fornstora dagar när man kunde gå till sitt bankkontor och ta ut pengar. Men det tror inte jag på, och det trodde väl inte heller Landsbygdskommittén riktigt på. De ville titta på hur man kunde ordna ett alternativ till detta.

Jag tycker att det finns saker i det här som man kan ifrågasätta. En sak som jag personligen ifrågasätter är varför det ska vara så många myndigheter inblandade. En del av detta ligger till exempel på Post- och telestyrelsen. Det kan jag tycka är en underlig ordning. Men det får man väl i så fall titta på när man ser på hela frågan om kontanthantering. Det tycker jag är en vettigare ordning.

Anf. 123 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr ålderspresident! Om man packar ihop tusenlappar riktigt tätt motsvarar en decimeter 1 miljon kronor, och 100 meter packade tusenlappar motsvarar 1 miljard. Det behöver man naturligtvis inte göra, men det visar på att pengar har ett synligt värde som är svårt att föreställa sig när man ser ett antal nollor på papper eller i datorn. Känslan för pengar går helt förlorad. Det är många människor som har svårt att föreställa sig skillnaden mellan 1 miljon och 1 miljard. Tre nollor låter ju inte så mycket, men skillnaden mellan en decimeter tusenlappar och 100 meter tusenlappar är påtaglig.

Detta betänkande handlar huvudsakligen om att genomföra betalkontodirektivet. Det innebär att bankkundernas ställning stärks genom att de får bättre information om avgifter för att på ett enklare sätt kunna jämföra olika bankers villkor. Man ska lättare kunna byta bank, vilket kan öka rörligheten och konkurrensen. Tillgången till betalkonto ska främjas för alla som är bosatta i EES-området.

I betänkandet behandlas även en motion om kontanthantering. Frågan om kontanthantering är högaktuell eftersom den berör många människor. Den tekniska utvecklingen går fort, och just gällande kontanthantering går den speciellt fort i Sverige. Efterfrågan på pengar minskar; det kan man se på mängden kontanter i cirkulation, som har minskat dramatiskt sedan 2010 liksom antalet bankomater. Vad gäller bankkontor minskar de totalt sett, men de kontor som hanterar kontanter har minskat ännu mer. 2016 var det första året då det fanns fler kontantlösa bankkontor i Sverige än bankkontor med traditionell kassa. Alla kan se att det införs självscanning i matbutiker, och man betalar överallt med kort eller med mobiltelefon.

Det finns många fördelar med digital kontanthantering. Det är enklare, snabbare och säkrare. Men det finns även nackdelar, framför allt att alla inte är med på banan. Det kan vara äldre, unga, nyanlända eller turister

som får svårigheter. Men även landsbygden får försämrade villkor. Det kan även slå mot företag och föreningar som är beroende av kontanter.

Jag tror att vi alla är ganska överens om själva problembilden. Frågan är hur man ska åtgärda problemet och vem som ska göra vad. Det finns många inblandade parter, men ingen har, enligt Kontanthanteringsutredningen, ett tydligt och övergripande ansvar. Det har tillsatts utredningar, och den parlamentariska landsbygdskommittén har kommit in med förslag. Dessa bereds.

För bara en månad sedan avtog vi i riksdagen i samband med behandlingen av betänkandet *Finansiell stabilitet och finansmarknadsfrågor* motioner där man ville lägga över ett större ansvar för kontanthantering på bankerna. Vi avtog motionerna med hänvisning till den parlamentariska riksbanksutredningen som drar igång i närtid och som har i uppdrag att överväga hur Riksbankens ansvar för en väl fungerande kontanthantering i hela landet bör tydliggöras i lag liksom vilken roll och vilket ansvar Riksbanken har för kontanttillgången i hela landet samt kostnaderna för denna.

Vi i Alliansen betonar i vårt särskilda yttrande att vi anser att det finns ett problem för företag, föreningar och privatpersoner som vill eller behöver hantera kontanter. Vi betonar att det finns en insikt om att problemet tilltar och att vi därför vill att dessa frågor hanteras skyndsamt i utredningen.

(Applåder)

Anf. 124 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr ålderspresident! Moderaterna uttrycker oro. Anette Åkesson gör det i sitt anförande och även tillsammans med sina borgerliga kollegor i det särskilda yttrandet. Men de kommer med få konkreta förslag. De vill, som Anette var inne på, i stället utreda detta i den parlamentariska riksbanksutredningen.

Vår interna utfrågning i finansutskottet visade på att det finns ett antal alternativ mellan olika aktörer. Antingen lägger man ett stort ansvar på staten, på handeln eller på bankerna. Men en stor brist med Riksbanksutredningen är att man bara tittar på Riksbankens del, alltså inte ens på hela staten och inte alls på handel och banker.

Riksbanken sa därför på vår interna utfrågning att man vill se tilläggsdirektiv, och Finansinspektionen uttryckte att det var fel form av utredning att utreda frågan i. Det enda som egentligen talar för att utreda den i utredningen om riksbankslagen är just att den är parlamentarisk, alltså att alla partier sitter med, och att alla partier delar samma oro men inte riktigt har kommit fram till någon lösning.

Jag tror att det finns en stor risk med de här direktiven att man bara landar i att det blir Riksbanken som ska göra någonting och att man inte ser de andra aktörerna. Det finns en principiell skillnad mellan vilken typ av åtgärd vi vidtar – om vi lägger ansvaret bara på det offentliga eller om det privata också har något slags ansvar.

Jag undrar: Vad vill egentligen Moderaterna göra?

Anf. 125 ANETTE ÅKESSON (M) replik:

Herr ålderspresident! Det är som sagt en viktig fråga, och många aktörer är involverade. Däremot vore det besynnerligt om vi bara en månad

efter att vi hänvisade till Riksbanksutredningen skulle ändra oss på den punkten. Det hade varit mycket besynnerligt.

Men nu när Håkan Svenneling har begärt replik har jag ju chans att även ställa en fråga till Håkan Svenneling. Den gäller frågan om kontanthantering, som är mycket viktig. Det är vi alla överens om. Samtidigt vill Vänsterpartiet att bankerna ska få ett större åtagande. Vi vet alla att det är en viktig samhällsfunktion, och då är det kanske lite udda att Vänsterpartiet anser att bankerna ska få betalt och även göra vinster.

Jag tänkte fråga Håkan Svenneling: Hur har man tänkt när man vill att bankerna ska få ett större ansvar för en så samhällsviktig funktion som kontanthantering?

Anf. 126 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr ålderspresident! Problemet med Moderaternas linje att man utreder saker är att det leder till att vi utreder och utreder utan att komma till konkret politisk handling. Det har lett till att vi är i en situation där Riksbanken säger att infrastrukturen för kontanthantering riskerar att falla i många delar av landet. Vi får en situation där kostnaderna blir otroligt stora för enskilda handlare till exempel. Det är därför vi politiker måste agera på något sätt.

Jag tycker att det på ett sätt är bra att Moderaterna nu har gått från ett läge där man har funderat mycket till att man nu säger sig vilja handla. Men det är jobbigt att vi hela tiden behöver bocka av en himla massa utredningar innan vi kommer fram till något politiskt ställningstagande.

Jag funderar på om Moderaterna är beredda att lägga ansvaret på handeln eller bankerna eller om man bara ser det som att det offentliga ska göra någonting. Jag tror att det vore bra om man tydliggör från lagstiftarens sida vem som ska ha ansvar. Det är därför jag tror att det är bra att bankerna tar ett större ansvar. Historiskt har bankerna haft ansvaret, men de har utan något slags politiskt beslut bestämt sig för att kontanter vill de inte ha, för de kan inte tjäna så mycket pengar som de vill på dem. Därför har de valt den här vägen att försvåra för människor att använda kontanter och göra det lättare att använda andra medel.

Vi ser också ett problem med att man säger att det är ökad rånrisk med kontanter och att man pekar på olika problem och brister med kontanter, men man redovisar inte ens vilka kostnader man har för kort. Senast i går kunde vi se på nyheterna om de nya smarta korten, och en kollega visade för mig här utanför att han har ett sådant. Genom att gå bredvid någon i en rulltrappa kan man som tjuv sno kortuppgifter. Det finns alltså egentligen inget säkert betalsystem oavsett om vi talar om kortbetalning, kontantbetalning eller andra typer av betalning.

Därför tror jag att det är mycket viktigt att vi från politiken tydliggör vad vi vill. Jag undrar vad Moderaterna är beredda att göra. Vill man också lägga ansvaret på privata aktörer, eller ser man bara statliga aktörer framför sig?

Anf. 127 ANETTE ÅKESSON (M) replik:

Herr ålderspresident! Det vore som sagt besynnerligt om vi i dag, en månad efter att vi fattat beslut om att hänvisa till den parlamentariska riksbanksutredningen, fattade ett annat beslut. Vi står alltså fortfarande fast vid den punkten.

Det är som sagt en parlamentarisk utredning, vilket innebär att politikererna i den har vissa friheter, och vi har också betonat att vi vill att det ska komma fram ett resultat skyndsamt.

Jag tycker fortfarande att det är intressant att Vänsterpartiet vill att bankerna ska få ett större samhällsansvar för kontanthantering eftersom det finns vissa paralleller med andra samhällsviktiga verksamheter där Vänsterpartiet inte vill att man ska få göra vinst.

Anf. 128 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr ålderspresident! Betänkandet som vi i dag ska diskutera handlar om en rad frågor, men jag tänker fokusera på den fråga som kanske har debatterats mest här i eftermiddag, och det är tillgången till kontanter och hanteringen av desamma. Problemen är välkända. På såväl landsbygden som i städernas förorter har allt fler bankkontor antingen försvunnit helt eller slutat med kontanter. Det här leder till att människor som i sin vardag nyttjar kontanter har svårare att göra så. Det är svårare att såväl ta ut som att sätta in kontanter.

Ett minst lika viktigt problem är att företag och föreningar som i sin verksamhet tar emot eller hanterat mycket kontanter har svårt att bli av med dem. Det finns exempel på turistföretag i norra Sverige som tvingas köra tiotals mil med hundratusentals kronor i kontanter för att över huvud taget kunna sätta in dessa kontanta medel på bank eller liknande.

Det är ett problem som måste lösas. Det har i princip två lösningar. För det första måste vi fortsätta med utbyggnaden av digital infrastruktur, för ingen ska tro att det är något övergående att vi nyttjar allt mindre kontanter och att allt färre vill befatta sig med desamma.

Utvecklingen med kort och Swish och liknande kommer att fortsätta, och den är i grunden mycket bra om och när allt fungerar. Det här bygger dock på att det finns bredband och mobiltäckning. Det finns inte i landets alla delar, och det är ett problem som måste lösas.

Ett annat problem som måste lösas är självklart den faktiska hanteringen av kontanter. Vi kommer att, om än i liten utsträckning, behöva använda kontanter och fortsätta vilja använda kontanter. Vi kommer att ta emot besökare från hela världen för vilka det är naturligt att använda kontanter. Det kommer alltså att finnas ett behov av ett väl fungerande kontanthanteringssystem under överskådlig tid. Då är bara frågan hur man får det på plats.

För mig är frågan förhållandevis enkel. Vi har redan i dag ett system med säkra transporter mellan olika former av depåer och banker och handel, såväl till som från. Självklart är det detta som man måste utgå från.

Det finns i dag ett delat ansvar mellan en ganska bred flora av myndigheter som Post- och telestyrelsen, länsstyrelser och Riksbanken. Det är ett ansvar som man delar med till exempel banker, handel och andra aktörer. Det är naturligt att det är i denna krets, möjligen i en lite mer renodlad krets, som man också löser problemet.

Sedan kommer frågorna om vem som sätter upp riktlinjerna, vem som betalar och vilken aktör som i de enskilda fallen har det där sista huvudansvaret. Där finns det anledning att helt enkelt sätta ned foten och komma överens om vad som ska gälla.

Den här frågan har utretts vid ett flertal tillfällen. Det som nu behövs är att vi kommer överens och lägger fast ett system som ska gälla framöver och som fungerar bättre än i dag och suddar ut de vita fläckar som finns på den svenska kontanthanteringskartan i dagsläget.

Diskussionen har i mångt och mycket handlat om vilken sorts utredning som är den bästa för att lösa problemet. Jag tror nog att de allra flesta är mindre intresserade av det. Det som är viktigt är att vi de facto kommer fram med en ny politik och kommer fram med en lösning så att vi kan lägga det här problemet bakom oss och gå vidare i våra liv.

Jag kan konstatera att när det gäller finansutskottets gebit och de frågor vi hanterar är just parlamentariska utredningar, när vi sitter tillsammans alla partier och försöker komma överens, de mest effektiva när det gäller att få saker på plats under denna mandatperiod.

Vi tvingade fram en parlamentarisk utredning om överskottsmål och liknande och passade där på att lösa ett antal frågor som till exempel hade bäring på budgetprocessen. I närtid kommer den utredning som ska se över riksbankslagen när det gäller alltifrån direktion och inflationsmål till kontanthantering att ha sitt första möte.

Eftersom jag är en del av utredningen kommer jag på det mötet att föreslå att vi skyndsamt skriver ett delbetänkande, att vi skickar signalen från riksdagens alla partier – i bästa fall – till primärt regeringen att nu måste vi lösa problemet. Jag tror att det är det snabbaste och mest verkningsfulla sättet att komma fram, och det är därför det är där vi väljer att agera.

Den här frågan är inte betjänt av plakatviftande i utskottsinitiativ. Det som på allvar räknas är det som snabbast och bäst löser problemet, och det är precis vad Centerpartiet och Alliansen ämnar göra.

Anf. 129 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr ålderspresident! Centerpartiet är det parti som mest aktivt har bjudit in till seminarier och hearingar om kontanter. Man gjorde det så sent som i går. Men det har varit oklart vad Centerpartiet vill göra. Man har varit tydlig med att man inte vill se någon egentlig lagstiftning men saknar till exempel helt följdmotioner här, vilket gör att vi inte vet vilka Centerpartiets förslag egentligen är.

Jag håller med om mycket av det som Emil Källström anför. Jag tycker att det är helt rätt att göra en koppling till bredbandsutbyggnad och mobiltäckning, som är en del av att lösa de här frågeställningarna på ett bra sätt. Jag tror att det är viktigt att politiken ser de breda dragen, hur samhällsutvecklingen hänger ihop.

Emil Källström är en varm anhängare av att man ska lösa det här i den kommande Riksbanksutredningen, och det kan säkert finnas poänger med det. Det kan vara bra att vi kan gå vidare med våra liv, som Emil Källström säger. Vi måste lösa problemet nu, för fler utredningar behövs inte. Det är någonting vi har lärt oss: Utredningar kan man inte göra i all oändlighet. Om man är bostadsminister kan man ibland tro att man nästintill kan bo i en utredning, men så är faktiskt inte fallet.

Problemet här är att Emil Källström säger att han vill lösa problemet men inte kommer med något förslag på hur. Det är det jag undrar över, Emil – hur du tänker att du ska kunna gå vidare med det.

Jag känner någonstans att ni har dubbla lojaliteter. Ni vill landsbygden väldigt väl; ni talar om att Sverige klyvs och att ni ser stora brister i att vi

får ökade regionala skillnader i Sverige. Samtidigt är ni storbankernas bästa kompis och väldigt oroliga för att stöta er med dem.

Emil Källström! Vilka åtgärder vill du egentligen se?

Anf. 130 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr ålderspresident! Jag ska vara mycket öppen med att jag har ändrat mig angående behovet av lagstiftning och åtgärder från statens sida.

Jag hoppades länge att det här problemet var någonting som berörda aktörer skulle lösa eftersom politiken har blivit allt tydligare med att situationen inte duger – någonting måste hända; ett antal problem måste lösas. Jag hoppades att det skulle räcka med den signalen, för det allra bästa vore om man slapp lagstifta och slapp reglera detta. Det blir väldigt lätt alltför snåriga regleringar.

Jag försökte vara så tydlig jag kunde i mitt anförande. Jag tror att lösningen kommer att vara en kombination av hårdare krav på dem som i dag skeppar kontanter runt vårt land. Det handlar inte minst om det bolag som bankerna äger tillsammans som handhar bankomaterna. Jag tror att handeln kommer att vara en del av den lösningen.

Men i vissa fall när det gäller orter som i dag helt och hållet saknar såväl bankomat som bankkontor och liknande tror jag att det kan finnas anledning för staten – möjligen i form av Riksbanken, möjligen i form av någon annan lämplig gren av vår offentliga sektor – att, i likhet med fallen med trafik till Gotland och nattåg till övre Norrland, faktiskt upphandla och se till att den delen av den grundläggande servicen finns på plats.

Jag tror inte att det är så enkelt att man bara kan lägga hela denna fråga i en enda aktörs knä och säga: Lös problemet! Jag tror att det kan föra med sig nackdelar. Jag tror att lösningen kommer att vara lite mer nyanserad än så. Men faktum kvarstår: Det finns ett problem att lösa, och det finns ett antal aktörer som måste ta tag i det gemensamt. Långbänkar och ytterligare utredningar duger inte. Vi förväntar oss resultat.

Anf. 131 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr ålderspresident! Jag tycker att det är ett bra svar som Emil Källström ger. Han är tydlig med att alla åtgärder finns på bordet och att det snarare handlar om att alla aktörer tillsammans skulle kunna lösa saken. Att det kan kräva lagstiftning tolkar i vart fall jag in i Emil Källströms svar.

Jag har i denna debatt blivit anklagad för att föra plakatpolitik. Jag måste ändå säga att jag välkomnar att alla andra partier nu säger sig vilja lösa frågan och komma med konkreta åtgärder.

Jag tror ju att det förslag som Vänsterpartiet har lagt som följdmotion till den här propositionen och det som Riksbanken har skissat på med en flexibel lagstiftning faktiskt är det mest långtgående och seriösa förslag som någon har tittat på. Andra förslag som jag har hört i debatten har varit ganska dåligt utredda. Jag känner ibland att man lite grann skjuter från höften. Jag tycker att det är jättebra om den här utredningen inte gör det utan tittar seriöst på alla åtgärder som finns och kommer med ett förslag.

Jag önskar utredningen och Emil Källström och alla andra som sitter i den stort lycka till. Det blir spännande att se hur ni ska klara av att lämna ett delbetänkande till den 1 juni, som det står i direktiven. Det är jag inte säker på att ni kommer att lyckas med. Men ni kanske lyckas få alla partier

i riksdagen att tillsammans komma fram till en lösning så att vi kan gå vidare med våra liv, som Emil Källström sa, och ha detta problem löst.

Anf. 132 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr ålderspresident! Jag tror också att det kommer att bli svårt att hinna till den 1 juni.

För alla som kanske inte är insatta i alla detaljer i Riksbanksutredningen handlar det om att vi före valet måste lägga fram förslag som har bäring på grundlagsändringar. Om vi har det måste första beslutet fattas före valet. Det kan bli svårt att hinna, och det beror helt och hållet på att det har tagit väldigt lång tid att få igång utredningen efter fattat beslut. Vi bestämde att utredningen skulle tillsättas för ungefär ett år sedan. Jag vet inte vad regeringen har gjort under tiden. Kanske har de fikat med storbankerna; vem vet?

Som tur är kommer det mer tid hela tiden, vilket ger oss tid att lösa den här frågan. Men det får inte ta för mycket tid.

Anf. 133 JAN ERICSON (M):

Herr ålderspresident! Jag vill börja med att instämma i allt som Anette Åkesson framförde tidigare. Jag ska bara uppehålla mig vid själva kontanthanteringsfrågan.

Jag tycker att diskussionen i den här frågan har varit lite orättvis mot bankerna. Det finns ett antal banker som faktiskt erbjuder den här servicen i dag och tänker fortsätta göra det. Jag kan som exempel nämna Swedbank Sjuhärad hemma i min valkrets, som inte har några planer på att stoppa kontanthanteringens så länge kunderna efterfrågar den. Men visst är det här ett problem, väl beskrivet av såväl Håkan Svenneling som Anette Åkesson och Emil Källström tidigare i debatten.

Själv motionerade jag om ett behov av någon form av lagreglering redan 2014. Även om det låter lite dystert i debatten, framför allt från Håkan Svennelings sida, måste jag säga att jag ser ganska positivt på detta. Håkan Svenneling sa också lite om det på slutet. Jag tycker att det känns bra att alla partier nu verkar vara på banan och faktiskt ser problemet. Det är ett samhällsproblem som är snabbt växande, vilket vi påminnes om av Riksbanken senast man besökte finansutskottet.

Vi gjorde ett försök för något år sedan att göra ett tillkännagivande i finansutskottet, Alliansen tillsammans med Vänsterpartiet. Det stoppades av Sverigedemokraterna, som stödde regeringens linje. Därför kom vi ingenstans med det tillkännagivandet. Vi övervägde om vi skulle göra det även i år, men vi kände inte att det var någon framkomlig väg i det här läget.

Problemet med Vänsterpartiets förslag till lagstiftning är att ni gör det lite för enkelt för er. Det kan slå helt fel. Vi vet att risken finns om man skulle lagstifta om en skyldighet för alla banker att ha kontanthantering att det skulle bli ganska orättvist mellan bankerna. Vi vet också att det finns ett antal nischbanker som redan när de startade inte hade några som helst planer på att bedriva någon kassaservice och inte har den möjligheten i dag. De har helt enkelt inte en sådan struktur att de kan ha några kassor över huvud taget.

Det som kom fram i replikskiftet mellan Håkan Svenneling och Emil Källström, det här om samverkan mellan olika aktörer, tror jag är enda vägen framåt.

Jag ser en möjlighet eftersom bankerna samarbetar om ett bankomat-system. De skulle också kunna samarbeta om ett kassahanteringssystem. På orter där det finns ett antal olika bankkontor borde man kunna enas om att något av de kontoren erbjuder kassaservice och att bankerna delar på kostnaden för detta, kanske tillsammans med andra aktörer. Jag tror att det finns alla möjligheter att komma framåt.

Jag tar Emil Källströms löfte på allvar, när han säger att han tänker föreslå ett delbetänkande. Annars delar jag faktiskt Håkan Svennelings och även Riksbankens oro för att det tar alldeles för lång tid innan denna stora utredning, som inte ska vara klar förrän om några år, är i mål. Så ett delbetänkande är nog ett absolut krav.

Sedan tycker jag att vi ska se fram emot att i närtid bjuda in finansmarknadsminister Per Bolund till utskottet och fråga honom hur regeringen avser att agera i denna fråga, vilket vi faktiskt enades om i finansutskottet. Låt oss nu ta chansen att lyssna på vad han säger! Och om vi inte är nöjda med det han säger får vi väl återkomma i finansutskottet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 3 maj.)

§ 15 Väg- och fordonsfrågor

Trafikutskottets betänkande 2016/17:TU14
Väg- och fordonsfrågor (prop. 2016/17:112)
föredrogs.

Anf. 134 KARIN SVENSSON SMITH (MP):

Herr ålderspresident! Jag yrkar bifall till reservation nr 1, och i övrigt står jag bakom betänkandet för Miljöpartiets räkning.

I dag kan vi säga att vi har ett lackmustest framför oss, som handlar om ifall man menar allvar med att fasa ut fossila bränslen ur transportsektorn – ja eller nej. Detta begrepp, som vi har talat om många gånger i kammaren, lanserades i en bilaga till en budgetproposition från alliansregeringen. Tidigare fanns det ett övergripande klimatmål för hela transportsektorn, men under alliansregeringen bytte man ut målet: Man skulle ha en fossilbränsleoberoende fordonsflotta.

Det var lite oklart vad detta betydde, tyckte många, inklusive den dåvarande regeringen, så man tillsatte en utredning som resulterade i ett betänkande: *Fossilfrihet på väg*, SOU 2013:84. Detta betänkande debatterade vi förra veckan, och då tror jag inte att någon sa något annat än att det är klart att vi inte vill ha ett framtida transportsystem som är sårbart, som påverkar klimatet negativt eller som innebär miljöolägenheter för människor, vilket förbränning av olja faktiskt ger upphov till i form av skadliga luftföroreningar.

Men det är en sak att stå bakom ett övergripande mål och en helt annan sak att stå bakom de åtgärder som leder dit. Även om det finns väldigt

Prot. 2016/17:101
27 april

*Tillgång till betalkonto
med grundläggande
funktioner*

*Väg- och
fordonsfrågor*

mycket mer att göra vill jag med bestämdhet hävda att samarbetsregeringen har lanserat flera olika förslag som, om de genomförs, minskar beroendet av fossila drivmedel i transportsektorn.

Vi har också framför oss en ny nationell plan för 2018–29, där regeringen har goda möjligheter att underlätta för både företag och enskilda att förflytta sig med mindre klimatpåverkan genom att koncentrera sig på att bygga ut nya stambanor och järnvägar.

Men det vi ska debattera i dag är väg- och fordonsfrågor, och hur hänger detta ihop? Jo, det hänger ihop såtillvida att det handlar om fördelning av transporter mellan väg, järnväg och sjöfart. Energiåtgången skiljer sig drastiskt, och mängden fossila drivmedel för transport av samma antal ton är mycket olika beroende på om man använder väg, järnväg eller sjöfart.

Bäst är faktiskt sjöfarten såtillvida att friktionen är väldigt liten när ett fartyg möter vatten, om fartyget inte har för hög hastighet. Därefter kommer järnväg. Stålhjul mot räls är också mycket energieffektivt.

För gummihjul mot asfalt, däremot, och ännu mer för flygplan mot luft, är energiåtgången mycket större. Det är bakgrunden eller huvudmotivet till att samarbetsregeringen säger att det är viktigt att fördelningen mellan väg, järnväg och sjöfart är sådan att man minskar beroendet av fossila drivmedel.

Vi kanske inte kan berömma oss över att detta är samarbetsregeringens egen upptäckt, utan detta har skrivits i rapporter från Naturvårdsverket, Trafikverket, Vägverket – ja, i princip alla, under mycket lång tid: För att nå klimatmål och minska beroendet av olja är det viktigt att minska långväga lastbilstransporter och gynna en bättre kombination av väg, järnväg och sjöfart.

Hur gör man då det? I FFF-utredningen, som vad jag kan förstå var Centerpartiets flaggskepp under den förra regeringen, talar man väldigt tydligt om att Riksrevisionen 2012 sa att en ökning av lastbilstransporter och en kraftig tillväxt av godstransporter enligt tillgänglig kunskap sannolikt är svår att förena med klimatmålen. Trafikverket påpekar att trafikutvecklingen inte är förenlig med klimatmålen om man räknar med den prognostiserade ökningen av långväga vägtransporter.

Därför föreslår utredningen diverse olika saker: i första hand kilometerskatt för lastbilstransporter, men också andra styrmedel som syftar till att järnväg och sjöfart ska få ett bättre konkurrensförhållande gentemot vägtrafiken när det gäller långväga transporter.

Vad är det då regeringen föreslår? Jo, regeringen är intresserad av klimatmålen men också av att det fungerar bra för näringsliv, företagande och sysselsättning. Går detta att kombinera? Ja, det gör det.

Man har tittat på var det kan vara ändamålsenligt för lastbilar att vara tyngre och har då sett att det framför allt är vid transport av skogsråvara till förädling. Där är i princip, på de ställen som pekas ut i Trafikverkets utredning, järnväg och sjöfart inte tillgängliga alternativ. Därför har regeringen ställt sig positiv till att man inför en ny bärighetsklass för att kunna använda längre eller tyngre lastbilar just i detta sammanhang.

Vi påpekar att det handlar om att vårda vägarna men också se till att lastbilarnas utökade möjligheter till tyngre transporter inte leder till att transporter tas från sjöfart och järnväg. Varför gör vi det? Det beror på att

vägarna faktiskt inte bara är till för lastbilar. För människor utanför städerna är vägarna kanske helt avgörande för att man ska komma till och från arbete eller studier och för att man ska kunna umgås och träffas. Vägarna är också till för tvåhjuliga fordon med och utan motor och för bussar. Man måste ta hänsyn till det när man utformar reglerna för transporter.

Det förefaller mig väldigt märkligt att Alliansen i detta sammanhang har så liten respekt för att glesbygdsbefolkningen behöver vägarna för sina egna transporter. Vi har för all del anledning att ta ansvar för näringslivet, men det är faktiskt de människor som bor utanför städerna som behöver långsiktigt hållbara vägar.

Om detta visste jag inte så jättemycket när jag kom in i riksdagen 1998, för i Skåne har vi inte tjälskador på vägarna; vi har inte ett sådant klimat. Men i en ganska stor del av Sverige är det viktigt att man värnar vägen när det pendlar mellan plus och minus och är bitvis fruset och bitvis inte. Då är vägarna sköra. Detta är anledningen till att många länder värjer sig mot tyngre transporter: Det skadar inte bara ytbeläggnings på vägen utan även själva väggroppen. För några år sedan skrev jag en riksdagsmotion om långsiktigt hållbara vägar, och då hade jag anledning att sätta mig in i dessa samband lite mer.

Detta bör man ha väldigt stor respekt för så att man inte ökar tyngden på lastbilarna annat än när det verkligen är nödvändigt. Den bedömningen har regeringen gjort i den proposition som lagts fram, och det är också detta vi ställer oss bakom i reservation nr 1.

Detta är lackmuspapperet: Menar man allvar med fossilfrihet på väg eller inte? Man kan inte å ena sidan säga att man vill ha en minskad fossilanvändning i godstransporterna och å andra sidan säga att det ena transportslaget ska få större kapacitet utan någon förändring för de andra två. Då menar man ju inte allvar.

Jag skulle också vilja ta upp en annan fråga. Den handlar om busstrafik. Det finns glädjande nog en ökad efterfrågan på busstrafik, och periodvis har bussar svårt att få plats med tillräckligt många resenärer. Därför har regeringen låtit Transportstyrelsen utreda möjligheten att ha släpbussar eller längre bussar. Det är ganska vanligt i Tyskland och några andra länder. För mig synes det ganska kostnadseffektivt att man, i stället för att alltid köra med långa bussar, kan ha en släpbuss i högtrafiktid. Detta har Transportstyrelsen utrett, och jag vet att frågan bereds i Regeringskansliet.

Det är en poäng att vi låter busstrafiken vara konkurrenskraftig. Det är en poäng att man beaktar den hastighet som finns för de olika transportslagen, om vi nu menar allvar med att människor ska kunna byta bilpendling mot kollektivtrafikpendling. Då förefaller det olämpligt att begränsa hastigheten till 60 kilometer i timmen på vägar som för biltrafiken tillåter betydligt högre hastigheter. Ur trafiksäkerhetssynpunkt är det också en poäng att de olika fordonen har så lika hastighet som möjligt.

Längre bussar är betydligt trafiksäkrare än dubbeldäckare, särskilt på landsbygden, där det kan blåsa mycket. Vi erfar det i Skåne. Vi gillar att åka med våra nya dubbeldäckare, Skåneexpressen, men de är väldigt vindkänsliga. Kanske några av dem skulle vara längre bussar i stället för högre. (Applåder)

Anf. 135 LEIF PETTERSSON (S):

Herr ålderspresident! Vi ska nu ta ställning till trafikutskottets betänkande 14 *Väg- och fordonsfrågor*. Detta betänkande innehåller även regeringens proposition 2016/17:112 *Godstrafikfrågor*.

Låt mig först yrka bifall till utskottets betänkande i alla delar, utom där vi har reservationer. Jag yrkar därmed även bifall till reservation 1. Jag står naturligtvis bakom även reservation 4, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 1.

I sin motivering till sitt bifall till regeringens godstrafikproposition framhåller utskottet att man redan från den dag beslutet att tillåta 74-tonslastbilar på våra vägar fattas borde öppna hela vägnätet för denna trafik. Jag tycker att det vore mycket olyckligt om vi gick på den linjen. Först och främst håller stora delar av det statliga och kommunala vägnätet inte en standard som möjliggör denna tyngre trafik. Såväl gamla vägbanor och broar som vägtrummor har inte den kvaliteten att det skulle vara möjligt med denna tyngre trafik. Men öppna då där det håller, säger utskottet. Inte heller det är en ansvarsfull linje. För det första kostar det pengar, och det finns ingen gemensam allians- eller SD-finansiering av detta. Det är ju dessa partier som står bakom det tillkännagivande utskottet vill ge till regeringen. För det andra säger man i sina motiveringar att man då inte skulle behöva skylta om vägarna för att tala om var trafiken är möjlig. Men det kan ju bara göras om man samtidigt föreslår att elektroniska begränsningar om var man kan köra införs. Några sådana förslag finns inte. Även detta kostar pengar, och inte heller här finns det någon gemensam finansiering, så det hela kanske faller på sin egen orimlighet.

Vi från regeringssidan anser att vi nu genomför ett första steg med ett väl definierat vägnät som öppnas. Låt oss sedan ta öppnandet av fler vägar i den takt som ekonomi, trafiksäkerhet, hållbarhet och industrins behov tillåter och motiverar. Jag kan exempelvis se framför mig att östra Norrbotten, där varken järnväg eller sjöfart finns, skulle kunna vara ett område man diskuterar för nästa steg. Men det förutsätter att man kan få sammanhängande nät, där vägar, broar och vägtrummor klarar av denna trafik. I dagsläget är jag inte helt säker på att det funkar ens i östra Norrbotten. Trafikverket måste visa att det gör det innan man kan öppna det nätet.

Herr ålderspresident! Jag vill i det här sammanhanget direkt varna för att vi i riksdagen skulle lägga oss i trafiken på enskilda vägsträckor. Det ligger snubblande nära när man följer de olika lobbyorganisationernas inlägg i frågan, och i och för sig också majoritetens förslag. Det får aldrig och kan aldrig vara riksdagens uppgift att gå in i dessa detaljfrågor. Vår diskussion och våra beslut måste gälla principerna.

Jag vill med detta ha sagt att det är en klok ordning att det är Trafikverket och ingen annan som beslutar om vilka vägar och under vilka förutsättningar dessa vägar ska trafikeras även av tyngre fordon. I detta sammanhang bör man kanske också erinra sig att åtgärden att tillåta 74-tonsekipage på våra vägar bygger på tre principer: Det ska vara bra för klimat och miljö, det ska främja trafiksäkerheten, och det ska inte riskera framtida värden som rör hållbarhet och bärighet. Det är mot bakgrund av dessa värden vi nu med stolthet kan fatta beslut om att tillåta 74-tonsekipage på våra vägar.

Herr ålderspresident! Det här betänkandet tar också upp frågan om längre fordon, framför allt längre lastbilar. Här måste man höja ett varningens finger för ett alltför frikostigt användande av längre fordon. Om man skulle tillåta dem finns det en risk för att vi skulle få en marknad där utländska dragbilar skulle komma in i Sverige och dra runt olika släpvagnskonstruktioner. Det finns heller inget förslag från regeringen i denna fråga.

Jag tycker att man hade kunnat utreda detta med längre fordon samtidigt som man utredde frågan om tyngre fordon, men man gjorde inte det i den utredning som ligger till grund för godspropositionen. Jag kan ha viss förståelse för det just mot bakgrund av att risken för överföring av gods från järnväg till väg är betydligt större med längre fordon än med tyngre fordon. Därtill kommer, som jag just nämnde, risken för dragbilsekipage, vilket de fackliga organisationerna har väldigt stora invändningar mot.

Det är väl ingen som vill medverka till en situation där de längre fordonen skulle användas för något som vi egentligen inte vill. Däremot skulle jag kunna tänka mig att vi explicit för skogsindustrin använder oss av längre fordon. Det skulle kunna göras genom dispensförfaranden eller på annat sätt. Det skulle dessutom betydligt reducera utsläppen per fraktat ton skogsråvara om vi kunde göra på det sättet. Detta har de försök som pågår visat.

Men i den frågan får vi återkomma när den finns på bordet. Det gör den inte i dag, annat än som motioner. Vi anser att dessa motioner ska avslås i den utformning de har, men vi ser fram emot att erfarenheterna från ETT-försöket utvärderas seriöst.

Herr ålderspresident! I detta betänkande behandlar vi också en del andra frågor. Jag hade tänkt uppehålla mig vid tre av dem.

Den första gäller självkörande bilar. I debatten låter det ibland som att självkörande bilar är en quickfix och som att många av dagens problem skulle kunna lösas med hjälp av dem. Det handlar om miljöfrågor, trafiksäkerhet, framkomlighet med mera. Man kan nog i någon mån lägga på allt på självkörande bilar. Jag måste säga att jag inte riktigt ser dessa snabba vinster. Självkörande bilar är något som kommer – det kan vi vara helt överens om. Det är bra på alla sätt och vis. Men det är också så att många av de problem som vi ser i dag kommer att finnas kvar.

Hur ser tidsperspektivet ut? Jag har ingen kristallkula så att jag kan se in i framtiden, men jag kan konstatera att det under en väldigt lång tid kommer att finnas både vanliga konventionella bilar, med eller utan autonoma hjälpmedel, och bilar som är självkörande. De måste på ett eller annat sätt samsas i trafiken. Så länge det är så kommer de stora fördelar som vi kan hoppas på inte att kunna infrias, i varje fall inte fullt ut.

Som jag ser det krävs det ett omfattande internationellt arbete med standardisering och lagstiftning på detta område. Annars kommer inte marknaden att finnas, och det är just marknaden för det nya som måste finnas för att vanliga människor med vanliga inkomster ska kunna efterfråga de nya självkörande bilarna. Till det ska man lägga juridiken. Vad händer egentligen när olyckan är framme? Vem är ansvarig? Även här måste det ske en internationell samordning, så att vi har liknande eller helt lika lagstiftning, åtminstone i Europa.

Herr ålderspresident! Jag ska gå över till två mindre frågor i detta betänkande. Den första av dem gäller vinterdäck. Jag har inget att lägga till

det som är skrivet utom att vi redan de första dagarna i maj får Transportstyrelsens utredning om vinterdäck på fler axlar när det gäller tunga fordon. Jag vet inte vad som kommer att sägas i den och kan därför inte föregripa något. Men jag tycker att det vore positivt om i varje fall de styrande hjulen omfattades av kravet på vinterdäck – vi får se vad som händer. Jag tycker också att det ligger något i de argument som jag har fått till mig om att det inte är rimligt att tillåta körning med dubbfria vinterdäck på sommarväg, ur trafiksäkerhets- och miljösynpunkt. Det borde vara förbjudet att köra även med denna typ av däck från det att dubbdäcksförbudet inträder.

Den sista frågan jag vill beröra gäller skotertrafiken. Det jag nu tänker framföra är mina personliga synpunkter. Det har inte stöd i det som är skrivet i detta yttrande. Av någon anledning hamnade den motion som jag skrev i vårt utskott. Den borde ha hamnat i miljö- och jordbruksutskottet enligt den beredningsordning som vi hade. Men så blev det inte. Därför tänker jag ägna någon liten tanke åt detta.

Vi har ett växande antal döda i skoterolyckor i vårt land varje år. Det är inte så, som man kan tro av betänkandetexten, att det bara är i fjälltrakterna som snöskotern används och som olyckor sker. Det är en stor del av Sverige som berörs. Även en stor andel turister använder snöskoter. Årligen ökar antalet snöskotrar i Sverige. Bara det motiverar egentligen åtgärder. Därför tycker jag att man borde tillsätta någon form av utredning för att titta närmare på detta. Det gäller leder, så att vi får en säker skotertrafik, och skyltning, så att man kan hitta ordentligt utefter skoterlederna. Man borde också titta närmare på frågorna kring just snöskotern som fordon. Det har inte gjorts i Sverige på väldigt länge. Detta är som sagt mina egna åsikter i frågan. Vi får eventuellt återkomma till detta.
(Applåder)

I detta anförande instämde Lars Mejern Larsson, Rikard Larsson, Pia Nilsson, Jasenko Omanovic och Suzanne Svensson (alla S).

Anf. 136 STEN BERGHEDEN (M):

Herr ålderspresident! Först och främst vill jag faktiskt framföra det jag tycker är bra. Det är att vi tillsammans har infört möjligheten att köra 64 ton på våra vägar – det tycker jag är bra. Jag tycker också att det är bra att det åtminstone ibland har funnits en vilja hos socialdemokratiska representanter runt om i landet att också införa 74 ton. Men där upphör det som är bra.

När vi kommer till det riktiga arbetet och den praktiska politiken här i riksdagen – det handlar om att verkligen ta beslut och införa det här med 74 ton – hittar nämligen den sittande regeringen på så många problem och så många undantag att det nästan blir omöjligt att införa detta över huvud taget.

Sverige har två av världens största lastbilstillverkare – Scania och Volvo Lastvagnar. Dessa företag sysselsätter tusentals personer i Sverige, både direkt i företagen och i företagens underleverantörer. Fordonsindustrin är viktig för Sverige, för vår tillväxt och för vår välfärd. Den ska vi vara rädda om. Vi ska också vara rädda om de jobb vi har i Sverige och se

till att på bästa sätt stötta och utveckla lastbilsnäringen och vår fordonsindustri. Vi har ett stort kunnande och en lång historia och är bra på att bygga fordon här i Sverige. Det ska vi vara stolta över.

Herr ålderspresident! I detta betänkande behandlar vi proposition 112 om godstrafikfrågor och om hur vi kan göra det möjligt att köra tyngre fordon, upp till 74 ton, på våra vägar. I betänkandet tas också andra väg- och fordonsfrågor upp.

Vi moderater och Alliansen och SD vill göra det möjligt att köra tyngre lastbilar i Sverige. Det stärker vår konkurrenskraft, minskar miljöpåverkan och bidrar också till en utveckling för vår fordonsindustri.

Men vad försöker då regeringen, S, MP och V göra? Jo, de försöker begränsa möjligheten att köra tyngre lastbilar. Och det skulle inte vara tillåtet om de på något sätt kan konkurrera med sjöfart eller tåg.

Alliansregeringen gav Transportstyrelsen och Trafikverket i uppdrag redan den 10 april 2014 att se över hur vi kan höja bruttovikten till 74 ton. Transportstyrelsen skulle redovisa detta. Det handlade om vilka vägar som var lämpliga för dessa tyngre lastbilar. Detta redovisades för regeringen i augusti 2014. Man hade alltså redan tittat över den delen i verksamheten.

Vi bytte regering efter valet, och sedan hände ingenting. I april 2015 kom ändå beslutet om att det här med 64 ton skulle införas den 1 juni 2015. Det var, som jag inledningsvis sa, bra.

Det ska också nämnas att det under lång tid har pågått försöksverksamhet här i Sverige med både längre och tyngre lastbilar. Samtliga försök visar på tydligt positiva resultat.

Men så vaknade regeringen till den 13 maj 2015. Trafikverket fick i uppdrag av regeringen att se vilka vägar som var möjliga och utreda konsekvenserna.

Men sedan hade tydligen, herr ålderspresident, regeringen ett nytt samtal med samarbetspartiet Miljöpartiet. Då kom det plötsligt nya direktiv. Den 3 oktober ville man ha ett tillägg till utredningen. Det gällde att man inte fick köra på vägar som kunde konkurrera med järnväg eller sjöfart. Med detta tillägg minskade möjligheterna avsevärt att införa detta med att man skulle kunna köra med 74 tons lastbilar i Sverige på ett rimligt sätt. Det finns flera utredningar som visar på hur illa detta skulle kunna bli. Det är ett helt ogenomtänkt förslag utan någon form av konsekvensbeskrivning.

Trafikverket redovisar sedan uppdraget. Det är då bara 8 procent av det statliga vägnätet och 17 procent av den totala väglängden i de berörda länen som skulle kunna användas om man följde regeringens principer och villkor. Detta kunde självklart inte vi moderater och Alliansen acceptera.

Herr ålderspresident! Det som är möjligt i Finland sedan några år tillbaka ska tydligen vara omöjligt här i Sverige, med den sittande regeringen. Att köra med längre och tyngre lastbilar gynnar såväl miljön som konkurrenskraften. Vi har redan i dag undantag för att kunna köra längre lastbilar än övriga Europa. Men vi har också långa transporter i vårt stora och avlånga land som gör att lastbilen behövs och att detta transportsystem måste fortsätta att utvecklas.

I stället för att stärka konkurrenskraften för våra åkerier och för våra företag, som man gjort i Finland, försöker man använda propositionen till att ytterligare försvåra för lastbilsnäringen.

I dag för våra åkerier redan en tuff kamp mot såväl lagliga som olagliga transporter på våra vägar. Vi behöver fler yrkeskunniga trafikpoliser som kan stoppa den olagliga trafiken. Vi behöver fler kunniga åklagare som kan ta sig an dessa trafikmål. Vi behöver få upp alkobommarna i våra gränsstationer. Men ingenting händer.

Vi moderater vill ha fram längre och tyngre lastbilar och har prioriterat detta i vårt budgetförslag med 300 miljoner kronor årligen för att stärka vårt vägsystem. Vi vill också stärka konkurrenskraften för svensk åkerinäring och våra svenska företag. Vi vill helt enkelt behålla jobben i Sverige!

Vi vill också gå vidare med arbetet att elektrifiera våra vägar och därmed stärka konkurrenskraften ytterligare och samtidigt minska miljöbelastningen.

Därför har Moderaterna och en majoritet i trafikskottet sagt nej till regeringens förslag på begränsningar av var 74-tonslastbilarna får köra. Vi säger att det är vägen och dess bärighet som måste avgöra detta och inte regeringen med Miljöpartiet vid ratten.

Vi riktar också ett tillkännagivande om att arbetet med längre lastbilar måste skyndas på. Alliansen riktade ett tillkännagivande om längre lastbilar den 1 maj 2015. Efter två år har fortfarande ingenting hänt, och därför blir det ett nytt tillkännagivande här i dag om att regeringen skyndsamt ska ta fram förslag på längre transporter och möjliggöra dem.

Det är dags att regeringen börjar jobba så att vi slipper stå här och köra över regeringen genom att fatta beslut direkt här i kammaren utan att gå via utredningar och det arbete en regering faktiskt ska göra.

Vi har en stor och viktig skogsindustri här i landet som är i stort behov av att kunna ta med sig en trave till ut ur skogen. Detta är bra för skogsägaren, det är bra för landsbygden, det är bra för åkerierna och det är bra för vår skogsindustri. Vår skog skapar stora delar av vårt välstånd och måste ha bra förutsättningar för att klara konkurrensen, inte minst från Finland.

Herr ålderspresident! Andra saker som vi tar strid för i detta betänkande är att det ska vara lättare även att köra längre bussar här i landet. I dag har vi en regel om max 18,75 meter. Vi vill förenkla hela processen för att kunna använda längre bussar.

Vi moderater och Alliansen trycker också på att vi vill ha fram en tydlig strategi och en försöksverksamhet när det gäller självkörande bilar. Självklart säger den bilfientliga regeringen nej även till detta förslag. Vad är det man försöker bromsa? Varför är man emot utvecklingen? Våra fordonsindustrier jobbar aktivt med att lösa detta, medan regeringen motarbetar det och vägrar att ta sitt ansvar för att utvecklingen ska gå framåt.

Teknikutvecklingen får ofta konsekvenser för transportsystemet, och det är viktigt att politiken tar hänsyn till ny teknik och utvecklar en lagstiftning som är anpassad därefter. Inom Alliansen är uppfattningen den att utvecklingen av autonoma fordon kan få en genomgripande effekt på hela vägtrafiksystemet. Såväl person- som godstransporter skulle gynnas av fler självstyrande fordon.

Den pågående testverksamheten med självkörande fordon i Göteborg visar att Sverige ligger i framkant av teknikutvecklingen, vilket är glädjande. Framtidens teknik för med sig såväl möjligheter som utmaningar för hur vi planerar transportinfrastrukturen. Samtidigt finns en rad juridis-

ka och trafiksäkerhetsmässiga aspekter som måste beaktas. Utgångspunkten i frågan om självkörande fordon bör i grunden vara positiv när ny teknik ska testas.

Vi anser att pågående försök med självkörande fordon bör uppmuntras och utökas. För att säkerställa att Sverige även fortsättningsvis kan hävda sig på området, och att fördelarna som den tekniska utvecklingen erbjuder tas till vara, efterlyser vi därför att regeringen tar fram en heltäckande strategi för självkörande fordon.

Detta kan väl ingen vara emot. Detta är ju utvecklingen i våra fordonsindustrier i Sverige.

Herr ålderspresident! Jag gör en kort sammanfattning:

Vi moderater vill alltså kunna köra med lastbilar upp till 74 ton på de vägar som klarar av det.

Vi vill också att regeringen skyndar på arbetet med att kunna köra längre lastbilar för att därmed kunna öka konkurrenskraften och minska miljöbelastningen.

Vi vill också att man tar fram en tydlig strategi och försöksverksamhet för de självstyrande bilarna.

Vi vill att man underlättar för att kunna köra fler och längre bussar i Sverige.

Vi moderater vill också underlätta för våra veteranfordon och därför ha en översyn av dessa i syfte att underlätta verksamheten och detta intresse.

Vi vill också lyfta upp betydelsen av att det enskilda vägnätet fungerar och att man hjälps åt för att finansiera det finmaskiga vägsystemet. Det är här många av våra dagar börjar – just ute i det finmaskiga vägnätet i Sverige, på de enskilda vägarna.

Avslutningsvis står jag självklart bakom samtliga av Moderaternas reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 6.

Anf. 137 LEIF PETTERSSON (S) replik:

Herr ålderspresident! Vi kan vara överens om en sak, Sten Bergheden och jag, och det är att åren 2006–2014 hade vi en moderatledd alliansregering i Sverige. Det tror jag inte att Sten Bergheden på något sätt förnekar, för så var det.

Sedan finns det en del andra saker som jag skulle vilja att Sten Bergheden påminner mig om, för jag kanske har dåligt minne.

Under den här tiden, under dessa åtta år, hur många beslut fattade regeringen om att tillåta tyngre fordon i Sverige? Det är en enkel fråga som jag undrar om Sten Bergheden kan svara på.

Min nästa fråga är: Hur många kilometer väg öppnades för tyngre fordon, 64 eller 74 ton, i Sverige under samma tid, alltså 2006–2014?

Det var två mycket enkla frågor med två mycket enkla svar. Kan Sten Bergheden svara på dem?

Anf. 138 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Herr ålderspresident! Det stämmer: Vi hade en alliansregering 2006–2014. Där är vi helt överens.

Skillnaden var att alliansregeringen jobbade med att försöka förverkliga de här besluten. Man gjorde utredningar, och man gjorde klart detta. Man serverade detta på bordet för att kunna ta beslut här i kammaren.

Sedan var dock olyckan framme här i landet, och folk gick och röstade på Socialdemokraterna i stället och därmed på en regering som gick och satte sig på Rosenbad men struntade i att genomföra det som faktiskt låg färdigt och utrett på bordet.

Vi har alkobommarna, vi har nedläggningen av polisen, vi har åklagarna som fortfarande inte fungerar när det gäller trafikbrott. Vi har precis hur många grejer som helst, och ingenting har hänt!

Leif Pettersson frågar mig om hur många beslut och hur många vägar. Ja, det är nu vi ser till att det verkligen blir ett antal meter väg som kommer med i besluten efter de här utredningarna. Vi tycker att ni har sölat länge nog med att komma fram med förslag.

Det är vi som ser till att öppna upp vägsystemet. Ni vill ju stänga ned vägsystemet och att 74 ton bara ska gälla ett fåtal sträckor här i Sverige, vilket enligt utredningar skulle göra det nästan löjligt. Man skulle få köra korta sträckor och sedan lasta om till båt, järnväg eller något annat och fortsätta, och sedan eventuellt komma dit med en lastbil igen för att köra nästa sträcka. Detta är inte rimligt; det förstår ju alla.

Finland klarar av detta. Där har man löst det. Men i Sverige, med en socialdemokratisk regering och Miljöpartiet vid ratten, blir resultaten inte bättre än så här. Det är det som är det stora problemet, och då gör vi allt för att hjälpa regeringen så att vi faktiskt får ett bra beslut i frågan.

Anf. 139 LEIF PETTERSSON (S) replik:

Herr ålderspresident! Fel svar, Sten Bergheden. Noll hade varit rätt svar på bägge frågorna. Alliansen fattade inte ett enda beslut om en enda kilometer väg under er tid i regeringsställning. Det är vad ni gjorde.

Ni åstadkom möjligen en utredning, men som med alla andra utredningar är det inte säkert att den har lett någonstans. Den var slarvigt gjord, och det fanns ingenting att använda. Det är kännetecknande för hela den borgerliga tiden i regeringsställning. Ingenting var bra, och ingenting kom ut som kunde användas.

Ni duckade helt enkelt. ETT-försöket pågick under flera år. Regeringen fick rapporter om vad som hände. Vad sa man? Ingenting. Man gjorde ingenting. Ni läste Catharina Elmsäter-Svärd's kommentarer: Jag har tagit emot utredningen. Tack så mycket! Det var ingenting annat.

Sedan var det frågan om alkobommarna. Svaret från Catharina Elmsäter-Svärd: Det är för dyrt, och vi kan inte ge oss in på det. Tack för försöket i Göteborg! Det var hennes svar på den frågan.

När Moderaterna är i opposition trivs ni bäst, och där ska ni vara. Då kommer förslagen om alkobommar, vägar, 74 ton och så vidare. Det är bra. Visst! Heja på oss när vi genomför saker och ting som är bra. Men, Sten Bergheden, stå inte där och påstå att ni skulle ha gjort detta mycket bättre. Ni har gjort precis ingenting i dessa frågor.

Se på klampningseländet som ni drog igång precis innan ni tappade regeringsmakten. Vad blev det av det? Ja, det är något som vi måste göra om. Vi skulle egentligen inte ha släppt igenom propositionen. Vi var kanske lite för snälla. Vi skulle ha tagit om och gjort rätt, så att det hade blivit fråga om mer än 24 timmar och inte som det är nu. Men det var typiskt för alliansregeringens sätt att jobba.

(Applåder)

Anf. 140 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Herr ålderspresident! Leif Pettersson står här och säger att ingenting har hänt. Alla utredningar var klara. Sedan tog ni över. Nu har ni suttit i tre år. Finns någon alkobom uppsatt i Sverige? Nej, de har lånats ut till Finland av regeringen. De testas i Finland. Ni fick inte upp en enda bom. Jag vet hur många möten ni var med på. Det är väl bara att sätta upp dem.

Vi besökte Volvo i Göteborg och diskuterade längre och tyngre lastbilar. Då var det för Leif Pettersson i opposition inte några problem att lova att frågan skulle lösas. Nu måste Leif Pettersson lyda Regeringskansliet, och då har det visat sig helt omöjligt med Miljöpartiet vid ratten att genomföra det Leif Pettersson pratade om före valet.

Leif Pettersson tog även upp frågan om klampningen. Hur många har inte hört när Leif Pettersson och Anders Ygeman stått i Almedalen och i övriga delar av landet och sagt att när de tar över ska de klampa på riktigt. Nu har den här regeringen haft tre år på sig. Man har inte lyckats lösa 24-timmarsfrågan än, och man har inte lyckats klampa på riktigt. Före valet var denna fråga lätt, men det är inte lika lätt när man sitter i regeringsställning i Rosenbad. Då kommer inte någonting fram, och frågan har inte lösts efter tre år – den som var så oerhört lätt att lösa före valet.

Ta vara på det arbete vi har gjort och den hjälp vi i Alliansen ger för att få till 74-tonslösningen på våra vägar. Jag tror att Leif Pettersson i dag är bakbunden av Miljöpartiet, och jag tror att du, Leif Pettersson, är glad att Alliansen och en majoritet i trafikutskottet fullständigt kör över er i frågan.

Anf. 141 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr ålderspresident! Miljöpartiet värnar alla transportslag för människor att ta sig fram. Jag talar ofta om cykel- och kollektivtrafik. Men jag tycker också att det är viktigt att värna om personbilismen i Sverige. Den kräver att vägarna är hela. De som bor utanför städerna kan inte ha potthål i vägarna.

Jag har blivit uppvaktad av många olika grupper från andra delar av Sverige än där jag bor som klagat på vägnas tillstånd. Jag har frågat dem när potthålen inträffar. Då har ett tydligt samband framkommit med tyngre lastbilar. Jag menar att det är bilfientligt att hävda att lastbilen ska ha ensamrätt till vägen. Jag tycker att alla transportslag ska finnas och att människor som bor utanför storstäderna också ska kunna förflytta sig i vårt vägsystem.

Om man vill belasta vägarna mer måste man vara lite ärlig och anslå mer pengar. Sten Bergheden hänvisar till att de i Finland rustar upp broarna. Annars går broarna sönder. De är inte dimensionerade för så tunga bilar som Sten Bergheden föreslår. Det kräver att man anslår betydligt mer pengar till underhåll. Här handlar det om vägkonstruktion. Enligt Vägverket motsvarar en fullastad 60 tons lastbil 75 000 personbilspassager. Personbilen har också rätt till vägsystemet, inte bara lastbilen.

Jag har en fråga till Sten Bergheden. Jag skulle vilja veta om Sten Bergheden betraktar USA som ett bilfientligt land. Är det Sten Berghedens uppfattning?

Anf. 142 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Herr ålderspresident! Låt mig vara tydlig. Jo, Alliansen lade in mer pengar till vägarna för att rusta upp systemet så att det går att köra de tyngre lastbilarna. Det var fråga om 300 miljoner kronor om året. Detta hade Karin Svensson Smith sett om hon hade läst och begrundat vår budget.

Karin Svensson Smith och Miljöpartiet drog snarare ned på vägunderhållet med en halv miljard kronor medan vi lade till motsvarande pengar. Det blir inte färre potthål i Sverige om man börjar minska pengarna till vägarna och i stället satsar på ett snabbtåg mellan Stockholm, Göteborg och Malmö. Varenda expert och kunnig människa på området säger att det inte går ihop. Varje satsad krona ger 60 öre tillbaka. Med den ekonomin och om Miljöpartiet får fortsätta att styra landet kommer Sverige att bli fattigt fort.

Vi satsar på vägarna. Vi har med dem i budgeten. Vi är beredda att bygga ut och ordna vad som behövs på området.

Sedan kom en överraskning, och jag gläder mig. Karin Svensson Smith sa inledningsvis att hon värnar personbilarna. Det är bra. Välkommen! Det är oerhört viktigt. Nu är de självstyrande bilarna på väg in. Då är det bra att vi tar fram en strategi som ni säger nej till. Vill ni verkligen värna våra personbilar, ta vara på jobben i den svenska fordonsindustrin och se till att jobben stannar i landet? Annars kommer någon annan att jobba med de frågorna, och då blir det inte jobb i Sverige.

Välkommen över på den planhalva som värnar bilismen i landet. Det var ett bra uttalande av Karin Svensson Smith.

Anf. 143 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr ålderspresident! Jag fick inget svar på huruvida Moderaterna eller Sten Bergheden anser att USA är ett bilfientligt land. Jag tror ingen skulle påstå det. Där är maxgränsen för lastbilar 36 ton. Det är för att man vill att vägarna ska förbli i ett sådant skick att personbilarna också kan komma fram utan att mötas av skador i vägen. Man anser inte att det finns ett intresse att höja skatterna för att kunna reparera vägarna. Det borde vara något som faller Moderaterna på läppen.

Det borde rimligen vara så att vi kan förvänta oss att Moderaterna värnar svensk åkerinäring. Men om vi skulle tillåta de längre lastbilarna som ni föreslår, åka över gränsen och hänga på extra ekipage och köra runt i det svenska vägsystemet, vem skulle vinna och förlora på det? Såvitt jag förstår är det de svenska åkerier som följer de bestämmelser som finns nu som skulle förlora. Vi vill värna den näringen och inte utsätta den för osjyst konkurrens.

Jag har en fråga till. Om Sten Bergheden nu inte vill uttala sig om USA kanske han kan svara på frågan: Är Schweiz ett näringslivsfientligt land? Där har man nämligen ännu lägre maxgräns för lastbilar, och det beror på att de vill värna om sitt alplandskap.

Sten Bergheden tycks ha missat att man i näringslivet nu är ganska intresserad av att hoppa på tåget när det gäller den stora utmaning det innebär att ha fossilfria och klimatvänliga transporter. Kalifornien var inte nödbett när det gäller att skriva på ett avtal med den svenska regeringen om utbyte mellan handel, näringsliv och teknik, eftersom framtiden ligger där. Det är anledningen till att regeringen står på denna sida.

Om Alliansen föredrar att titta i historieböckerna – à la bonheur! Vi satsar på framtiden och en klimatvänlig och fossilfri transportsektor. (Applåder)

Anf. 144 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Herr ålderspresident! Här får vi reda på tankegångarna och målsättningen inom Miljöpartiet. Det är tydligen de som har styrt propositionen fullt ut.

Målsättningen är uppenbarligen att minska storleken på våra lastbilar. Miljöpartiet vill ha fram fler smålastbilar, och jag vet att ni har jobbat för 40 ton och EU-standard i dessa frågor, Karin Svensson Smith. Inom svensk industri och svensk konkurrenskraft pratar man snarare om att vi, för att klara det på sikt och hänga med, behöver gå åt andra hållet och ha längre och tyngre lastbilar.

Ni vill i stället att det ska vara fler lastbilar på vägen. Hur får dina bilar plats på vägen om du ska dela upp de långa lastbilarna på flera smålastbilar som ska åka där? Jag tror att det vore bra om Miljöpartiet tänkte igenom hela sin politik lite mer och funderade på dess konsekvenser, för den betyder att vi tappar konkurrenskraft men också att det blir fler fordon på vägen. Politiken hänger inte ihop där heller.

Vi har 60 ton här i landet. Det har vi, precis som jag sa inledningsvis, av den anledningen att vi har långa avstånd. Vi har frakter som ska utföras i Sverige på olika sätt, och vi måste se till att vi hänger med. Hur viktiga vår industri och våra jobb är för landet jag tog upp i mitt anförande.

Det verkar som att man i Miljöpartiet är mer mån om att vi ska ha fler mindre lastbilar här; det är lösningen. Man lyfter upp Schweiz och USA, som har mindre lastbilar. De får ha vilken storlek de vill på sina lastbilar, om jag ska vara riktigt tydlig.

Jag tycker att det är bra om våra företag stannar kvar i detta land så att vi kan producera välfärd och tillväxt och ha en konkurrenskraft som håller. Då är inte rätta vägen att minska storleken och tyngden på lastbilarna och gå ned till fler lastbilar med sämre konkurrenskraft.

Anf. 145 JIMMY STÅHL (SD):

Herr ålderspresident! Jag vill börja med att säga att vi står bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservationerna 10 och 12.

Jag tänkte börja med att tala om tyngre lastbilar och sedan gå in lite på längre lastbilar. Regeringen har gett i uppdrag åt Trafikverket att ta fram ett vägnät där man ska köra med tyngre lastbilar och inte konkurrera med sjöfart och järnväg. Som tidigare talare här har nämnt handlar det om 8 procent väg. Det är patetiskt lite. Det blir nästan meningslöst att köpa in lastbilar som kan trafikera dessa vägsnuttar. Det handlar om fem områden med kluster uppe i norr som fördelas nedåt till Kalmar i söder.

Fördelen med de tyngre lastbilarna är att man sätter på fler hjulaxlar, vilket gör att vägtrycket blir lägre. En annan fördel är att man fraktar mer gods.

Om vi skulle välja att bara ha det vägnät på 8 procent som regeringen har diskuterat kan det bli en koldioxidbesparing på upp till 1 000 ton. Om vi i stället gör som riksdagen föreslår har skogsnäringen räknat ut att det

Prot. 2016/17:101
27 april

Väg- och
fordonsfrågor

kan bli en besparing på 44 000 ton koldioxid. Det är förvånansvärt att Miljöpartiet inte är mer positivt till denna utveckling. Framför allt behövs ju färre transporter när det är mer gods på varje transport. Sverigedemokraterna förstår inte varför man inte har öppnat hela vägnätet med en gång. Man får lägre tryck på vägen med fler axlar och färre transporter. Det blir alltså mindre utsläpp och mer effektivt.

Sedan vill jag gå in lite grann på längre fordonståg. Vi vet att till exempel Jula har gjort ett försök. Mycket av deras gods fraktas från hela världen via Göteborgs hamn och har körts med lastbil från Göteborg till Skara. Det innebär enormt många lastbilar som går mellan Göteborgs hamn och Skara.

Jula fick dispens för att köra 2 gånger 40 fot, alltså 12 meter container på lastbil. Det innebar att Jula för det första fick en effektivare transport och för det andra en miljövinst genom att de valde att frakta sitt gods från Göteborgs hamn till Falköping på järnväg. Från Falköping kör de dubbla containrar på 40 fot till sitt centrallager i Skara. De räknade med en utsläppsvinst på närmare 90 procent – 90 procent! Det är mycket. Men Jula blev lite tagna av alla miljövinster, så de stoppade inte där. De såg att de kunde göra lite till, så de bytte till biodiesel, vilket innebar att de kan spara ännu mer utsläpp.

Som sagt är stora och tunga lastbilar kanske inte synonymt med miljövinster, men det är precis vad de är. Frakta mer – frakta mindre. Det som Jula gjorde var att i ett enda slag ta bort 5 000 lastbilstransporter mellan Göteborg och Skara. Det är inte dåligt.

Sedan vill jag tala lite om Göteborgs hamn, som medvetet och aggressivt försöker jobba med miljömål. Under den tid jag arbetade i Göteborgs hamn försökte de få dispens att köra med längre fordonståg, men det gick inte. Göteborgs hamn fick ingen möjlighet att köra med sådana långa fordonståg. Däremot hade man en bra dialog med Volvo, som hade en terminal ute i Arendal där de fraktade godset från terminalen in till Göteborgs hamn. Under den tid jag jobbade såg jag fordonståg på 3 gånger 40 fot.

Inför denna debatt tänkte jag att jag måste prata med Göteborgs hamn och se om de har fått dispens nu. Jag ringde upp dem, men nej, de har fortfarande inte fått dispens. Jag frågade dem: Fortsätter ni att köra med 3 gånger 40 fot? De sa: Vi har till och med haft försök där vi har kört med 5 gånger 40 fram och tillbaka. Det innebär 5 gånger 12 meter, alltså 60 meter container med en dragbil. Det är ruskigt lönsamt, i stället för att köra med fem dragbilar.

Sedan förstår jag att det kan vara jättesvårt att lösa detta på alla allmänna vägar. Men visst måste vi se över möjligheter att ge dispens på de vägar där det går?

Som sagt var, Göteborgs hamn håller på att försöka att få dispens för dessa fordon, och jag hoppas att man lyckas. Men man kan köra med längre fordonståg i dag med hjälp av Volvo genom att köra på Volvos mark och sedan köra in på sin egen mark.

När det gäller de tunga fordonstågen är jag inte alls orolig för att de kommer att konkurrera ut vare sig järnväg eller sjöfart. Tvärtom kommer det att gynna sjöfarten. Järnvägen är lite svår i och med att den i dag är fullbelagd. Men jag hoppas att vi kommer att bygga ut järnvägen i framtiden. Det är inte hållbart som det är i dag. Då menar jag inte höghastighetsjärnväg utan järnväg som kan trafikeras av allt.

Herr ålderspresident! Jag ska prata lite grann om A-traktorer. Vi har haft en kategori epatraktorer som har försvunnit och ersatts av A-traktorer. Vi sverigedemokrater vill höja hastigheten för A-traktorer till 45 kilometer i timmen. Det var glädjande att höra vår utskottsledamot Karin Svensson Smith säga att man skulle kunna köra ungefär lika fort med alla fordon på vägarna. Är det för höga differentieringar på hastigheter är det en fara.

I dag finns det mopedbilar som får trafikeras i 45 kilometer i timmen. Med samma körkort som man får köra mopedbil får man också köra en A-traktor. Därför finner vi det fullt rimligt att hastigheten för A-traktorer höjs till åtminstone 45 kilometer i timmen, så att man inte är i vägen och upplevs som bromskloss för andra bilar. A-traktorer är dessutom byggda av godkända besiktigade bilar, så någon krocksäkerhetsfara är det inte med dem. Det är stabila fordon.

Det finns också andra fördelar med att höja hastigheten. Man kan behöva utväxla bilarna så att det blir ett lägre varvtal än vad man får i dag. I dag är bilarna nästan maxvarvade, vilket innebär enorma utsläpp plus att dessa ungdomars motorer går sönder.

Herr ålderspresident! Jag ska även beröra vinterdäck, som Leif Pettersson var inne på. Det är glädjande att Leif Pettersson delar den uppfattning som uttrycks i Sverigedemokraternas motion, att man ska ha vinterdäck även på styrande hjul.

Vi kan skrämmande ofta läsa om avåkningar med lastbilar. När den första lilla vintersnön kommer är det stora rubriker i tidningarna om att lastbilar står stilla. Det är ingen ekonomi i det. Vi behöver lastbilar och en trafiksäkerhet, vi behöver inte lastbilarna i diket. Det finns i dag vinterdäck på i stort sett alla hjul. Varför inte då inte göra det lilla tillägget att man ska ha vinterdäck även på styrande däck?

Jag hoppas att riksdagen ställer sig bakom vår motion om vinterdäck. Infrastrukturminister Anna Johansson har själv påpekat att det är ett stort problem med lastbilar som står stilla.

Anf. 146 ANDERS ÅKESSON (C):

Herr ålderspresident! Det är alltså dags för ett riktigt bra förslag till majoritetsbeslut i Sveriges riksdag. Förslaget i betänkandet innebär faktiskt att riksdagen kommer att ställa sig bakom att införa en ny viktklass, BK4, där maxlasten för svenska bilar och lastfordon höjs från 64 till 74 ton för tung yrkestrafik på vägarna. Det är riktigt bra.

Dessutom uppmanas regeringen i det här betänkandet att raska på med arbetet för att få fram ett regelverk för längre fordon, upp till 30 meter, på det svenska vägnätet.

Detta ställningstagande är bra för utvecklingen, för den svenska basindustrin, för skogen, för mineralindustrin, för den svenska verkstadsindustrin, för jobben och för klimatet. Det innebär en politisk ambition att hela landet ska leva.

Som företrädare för Centerpartiet i den här debatten, herr ålderspresident, är jag riktigt glad.

Syftet med lagförslaget är att göra det möjligt att använda tyngre fordonskombinationer än i dag. Detta kommer att leda till en effektivisering av transporterna på väg. Med den nya bärighetsklassen blir det möjligt att öka mängden gods på det enskilda fordonet. Det innebär rimligen att det kommer att behövas färre fordon för att transportera samma mängd gods.

Därmed kommer utsläppen från vägtransporterna att kunna minskas samtidigt som näringslivets transportkostnader minskar och konkurrenskraften och svenska jobb ökar.

Herr ålderspresident! Det fanns en hake i regeringens ursprungliga lagförslag, en hake som riksdagsmajoriteten nu kommer att ändra på. I det ursprungliga lagförslaget menade regeringen att upplåtandet av ett vägnät för tyngre fordon skulle vägledas av principen att överflyttning av gods från väg till järnväg och sjöfart inte fick hotas.

Det kan låta bra, men den praktiska innebörden i de direktiv som regeringen gav till Trafikverket blev att endast 8 procent av det svenska statliga vägnätet fördelades på fem åtskilda geografiska områden. Blott så mycket skulle upplåtas till lastbilar med en högsta bruttovikt på 74 ton. Närings-, som var satt att nyttja detta, kallade det för garnnystan utan inbördes transportlogistik. Det är möjligt att det är ett uttryck för lobbyism när skogsnäringen, transportindustrin och verkstadsindustrin kallar det för nystan utan inbördes transportlogistik. Som företrädare för Sveriges riksdag tycker jag att det är viktigt också lyssna på den tunga industrin.

Herr ålderspresident! Var och en förstår ju att för att samhället ska kunna dra nytta av de tyngre lastbilarna är det självklart att man upplåter ett sammanhängande stråk för fordon. Det ska ske i den takt som vägarnas bärighet klarar de högre viktgränserna. Systemet måste vara sammanhängande. Upplåtandet måste ske i takt med det som bärigheten tillåter.

Det är uppenbart för var och en att andra begränsningar än vägens bärighet är en ren hittepolitik, närmast hokuspokus. Blir vägnätet så avsnöpt som regeringen ville kommer väldigt få, om ens någon, att finna det meningsfullt att investera i moderna, transporteffektiva, klimatsmarta och större fordon.

Vad har då fått regeringen att lägga fram ett i grunden bra förslag om ökad bärighetsklass, men med en så tokig och för alla utomstående obegriplig begränsning? Bara 8 procent av det statliga vägnätet skulle komma att omfattas. Jo, det skrevs in en ambition om att man med denna begränsning skulle minimera risken för överflyttning av gods från järnväg och sjöfart till vägtransporter. Logiken i den begränsningen är som att resonera att man nu ska riva upp järnvägsspår för att på så vis gynna sjöfart.

Som centerpartist har jag uppfattningen att Sverige, de svenska basföretagen och människorna behöver alla transportslag i kombination med varandra. Sveriges transportpolitik kan självklart inte utgå från antagandet att transportslagen konkurrerar med varandra. I stället kompletterar de olika transportslagen varandra, ungefär så som Jimmy Ståhl beskrev exemplet Jula, med en kombination av sjötransport, järnvägstransport och lastbilstransport till slutmålet. Det är så logistiken ska kunna fungera. Att göra sjöfart och järnväg konkurrenskraftiga genom att straffa vägtrafiken är enligt mitt sätt att se det en väldigt tokig väg att gå. Dessutom är det samhällsekonomiskt ineffektivt.

Var och en begriper att överflyttningar mellan trafikslag sker i flera riktningar och att goda vägförbindelser ofta är en förutsättning för att gods ska kunna lastas om till sjöfart och järnväg. Virkestransporter på lastbil i Smålands inland eller Norrlands inland ger underlag för järnvägstransport av virke ut till kusten, där de flesta industrierna ligger. Genom att snöpa av möjligheten till transporteffektivitet i det ena transportslaget saboterar man helheten. Vem kan ens komma på den befängda tanken?

Fru talman! Vad som fått regeringspartierna att landa i sina slutsatser har företrädare för dessa båda försökt reda ut i debatten här i dag. Jag måste säga att jag inte har förstått logiken, trots ihärdiga försök. Vi som utvecklat det ursprungliga förslaget till något mycket bättre stöder oss dock på vad Trafikverket självt skriver i rapporten *Fördjupade analyser av att tillåta tyngre fordon på det allmänna vägnätet* från november 2015. Där skriver man att hela det statliga BK1-vägnätet bör upplåtas för ett framtida BK4-vägnät. Expertmyndigheten framhåller att detta skulle bidra till att stärka svenskt näringslivs internationella konkurrenskraft och stödja en fortsatt produktivitetsutveckling. Trafikverket föreslår att upplåtandet av vägnätet ska ske stegvis på ett ansvarsfullt sätt där infrastrukturens framtida värden inte riskeras. Konsekvensanalysen i rapporten visar att det är samhälls-ekonomiskt lönsamt att höja den högsta tillåtna fordonsvikten till 74 ton. Enligt konsekvensanalysen från Trafikverket ger reformen även positiva miljöeffekter, framför allt minskade utsläpp av både koldioxid och luftföroreningar.

Fru talman! Den lagändring vi gör här i dag är bra för jobben, industrin och klimatet i hela landet. Det är därför jag som centerpartist och företrädare för majoritetslinjen är så glad över beslutet.

Jag vill också säga några ord om att utskottet föreslår regeringen att raska på med arbetet med att ta fram ett regelverk även för längre lastbilar. I många sammanhang skulle längre lastbilar än vad som i dag är tillåtet kunna effektivisera de tunga transportererna på väg. Framför allt skulle detta vara till fördel för den svenska skogs- och malmindustrin, som har just de här behoven. Det skulle också reducera transportkostnader, trängsel och utsläpp.

Statliga Transportstyrelsen har undersökt detta med att tillåta längre lastbilar och kommit fram till att den samhälls-ekonomiska nyttan är mycket stor med längre fordon, eftersom mer gods transporteras som styckegods och samlastat gods. Även expertmyndigheten Trafikverket konstaterar att den samhälls-ekonomiska nyttan förmodligen skulle öka betydligt om det vägnät som man föreslår ska öppnas för 74 ton i ett första skede även öppnades för längre transporter. Man talar om upp till 32 meter. Skälet till detta är att de flesta transporter på dessa vägar har skrymmande gods och påverkas mer av fordonets volymbegränsningar än av dess viktbegränsningar.

Som om inte Transportstyrelsen och Trafikverket räckte kan man även notera att universitetet i staden Lund – vi brukar känna oss trygga med vad som kommer därifrån – i en studie visar på nyttan av att tillåta tyngre lastbilar. Studien är genomförd med 34 meter långa fordonståg och visar på betydande samhälls- och klimatnytta. Liknande resultat har framkommit i försök med fordon på upp till 30 meter för virkestransporter. Jag tror att de försöken är gjorda i samma valkrets som ledamoten Leif Pettersson kommer från. Försöken visade att transportkostnaderna minskade med drygt 20 procent samtidigt som utsläppen minskade med upp till 15 procent. Jag måste säga, fru talman: Vem kan motstå en sådan utvecklingspotential?

Sunt förnuft, myndighetsstudier och forskning stöder alltså en politik för ökad transporteffektivitet, förbättrad samhälls-ekonomi och klimatnytta med längre och tyngre fordon. Frågan är då varför den nuvarande regeringen är så motvillig till detta.

För snart två år sedan, i maj 2015, uppdrog riksdagen till regeringen att se över behovet av mer generös dispensgivning och fortsatt utredning i frågan om att tillåta fordonsekippage på upp till 30 meter. Vi kan dock konstatera att regeringen efter snart två år fortfarande inte har vidtagit några konkreta åtgärder. Transportstyrelsen har genom sin rapport från 2014 lämnat ett mycket gediget underlag till det fortsatta arbetet med att tillåta längre lastbilar, och enligt min och utskottsmajoritetens uppfattning är det därför angeläget att regeringen nu raskar på med frågan och ser över hur också längre lastbilar kan tillåtas på våra vägar. Därför får regeringen i det här betänkandet av en riksdagsmajoritet chansen på nytt genom ett nytt tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör se över hur längre fordonståg i högre utsträckning kan tillåtas i Sverige.

Fru talman! Jag stöder självklart samtliga centerpartistiska och alliansmärkta reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservationerna 6 och 7.

I detta anförande instämde Sten Bergheden (M), Jimmy Ståhl (SD) och Lars Tysklind (L).

Anf. 147 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Fru talman! Centern brukar ju utmärka sig genom att försöka säga att man är Alliansens gröna röst. Och det kan man fundera på i vissa avseenden. Den här utredningen, som vad jag förstår var det absolut mesta som tillkom under åtta år av alliansregering, är jag nog rätt så säker på var Centerns initiativ. Det var också Anna-Karin Hatt som tog emot den utredningen. Det finns massor med bra förslag där. Den regering som jag stöder har genomfört många av de förslagen eller håller på att göra det. Ni hann inte genomföra något alls. Men det kan vara svårt att hinna med ibland, Anders Åkesson.

Men jag undrar: Har du resonerat med Anna-Karin Hatt om fördelning av godstransporter mellan väg, järnväg och sjöfart och i vilken utsträckning denna fördelning har någon betydelse för hur mycket fossila bränslen man använder? Järnvägen använder väldigt lite fossila bränslen. Det finns några ställen där vi inte har hunnit elektrifiera, men i och med att järnvägen är så väldigt energisnål är det försumbart i fossilbränslehänseende. Sjöfarten kör förvisso på bunkerolja, med undantag av typ Viking Grace, men den är väldigt energieffektiv. Den stora användningen av fossilbränslen inom godstransportsbranschen står lastbilarna för.

Då är det för mig ett mysterium att Centern, som har pretentioner på att vara en grön röst, bara vill intressera sig för att vägen ska ta större andelar av järnvägen och sjöfarten. Jag undrar om Anders Åkesson känner till hur utvecklingen har varit de senaste årtiondena. Tyvärr är det så att vägen har tagit allt tillkommande gods. Hur går det ihop med Centerns miljöprofil?

Anf. 148 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Jag tackar Karin Svensson Smith för omdömet om Centerpartiet som Alliansens gröna röst. Det gläder mig.

Ja, fru talman, jag har både läst och följt arbetet med FFF-utredningen. En väldigt viktig princip i den och i det arbete som det dåvarande statsrådet Anna-Karin Hatt bedrev var att aldrig någonsin ställa transportslag mot

varandra utan driva en politik för ökad transporteffektivitet, förbättrad transportekonomi och ökad miljövinst i alla transportslag. På något vis, fru talman, får Miljöpartiet i regeringen gehör för synsättet att man genom att bromsa ett transportslag gynnar de andra.

Alliansens och Centerpartiets politik är att tillföra resurser för utveckling, teknikvinster och kapacitetshöjning till samtliga transportslag för att till exempel kunna ställa om Sverige till en bioekonomi. För att vi ska klara de i klimatkonventionen uppsatta målen fordras att hela ytan av Sverige nyttjas. Då fordras en kombination av klimatsmarta, transporteffektiva och ekonomiskt uthålliga transportslag över hela ytan, då fordras samtliga transportslag.

Det vimlar inte av hamnar i Norrlands eller Smålands inland. Där fordras en kombination av väg- och järnvägstransport för att kunna förädla råvara till biodiesel och göra den finaste flisen till papper eller trävaror att skeppa ut över världen.

Skogsindustrin är Sveriges största nettogivare till våra exportinkomster. Skogsindustrin ställer om för fullt till en bioekonomi. Skogsindustrin är beroende av en kombination av transporter.

Anf. 149 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Fru talman! Vi värnar verkligen om näringslivet. Men jag förstår inte på vilket sätt det är bioekonomi att färdigtillverkade hus i Piteå ska gå med lastbil till södra Sverige i stället för med sjöfart eller varför man ska belasta vägnätet med sådant som hellre hade gått på järnväg.

Tidigare tågpendlar mellan Malmö och Stockholm ersätts nu av 34 lastbilar. Det handlar om kostnadseffektivitet, för samma transport ska ju inte utföras flera gånger, Anders Åkesson, utan man väljer väg, järnväg eller sjöfart eller olika kombinationer av dessa.

Vitsen med utredningen, som samarbetsregeringen bejakar i allt väsentligt, var att hitta den kombination av väg, järnväg och sjöfart som har så lite fossilt innehåll som möjligt. Därför föreslår utredningen kilometerskatt på lastbilstransporter.

Om vi skulle följa Anders Åkessons förslag att lastbilarna ska få bli både större och längre får man ju höja kilometerskatten ännu mer. Det tror jag kanske inte är Anders Åkessons avsikt.

Jag har en fråga till Anders Åkesson, och det är om han känner till vilken maxgräns är för lastbilar i EU. Det brukar ju sägas att Sverige ska harmonisera sina regler med EU:s. Känner Anders Åkesson till att maxgränsen är 40 ton?

Sverige undantar nu skogsindustrin, därför att vi tycker att det är så viktigt att frakta från råvara till förädling. Men Centern går åt precis det andra hållet med en väldigt speciell särlösning som inte har fört något gott med sig, framför allt inte för klimatet.

Anf. 150 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Det är väl känt att Miljöpartiet för fram uppfattningen att svenska lastbilar ska ha Europastandard. Det innebär kortare lastbilar, lastfordon som lastar mindre, fler fordon på våra vägar och större axeltryck på våra vägar eftersom det är färre axlar på ett sådant fordon. De pothål som Karin Svensson oroade sig för i ett tidigare inlägg skulle alltså snarare bli fler med den Europastandard som Miljöpartiet egentligen vill ha.

I Sverige har vi, klokt nog, gått en annan väg, eftersom vi är en exportberoende ytstor nation i Europas utkant. Vi tillåter ju längre och tyngre fordon med en högre lastprofil, 4,5 meter till skillnad från 4 meter i Europa. Det har varit en i grunden mycket klok politik som har skaffat Sverige konkurrensfördelar och gett svensk fordonsindustri förutsättningar att fortsatt utveckla och fila på fordonen i syfte att göra dem klimatsmartare och mer transporteffektiva. Den vägen ska vi gå vidare på. Det är Centerns linje.

Jag förstår inte varför Miljöpartiet har fastnat i en hittepåpolitik som innebär att man inte bejakar teknikutveckling och miljövinster.

Karin Svensson Smith nämner Piteåexemplet. Lindbäck's Bygg expanderar mycket kraftigt i Piteå hamn och avser, vad jag har noterat, att frakta bostadsmodulerna på båt till Mälardalen, vilket är det mest rationella.

Jag mötte Moelven i Värmlandsnäs för ett par veckor sedan. De använder E45:an för att transportera sina husmoduler till Mälardalen.

Exemplet Jula, som användes tidigare i debatten, är ett lysande exempel på kombinationen av transportslag – sjöfart, järnväg, lastbil – för att uppnå klimatvinster.

Det är den vägen vi ska gå, Karin Svensson Smith.

Anf. 151 LEIF PETTERSSON (S) replik:

Fru talman! Som jag sa i en tidigare replik tror jag nog att till den motvillighet från den här regeringen, som Anders Åkesson pratade om i sitt inlägg, ska han nog lägga motvilligheten från sin egen regering åren 2006–2014. Det kom inte fram speciellt mycket på det här området under hela den regeringstiden. Det kom lite grann i slutet, när man insåg att man nog skulle förlora valet. Efter att riksdagen hade stängt för året 2014 kom det en massa förslag, men då var det så dags. Då kunde vi ju inte fatta några beslut.

Jag skulle vilja fråga Anders Åkesson vem han anser ska fatta besluten om på vilka vägsträckor 74-tonnare ska tillåtas och också i vilken takt. Åkesson sa själv i sitt inlägg, och citerade då Trafikverkets skrift, att det ska ske stegvis. Vilket är det första steget i Anders Åkessons föreställningsvärld? Hur ser det första steget ut? Och hur ser det andra, tredje, fjärde och femte ut? Eller det kanske bara är ett steg. I så fall tror jag att det är något som vi inte klarar av i det här landet.

Det finns en förkärlek att hänvisa till Finland. Man säger att Finland har klarat det här. Nej, det har de inte gjort. Finland tillät det överallt, men det går inte att köra med 76-tonnare i Finland, för det är inte ekonomi i det. De flesta finska åkare investerar i 68 ton för att de ska kunna komma fram på broar, vägar och vägtunnlar överallt där de måste komma fram. Det är inte alls så att man i Finland använder den gräns som sägs.

Anf. 152 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Under perioden 2006–2014, Leif Pettersson, startade KNEG-projektet, det fantastiskt fina utvecklingsarbete som vi båda gladdes så mycket åt. Det var terminalkörning i Petterssons del av landet med långa fordon, det var dispens för 74-tonkörning i Sydsverige, det var längre fordon mellan Göteborg och Malmö. Man kunde fila och utveckla tekniken, mäta trafiksäkerheten och mäta klimatet. Många av dessa exempel hackar sig nu fram, eftersom nuvarande regering inte orkar gå från försök

till permanent lagstiftning. Finnarna har ju gjort en copycat på hela det utredningsarbete som vi gemensamt drev på då.

Fru talman! Nuvarande regerings totala motvillighet att medge teknikutveckling, tekniksprång, miljönytta och transporteffektivitet är tragisk.

Det är självklart Trafikverket som ska fatta beslut om konkreta vägsträckor i den takt som bärigheten medger.

Jag kan ge ett exempel på direktiv som Leif Petterssons regering har medgett i de fem nystanen, nämligen riksväg 25, som går från Växjö och ut mot kusten i syfte att förse skogsindustrin vid kusten i Småland med virke. Där riksväg 25 passerar en järnvägsterminal gör tillåtligheten en liten bubbla, för järnväg och väg får inte mötas. Det innebär att man inte alls får ut de intermodala effekterna av att skifta mellan väg och järnväg åt båda hållen som är möjligt med den här tekniken.

Jag är trygg i att vi ökade underhållsanslagen under den tid då vi hade ansvar för landets styre. Jag är väldigt oroad över de signaler Trafikverket ger om minskade underhållsanslag från regeringen.

Anf. 153 LEIF PETTERSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att hålla fast vid de tre principer som har sagts ska gälla för 74 ton. De ska medverka till bättre klimat och miljö. De ska medverka till bättre, eller i vart fall inte försämrade, trafiksäkerhet. De ska också värna långsiktiga värden, alltså bärighet över tid på väg. Då måste man se till att man inte öppnar vägsystemet på ett okontrollerat sätt. Sedan kan vi ha synpunkter på om man har öppnat för lite nu i början eller om man skulle ha öppnat mer. Man kanske skulle ha öppnat i östra Norrbotten i stället för södra Norrbotten eller så eller så. Visst – de synpunkterna kan vi ha, och jag kan också tycka att det kanske hade varit värt att diskutera.

Men jag har också sett Trafikverkets kartor över Norrbotten och Västerbotten. Då har jag sett vilka hål det finns när det gäller möjligheten att köra med 74 ton. Det är broar, vägtrummor och vägsträckor som inte alls håller den standard som de skulle behöva ha. Det gör att det måste sättas till pengar, det måste undersökas och det måste komma fram ett bättre underlag innan man kan öppna vägsträckor som inte konkurrerar i första hand med järnväg och sjöfart. Sjöfarten är dock kanske ett marginellt problem i sammanhanget.

Jag vill rätta Anders Åkesson när det gäller Lindbäcks Bygg. De hade avsikten att skicka godset med båt, men av miljöskäl går inte det. Det blir tyvärr för mycket luft man fraktar. Med de förutsättningar som finns för sjöfarten kommer det inte att gå, utan man får skicka på vägen i alla fall.

Det finns ytterligare en sak: Gruvindustrin är inte alls intresserad av längre fordon, utan bara av tyngre.

Anf. 154 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Leif Pettersson nämner tre principer: klimat, trafiksäkerhet och bärighet. Det är självklart. Men låt då Trafikverket, Transportstyrelsen, forskning vid universitetet i Lund och så vidare – de som vi har till grund för detta och som är de experter vi har – tillsammans med näringen få driva på detta, Leif Pettersson! Ge dem inte märkliga direktiv från Regeringskansliet som leder till märkliga bubblor och böjar i vägen varje

gång landsvägen möter en järnvägsterminal. Det är helt orimligt. Det leder till en ytterst kontraproduktiv utveckling.

Jag vet att förutsättningarna för till exempel skogsbruk skiljer sig åt över landet. Man bedriver det på olika sätt, det är olika hyggesstorlek och så vidare. Men jag har mött motsvarande diskussioner i södra Sverige där man kör på distans med tyngre fordon. Där har skogsindustrin med Trafikverket i stort samförstånd kunnat hitta vettiga stråk att använda. Det finns begränsningar därför att man har osäkerhet i broarnas bärighet, men man arbetar sig hela tiden framåt och får ett bra underlag för var bärighetspengarna ska användas.

Fru talman! Jag tycker att Leif Pettersson som företrädare för Socialdemokraterna ska ansluta sig till en positiv utvecklingspolitik för landets basindustri, jobb, utveckling och omställning till klimatsmart i stället för att låna sig till någon hittepåpolitik med märkliga begränsningar. Den går bara bakåt. Det är möjligt att i voteringen nästa vecka rösta med huvudmajoriteten. Det vore väldigt roligt.

Anf. 155 EMMA WALLRUP (V):

Fru talman! Vad gäller självkörande bilar som det nu för tiden talas om i varje sammanhang – till och med på järnvägsdagen, vilket jag verkligen tycker är märkligt – är Vänsterpartiet inte emot den nya tekniken och utvecklingen av den. Men vi vill problematisera det. Det är trots allt effektivare med kollektivtrafik än att det ska snurra runt en massa självkörande bilar i städerna om man tänker på yteffektivitet, vilket vi värnar mycket i våra städer.

Vi vill också belysa att det har förekommit olyckor i flera försök med självkörande bilar. De försök som nu ska göras i Göteborg i riktig trafik måste ha säkerhetsmarginaler och förare som kan justera om något går fel. Vi vill inte se fler personolyckor med oskyddade trafikanter när det gäller självkörande bilar. Elvägar, som det har talats om här från Alliansen, kommer nog att behövas i framtiden. Men de kan aldrig konkurrera med tåg. Tekniken måste vara säker och ekonomisk innan vi inför den.

När det gäller 74 ton efterlevs tyvärr inte regelverket kring yrkestrafiken i dag. Det lastas för stora övervikter, 40 procent kör för fort och 20 procent har en otillfredsställande lastning och säkring. Detta förekommer framför allt inom bygg- och stålindustrin. Därför behövs bättre kontroll av dessa fordon, särskilt om 74 ton ska gälla.

Jag vill därför påpeka att det är viktigt att ge Trafikverket i uppdrag att införa digital registrering, så kallad ITK, på de nya lastbilarna för att också kunna studera hur de påverkar broar och infrastruktur. På så sätt kan vi ha bättre framförhållning.

En viktig sak i frågan är att vi skulle vilja att Trafikverket går efter en strategi när man inför 74 ton som innebär att man gynnar omlastningen till sjöfart och järnväg och gör det så effektivt som möjligt. Forskare inom det statliga HCT-projektet har tittat på detta. Det är en särskild forskargrupp som man inte har talat speciellt mycket om, och man har inte lyft fram deras forskning i någon högre grad. Men den är oerhört viktig.

Varje gång vi har infört tyngre och längre lastbilar har vi nämligen sett en kraftig överflyttning från järnväg till väg. Detta är alltså en forskargrupp som har tittat på hur vi kan motverka detta. Det kan göras genom att helt

enkelt stärka noder och vägar som går mot sjöfart och järnväg för omlastning. Man ska ha en strategi där man prioriterar dessa förstärkningar i stället för att, som Alliansen nu vill, även satsa på Europavägarna som går längs med järnvägen och vår kust och sjöfarten. Det är precis detta som hotar och som innebär en större överflyttning igen från järnväg till väg.

Precis som vi har hört här tidigare är det 70–80 procent av våra gods-transporter i dag som går på lastbil. Det är helt orimligt. Det är inte energieffektivt, det är egentligen dyrare resursmässigt och det är inte miljövänligt. Det är klart att det är bra att själva lastbilarna i sig är energieffektiva. Det är därför Vänsterpartiet har kommit fram till en balanserad hållning till detta med 74 ton: Vi vill tillåta det i de delar av landet där det behövs för till exempel skogsindustrin. Men man ska lyssna på forskargruppen och stärka de vägar som går till omlastning till sjöfart och järnväg så fort som möjligt. Vi ska använda lastbilen där den är lämplig men använda järnväg och sjöfart där det är lämpligt.

Många tunga instanser som FN:s klimatpanel, VTI, många forskare på KTH och en lång rad andra instanser pekar dessutom tydligt på att det inte kommer att vara teknikutvecklingen som gör att vi når klimatmålen i tid eftersom det är så pass bråttom. Vi behöver samhällsplanering, och vi behöver mer järnväg och mer kollektivtrafik för hela transportsystemet. Det är viktigt att komma ihåg.

Jag ska nu komma in lite på bilbesiktningen. Vi var tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet emot en avreglering av bilbesiktningen från början. Dock stöder vi inte motionen i betänkandet om en översyn av detta eftersom det nyligen har gjorts en sådan. Vi tycker däremot inte att avregleringen är en bra modell.

Översynen visar att priset för bilbesiktning har gått upp, precis som för så många andra avreglerade verksamheter såsom post, it med mera. I de länder som avreglerat fordonsbesiktningen har priserna för att besiktiga sin bil stigit med 50–100 procent. I Finland har avregleringen lett till att priserna har stigit från 17 euro utan moms 1994 till ca 46 euro inklusive moms 2007. Det är en ökning med 270 procent. Det finns bara två aktörer, som nu har 80 procent av marknaden i Finland. Det är alltså dyrare och ändå ingen ökad konkurrens efter avregleringen. Detta tycker inte Vänsterpartiet är klok politik.

Vi lämnar ingen särskild reservation i det här betänkandet, men det här är någonting som vi kommer att diskutera i omgångar framöver.

Vad gäller enskilda vägar var jag precis uppe i Dorotea och diskuterade kilometerskatt. Där fick jag höra om hur de har satsat på att bygga ut vägsträckor som ingen använder. Det är tråkigt när vi lägger skattemedel och våra gemensamma medel på vägsträckor som ingen använder, särskilt i områden där framför allt järnvägarna skulle behöva byggas ut och vägarna göras trafiksäkra.

Det är viktigt att vi har markkontakt i samhällsbygget även uppe i Norrland som ligger långt från Stockholm. Det är sorgligt att infrastrukturen i Norrland är så undermålig. Jag är klimatvän och vill helst inte flyga, men det var nästan omöjligt att åka till Dorotea utan att ta flyget.

Det är en annan debatt, men att transportnätverket i Sverige är jämlikt över hela landet är något som vi verkligen behöver prioritera.

Vi står bakom betänkandet, men jag vill ändå belysa när det gäller vägplaneringen, som också tas upp i det här betänkandet, att det är sorgligt att Trafikverket har blivit mer centraliserat än vad Vägverket var. Det gör att vi får mindre markkontakt.

När det gäller beslutet kring just den här vägen i Dorotea var det troligen länsstyrelsen som det hängde på. Men jag vill lyfta upp frågan att det är viktigt att vi strävar efter modeller när vi lägger ut satsningar på vägarna som gör att vi verkligen har kontakt med behoven hos den lokala befolkningen och att vi inte slösar med skattemedel.

Trafikplanering av såväl cykelväg och bilväg som kollektivtrafik måste vara ändamålsenlig och utgå från lokala resenärers behov. Det är bra att ett arbete nu kommer att göras med att se över Trafikverkets ansvar för statsbidragen när det gäller vägar. Prioriteringen i länsplanerna bör dock utgå mer från en mer decentraliserad modell med ytterligare lokala samråd för prioriteringarna, enligt min åsikt.

I övrigt står jag bakom betänkandet förutom att jag vill lyfta reservation 1 som Vänsterpartiet står bakom.

Anf. 156 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Tack för inlägget, Emma Wallrup! Varje morgon, mina vänner, går miljontals tekniker, ingenjörer och forskare runt om i världen till arbetet i den fasta ambitionen att utveckla, förbättra, trimma, fila, slipa och göra sin del av världen lite, lite bättre och lite, lite smartare. Detta gör de oavsett vem som är president i USA och så vidare.

Emma Wallrup ställde i sitt inlägg inget som helst hopp till teknikutveckling för att nå klimatmålen. Emma Wallrup menar att det fordras reglering i stället.

Då blir min fråga till Emma Wallrup: Är det en officiell hållning hos Vänsterpartiet att forskning saknar betydelse för till exempel klimatvinster? Jag vill i så fall passa på att korrigera den uppfattningen med exemplen Volvo Lastvagnar och Scania Lastvagnar som är världsledande fordons-tillverkare dit ingenjörer, tekniker, beteendevetare och ekonomer varje morgon går till jobbet i syfte att göra tekniken i just de här fordonen mer energismart, mer klimatsmart, mer förarvänlig och så vidare.

Ska vi helt bortse från den drivkraft som marknadsekonomin står för som har skapat två av världens främsta fordonstillverkare i vårt lilla land? Ska vi helt bortse från den drivkraften enligt Vänsterpartiets syn på forskning och utveckling för att nå klimatvinster?

Anf. 157 EMMA WALLRUP (V) replik:

Fru talman! Nej, vi är absolut inte emot teknikutveckling. Tvärtom! Forskning ska vi lyssna på mycket noga just nu eftersom vi står inför en farlig utveckling. Vi står och tippas precis på gränsen för om vi ska ha en civilisation eller inte. Teknikutvecklingen är otroligt viktig, och den behövs så fort som möjligt.

Jag tycker att politik, företag, näringsliv och forskare ska samarbeta så mycket som möjligt och sitta runt borden och prata om hur vi kan stödja näringslivet att ställa om så fort som möjligt och om hur vi kan stödja den forskning som behövs. Det är kanske inte rymdraketer, rymdturism och sådana saker som behövs just nu, utan det handlar om att stödja den viktiga

forskning som behövs för civilisationens överlevnad. Det är fruktansvärt viktigt.

Det är bara det att FN:s klimatpanel, VTI, forskare på KTH och en lång rad instanser har sagt att teknikutvecklingen inte kommer att räcka. Det är så pass bråttom att vi även behöver effektivisera transporterna. Där talar man om samhällsplanering, och det man framför allt menar är vägsatsningar kontra järnväg.

När vi beslutade att bygga Förbifart Stockholm gick vi emot Sveriges klimatmål bara med en enda infrastruktursatsning. Forskarna talar om inducerad trafik, vilket innebär att ju mer vägar man bygger desto mer bilar blir det på de vägarna. Det finns forskning som visar att det fungerar så. Just därför är det viktigt med samhällsplanering. Vi behöver bygga ut järnvägen, vi behöver bygga ut kollektivtrafiken och vi behöver energieffektivisera bilflottan, både framöver och den bilflotta som finns här och nu, på alla sätt som är möjliga.

Jag vill verkligen att vi ska samarbeta så mycket som möjligt över alla instanser, men vi behöver också regleringar.

Anf. 158 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Mitt intryck är inte att rymdturism är det främsta forskningsområdet i Göteborg eller Södertälje där två av världens främsta tillverkare av tunga fordon dagligen sliter och utvecklar inom de lagar och bestämmelser som finns för att göra den här tekniken bättre och smartare och fordonen teknikvänliga, miljövänliga och förarvänliga.

Det är bra att Emma Wallrup tog avstånd från sin teknikfientliga ton som jag faktiskt uppfattade i hennes anförande.

När det gäller skogen och biosamhället, Emma Wallrup, har Sverige som nation en uppenbar fördel gentemot andra länder som också kämpar för att ställa om till en bioekonomi, alltså en ekonomi och en välfärd som inte är beroende av fossila drivmedel. I vårt land har vi den uppenbara fördelen av att kunna använda ytan, framför allt skogen – det som växer och gror och kan skördas och brukas utan att förbrukas.

I den ekonomin och med den tekniken utgör lastbilen, gummihjulsfordonet, en helt uppenbar del och fördel. Det vimlar inte av järnvägsspår eller hamnar i inlandet, vare sig hos mig nere i Småland eller i Norrland eller Uppland.

Fru talman! Då ställer jag frågan: Varför denna fientliga hållning just till gummihjulsfordon? Det är något slags hittepåpolitik. Centerpartiet och Alliansen driver på för transporteffektivitet oavsett transportslag. De ska arbeta tillsammans för en bättre värld och ett bättre land. Varför har man denna avoghet just mot gummihjulstrafiken?

Anf. 159 EMMA WALLRUP (V) replik:

Fru talman! Jag tycker att Anders Åkesson inte lyssnar på vad jag säger. Du hörde fel ända från början, Anders Åkesson, när det gäller att jag skulle vara teknikfientlig. Det är helt tvärtom. Jag sa att vi behöver samhällsplanering jämte tekniken. Jag sa att vi är med på 74 ton om man tar det på skogsbilvägar och så fort som möjligt går mot omlastning till järnväg och sjöfart när det är möjligt. Det är alltså precis tvärtom.

Vi lyssnar mycket noga på forskningen som säger att det är oerhört bråttom. Som jag sa tidigare är det oerhört viktigt att vi sätter oss ned med industrin – fordonsindustrin och alla industrier – och verkligen talar konstruktivt utan några misstankar och faktiskt diskuterar hur vi ska rädda den här planeten eller snarare vår civilisation så fort som möjligt, för det är fruktansvärt bråttom.

Varenda civilisation, som vi hittills har studerat, som inte har reglerat girigheten har gått under. Vi har sett det i Rom, vi har sett det på Påskön och vi har sett olika urbefolkningar som överexploaterade sina resurser och gick under.

Jag tror att ett barn kan förstå att om man gör slut på alla resurser man ska leva av, då kommer man inte att överleva. Om man släpper ut så mycket koldioxid i atmosfären att man tar bort förutsättningarna för att över huvud taget bedriva jordbruk och ha infrastruktur för att stormar och så vidare förstör infrastrukturen, då kommer man inte att överleva som civilisation.

Vi måste skapa lagar och regler på ett rimligt sätt så att vi gynnar omställning och gör det lätt att göra rätt, lätt att få inkomster och bygga samhället på rätt sätt, men svårare att göra fel eftersom det är farligt.

Anf. 160 LARS TYSKLIND (L):

Fru talman! Det har blivit lite tomt i salongen. Det kanske är ett tecken på att vi ska fatta oss kort; jag vet inte.

Ikke förty yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet, utom på de punkter där Liberalerna har en reservation. Vi står naturligtvis bakom samtliga reservationer där Liberalerna står själva eller är med i någon konstellation, men jag nöjer mig med att yrka bifall till reservation nr 13 om vinterdäck – jag återkommer till detta – och reservation nr 6, som är en alliansreservation om strategi och försöksverksamhet för självkörande bilar.

Vi är, tycker jag, förbluffande eniga om att det är bra att vi ska införa en ny bärighetsklass, BK4, för 74-tonslastbilar som gör det möjligt att använda tyngre fordon och fordonskombinationer än i dag. Det är både klimatsmart och transporteffektivt. Det ökar konkurrenskraften och minskar utsläppen.

Så långt är allt bra. Mindre bra är de uttalanden som finns i propositionen om begränsningar för att kunna använda sig av fördelen med tyngre fordon. Det får inte innebära att man flyttar gods från järnväg och sjöfart till lastbil.

För Liberalerna måste den bärande principen vara vägens kvalitet. Det har talats mycket här om att vägarna är för dåliga, att broar inte tål trycket, att trummor inte fungerar och så vidare. Men det är egentligen ingen politisk fråga. Det är ju självklart att om man tillåter 74-tonslastbilar att köra där det går ska de inte köra där det *inte* går. Det är en teknisk fråga, så jag tycker att den diskussionen är ganska ointressant ur riksdagsperspektiv. Vi har bara att ta ställning till att 74-tonslastbilar är tillåtna i Sverige och att man får köra på de vägar där det går. Det vill säga att bärigheten blir den princip som styr detta.

Från Liberalernas sida förväntar vi oss att regeringen noterar de uttalanden som utskottet har gjort om detta och att de finns med i det fortsatta arbetet när man inför regelverket för 74-tonsfordon.

Fru talman! För Liberalerna – och, antar jag, en del andra också – är det viktigt att tänka trafikslagsövergripande. Det innebär att varje transportslag ska användas optimalt vid varje givet tillfälle, och då pratar vi både om transporteffektivitet och om miljö- och klimathänsyn när det gäller utsläppen. Men det ska inte bygga på att man förhindrar utvecklingen av ett transportslag bara för att det skulle kunna konkurrera med ett annat. Det finns inget motsatsförhållande i detta.

Från Liberalernas sida tycker vi att det är viktigt att utnyttja även sjöfarten och järnvägen så mycket som möjligt och att det sker en överflyttning till sjöfart och järnväg. Vi ser att det är en stor del av den framtida potentialen med långväga transporter. Den överflyttningen måste dock bygga på att man utvecklar järnvägstrafikens och sjöfartens konkurrenskraft och tillgänglighet, inte bara försämrar vägtrafikens konkurrenskraft.

Det handlar om det arbete och de kraftiga höjningar som gjordes på drift och underhåll av järnvägen redan på alliansregeringens tid. Det är en väldigt viktig faktor.

Sjöfarten har också en miljöläxa att göra. Man utvecklas nu snabbt inom sjöfarten när det gäller både utsläpp och miljömässighet, men historiskt sett har inte heller sjöfarten varit miljömässig. Miljömässigheten har legat i att man har kunnat transportera stora mängder samtidigt.

Det finns även andra saker inom sjöfarten som vi måste arbeta vidare med och ytterligare utveckla. Det handlar om regelverken, inte minst de som är kopplade till den inre sjöfarten.

Vi har också det man kallar intermodalitet, som har lyfts fram här tidigare. Det är alltså kopplingen mellan transportslagen, det här med noderna och att man tänker i stråk. Det tror jag kommer att vara den stora saken i framtiden för att vi ska få effektiva transporter.

Jag vill påstå att det här med att börja begränsa ett transportslag kommer att motverka den processen. Vi har ju hört exempel här där det visar sig att kopplingen mellan sjöfart, järnväg och lastbilstrafik blir bättre när man börjar köra med tyngre fordon och längre fordon.

Det här med intermodalitet har också nämnts i samband med hamnar i Norrlands inland och sådant. Det blir nästan lite fänigt att föra den diskussionen. Det handlar inte om det, utan det handlar om att transporter startar någonstans. Transporterna inne i landet startar ju med sjöfarten. Göteborgs hamn är duktig på att köra vidare med järnväg ut i Sverige. Det avslutas oftast med en lastbilstransport. I det sammanhanget är det väl bra att också lastbilstransporten är effektiv. Sedan rullar det naturligtvis åt motsatt håll också. Intermodaliteten är alltså något oerhört viktigt.

Fru talman! Regeringspartierna och Vänsterpartiet skriver i sin motivreservation: ”Skälet för vårt ställningstagande på denna punkt är att vi ser en uppenbar risk för att lastbilstransporternas attraktivitet kommer att öka på bekostnad av järnvägens och sjöfartens och att detta bidrar till ökade utsläpp från vägtrafiken.”

Här är det angeläget att lyfta fram och påminna om att det har visat sig finnas stora miljövinster med både längre och tyngre fordon vad gäller såväl konkurrenskraft och transporteffektivitet som utsläpp.

ETT-projektet har pågått länge nu – det måste vara över tio sedan det påbörjades. ETT står för en trave till – man körde långtradare på ända upp till 90 ton, långa fordon med fyra virkestravar. Bränsleförbrukningen sjönk

med 15 procent, och det blev mycket kostnadseffektivare att använda dessa. Det är också ett argument.

Det finns ett tillkännagivande i betänkandet som även Liberalerna står bakom. Det är en uppmaning till regeringen att jobba vidare med att skyndsamt införa regler för längre fordon. Nu har vi en dispensgivning, och det är väl bra, men man bör göra detta till mer regel än undantag och utse vägar där det är lämpligt med längre fordon.

Fru talman! Jag ska tala om något helt annat. Det handlar om vinterdäck. Där har Liberalerna en reservation. Den handlar inte alls om vilka axlar man ska ha dubbdäck på och sådant, utan den handlar om balansen mellan att använda dubbdäck eller inte. Det är viktigt att vi har en balans mellan trafiksäkerhet och miljöhänsyn.

Det här har man löst – jag tror att det bara är i Stockholm och Göteborg – genom att stänga av gator. Det har hänt att luftkvaliteten varit så dålig att det har blivit nödvändigt. Men i många andra delar av landet skulle det vara oansvarigt ur trafiksäkerhetssynpunkt att inte köra med dubbdäck, så det ser väldigt olika ut över landet.

Därför vill vi lyfta idén att i stället för att gå förbudsvägen göra som i bland annat Norge, i Oslo. Där heter det piggeavgift, ett fint ord. Man tar ut en dubbdäcksavgift för den som kör in i dessa områden. Den kan vara ganska stor. Om man kommer från ett område där man har dubbdäck på bilen är det ändå rimligt att man får köra in i dessa zoner men att det kostar pengar. Då får man göra det valet. Detta har visat sig väldigt effektivt.

En sådan avgift kan man differentiera utifrån klimatförhållanden, naturligtvis, och även utifrån miljömässiga förhållanden – vad man har för problem med luftkvaliteten och så vidare. Detta är en modell som vi gärna ser att man tittar på och utvecklar.

Vidare har vi tänkt att de pengar som kommer in från detta används inom regionen just för luftvårdsinsatser. Det handlar om dammbindningsmetoder, för ett av de stora problemen på våra vägar är ju det damm som dubbdäcken har rivit upp. Det handlar om att sopa sand och om lagning av vägbanor och så vidare. Detta behandlas i reservation nr 13, som jag yrkade bifall till i inledningen.

I detta anförande instämde Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C) och Robert Halef (KD).

Anf. 161 EMMA WALLRUP (V) replik:

Fru talman! Jag ställer mig faktiskt frågan hur Lars Tysklind tänker sig att järnvägen ska gynnas. Nu går 70–80 procent av godset med lastbil, och du menar att vi inte ska begränsa något transportslag utan gynna alla. Men hur mycket ska vi då gynna järnvägen för att effektivt få se en överflyttning, så att inte 70–80 procent av godset går på våra vägar med trafikolyckor, trängsel och en massa andra problem som följd?

Sjöfarten jobbar också väldigt mycket med miljöfrågorna i dag. Vi är världsledande på ny teknik när det gäller vår sjöfartsflotta och olika forskningsprojekt kring ny teknik och så vidare. Även svaveldirektivet har drivit fram en miljövänligare sjöfart.

Jag håller med om att det fortfarande finns saker att göra, men det är också mycket som är på gång och som är gjort. Man prövar bibränslen i stor skala, köper in elfärjor och börjar med rotorsegel. Så det finns väldigt mycket spännande på gång där.

Min fråga är framför allt: Hur tänker sig Lars Tysklind att vi får den här överflyttningen? Rent ekonomiskt bär det sig ju inte för de gods företag som kör på järnväg i dag på grund av höga banavgifter och så vidare. Jag har inte från Alliansens sida sett de stora satsningar som skulle behöva komma till för att stärka järnvägen. Jag är väldigt nyfiken!

Anf. 162 LARS TYSKLIND (L) replik:

Fru talman! Som svar på den sista frågan kan det ibland på den nuvarande regeringen, och även Vänsterpartiet, verka som att detta med att öka drift och underhåll av järnväg är något man har hittat på de senaste åren. På något vis tycker jag att detta är lite irrelevant. Man får aldrig glömma bort att alliansregeringen tog över låg drift och underhåll av järnväg på under 4 miljarder per år. När den frånträdde var det uppe i omkring 9 miljarder. Sedan har ytterligare 1 miljard lagts till, och det är säkert också nödvändigt.

När det gäller sjöfarten kanske jag blev lite otydlig kring att man skulle göra sin miljöläxa. Man har gjort väldigt mycket. Varje gång man byter ut ett fartyg har det, tror jag, 20 procent bättre bränsleeffektivitet. Så det är klart att det sker i väldigt stora språng. Problemet är att man måste ha fasta och långsiktiga regler eftersom man ju har fartygen under 20–30 år. Det är det viktiga när det gäller regelverket och vad vi kräver.

När vi talar om bibränsle är det klart att sjöfarten kan använda det, men det blir också ett motsatsförhållande. När vi sedan diskuterar lastbilstrafikens effektivitet talar vi bara om fossila bränslen. Precis samma utveckling måste ju ske inom den tunga trafiken – där måste man också gå över till bibränslen, och vi har också elektrifieringen. Den utvecklingen kommer naturligtvis också att kosta kapital och krävas för att vi ska nå klimatmålen, som vi väl är överens om att vi ska.

Det handlar alltså om att transportslagen måste utvecklas på sina egna meriter. Det gäller både konkurrenskraft och optimering med avseende på miljöskador och klimatutsläpp.

Anf. 163 EMMA WALLRUP (V) replik:

Fru talman! Jag tycker också att man ska lägga styrmedlen så att man gynnar en övergång och så att de inte blir felriktade och man inte har riktig insikt i hur verksamheten fungerar. Då riskerar man att lägga dem fel så att det bara blir pålagor. Men vi behöver styreffekt, och det är lite märkligt att ni är emot kilometerskatten samtidigt som du här talar om att vi ska gynna järnvägen helt på egna meriter och att ni vill införa 74 ton även på Europavägarna, som kommer att konkurrera med järnväg och sjöfart.

Jag ser inte framför mig hur din omställningsplan ser ut. Det är väldigt viktigt att vi har en noggrann omställningsplan som faktiskt ger styreffekt i verkligheten – att det inte bara är ord. Jag tror att du har ett engagemang, men jag tycker inte att det är genomtänkt. Vi måste ju agera fort och få en hävarmseffekt så att vi verkligen styr om. Det är verkligen svårt för mig att förstå hur det ska gå till om vi inte använder styrmedel.

Ni låg på 9 miljarder, och det är bra att ni höjde järnvägsunderhållet. Klimatdebatten hade nog inte kommit igång så mycket tidigare, så det berodde lite grann på det. Det är väldigt bra att ni gjorde det, men för hela järnvägsnätet behövs minst 10 miljarder bara för att hålla det i befintligt skick.

Det var bara Vänsterpartiet och, på ett populistiskt sätt, Sverigedemokraterna som låg på 10 miljarder; Sverigedemokraterna hade glömt många andra satsningar som måste till. Det var bara vi som inför valet låg på 10 miljarder i vår budget. Nu har vi kommit över den summan, vilket är väldigt bra.

Men jag håller med dig: långsiktiga regler och så mycket samverkan över blockgränserna som möjligt. På så sätt tror jag att vi kan komma närmare den omställning som behöver ske, och det är otroligt viktigt.

Anf. 164 LARS TYSKLIND (L) replik:

Fru talman! Om vi nu talar om hur man ska kunna få ett hållbart transportsystem och att transportslagen ska kunna utvecklas för att göra sin optimala del i detta måste vi vara helt överens om att vi inte bara kan ha antingen sjöfart, järnväg eller vägtrafik – de måste samspela.

Nu fokuserar vi väldigt mycket på 74 ton och längre fordon, och det gör vi för att det är en del i att få till stånd mindre utsläpp och mer kostnadseffektiva transporter på vägsidan.

Men jag tror att både Emma Wallrup och jag nämnde detta med intermodalitet. Man måste se till att hamnar och järnvägsnoder passar in i systemet. Det är det som kommer att vara den svaga punkten. Om det är lätt att lasta om och få kostnadseffektiva transporter kommer det att hända.

Vi fick ett exempel med Jula i Västergötland. På grund av att man fått dispens för att köra ett antal containrar i ett fordonståg på väg blir det plötsligt lönsamt att ta dem med järnväg till Falköping och ta dem därifrån. Det är det jag menar i mitt anförande: Jag tror snarare att det kommer att vara kontraproduktivt om man för att främja ett transportslag stryper ett annat. Man måste skapa ett system där man optimerar alla transportslag; de måste leva på sina egna meriter.

När det gäller järnvägen höjdes ju drifts- och underhållspengarna successivt, och det handlar naturligtvis om tillgänglighet. Vi kan prata kostnader, men på järnvägssidan tror jag att det handlar mycket om tillgänglighet och driftssäkerhet också – det är väldigt viktigt.

Anf. 165 LEIF PETTERSSON (S) replik:

Fru ålderspresident! Jag vänder mig lite mot det resonemang som alla de borgerliga debattörerna har haft, där de talar om att vi vill begränsa ett transportslag till förmån för andra. Det är ju egentligen inte detta det handlar om. Att införa 74-tonslastbilar är ju inte att begränsa ett transportslag. I stället handlar det om att använda ett transportslag på ett mer effektivt sätt. Detta har Lars Tysklind talat en hel del om, och jag kan hålla med om en del i resonemangen om intermodalitet, stråk och sådant. Det är helt rätt; så måste vi jobba framöver. Men då måste vi också se till att marknaden får styra.

Jag kan se det hela ur Norrbottens perspektiv. Där är det fler företag som vill än som kan frakta sitt gods på järnväg ned till sin marknad i Mellansverige eller längre bort. Men kapaciteten finns inte. Hela vårt järnvägs-system har i dag problem med kapaciteten nästan överallt. Det gör ju att man måste välja något annat sätt för att godset ska fram. Då är det ofta lastbilstransporter man får välja.

Då kan man inte vidta åtgärder som ytterligare förstärker problemen. I stället måste man vidta åtgärder för att stärka järnvägens konkurrenskraft. Detta var Lars Tysklind inne på, men det är inte ett resonemang som man kan föra om man samtidigt menar att det står i motsatsställning till att föra över gods mellan järnväg och väg.

Anf. 166 LARS TYSKLIND (L) replik:

Fru ålderspresident! Jag tycker nog att Leif Pettersson gjorde en logisk kullerbytta där.

Det är förstås lite positivt att Leif Pettersson säger att han ”vänder sig lite mot” vårt resonemang. Att det bara är lite han vänder sig mot kan kanske vara bra.

Att marknaden styr och att det finns kapacitetsbrist inom järnvägsnätet är vi helt överens om. Det finns de som inte kan transportera på järnväg på grund av kapacitetsbrist. Det är ju detta vi pratar om när vi talar om tillgänglighet. Det måste vi avhjälpa.

Vi behöver underhålla den järnväg vi har, så att den fungerar. Vi vet att detta gäller lite varstans i Sverige. Dessutom måste järnvägsnätet byggas ut. Det är vi väl helt överens om.

Men sedan kommer den logiska kullerbyttan: På grund av att järnvägen inte fungerar tvingas man ta godset på lastbil, men varför ska man då inte utnyttja lastbilen optimalt och köra 74-tonsekipage och längre lastbilar? Det blir något slags moment 22 i detta. När sedan järnvägskapaciteten byggs ut och man får till detta med intermodaliteten och omlastningsnoderna torde vi väl få ett annat system.

Leif Pettersson säger att marknaden ska styra, men det gör den ju inte om vi begränsar möjligheten att använda 74-tonsbilar så att systemet inte går att utnyttja så bra som möjligt bara för att det finns brister någonstans i det. Det är klart att de bristerna ska avhjälpas och att sjöfarten ska få bättre möjligheter. Jag tror framför allt att det handlar om regler. I dag talar man mycket om regelverket för sjöfarten.

Anf. 167 LEIF PETTERSSON (S) replik:

Fru ålderspresident! Det blir lite märkligt, det där: Om vi inte tillåter 74 ton på alla vägar, överallt och hela tiden, kan vi alltså inte transportera något på lastbil alls. Ja, riktigt så är det kanske ingen som har sagt.

Huvuddelen av transportererna går i dag på lastbil, precis som Emma Wallrup sa. Vi vet alla att det är på det viset. Det handlar inte om att gynna eller missgynna något visst transportslag, utan det handlar om hur marknaden vill transportera sina varor.

I dag finns det en medvetenhet om att vi inte kan leva på den här jorden flera gånger om, utan vi måste begränsa resursanvändningen. Då måste vi vara överens om att vi inte kan vidta åtgärder som bara förstärker detta rätt av.

Jag tror att det fortfarande finns många fler vägar som vi framöver ska öppna för 74 ton. Så är det.

I det här sammanhanget kan det också vara bra att diskutera lite om bibränslen, som ju Lars Tysklind var inne på. Det är utmärkt, men det finns en begränsning i det. Det finns inte hur mycket bibränsle som helst. Det ska användas till flyg, till tunga lastbilar, till personbilar och till vad sjutton som helst. Samtidigt kan samma skogsråvara också användas till en massa andra bra saker. Där finns en begränsning. Vi måste diskutera vilket behov som ska gå först när det gäller bibränslen. För mig är det tunga fordon.

Anf. 168 LARS TYSKLIND (L) replik:

Fru ålderspresident! Det var ju bra att Leif Pettersson kom in på skogen här. Ni kan ju sitta kvar och lyssna på nästa debatt och diskutera skogens användningsområden. Ni är välkomna att vara med!

Jag tog upp sjöfartens regelverk, men jag hann inte prata färdigt om det. Den utveckling som pågår när det gäller regelverket är positiv. Man går från detaljstyrning till en styrning av funktioner och att man uppfyller vissa villkor. Man kan uppfylla villkoren på lite olika sätt, men man ska kunna visa att man uppfyller dem. Detta är något som rimligtvis gör sjöfarten mer konkurrenskraftig.

Leif Pettersson talar om bibränslen och var gränsen ska gå. Om jag får ha en personlig vision om detta ska jag säga att jag är ganska övertygad om att personbilsflottan kommer att elektrifieras. Det kommer att vara den stora delen. En del av den tunga trafiken kommer också att elektrifieras i stora stråk. Men bibränslena kommer ändå att krävas både inom vägtrafiken och inom sjöfarten och flyget.

Det måste ju fungera i praktiken också. Vi kan inte bara införa 74-tonsekipage och längre lastbilar samtidigt som vi begränsar vägnätet. Någon ska ju investera i dessa fordon, och då måste de kunna användas i rimlig omfattning; annars finns ju ingen lönsamhet. Precis som Leif Pettersson sa: Till syvende och sist är det marknaden som styr. Det måste vara lönsamt, kostnadseffektivt och konkurrenskraftigt. Då är det bra om man kan kombinera det med miljömässiga hänsyn och minskade utsläpp. Det är precis detta som den här diskussionen handlar om.

Anf. 169 ROBERT HALEF (KD):

Fru ålderspresident! En väl fungerande infrastruktur utgör en grundläggande förutsättning för ett levande samhälle och en levande landsbygd. Den gemensamma uppfattningen inom Alliansen är att de enskilda vägarna är en viktig del i detta eftersom de gör det möjligt för ca 1 miljon människor att varje dag ta sig till och från bostaden och jobbet.

De enskilda vägarna underlättar också för allmänhetens möjlighet till friluftsliv och för besöksnäringen i landet. De utgör även en viktig förutsättning för godstransporter. Detta viktiga vägnät måste vara hållbart och ha en bra standard för bärighet och belastning. En viktig förutsättning för att upprätthålla och utveckla de enskilda vägar som har statsbidrag är att det finns ett anpassat regelverk, men även bra tillämpning och bemötande från ansvariga myndigheters sida.

Fru ålderspresident! Det har gått mer än tre år sedan den nya bestämmelsen om vinterdäckskrav för tunga fordon trädde i kraft. Det är nu dags att utvärdera effekterna av de nya reglerna för att se om antalet trafikolyckor med tunga fordon minskat som en följd av kravet på vinterdäck.

Kristdemokraterna föreslår även att krav på vinterdäck ska införas för släpvagnar över 3,5 ton. Det är ett viktigt krav för att minimera risken för att tillkopplade släpfordon viker sig vid inbromsning och därmed förorsakar olyckor. Kravet på vinterdäck gäller i dag endast fordonets drivaxel och inte tillhörande släps hjul. En släpvagn på över 3,5 ton omfattas med andra ord inte av kravet. Tungta fordon med ekipage utan vinterdäck kan utgöra en fara i trafiken. Detta vill vi ändra på för att öka trafiksäkerheten.

Fru ålderspresident! Teknikutvecklingen får ofta konsekvenser för transportsystemet. Det är viktigt att politiken och lagstiftningen håller jämna steg med tekniken. Inom allianspartierna är vi eniga om att utvecklingen av autonoma fordon kan få en genomgripande effekt på hela vägtrafiksystemet. Såväl persontransporter som godstransporter skulle gynnas av fler självstyrande fordon. Den pågående testverksamheten med självkörande fordon i Göteborg visar att Sverige ligger i framkant i fråga om teknikutvecklingen, vilket är glädjande.

Framtidens teknik för med sig såväl möjligheter som utmaningar när det gäller hur vi planerar transportinfrastrukturen. Samtidigt finns en rad juridiska och trafiksäkerhetsmässiga aspekter som måste beaktas.

Både persontrafik och godstransporter skulle gynnas av fler självstyrande fordon. I framtiden skulle fler godstransporter kunna automatiseras. Precis som med elfordon har Sverige alla möjligheter att vara ett föregångsland när det gäller självstyrande fordon. Vi har bil- och lastbilstillverkare i världsklass och ett gott utgångsläge. Redan i dag kör självstyrande fordon på våra vägar på försök. Dessa försök behöver utökas. Därför behöver Sverige en heltäckande strategi för självstyrande fordon som bejakar utvecklingen för autonoma fordon.

Fru ålderspresident! Kristdemokraterna har under en längre tid föreslagit längre och tyngre lastbilar för att effektivisera godstransporterna. Det blir billigare för näringslivet att få godset transporterat. Det blir mer miljövänligt, eftersom färre lastbilar transporterar mer gods åt gången. Dessutom har näringslivet, främst skogsindustrin och malminindustrin, efterfrågat detta. På initiativ av allianspartierna har riksdagen tidigare gett ett tillkännagivande till regeringen om att göra detta möjligt.

I propositionen om godstrafikfrågor föreslår regeringen ändringar i lagen om vägtrafikdefinitioner. Det innebär att en ny bärighetsklass införs, BK4, som ska möjliggöra färd med tyngre fordon, upp till 74 ton, i enlighet med allianspartiernas och riksdagsmajoritetens tillkännagivande.

Men regeringen indikerar i propositionen att upplåtandet av ett vägnät för BK4 ska begränsas till att omfatta endast ca 8 procent av det statliga vägnätet. Det ska dessutom vägledas av principen att detta inte får åsidosätta regeringens ambition att flytta över gods från väg till järnväg och sjöfart.

Kristdemokraterna anser att regeringens förslag är mycket begränsande. Med denna begränsning stryper man effekten av reformen.

För att näringslivet ska kunna dra nytta av de tyngre lastbilarna måste sammanhängande stråk upplåtas. Blir vägnätet för avgränsat saknar många näringar incitament att investera i nya större och miljövänligare fordon. Därför föreslår Kristdemokraterna tillsammans med övriga allianspartier att tyngre lastbilar, upp till 74 ton, ska tillåtas på alla vägar där bärigheten är tillräcklig.

Kristdemokraterna instämmer självklart i målet att mer gods ska transporteras via järnväg och sjöfart för att minimera koldioxidutsläpp från transportsektorn. Det är självklart att vi jobbar åt det hållet. Att tillåta 74 tons lastbilar endast på korta vägstumpar är emellertid ingen bra åtgärd. Regeringens begränsning av vägnätet gör transportererna mindre kostnads-effektiva. Det missgynnar vår exportnäring, och de potentiella positiva miljöeffekterna kommer att utebli.

Kristdemokraterna anser att alla trafikslag är viktiga. De kompletterar varandra, och en smart samverkan mellan olika trafikslag ger störst samhällsnytta.

Allianspartierna och en majoritet i utskottet anser att vägarnas bärighet ska vara avgörande för vilket vägnät som ska upplåtas för lastbilar med en högsta bruttovikt på 74 ton. Detta bör genomföras skyndsamt. Det kommer att sänka kostnader och minska utsläpp av koldioxid per transporterat ton gods. Därmed bidrar förslaget till en minskad miljö- och klimatpåverkan. Det bidrar även till att stärka svenskt näringslivs internationella konkurrenskraft.

Fru ålderspresident! Riksdagen har tidigare i ett tillkännagivande uppmanat regeringen att fortsätta utreda frågan om att tillåta fordon upp till 30 meter. Kristdemokraterna har föreslagit detta tidigare. Vi anser att regeringen skyndsamt bör hantera tillkännagivandet och göra det möjligt att tillåta längre fordon.

Fru ålderspresident! Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas reservation nr 14 samt den alliansgemensamma reservationen nr 6.

I detta anförande instämde Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C) och Lars Tysklind (L).

Anf. 170 BIRGER LAHTI (V):

Fru ålderspresident! Jag har aldrig fått så många frågor från mina egna som inför den här debatten: Vad tänker du säga? Det känns spännande. Det hade varit tjänstefel av mig om jag inte hade ställt upp i denna debatt, måste jag säga.

Jag måste berätta lite om bakgrunden. Det är ingen hemlighet att när jag valdes in i riksdagen och förstod att mitt parti hade varit emot detta med 74 ton försökte jag bearbeta de andra och säga: Ni har landat fel. Det här måste vi inse.

Jag är jätteglad för mitt parti och för att vi har tagit ställning. Det blir lite galet om vi skulle säga: Nej, när sex timmerbilar har passerat behöver inte den sjunde passera. Det vore fel. Så är det.

Av naturliga skäl kommer jag givetvis inte att göra en obalans. Det kan jag inte göra. Men jag tänker ta upp några reflektioner och några fakta som jag tycker att det är hälsosamt att ha med.

Jag vill sticka ut hakan och säga: Jag tror att jag har sett mer timmer och massabitar än vad ni alla tillsammans har gjort, eller än vad ni har sett makaroner. Det har varit mitt levebröd i 30 år. Skogstransporterna skulle ha gynnats av mer vägar. Men jag håller med om mycket av det som Leif har sagt. Det är klart att politiken inte kan peka ut detta. Vi har en myndighet som ska göra det. Och de har gjort det. Men jag har också förstått att de i sin tur hade ett staket. Det var kanske synd i några bemärkelser.

Jag kommer från östra Norrbotten. Den närmsta järnvägsbiten finns österut, åt fel håll. Då hamnar jag hos Malmbanan. Skogsindustrin behöver transporter på gummihjul. Jag är glad över att vi har kommit så här långt, och jag håller med Leif. Jag hoppas att östra Norrbotten är nästa steg. Men det är klart att det är lite om det bara är 2–6 procent som skogsindustrin kan använda sig av.

Jag måste ge beröm åt alla som har varit med i debatten. Jag tycker att alla har sagt kloka saker. Men skulle någon investera i utrustning om man bara kan använda den korta bitar? Nej, den kommer nog inte att användas på de här stumparna, som man hade kunnat tänka sig. Så är det.

Det är synd att ordföranden i trafikutskottet har lämnat kammaren, för visst är det fel att de här husmodulerna från Lindbäcks Bygg hamnar på väg. Men det har ingenting att göra med 74 ton, utan det har med lätta men skrymmande moduler att göra. Vi saknar en järnväg till. Kanske Norrbotteniabanan med dubbelspår skulle kanske ha löst den biten, men den finns inte på plats.

Man har även diskuterat längre transporter. Det var 2009 som ETT-transporten, En trave till, började gå från Överkalix till Piteå. Det är en framgångssaga; det måste man medge. Man har utrett det, och man har rapporter om vad det har bidragit till. Men jag håller ju med om, vilket Leif var inne på, att det kanske är så att vi ska titta på dispenser för några transporter och var vi kan använda det.

När det gäller ETT-transporten mellan Överkalix och Piteå är det i alla fall en framgångssaga. Finnarna kom och tittade på detta två tre år efter, och de har plankat av en transport på 30 meter med 90 ton som de kör på flera ställen. Sedan är det så, precis som några har varit inne på, att inte heller Finland kunde öppna hela vägnätet. Det var vägbroar som man inte fick köra på, men de har givetvis öppnat vägnätet betydligt mer än vi. Av naturliga skäl, på grund av investeringskostnader, kör de mest på 68 ton, även om det är möjligt med 76 ton.

Vad gäller framtiden hoppas jag givetvis att kloka politiker i regeringen försöker se till att vi får i alla fall de bitarna.

När det gäller farhågorna om att flytta över transporter, som man målar upp som ett scenario, behöver man inte vara raketforskare eller ha hittat på stubinen för att veta att det finns jättemånga vägar för vilka man inte behöver ha dessa farhågor, och det är klart att de borde ingå.

Jag ska inte förlänga debatten, men det hade varit tjänstefel av mig att inte tala om fakta när det gäller de här bitarna. För min del är det viktigt med skogsnäringen.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 3 maj.)

Anf. 171 JOHAN HULTBERG (M):

Fru ålderspresident! Jag har förmånen att få inleda denna debatt om skogen – vårt gröna guld.

Skogen har såväl bokstavligt som bildligt betytt oerhört mycket för Sverige och byggt Sverige. Vårt välstånd och vår rikedom har i mycket stor utsträckning vuxit i skogen, och tack vare entreprenörer och duktiga företag samt inte minst mycket hårt arbete av generationer svenskar har vi kunnat skörda vad skogen har att ge och ständigt blivit bättre på att utnyttja biomassan. Förädlingsgraden har höjts inom industrin. Nya användningsområden har upptäckts och nya produkter utvecklats.

Skogens historiska betydelse för vårt land kan knappast överdrivas, men skogen är inte bara vår historia utan lika mycket vår framtid.

I tisdags gästade jag Skogsnäringsveckan och Bioekonomiskt Forum, ett årligt återkommande arrangemang som samlar skogsbranschen och andra skogligt intresserade aktörer och personer.

Rubriken för årets forum var ”Sveriges framtid byggs av skogen”, och forumet fokuserade på träbyggande och innovation. Forumets olika talare framhävde de många möjliga användningsområdena för skogsråvaran. Hållbara textilier, fordonsbränslen, gröna kemikalier, storskaligt träbyggande och nya förpackningsmaterial var bara några exempel på användningsområden som lyftes fram.

Skogsnäringen har alltså en alldeles enorm potential att bidra till fortsatt ekonomisk tillväxt med framväxt av nya företag och jobb och samtidigt bidra till, ja, rent av driva den nödvändiga omställningen till ett mer hållbart samhälle. Vi måste fasa ut det fossila och skapa en mer biobaserad och cirkulär ekonomi.

Fru ålderspresident! Låt mig vara väldigt tydlig med vad som krävs för att den fantastiska potential som jag nu har försökt beskriva ska kunna tas till vara: Det kräver ett aktivt skogsbruk. Det kräver ett brukande av skogen.

Ibland tycks detta, märkligt nog, glömmas bort i den allmänna debatten, och när jag lyssnar till en del ledamöter av denna kammare och tar del av en del andra partiers politiska förslag är det som om man inte inser eller vill inse faktum. Den grundläggande förutsättningen för att vi ska kunna få fram byggmaterial, drivmedel, textilmassa, gröna kemikalier och allt annat vi vill och kan få ut av skogen är att den växer och brukas – att skog avverkas och förädlas till färdiga produkter och material.

Bara så kan skogen på allvar bidra till att möta klimatutmaningen och hjälpa oss att fasa ut fossil energi och icke förnybara material. Att värna och stärka äganderätten är bland annat därför en för oss moderater mycket viktig fråga och prioritering när vi utformar vår skogspolitik.

Fru ålderspresident! Detta för mig vidare till att skogens potential förutsätter en politik som hänger ihop, en politik som är balanserad och som klarar av att göra avvägningar när olika intressen ibland kommer i konflikt med varandra. Jag är bekymrad över att vi har en regering som tycks ha

väldigt svårt att klara av den här balansen och som internt verkar ha väldigt olika uppfattning om vart svensk skogspolitik är på väg.

Vi har en regering som inte tar tag i de utmaningar och reella problem som svenskt skogsbruk står inför. Vi har en regering som i EU-sammanhang är passiv och som inte tycks förstå allvaret i de förslag som nu är uppe till förhandling på EU-nivå om bland annat klimat och markanvändning. Det är förslag som i väldigt hög utsträckning kan komma att påverka eller rent av begränsa svenskt skogsbruk och vårt nationella självbestämmande över skogen.

Fru ålderspresident! I detta sammanhang vill jag därför dels påminna regeringen och regeringspartierna om det tillkännagivande som riksdagen redan har gjort om att just slå vakt om det nationella självbestämmandet, dels uppmana regeringen att med kraft agera för att säkerställa att bland annat det så kallade LULUCF-direktivet, som rör markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk, inte utformas på ett sådant sätt att svenskt skogsbruk, direkt eller indirekt, begränsas.

Regeringen säger sig vara av i princip samma uppfattning som Moderaterna och Alliansen i den här frågan. Det är bra, men det räcker inte. Regeringen måste också agera. Tyvärr har regeringens agerande i frågan hittills präglats av inaktivitet, vilket dessutom ger mig anledning att vara orolig för arbetet med det så kallade förnybarhetsdirektivet, som även det har stor bäring på skogen.

Regeringen måste slåss med näbbar och klor för att ge svenskt skogsbruk goda förutsättningar och för vårt nationella självbestämmande över skogspolitiken. Risker är annars att vi sätter käppar i hjulet på den svenska skogsnäringen när vi avhänder oss viktiga verktyg i kampen mot klimatförändringarna.

Fru ålderspresident! Jag underströk alldeles nyss vikten av en balanseerad skogspolitik. Utgångspunkten för Moderaterna är skogsvårdslagens två jämställda mål om miljö och produktion. Det behövs åtgärder för att höja tillväxten i skogen, och det behövs åtgärder för att ytterligare utveckla naturhänsynen i skogsbruket och arbetet för den biologiska mångfalden.

Ofta reduceras debatten om naturvårdsarbetet till en debatt om hektar – hektar skyddad natur och skog. Det är olyckligt dels eftersom det viktigaste för skogen och den biologiska mångfalden inte är hur mycket skog som skyddas utan att skogsbruket bedrivs på ett hållbart sätt, dels eftersom strävan efter att ständigt undanta mer skog tenderar att göra att arbetet för att sköta och förvalta redan avsatt skog och mark glöms bort eller inte prioriteras.

Det är allvarligt att en stor del av Sverige omkring 4 500 naturreservat har förvaltningsplaner som inte följs eller som har blivit inaktuella. Därför, fru ålderspresident, yrkar jag bifall till reservation 3, som handlar om just detta.

Vi moderater anser att mer värdefull skog och natur behöver skyddas, men minst lika viktigt är alltså att förvalta redan skyddad natur på ett bra sätt. Annars går inte bara värdefulla naturvärden om intet utan också legitimiteten för politiken.

Fru ålderspresident! Låt mig återvända till naturhänsynen i själva brukandet av skogen – till det som brukas kallas för generell hänsyn. Skogsbrukets naturvårdsarbete har tagit sjumilakliv framåt sedan den nuvarande

skogsvårdslagen trädde i kraft 1994, och denna utveckling har skett på frivillig grund och bland annat drivits fram av miljöcertifieringarna inom skogsbruket.

I dag när en avverkning görs tas i regel en lång rad olika hänsyn och en mängd åtgärder vidtas för att skydda värdefull natur eller för att skapa miljöer och strukturer som gynnar den biologiska mångfalden. Konkret handlar detta bland annat om att spara värdefulla träd, att skapa död ved, förebygga körskador, lämna kantzoner intill vatten och mycket mer.

Vid sidan av den generella hänsynen, som kan beskrivas som en vardagshänsyn som ständigt tas i samband med att olika åtgärder i skogen genomförs, gör också Sveriges skogsägare mycket stora frivilliga avsättningar av mark. Hittills har Sveriges skogsägare avsatt 1,3–1,4 miljoner hektar produktiv skogsmark, helt frivilligt, i syfte att skydda värdekärnor och andra områden med höga naturvärden.

Fru ålderspresident! Fungerar då miljöhänsynen i skogen? Ger den resultat? Svaret på båda frågorna är ja. Forskning från bland annat Skogforsk och SLU visar att de åtgärder som vidtas i skogsbruket, till exempel skapande av högstubbar och lämnande av så kallade hänsynsytor, ger effekt. Tittar man på viktiga indikatorer för att följa upp miljö kvalitetsmålet Levande skogar ser man att utvecklingen går åt rätt håll. Det finns alltmer hård död ved och mer äldre lövrik skog. Andra indikatorer pekar också åt helt rätt håll.

Vi moderater tycker att det är viktigt att fortsätta att utveckla och följa upp miljöhänsynen i skogsbruket för att säkerställa att man vidtar rätt åtgärder. Resultat och effektivitet behöver även inom detta område stå i centrum, tycker vi.

Fru ålderspresident! Jag vill också lyfta upp behovet av att regeringen ser över tillämpningen och utformningen av artskyddsförordningen liksom hanteringen av nyckelbiotoper. Om delvis detta har redan en riksdagsmajoritet gjort ett tillkännagivande till regeringen, och alldeles nyligen uppmånade LRF Skogsägarna tillsammans med de fem stora skogsägarföreningarna detsamma i ett öppet brev till statsministern. I brevet beskrivs en växande oro över rättslöshet och oförutsägbarhet i myndighetsutövningen. Detta måste regeringen ta på allvar och åtgärda.

Avslutningsvis, fru ålderspresident, vill jag komma tillbaka till vilken enorm potential skogen och skogsnäringen har. Skogen är en av våra absolut viktigaste nycklar till ett mer klimatsmart och hållbart samhälle. Låt oss använda den nyckeln och öppna för en växande biobaserad ekonomi. (Applåder)

I detta anförande instämde Jesper Skalberg Karlsson (M), Lars Tysklind (L) och Lars-Axel Nordell (KD).

Anf. 172 RUNAR FILPER (SD):

Fru ålderspresident! För betänkande MJU13 *Skogspolitik* vill jag först och främst yrka bifall till reservation 5, *En kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull skog*, samt till reservation 10, *Skogsbruk och skogsskötsel*. Men vi står givetvis bakom samtliga av Sverigedemokraternas reservationer.

Fru ålderspresident! En skogsindustri i absolut världsklass utgör en hörnsten för svensk ekonomi. Sverige har världsledande kunskap vad gäller både förädling och miljövänlig produktion av skogsråvara.

Skogen täcker mer än halva Sveriges yta och är också betydelsefull för friluftsliv, turism och vårt gemensamma kulturarv. Sverigedemokraterna vill i enlighet med förvaltarens tanken bevara ett varierande skogslandskap med biologisk mångfald där både brukad och obrukad skog har sin givna plats.

Det finns en potential för ökat utnyttjande av skogen som resurs, vilket skulle generera ytterligare exportintäkter och tiotusentals nya jobb, inte minst i skogslänen. Sverige har kunniga och seriösa skogsägare, men det är också värt att påpeka att branschen pressas hårt av låga marginaler, bland annat till följd av höga skatter och byråkrati.

Sverige har aldrig haft så mycket skog som i dag. Det är ett resultat av en aktiv skogspolitik sedan många år tillbaka. Ungefär en tredjedel av skogsmarkerna är undantagna från aktivt skogsbruk, vilket inkluderar formellt skyddad skog, frivilliga avsättningar och improduktiva arealer. Vi anser att det är korrekt att skyddsvärda biotoper värnas och att betydande arealer undantas från avverkning, men vi prioriterar inte fler och större naturreservat. Det är delvis en kostnadsfråga för samhället, och dessutom uppstår en indirekt kostnad för hela näringen när produktiva områden tas ur bruk.

Vi börjar nu se effekterna av EU:s regler, som ofta är utformade utifrån förhållanden på kontinenten men har begränsad relevans för svenska förhållanden. Man vidtar till exempel genom det så kallade art- och habitatdirektivet alltför långtgående åtgärder för att skydda arter som inte är hotade i Sverige, vilket är en orimlig ordning.

Sverige har stora arealer ungskog – 1,3 miljoner hektar – som behöver röjas för att ge de träd som blir kvar de bästa förutsättningarna för tillväxt och kvalitet. Sverigedemokraterna anser att en väl utformad rådgivningsinstans i samarbete med skogsnäringen skulle kunna öka skogsägarnas incitament för att röja rätt och i tid. Det handlar om att lära sig när, var och hur man röjer. Vi vill också se en ökad behovsanpassad forskning för att öka tillväxten, ta fram nya avverkningsmetoder och minska körskador efter avverkning.

Fru ålderspresident! Sämre beten, kalhyggen och andra marker som en gång i tiden inte hyste skog eller hyste dålig skog kan en generation längre fram i tiden anses ha blivit så värdefulla att de har fått skyddsstämpel. En viktig lärdom är att vi på mycket kort tid kan skapa värdefulla naturmiljöer. Naturen jobbar liksom på. En avverkad skog kan mycket väl hysa stora naturvärden.

Nyckelbiotopernas tillkomst har blivit till stor del nackdel för många markägare. De hamnar ofta i en expropriationsliknande situation utan möjlighet till rimlig kompensation. Men den vackra skogen har liksom inte kommit till av en slump, av en naturens nyck, utan det ligger ofta generationers omsorg och långsiktighet bakom.

Det är ett hot mot äganderätten när en skogsmiljö där ägaren själv har skapat de höga naturvärdena tas ifrån ägaren just på grund av sina höga naturvärden. Äganderätten urholkas med den nuvarande hanteringen av nyckelbiotoper. Industrin kan inte utifrån certifieringsorganens krav köpa in virke från skogar som klassas som möjliga nyckelbiotoper. För att det

ska bli en ekonomisk uppgörelse för markägaren måste ett område som pekats ut som möjlig nyckelbiotop skyddas i ett formellt avtal.

Det ursprungliga syftet med Skogsstyrelsens uppdrag att inventera nyckelbiotoper var att skaffa sig kunskap om hur skogsområden skulle prioriteras i fråga om officiellt skydd. Och även om Skogsstyrelsen beslutar att inte skapa ett formellt skydd för en möjlig nyckelbiotop kvarstår den likafullt i förteckningar över nyckelbiotoper och kan alltså i praktiken inte avverkas.

Nya ställningstaganden kring möjliga nyckelbiotoper görs mycket sällan, och rutiner för avförande av möjliga nyckelbiotoper som inte leder fram till formellt skydd saknas i dag.

Det har vidare visat sig att nyckelbiotoperna inom en och samma region ofta innehåller samma biologiska mångfald avseende rödlistade arter. Detta indikerar dels att många arter som legat till grund för skapandet av nyckelbiotoper på sikt kan komma att avföras från rödlistan, eftersom de är betydligt vanligare förekommande än vi hittills har känt till, dels att onödigt många biotoper som skyddats har liknande artsammansättning av sällsynta arter inom regionen.

Skogsstyrelsen har nyligen fattat ett framsynt beslut genom att frysa nyckelbiotopsinventeringen i nordvästra Sverige, från Torsby kommun i Värmland och uppöver landet. De svårigheter som finns kring tillämpningen av nyckelbiotopsbegreppet tydliggörs här genom att detta område präglas av stora sammanhängande områden av gammal skog, där gränsen för enskilda nyckelbiotoper ofta är flytande och diffus.

Skogsstyrelsens beslut fick utstå en hel del onyanserad kritik. Miljöengagerade forskare skrev på upprop, och ett antal tjänstemän på Skogsstyrelsen valde att bedriva politisk miljöaktivism genom att offentligt ta avstånd från ledningens beslut.

Den mesta kritiken har utgått från den i vårt tycke felaktiga uppfattningen att stora områden med skyddsvärd skog nu riskerar att avverkas eftersom Skogsstyrelsen under pausen inte skulle identifiera och avgränsa nya nyckelbiotoper. Medvetet eller inte blandas korten bort genom att begreppet nyckelbiotop framställs som en skyddsform.

I tisdags valde Skogsstyrelsen att fastställa ett nytt åtgärds paket för nyckelbiotoper i nordvästra Sverige. I syfte att säkerställa kunskapsinhämtande fortsätter nu Skogsstyrelsen inventering av områden med nyckelbiotopskvalitet och andra skogar med höga naturvärden i området.

Parallellt förstärks arbetet med metodutveckling för målet att slutföra processen redan 2017. Vårt att notera är att under denna tid avgränsas inte några nya områden som nyckelbiotoper. Jag skulle benämna detta som ett försiktigt och i vårt tycke feigt steg tillbaka av Skogsstyrelsen.

Skogsstyrelsens uppdrag har aldrig varit att avgränsa nyckelbiotoper och heller inte att nyttja nyckelbiotoperna för att förhindra att skogen avverkas. För sådana åtgärder har Skogsstyrelsen tillgång till andra verktyg.

Fru ålderspresident! Slutligen anser Sverigedemokraterna att en av de bärande principerna för samhällets välstånd är respekten för den enskildes egendom. Den svenska skogsmodellen med två övergripande och jämställda skogspolitiska mål, miljömålet och produktionsmålet, ska bevaras och utvecklas vidare i samråd med skogsnäringen.

Vi anser att den mest framgångsrika skogspolitiken uppnås genom frivillighet och information snarare än genom detaljstyrande lagar och regleringar.

Prot. 2016/17:101
27 april

Skogspolitik

Anf. 173 ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru ålderspresident! I denna debatt vill jag i linje med Johan Hultberg yrka bifall till reservation 3.

Därefter vill jag konstatera att den svenska skogen ger oss jobb. Den ger oss en levande landsbygd, och den ger oss exportinkomster en masse. Därtill ger den oss en unik möjlighet att gå mot det bioekonomiska samhället, det cirkulära samhället med den cirkulära ekonomi där vi använder oss av förnybara ämnen och resurser i stället för ändliga resurser.

Till detta ska läggas något som jag tror att vi alla tycker är viktigt, nämligen att alla som bor i vårt land på något sätt har en relation till skogen. Vi beundrar den, vi vandrar i den och vi utnyttjar den på allehanda sätt därför att vi känner glädje i den.

Fru ålderspresident! Som jag ser finns ett antal hot mot jobben och exportinkomsterna. Vad kan detta vara? Jo, det finns ett antal hot i form av skatter och avgifter som gör att vi inte kan behålla alla de jobb som ger utveckling i skilda delar av landet. Det finns hot kring att vi inte själva kan bestämma över hur vi ska förvalta myckenheten av skog i vårt land, det vill säga att Brysselsystemet tar över det som jag hoppas att vi alla tycker att vi ska besluta om i denna kammare, bland annat.

Det finns också hot kring något jag tycker är väldigt viktigt, nämligen äganderätten. Den inskränks i form av att förfogandet över det som någon äger begränsas i takt med att tiden går. Jag vill här, fru ålderspresident, kungöra att för Centerpartiets del är det ingen tvekan om att vi står upp för det privata ägandet, som innebär att det finns ett förfogande över det man äger och att man får nyttja det man äger. Detta har lett till att vi genom århundradena har förvaltat vår skog på ett klokt sätt.

Som flera talare har sagt här tidigare har vi en myckenhet av skog i vårt land i dag som vi förmodligen aldrig har haft tidigare. Detta påstår jag, rätt upp och ned, beror på det privata ägandet, som också har inneburit att man har kunnat förfoga över det man äger. Vi har i dag mycket välbevarade skogar i en myckenhet som säkert aldrig funnits tidigare. Dessa skogar innehåller dessutom, bland annat beroende på att det är många ägare, en diversitet när det gäller den biologiska mångfalden.

Under alliansregeringen lanserade vi något som döptes till Komet. Det var ett sätt att engagera dem som äger något i att delta i arbetet med att skydda det som vi kanske alla anser måste bevaras inför framtiden, till exempel orörda skogar. Den nuvarande regeringen har förnyat programmet, och det tycker jag är jättebra. Problemet är emellertid att man inte har tillfört några nya resurser i sammanhanget.

Jag tror att vi alla är överens om sättet att skydda det som vi måste skydda för framtiden, till exempel något som är orört eller som innehåller något specifikt som vi vill bevara. Detta är nödvändigt, men då fordras att vi tillför resurser på området, speciellt det som bygger på frivillighet.

Jag säger detta mot bakgrund av att jag värnar den äganderätt som sedan ett antal år tillbaka är skyddad i vår egen grundlag men också i de

konventioner som vi lyder under, alltifrån FN-stadgan till EU-konventioner som vi har skrivit under – för övrigt är vi, som alla känner till, medlemmar i EU.

I denna sena timme ska jag inte förlänga debatten, fru ålderspresident. Jag yrkar återigen bifall till reservation 3. Jag står självfallet bakom alla ytterligare reservationer, men för tids vinnande nöjer jag mig med det. (Applåder)

I detta anförande instämde Jesper Skalberg Karlsson (M), Lars Tysklind (L) och Lars-Axel Nordell (KD).

Anf. 174 JENS HOLM (V):

Fru ålderspresident! Den största delen av Sveriges yta är täckt av skog. Det möjliggör för de vilda djuren att leva fritt i naturen. Det öppnar för spännande upplevelser för oss människor, till exempel att jogga, att plocka svamp och att gå ut med hunden. Ja, skogen är en av få platser i vårt samhälle där vi skyddas från vardagens stress och puls.

Skogen skapar också fantastiska möjligheter för så kallad ekoturism, att människor från andra länder och även från Sverige kan njuta av den svenska vildmarken.

Men det är också från skogen som man får träråvara som kan användas till i stort sett allting från plankor för att bygga hus till textilier, kartonger och papper. Restprodukterna kan bli biobränsle som kan driva våra fordon.

Skogen ska räcka till mycket. Här är det viktigt att hitta rätt balans. Jag är mycket oroad över tillståndet i dag i de svenska skogarna. Vi oroas med rätta över skövling av så kallad tropisk skog i fjärran länder. Men hur är det egentligen ställt här på hemmaplan?

Skogen växer visserligen så att det knakar. Men är det skogar med stor biologisk mångfald, eller är det timmeråkrar? Det är en relevant fråga att ställa sig, tycker jag.

Enligt ett av våra 16 miljömål ska vi ha levande skogar i Sverige. Med det menar vi skogar med en stor variation och biologisk mångfald. Merparten av skogarna ser dock inte ut på det sättet. Just miljömålet om levande skogar är ett av de totalt 16 miljökvalitetsmålen som inte kommer att uppnås med i dag fattade beslut om styrmedel. Här finns det med andra ord mycket att göra.

Några av de förslag som Vänsterpartiet tar upp i betänkandet är att man ska fortsätta att skydda mer skog. Vi välkomnar att det i den budget som klubbades i fjol och som Vänsterpartiet stöder finns en historiskt stor satsning på att skydda mer skog. Det är bra, men man måste också se till att det blir ekologiskt representativa miljöer. Det är inte bara storleken som räknas utan också innehållet.

Det behöver ställas högre krav på de så kallade frivilliga avsättningarna, så att även de blir miljöer av stort värde och hög kvalitet.

Vi behöver inte bara skydda mer skog, utan vi behöver också ett bättre brukande av skogen. Det behövs större mångfald i skogsbruket. Merparten av skogsbruket i Sverige är så kallat trakthyggesbruk. Man slutavverkar och hugger ned hela skogsarealen. Därför vill vi i Vänsterpartiet stödja så kallat hyggesfritt skogsbruk eller plockvis skogsbruk, där man inte hugger ned hela skogen utan tar de träd som är störst och mest mogna för stunden.

När man pratar om ett mer varierat skogsbruk kan det också handla om att det behövs större mångfald i så måtto att det är mer än barrträd som ska växa i Sverige. Det behövs mer lövskog, och det behöver stimuleras.

Vi i Vänsterpartiet vill att man ser över hela skogsvårdslagstiftningen. En sådan översyn pågår delvis. Jag är lite orolig för att man inte tar det helhetsgrepp som vi i Vänsterpartiet vill se. Det bästa vore om skogsvårdslagen skulle kunna ingå i miljöbalken.

Tanken om frihet under ansvar måste överges. På vilka andra viktiga politikområden säger man att aktörerna har frihet att bestämma själva?

Vi anser också att det behöver införas sanktionsmöjligheter inom ramen för skogsvårdslagstiftningen. Det ska helt enkelt löna sig att göra rätt. Men det ska också få konsekvenser om man gör fel. Så sker inte i dag i den utsträckning som skulle behövas.

Miljöhänsyn och allmän hänsyn måste väga tyngre. Här delar jag inte den bild av skogsbruket som har getts av tidigare borgerliga talare.

I dag ska produktion och miljö väga lika tungt, enligt skogsvårdslagen. Jag hävdar att det inte fungerar på det sättet. Jag ska ta upp ett exempel.

Innan en slutavverkning ska göras i Sverige har Skogsstyrelsen möjlighet att ställa krav. Det ska skickas in en avverkningsanmälan till myndigheten. Skogsstyrelsen har sedan sex veckor på sig för att ställa krav på avverkningen. Om så inte sker kan avverkningen genomföras. Då är det en relevant fråga: Hur ofta ställer Skogsstyrelsen sociala eller miljömässiga krav på en avverkning i Sverige?

Journalisten Maciej Zaremba skrev en uppmärksamrad artikelserie i Dagens Nyheter för några år sedan. Detta var just en de frågor som han tog upp. Han gick igenom de 67 000 avverkningsanmälningar som lämnades in under 2011. Av dessa 67 000 anmälningar var det endast åtta där Skogsstyrelsen ställde krav på hänsyn till människa eller landskap. Det kan inte vara rimligt.

Avverkning av skog med höga naturvärden måste stoppas. Här är arbetet med så kallade nyckelbiotoper – alltså områden med väldigt höga naturvärden – helt avgörande. Vi i Vänsterpartiet välkomnar att Skogsstyrelsen just meddelat att man nu ska återuppta inventeringen av nyckelbiotoper. Men vi ställer oss frågande till vad man ska göra med inventeringsarbetet, eftersom man säger att man samtidigt inte ska registrera och märka ut de områden som har inventerats. Här måste regeringen agera.

Vi i Vänsterpartiet vill också stärka samrådsförfarandet vid slutavverkning av skog. Det ska inte vara så att när man kommer hem från semestern är skogen där man kanske under årtionden brukade promenera med hunden plötsligt förvandlad till en stubbåker. Berörda ska alltid kunna säga sitt inför en planerad avverkning. Därför behöver samrådsförfarandet i miljöbalken stärkas. Därmed vill jag yrka bifall till reservation 7, som handlar om just dessa frågor.

Så kallade produktionshöjande åtgärder, som främmande trädslag som kanske växer snabbare i Sverige, stubbrytning, gödsling för att öka skogstillväxten eller dikning, behöver regleras tydligare i miljöbalken. Det är inte okej med de stora ingrepp som i dag inte är tydligt reglerade.

Fru ålderspresident! I grunden handlar den här debatten mycket om hur man ser på skogen och ägandet. Som vi har hört här tidigare från de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna kan man tycka att ägande ger

rätt och därmed en väldigt stor frihet att själv bestämma över skogen, oavsett hur det påverkar oss andra.

Men man kan också resonera som vi gör i Vänsterpartiet. Skogen är en kollektiv nyttighet som vi alla ska ha rätt till. Kort och gott handlar det om: Är det skogsbolagens vinstintresse som ska styra, eller är det allmänhetens rätt till marken som ska väga tyngst? Där tycker vi att allmänheten ska få ett mycket större inflytande än vad man har i dag.

För oss blir det fullt logiskt att kritisera dogmen om frihet under ansvar, att kräva större insyn i skogsbruket, att verka för mer skonsamma och varierade skogsbruksmetoder, att skydda mer skogsmark och att verka för större biologisk mångfald och ökad social hänsyn. Kort och gott: att verka för ett hållbarare skogsbruk och för ett ökat skydd av skogen.

Anf. 175 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Fru ålderspresident! Det är alltid spännande med skogsdebatt där Jens Holm deltar, för det ger möjlighet till en ideologisk debatt, en debatt om synen på äganderätt, en debatt om synen på brukanderätt och på gränsen mellan vad staten ska göra och inte ska göra, gränsen för hur mycket vi i den här kammaren ska lägga oss i vad andra människor gör med sin mark.

Det är dock väldigt deprimerande, fru ålderspresident, att lyssna till Jens Holms beskrivning av svenskt skogsbruk och hans syn på detta och höra om hans enorma misstro mot svenska skogsägare. Jag försökte beskriva en bild som är sann, en bild som stöds av myndigheterna. Det är bara att titta på den statistik som Skogsstyrelsen årligen presenterar. Där ser vi att utvecklingen i skogen går åt rätt håll. Vi ser att de privata skogsägarna gör stora frivilliga insatser. Vi ser att dagens modell med frivillighet fungerar.

Men enligt Vänsterpartiet och Jens Holm är det så att Jens Holm och Vänsterpartiet vet bäst. Svenskt skogsbruk utformas bäst här i Sveriges riksdag. Jag är av en annan uppfattning, fru ålderspresident. Jag tror att det är Sveriges skogsägare som bäst vet hur svenskt skogsbruk ska utformas. Vår uppgift är att utforma en ramlagstiftning. Utifrån den ska skogsägarna utforma sitt brukande.

Fru ålderspresident! Jag vill ställa en fråga till Jens Holm. Tycker Jens Holm att vi också ska införa samrådsplikt för alla lantbrukare? Ska en lantbrukare vara tvungen att samråda med sina grannar innan han eller hon ska få tröska sin havreåker?

Anf. 176 JENS HOLM (V) replik:

Fru ålderspresident! Jag instämmer fullt ut med Johan Hultberg om att det här blir en tydlig debatt i så måtto att vi på den ena sidan har dem som hyllar den privata äganderätten och anser att den ska ge näst intill oinskränkt rätt att göra som man vill och på den andra har sådana som jag, som tycker att samhällsintresset måste få väga betydligt tyngre än vad det får göra i dag.

Jag förstår inte, fru ålderspresident, vad problemet är med att utvidga samrådsförfarandet. I dag är det väldigt olika hur samråd fungerar. En del skogsbolag sköter det på ett bra sätt. Andra struntar i praktiken i det. Bara för att man äger skogen tycker jag inte att man kan göra precis som man vill med den. Man behöver höra de människor som berörs av en slutavverkning innan den sker.

Ett samrådsförfarande inom jordbruket har vi inga förslag om. Jag tycker inte att den parallellen är riktigt relevant i detta sammanhang.

Fru ålderspresident! Jag vill passa på att fråga Johan Hultberg om reservation nr 3 om frivilliga avsättningar, vilka jag tycker kan vara ett viktigt komplement till exempelvis naturreservat som drivs av staten. Jag tycker att det är lite märkligt när man i den reservationen också säger att naturvårdsavtal och biotopskydd kan vara väldigt viktiga. Ifall man vill ha mer av naturvårdsavtal och biotopskydd måste man också avsätta pengar till skogsägarna. Men ni har avsatt otroligt mycket mindre än vad vi har gjort i budgeten. Varför avsätter ni inte pengar för det?

Anf. 177 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Fru ålderspresident! Vi har medel avsatta för detta. Det handlar om att prioritera de mest värdefulla naturområdena när man skyddar skog. Men för mig som moderat är det också väldigt viktigt att vi tar hand om den skog vi avsätter. Jag hörde inte ett ord, fru ålderspresident, i Jens Holms anförande om statens ansvar och om att staten många gånger faktiskt brister i sitt ansvar. Vi har enormt stora redan avsatta områden, formellt skyddade områden, där staten inte tar sitt ansvar för skötseln. Det är ett väldigt ensidigt fokus från Jens Holm och Vänsterpartiet på skogsägarnas eventuella misslyckanden eller övertramp. Men man tycks vara helt blind inför det faktum att staten många gånger inte har tagit sitt ansvar och att staten inte alla gånger är bäst skickad att förvalta och sköta skogen.

Jag läste en intressant rapport från Skogsstyrelsen, *Skogliga konsekvensanalyser 2015 – SKA 15*, som visade att andelen äldre lövrik skog kommer att öka i Sverige tack vare att arealerna ökar på den privat brukade marken. På de avsatta områdena, i naturreservaten, var prognosen att mängden kommer att minska på grund av att staten inte genomför förvaltningsåtgärder och röjer undan till exempel en del gran för att gynna lövträden. Staten brister i sitt ansvarstagande, men de privata markägarna levererar resultat.

Fru ordförande! Liknelsen om jordbruket handlar om att detta är pågående markanvändning. Jens Holm tycker inte att det är rimligt att lantbrukaren ska behöva samråda med grannarna för att få skörda höstvetet, men han tycker att skogsbrukaren ska behöva göra det för att få skörda gran och tall. I grunden är det ingen skillnad. Det handlar om att få skörda det som man har brukat och det värde som man har skapat.

Jag beklagar, fru ålderspresident, att Jens Holm har en enorm övertro till politikens förmåga att reglera fram en önskvärd utveckling. Det planekonomiska tänkandet tycks leva kvar i Vänsterpartiet, trots att man har övergett "kommunisterna" i sitt partinamn.

Anf. 178 JENS HOLM (V) replik:

Fru ålderspresident! Det enda som Johan Hultberg glömde i den där uppräkningsen var Sovjetunionen. Ingenting av detta finns i vår politik. Johan Hultberg tillskriver mig en mängd ståndpunkter som jag inte står för och som inte finns i vår reservation eller vår motion i det här betänkandet. Icke desto mindre tycker jag att det här är en viktig debatt.

Johan Hultberg ger inget svar på den fråga som faktiskt är fullt relevant för människor som bor nära skogar, nämligen den om att man inte har någon rådighet över vad som kan vara framtiden för skogen. Man kan resa

bort på semester och sedan komma hem för att se att all skog är borta. Det är det som vi vill göra någonting åt. Det är därför vi vill stärka samrådsförfarandet. Det betyder inte att den enskilde individen får ett veto eller liknande för att stoppa något, men vi behöver ett samrådsförfarande för att man ska kunna hitta de bästa tänkbara lösningarna vid en slutavverkning.

Johan Hultberg tog upp något väldigt intressant vad gäller det statliga bruket av skog och överlag skyddet av skog. Jag håller med dig, Johan, om att det länge har varit illa ställt med skyddet av skog i Sverige. Vi har haft åtta år av borgerlig politik då man totalt har nedprioriterat detta. Nu gör vi en historisk satsning på skydd av skog i Sverige, bland annat för att vi inte bara ska få ett skydd i arealer, utan ett skydd som också är representativt rent ekologiskt, så att vi till exempel kan få mer av lövskog.

På min konkreta fråga svarar Johan Hultberg att man har pengar till att skydda skog. Ja, men vi tillför mer än 1 miljard till detta område för att vi ska kunna göra den här historiska satsningen. Moderaterna avfärdar den satsningen. Det är bara att beklaga.

Anf. 179 ISAK FROM (S):

Fru ålderspresident! Vi debatterar miljö- och jordbruksutskottets betänkande MJU13, som handlar om skogen och behandlar motioner från den allmänna motionstiden. Vi har som vanligt engagerade ledamöter här i riksdagen. De har skrivit motioner om de nationella miljömålen, skogar med höga naturvärden, frivilliga avsättningar av skog, en kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull skog, skogens betydelse för klimat samt bioekonomi, skogens sociala värden, markägarens rättsliga ansvar, skogsbruk och skogsskötsel, markavvattning och dikning av skogsmark, avverkningsanmälningar, certifiering av skogsbruk, användning av främmande trädslag samt mål för andelen träbyggande. Jag yrkar avslag på samtliga motioner och bifall till förslaget i betänkandet.

Fru ålderspresident! Det går väldigt bra för skogen och för skogsindustrin. Det råder en väldigt stor efterfrågan på produkter från skogen. Skogspriserna stiger. Stora Enso, Södra med flera har nyligen höjt priserna på massa och sågade trävaror. Intresset för att vistas i skog och mark är fortsatt högt. Besöksnäringens företag relaterade till skogen växer och lockar nya besökare.

Det finns ett starkt stöd här i kammaren för att fler naturskogar ska skyddas och att miljöhänsynen ska öka i den brukade skogen, i alla fall retoriskt. Men hur det ska gå till?

Vi socialdemokrater i regeringsställning satsar mer pengar, därför att vi tycker att det är rimligt att enskilda skogsägare ska ha ersättning för avsättningar. Att tro, som de borgerliga partierna, att allt går att göra på frivillig väg är att luras och sätta skogsägaren i kläm.

Arealen skog som frivilligt undantas från skogsbruk ökar inte. En viktig anledning är att stora arealer frivilliga avsättningar har övergått till att bli formellt skyddade, konstaterade Skogsstyrelsen nyligen i en rapport.

Skogsstyrelsen redovisar nu i en rapport omfattningen av frivilliga avsättningar i skogsbruket. Rapporten har tagits fram på uppdrag av den regering som jag företräder. Arealen frivilliga avsättningar under 2016 uppskattas till 1,2 miljoner hektar. Det innebär varken någon ökning eller någon minskning jämfört med den senaste uppföljningen 2010.

Det har dock skett förändringar inom respektive ägarkategori. Inom storskogsbruket har stora arealer frivilliga avsättningar övergått till formellt skydd i form av till exempel naturreservat och biotopskydd. Det har bytts mark från statliga Sveaskog till andra skogsbolag. Det har lett till att arealen frivilliga avsättningar minskat inom storskogsbruket. Inom de små och mellanstora skogsbruken har arealen frivilliga avsättningar däremot ökat, vilket beror på att fler små och mellanstora skogsägare certifierat sitt skogsbruk. Vi ser en stor skillnad mellan certifierad och icke certifierad mark när det gäller andelen frivilliga avsättningar, konstaterar Skogsstyrelsen i samma rapport. Slutsatsen är att certifieringen är starkt drivande för frivilliga avsättningar.

Arbetet med miljöhänsyn i det praktiska skogsbruket är av grundläggande betydelse för oss.

Frågan om huruvida en översyn av artskyddsförordning och dess tillämpning ska genomföras bereds i Regeringskansliet. Den så kallade bombmurkledomen ger här en viktig vägledning i just rätten till ersättning för den enskilde skogsägaren. Det är inte rimligt att myndigheter, eller för den delen borgerliga partier, lägger krokben för den enskilde skogsägaren. Avsätter man mark eller får sin mark inlöst har man rimligtvis rätt till ersättning som staten ska betala. Det är därför vi i regeringsställning satsar så mycket pengar.

Vi socialdemokrater värnar tydligt det grundläggande nationella självbestämmandet i skogsfrågor. Nya EU-initiativ, såsom förslag om genomförande av EU:s klimat- och energiramverk för 2030, följs noggrant ur detta perspektiv. Men jag tycker att LULUCF, som vi har diskuterat i utskottet, ska handla just om vad det handlar om, nämligen bokföringsregler.

Vi klarar både historiska och framtida referensnivåer, och jag tycker att det är bra att vi kom fram till en acceptabel gemensam skrivning i utskottet. Men vi måste vara vaksamma så att vi inte tillåter andra länders siffertrixande. Det kan skada svenskt skogsbruk.

Fru ålderspresident! Klimatavtalet i Paris är en väckarklocka för världens alla länder likväl som för oss. Det är dags att gå från ord till handling och snabbt ersätta fossila råvaror med förnybara alternativ. Råvaror som inte reproduceras i naturen skadar klimatet och kommer förr eller senare att ta slut. Fru ålderspresident! Vi lever på en ändlig planet.

Skogen och skogsbruket spelar här en mycket viktig roll, eftersom förnybara produkter från skogen kan vara en viktig del i Sveriges globala bidrag till att dämpa klimatförändringen. Lösningen består inte i att elda upp skogen i stället för oljan.

Vi behöver lyfta blicken och inse att det inte bara är energin som ska ersättas.

För att leva behöver vi människor goda livsbetingelser som mat, rent vatten och ren luft. Skogen kan bidra med allt detta.

Träd kan primärt användas till att substituera sådana saker som i dag görs av olja, stål och betong.

Det finns viktiga motioner i betänkandet om träbyggande. Alla vet nog att trä är det mest klimatsmarta byggmaterialet av alla, förutom de traditionella byggföretagen. Det vill vi ändra på. I dag byggs 10 procent av alla flerbostadshus i trä. Redan 2025 kan Sverige ha kapacitet att bygga hälften av alla flerbostadshus i trä. Det skulle bidra till att möta byggbehovet och ge stora positiva effekter i form av kraftigt minskade koldioxidutsläpp från

byggbranschen samt ge arbetstillfällen utanför storstäderna och nya bostäder i hela Sverige. Det konstaterar professor Staffan Brege, Linköpings universitet, i en framtidsprognos för svenskt industriellt träbyggande som han presenterade i tisdags på Bioekonomiskt forum. Det är baserat på en pågående och planerad kapacitetsökning bland träbyggindustrins ledande aktörer, som Derome, Lindbäcks Bygg, Moelven, Stora Enso, Martinssons trä och så vidare. Jag håller verkligen med Staffan Brege.

Sverige brottas i dag med stora samhällsutmaningar inom byggandet och klimatet, och det finns en stor obalans mellan stad och land.

För att klara det stora behovet av bostäder och lokaler i Sverige måste vi utan tvekan öka byggtakten. För att göra det behöver vi effektivare byggprocesser för att komma bort från långa ledtider, kvalitetsbrister, stigande kostnader och brist på kompetens.

Samtidigt är klimatfrågan akut. Sverige har en nollvision för utsläpp av koldioxid till 2045. Byggsektorn stod 2012 för lika stora utsläpp som alla transporter. Sedan dess har byggandet ökat dramatiskt. En koncentration till urbana centrum ökar den regionala obalansen.

Jag citerar Susanne Rudenstam, chef för Sveriges Träbyggnadskansli: ”Det finns en medvind för svensk träbyggindustri just nu. Vi står mitt i genombrottet för industriellt träbyggande. Om 1800-talet tillhörde stålet och 1900-talet betongen så tyder mycket på att 2000-talet blir trätets århundrade.”

Fru ålderspresident! Förra debatten handlade mycket om 74 tons bruttovikt. Regeringen lägger fram förslag om att öppna drygt 700 mil väg i Sverige för längre och tyngre transporter. Beklagligt nog verkar det som att Moderaterna har kohandlat med Sverigedemokraterna om att alla vägar genast ska öppnas för längre och tyngre transporter. Det är fullständigt huvudlöst och föga hållbart. En utbyggnad måste ske i den takt som vi orkar investera i nytt vägnät.

Jag skulle gärna höra var Centern, som säger sig vara borgerlighetens gröna röst, står i den här frågan. Vad är det egentligen som är viktigt? Är det någon form av klimatpolitik som Centern har kvar eller är det bara aggression mot samtliga skatter?

Dessutom har jag noterat att Centerpartiet i sin motion om den nya raminfrastrukturplanen tar bort pengar från nya signalsystem för järnvägen och lägger dem på enskilda vägar. Det är populistiskt och kortsiktigt. Vi behöver nya signalsystem så att järnvägen börjar fungera, så att skogsindustrin kan transportera hus på järnväg och så vidare.

Skog kan dessutom via förädling i bioraffinaderier ersätta allt vi i dag gör av olja, till exempel kläder och färg. Det är ett stort intresse just nu, inte minst från Kina, för etablering av bioraffinaderier i norra Skandinavien. Den kinesiska bioenergikoncernen Kaidi vill göra miljardinvesteringar i tillverkning av förnybara biodrivmedel från skogsavfall i Sverige.

Det här gör man för att Sverige är på gång att ta klivet från fossilberoende till helt fossilfritt. Det beror på att Sverige ligger i framkant. Det är därför internationella koncerner vill investera i Sverige. Det gynnar svenskt skogsbruk. Det är framtiden. Det skapar arbetstillfällen i hela landet, fru ålderspresident. Det är med en S-ledd röd politik som vi går mot en grönare framtid.

(Applåder)

Anf. 180 JENS HOLM (V) replik:

Fru ålderspresident! Röd politik för grön omställning – det var Vänsterpartiets slogan. Men en bra slogan ska kopieras och spridas, så vi bjuder på den.

Jag har två frågor till Isak From. Den första är kort. Du talar mycket om att bygga mer i trä. Jag håller helt med. Det är hoppfullt när man hör om ett antal byggföretag som nu börjar bygga i trä. Men det är trots allt ett byggande som fortfarande är på marginalen; det är betong och det gammalmodiga som fortfarande är normen.

Jag undrar helt enkelt: Vad har Socialdemokraterna för slags förslag för att vi ska stimulera ett ökat byggande i trä och kanske göra det lite dyrare att bygga i betong? I betänkandet föreslås ingenting konkret.

Jag skulle också vilja fråga Isak From om nyckelbiotopsinventeringen, som avbröts av Skogsstyrelsen men som nu ska ha återupptagits. Man ska inventera nyckelbiotoper. Det är ett begrepp som kanske inte är helt superdefinierat i vissa lägen, men man ska ta reda på var det finns områden med höga biologiska värden. Denna inventering är helt avgörande för att vi ska veta var det finns skog som borde vara prioriterad att skydda.

Nu säger Skogsstyrelsen att man ska börja att inventera igen. Men det man inventerar ska man sedan inte registrera. Man ska alltså inte göra någonting av det. Vi i Vänsterpartiet har tagit upp att man bör återgå till det tidigare arbete som man hade fram till dess att man hittar en kompletterande metod som fungerar ännu bättre.

Vad anser egentligen Socialdemokraterna om detta? Jag tycker att ni har varit väldigt tysta i debatten, där så gott som alla andra har haft en åsikt.

Anf. 181 ISAK FROM (S) replik:

Fru ålderspresident! Utbildning, utbildning och utbildning – det råder en katastrofal brist på stadsarkitekter. Det råder en stor brist på arkitekter som inte är av den gamla stammen, upplärda i betongindustrins fotspår. Vi behöver utbilda nya kompetenser för att klara av träbyggandet.

Sedan måste fler städer göra som Skellefteå och Växjö och ta fram träbyggnadsstrategier. Jag tror att trä har framtiden för sig, inte minst när det handlar om att korta byggtiderna. Det tror jag också är ett starkt konsumentperspektiv tillsammans med att det är mycket trevligare att bo i ett nybyggt trähus. Det är bara att gå in i ett sådant hus så känner man att här är det mycket mysigare att bo. Vi måste politiskt besluta om en livscykeldeklaration på byggande. Det tror jag vore väldigt viktigt, och det skulle gynna träbyggandet mycket.

Det har varit mycket diskussioner om nyckelbiotopsinventeringar. Nyckelbiotoper är inget nytt begrepp. Nyckelbiotoperna är ett myndighetsverktyg som inte är beslutade om i Sveriges riksdag, utan det är någonting som Skogsstyrelsen har tagit fram. Jag träffade under föregående mandatperiod och även under mandatperioden dessförinnan många skogsägare som tyckte att inventeringarna var felaktiga, att de hade gått för långt och att de hade medfört inskränkningar i den privata äganderätten. Det var bland annat därför vi drev hårt att det måste tas fram pengar till ersättning till de skogsägare som blir drabbade av detta.

I västra Sverige finns en speciell omständighet, som jag kan återkomma till i min slutreplik.

Anf. 182 JENS HOLM (V) replik:

Fru ålderspresident! Jag instämmer vad gäller att bygga mer i trä. Jag tror att det behövs mer än bara utbildning och vad det nu var Isak From mer talade om – någon form av strategi eller handledning. Det behövs lite skarpare förslag än så, men allt är steg i rätt riktning. Jag hoppas dock att vi kan komma överens om fler åtgärder så att man kommer att börja bygga storskaligt i trä i Sverige.

Man kan beskriva nyckelbiotopsinventeringen bara som ett problem för skogsägaren. Men det är framför allt ett viktigt verktyg för att identifiera områden med höga naturvärden. Detta är någonting man har sysslat med sedan början av 1990-talet. Jag är den förste att hålla med om att man kanske behöver uppdatera metoderna och göra dem bättre, se till att ha bättre samarbete med skogsägare och så vidare.

Det jag tycker är märkligt är dock att man kastar en metod över bord utan att ha någon annan. Man säger: Nu slutar vi med det här – puts väck! Sedan har man ingenting nytt att ersätta eller på något vis komplettera det med. Jag tror att det var därför det blev ett sådant ramaskri i frågan. Om man inte vet vad som finns att skydda ute i skogen är det stor risk för att vi går miste om det också i framtiden.

Nu hoppas jag att man tar fram nya och ännu bättre metoder än man hade tidigare och att man gör det fort. Men fram till dess borde man fortsätta att inventera och registrera som tidigare. Det blir lite märkligt annars. Tycker inte Socialdemokraterna det?

Anf. 183 ISAK FROM (S) replik:

Fru ålderspresident! Jag brukar förklara det så här: Mellan Kiruna och Torsby går Inlandsbanan. Väster om Inlandsbanan finns det område som man talar om som det man har pausat inventeringen av. Det är ett ganska stort område. Drygt en fjärdedel av de svenska skogarna ligger inom detta område.

Jag tycker att det är beklagligt att man inte har gjort inventeringen där. Men vad som har skett de senaste åren är att det har varit många ägarskiften inom området, och det gör att det är många nya skogsägare som har köpt eller ärvt marken. De kanske inte har någon tidigare erfarenhet, och de vill avverka och bruka sin skog. Då sätter Skogsstyrelsen in inventering av stora delar av detta område och konstaterar att det är skyddsvärd skog överallt. Det finns skyddsvärda arter i hela detta område, säger man. Det hela pausades utifrån att vi inte kan göra avgränsningen, som vi nu ser det. Det var alltså skälet.

Jag kan förstå den upprördhet som har lyfts fram, inte minst från anställda på Skogsstyrelsen som tycker att man klarar detta. Nu säger man att man ska fortsätta med detta, och det är också viktigt att man fortsätter med certifieringen i området. Certifieringsansvaret och hanteringen av detta ligger fortfarande på den enskilde skogsägaren.

Vi följer frågan. Men vi ska inte tro att det är lätt som en plätt, som Jens Holm säger. Detta är ett väldigt stort område, och där finns många skyddsvärda arter. Vi kan inte klassa hela detta område som nyckelbiotop. Det var aldrig meningen med nyckelbiotopbegreppets användning. Det var att hitta små områden med jämna mellanrum och med många arter med högt skyddsvärde som man skulle avsätta. Det var inte en fjärdedel av Sveriges skog som vi skulle avsätta i en nyckelbiotop.

Anf. 184 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Fru ålderspresident! Det var intressant att lyssna på Isak From både i hans anförande och i det senaste replikskiftet med Jens Holm. Jag konstaterar att Isak From uppenbarligen vill bredda debatten ganska rejält och återigen kretsas kring infrastrukturfrågor och annat som debatterades här i ett par timmar alldeles innan vår debatt började. Nu senast fick han den också att handla rätt mycket om bostadsbyggande och annat.

Fru ålderspresident! Jag tar det någonstans till intäkt för att Isak From inte är lika glad i att debattera regeringens skogspolitik. Han kanske tycker att det är ganska besvärande att den är så spretig och att det är otydligt vad regeringen faktiskt vill. Det finns uppenbarligen en stor diskrepans i åsikter och måhända en vilja att föra en politik åt lite olika håll beroende på om man är socialdemokrat eller miljöpartist.

Fru ålderspresident! Jag konstaterade också att Isak From tonade ned farhågorna med de diskussioner som nu pågår på EU-nivå om till exempel LULUCF-direktivet. Det gör mig bekymrad, och det bekräftar den oro som vi har känt från Alliansens sida om att regeringen inte riktigt tar de här frågorna på allvar. Man tror att de där reglerna inte kommer att få någon större påverkan på svensk skogspolitik, men risken är att det kommer att stå Sverige dyrt om vi låter Bryssel och EU, de andra medlemsländerna i någon mening, sätta villkoren för svenskt skogsbruk. Det kommer att kräva att vi köper oss rättigheter att avverka den skog som vi har i vårt land. Ser inte Isak From de riskerna?

Avslutningsvis skulle jag vilja fråga Isak From om han delar den uppfattning som jag har om att vi behöver producera mer virke i Sverige.

Anf. 185 ISAK FROM (S) replik:

Fru ålderspresident! Tack för frågorna, Johan Hultberg! Jag oroar mig faktiskt över att man lyfter frågan om LULUCF till att bli populistisk. Det är mycket viktigt att vi är överens om det nationella självbestämmandet. Jag ser den största risken i att man blir populistisk åt olika håll. Det har varit en styrka för Sverige att vi har haft en enad front.

Jag sa i mitt anförande att vi i Sverige hade klarat bägge bokföringsmetoderna även med ett högre skogsuttag. Det som är bekymmersamt är att om vi driver frågan så hårt att vi låter andra länder siffertrixa riskerar det på sikt att skada svenskt skogsbruk och svensk skogsnäring. Det ser jag som allvarligt.

Jag ser nog att det finns goda möjligheter att plocka ut mer av tillväxten ur skogen. Det är bland annat med anledning av de möjligheterna som den här regeringen nu har fattat beslut om att vi höjer skatterna för fossila bränslen i värmeverken. Vi sänker och kommer att sänka skatterna på ett antal biodrivmedel. Vi vill ha in mer flis i värmeverken. Vi vill öka andelen produkter som skogsägarna kan avsätta, sälja, och få inkomster för. Det är det som är skillnaden. Det är det som vi gör. Vi ser på de innovationsmöjligheter som finns i skogen: nya material, nya kemiska produkter och nya drivmedel som kan komma ut på marknaden och skapa jobb, framtid och tillväxt. Det är den vägen vi vill gå. Populistiskt trams hör hemma någon annanstans.

Anf. 186 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Fru ålderspresident! Jag tycker att det här var ett ganska märkligt påhopp. Jag tycker att det är lite märkligt om det är populism att stå upp för svenskt nationellt självbestämmande över skogspolitiken och att varna för att inte ta EU-direktiv och diskussionerna om det på allvar.

Jag är uppriktigt sagt, Isak From, bekymrad över den lite raljanta attityden från Socialdemokraterna i den här frågan. Jag har upplevt att det finns en stor samsyn mellan moderater och socialdemokrater när det gäller skogsbruket, skogsnäringen och skogsindustrins potential. Men här upplever jag att man ärligt talat inte tar de här frågorna på riktigt stort allvar. Det gäller inte bara LULUCF-direktivet utan också det så kallade förnybarhetsdirektivet där det nu diskuteras att man kraftigt ska begränsa till exempel möjligheterna att använda sig av biodrivmedel från den första generationen. Det kanske kommer att gynna de mer avancerade biodrivmedlen från skogen, det är möjligt, men vi måste slå vakt om alla biodrivmedel om vi ska klara de ambitiösa klimatmål som vi gemensamt har kommit överens om i Miljömålsberedningen.

Fru ålderspresident! Apropos klimatpolitiken lyfte Isak From fram den i sitt replikskifte här och slog sig för bröstet när det gäller regeringens politik. Men vi kan tyvärr konstatera att just nu stiger de svenska utsläppen. De stiger. Men kostnaderna för klimatpolitiken stiger också.

Uppenbart, Isak From, är det så att den socialdemokratiska och den miljöpartistiska klimatpolitiken inte är särskilt effektiv. Den leder till högre kostnader men dessvärre också till högre utsläpp, så det är uppenbart ett rejält misslyckande.

Det är bra om vi är överens om att vi ska främja innovationer inom skogsbruket och produktutveckling inom industrin, och därför hoppas jag innerligt att regeringen nu driver på och får fram det nationella skogsprogrammet och fortsatt prioriterar de skogliga frågorna inom forskningspolitiken på samma sätt som Alliansen gjorde.

Anf. 187 ISAK FROM (S) replik:

Fru ålderspresident! Skogen, skogsindustrin och inkomsterna från skogen är naturligtvis ofantligt viktiga för Sverige. De har varit det och kommer att vara det.

Jag är lite orolig för kompetensförsörjningen i skogsindustrin. Vi behöver locka fler att jobba i skogen, både vid röjningen och som jägmästare, och vi måste locka fler att läsa till arkitekt och stadsarkitekt och så vidare så att vi kan få igång ett träbyggande.

Efterfrågan på skogen är bra. Som jag sa i mitt anförande är det flera stora internationella kinesiska bolag som vill göra investeringar i norra Skandinavien. Man har redan beslutat om en investering i norra Finland, och nu tittar man på Sverige. Varför? Jo, för att Sverige ligger i framkant och tar beslut mot en biobaserad ekonomi och bort från fossilberoende. Det är därför man gör investeringar i Sverige.

Jag tycker att vi fortsättningsvis ska vara överens. Jag är glad att vi kom fram till en förhandlingsposition som vi är överens om när det gäller LULUCF och som vi båda två kan stå upp för. Därför säger jag också som det är: Sluta spela det där kortet! Vi är överens. Sluta tramsa om det här. Svensk skogspolitik beslutas om här i Sverige, och någonting annat är inte aktuellt. Det ska vi tala om för alla, och det tror jag att alla förstår. Alla

välkomnar också den satsning som vi gör mot ett biobaserat samhälle. Det är den vägen vi måste gå, och det är det som är framtiden.

Prot. 2016/17:101
27 april

Skogspolitik

Anf. 188 STINA BERGSTRÖM (MP):

Fru ålderspresident! Vi debatterar i dag skogspolitik. Det är ett viktigt politikområde, för skogen är viktig för oss alla. En del av oss älskar att plocka svamp och bär. Andra gillar att ta en löprunda eller att promenera med hunden i skogen. En del gillar att jaga. Många hämtar kraft och återhämtar sig i skogen.

Skogen ger också förnybart material som behövs i det hållbara samhällsbygget. Många viktiga samhällsintressen finns i skogen, men samtidigt ägs all svensk skog av någon. Skogsägare kan vara allt från en privatperson som äger några hektar till ett storbolag med gigantiska skogsarealer. Och en femtedel av skogen är statlig eller kommunal, så den är vi alla ägare till.

Skogen ger viktiga ekosystemtjänster, naturens gratistjänster. Till de centrala ekosystemtjänsterna hör de redan nämnda – hälsa och förnybara råvaror – men också rening av luft och vatten. Skogen stabiliserar även klimatet och har en utjämnande effekt på temperatur, nederbörd och avrinning. Den rymmer också en rik biologisk mångfald och har stora skönhetsvärden.

Samhällsintressen och privata intressen i skogen måste hanteras på ett hållbart och systematiskt sätt med respekt för olika syn på skogens värden. Avgörande för hur skogen måste förvaltas och användas är dock att skogens ekosystem bibehåller sin ekologiska funktion, sin biologiska mångfald och sin produktionsförmåga. Det är en förutsättning för långsiktigt uthålliga, motståndskraftiga och produktiva ekosystem. Dagens brukande av skogen får inte försämra morgondagens.

Fru ålderspresident! Att samhället reglerar nyttjandet av en resurs som skogen är nödvändigt och motiverat eftersom nyttjandet som sagt har en mycket stor påverkan på hela samhället både nu och i framtiden. Naturresurser som mark, vatten och skog är mänsklighetens gemensamma arv från tidigare generationer, som vi lånar och ska lämna tillbaka till de kommande generationerna. Den som äger en naturresurs förvaltar den under en tid och har ett ansvar för att den brukas hållbart. Samhället skapar regler för detta, och dessa regler måste säkerställa att brukandet är långsiktigt hållbart.

Men dagens regelverk och metoder vid nyttjande av skogen leder inte till detta. Det syns i myndigheternas uppföljning av miljömålen och i vetenskapliga studier av tillståndet för den biologiska mångfalden i skogslandskapet. En rad förbättringar krävs därför inom skogsbruket, både vad gäller skogsbruksmetoder och vad gäller skydd av skogsmiljöer med höga naturvärden.

Fru ålderspresident! Skogsråvaran är, som många redan har sagt, central i ett hållbart samhälle. Miljöpartiet vill värna ett långsiktigt lönsamt och hållbart brukande av skogen. De regelsystem som styr brukandet måste vara begripliga och rättssäkra för markägare och möjliga för samhället att följa upp och utvärdera.

Skogsvårdslagen är ett viktigt styrmedel för att miljömålen ska nås. Enligt Naturvårdsverkets fördjupade utvärdering är en av de absolut vik-

tigaste åtgärderna för att uppfylla miljömålen att ”förändra de skogspolitiska styrmedlen i syfte att få kostnadseffektiva styrmedel för ett långsiktigt ekologiskt hållbart skogsbruk”.

Miljöpartiet vill ha ett system som ger ökad lönsamhet för den som sköter sina skogar med extra stor hänsyn till biologiska och sociala värden. Där är vi inte i dag.

Fru ålderspresident! Miljöpartiet har en skogspolitik med höga ambitioner för skydd av områden för att bevara djur- och växtarter och värdefull natur. Som miniminivå behöver vi följa den strategiska plan, Nagoya-protokollet, som antogs 2010 inom ramen för FN:s konvention om biologisk mångfald. Det innebär att Sverige långsiktigt ska skydda 17 procent av alla land- och sötvattensområden till 2020. Dessa områden ska vara biologiskt värdefulla.

I dagsläget omfattas endast ca 5 procent av den produktiva skogsmarken av lagstadgat skydd. Skyddet är dessutom ojämnt fördelat – stora arealer av barrskogar är skyddade nära fjällkedjan medan ca 2 procent är skyddade i övriga Sverige.

Miljöpartiet ansåg 2014 och anser fortfarande att etappmålen måste höjas och att ytterligare medel måste anslås för att vi ska uppnå Nagoyaprotokollets mål. Vi vill också att statlig skogsmark ska kunna användas som bytesmark för de skogsägare som vill ha annan mark hellre än pengar.

Men, fru ålderspresident, att skydda skog räcker inte för att uppfylla nationella och internationella miljömål. En omställning till ett hållbart brukande av skogsmarken är också nödvändig. Genom Nagoyaprotokollet har Sverige förbundit sig att senast 2020 – det är inte långt kvar – förvalta områden som används till skogsbruk hållbart så att bevarandet av biologisk mångfald garanteras. Det handlar alltså inte bara om att lämna orörda områden utan också om att sköta den skog som brukas på andra sätt.

Trakthyggesbruket har tillämpats i stor skala sedan 1950-talet och har inneburit omvälvande förändringar av det svenska skogslandskapet. Skogar med olika slags träd i olika åldrar har ersatts med planteringar av likåldriga träd.

Miljöpartiet vill se bruksmetoder som skapar skogar med olikåldriga träd, lövinslag och kvarlämnad död ved. Hyggesfria skogsbruksmetoder bör främjas, då de har stora fördelar för biologisk mångfald, friluftsliv, turism, rennäring och kulturmiljövärden.

Intresset för hyggesfritt skogsbruk växer. Det är glädjande. Men samtidigt är det fortfarande en mycket liten del, bara några få procent, av den produktiva skogsmarken som sköts med någon sorts hyggesfri skogsbruksmetod.

I Naturvårdsverkets fördjupade uppföljning 2015, som jag tidigare nämnde, konstateras att ”arealer som brukas med hyggesfria metoder behöver öka väsentligt”. Det konstateras vidare att det behövs nya och förstärkta åtgärder för detta.

Miljöpartiet anser därför att Skogsstyrelsens anslag för rådgivning om hyggesfria bruksmetoder är viktigt och borde utökas. Vi tycker också att de skogsägare som vill ställa om från trakthyggesbruk till hyggesfritt skogsbruk borde kunna få ett omställningsstöd precis som det i dag går att få stöd till omställning från konventionellt till ekologiskt jordbruk.

Vi anser också att staten bör vara ett föredöme i sitt skogsbruk. Sveaskog, Fortifikationsverket och Statens Fastighetsverk bör därför prioritera

hyggesfria metoder. Vi tycker att mål för hyggesfritt bör sättas för det statliga skogsinnehavet.

Fru ålderspresident! Nyckelbiotoper, det vill säga skogsområden med mycket höga naturvärden, har en viktig roll för att bevara skogens hotade växter och djur. Dessa områden har inventerats med en gemensam metod nationellt sedan 1990-talet.

Undersökningar visar att det finns många områden som har nyckelbiotopskvalitet som ännu inte har registrerats. Takten i nyckelbiotopsinventeringen bör därför ökas för att minska risken att värdefulla områden avverkas av misstag.

Att Skogsstyrelsens gd i stället går ut och pausar inventeringen i stora delar av Sverige är helt barockt och har väckt stor kritik från miljöorganisationer, forskare och Skogsstyrelsens egna tjänstemän. I den samverkansgrupp som tillsattes för att utveckla metoderna för nyckelbiotopsinventeringen har både miljöorganisationerna och forskarna lämnat samtalen. Skogsstyrelsens styrelse har försökt ta sin gd i örat och bestämde i tisdags på sitt styrelsemöte att inventeringen ska återupptas, dock utan att några registreringar ska göras.

Det märkliga utspelet från Skogsstyrelsens gd har spätt på den redan polariserade skogsdebatten. Det är väldigt bekymmersamt, tycker jag. Den ansvarige ministern Sven-Erik Bucht har nu en tuff uppgift, både för att få ett bättre samtalsklimat och för att undvika att pausen – eller om vi ska kalla det halvpausen – leder till att skyddsvärda skogar avverkas.

Avslutningsvis, fru ålderspresident, vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 189 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Fru ålderspresident! Det var intressant att lyssna även på Stina Bergström.

För åhörarna i den här debatten vill jag komma med en liten upplysning: Stina Bergström är inte i opposition, utan hon företräder ett regeringsparti. Det lät nämligen på Stina Bergström som om Miljöpartiet inte sitter i regeringen. Det var en väldigt lång lista på allt som Miljöpartiet vill och driver.

Stina Bergström! Varför händer då inte detta när ni nu sitter i regeringen? Är det kanske så att ni är oense med Socialdemokraterna? Varför inför ni inte till exempel mål för hur mycket hyggesfritt som ska bedrivas av Sveaskog? Ni har möjligheten när ni sitter i regeringsställning att till exempel utforma ägardirektiv till ett statligt bolag.

Fru ålderspresident! Jag blev uppriktigt glad när jag hörde Stina Bergström säga att Miljöpartiet vill försöka höja lönsamheten för den som sköter sin skog med stor miljöhänsyn. Jag tänkte att Stina Bergström och Miljöpartiet kanske äntligen har insett att dagens hantering av artskyddsförordningen och nyckelbiotopsinventeringen och det begreppet tyvärr får negativa konsekvenser. Många gånger leder det till en helt omvänd incitamentsstruktur, där den skogsägare som i sitt brukande har tagit stort ansvar för och stor hänsyn till miljön och den biologiska mångfalden får ta en väldigt stor ekonomisk risk. Men senare lät det som att Stina Bergström inte såg några problem alls med nyckelbiotopsinventeringen utan tyckte att tempot skulle höjas och så vidare.

Jag skulle vilja fråga Stina Bergström om Miljöpartiet inte ser några som helst problem med dagens hantering av artskyddsförordningen och nyckelbiotopbegreppet.

Anf. 190 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru ålderspresident! Tack, Johan Hultberg!

Jag vill bara säga till Johan Hultberg att mitt anförande från början var ungefär dubbelt så långt. Jag har plockat bort allt bra som regeringen har gjort, för det har jag tänkt att jag kan använda i mina repliker.

Jag är väldigt stolt över den extra naturvårdsmiljard varje år som vår regering har anslagit för att skydda och sköta värdefull natur. Den gör faktiskt att vi skulle kunna närma oss det mål för hur mycket natur som ska skyddas som er regering satte upp 2014. Det skulle ni inte ha möjlighet att göra med den budget ni har.

Det tycker jag är väldigt bekymmersamt, för när vi tillträdde som regering var det faktiskt många skogsägare som stod i kö och inte fick sina pengar fast länsstyrelsen hade pekat ut områden som måste skyddas och göras till naturreservat. Nu har man kunnat beta av den kön, och det tycker jag är väldigt glädjande.

När det gäller nyckelbiotopsinventeringen tycker jag att det är lite märkligt. Den startade på 90-talet i samband med att vi fick den nya skogs-vårdslagen, där det talas om ett handslag mellan skogsbrukarna och miljö-intressena och frihet under ansvar. Man startade också certifieringen, för det hör ihop med detta.

En certifierad skogsägare får inte avverka nyckelbiotoper. Man ska också skydda 5 procent av den produktiva skogsmarken. Men som skogs-ägare måste man också veta var man har nyckelbiotoper. Det bestämdes då att Skogsstyrelsen hjälper de privata skogsägarna att inventera så att de vet vad de har för nyckelbiotoper. De stora bolagen kan göra detta själva.

Detta har man gjort, men man behöver göra mer av det så att jag som skogsägare vet att jag inte bryter mot en certifiering.

Anf. 191 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Fru ålderspresident! När det gäller nyckelbiotopsinventeringen delar jag historieber beskrivningen. Den inrättades som ett sätt att försöka identifiera och hitta värdefulla naturområden. Men vi måste också se att den, så som den har kommit att tillämpas, har fått helt andra konsekvenser än de avsedda; det pekar till och med myndigheterna själva på.

Min fråga handlade också om artskyddsförordningen. Där har implementeringen och tillämpningen i Sverige av regler som handlar om att man ska försöka skydda miljöer och arter snarare blivit sådan att man försöker skydda enskilda individer av en viss art. Detta är problematiskt, och det är bekymmersamt om Miljöpartiet inte ser det.

Faktum är att det många gånger är de skogsägare som har tagit ett stort ansvar, bedrivit ett skogsbruk med stor hänsyn och försökt få mer löv, spara äldre skog och så vidare som har skapat dessa höga naturvärden och gjort att man fått de arter som finns på rödlistan till exempel. Det är inte rimligt att det är dessa skogsägare som ska straffas ekonomiskt och betala ett extra pris för det. Därför tycker jag att det är väldigt viktigt att man ser över tillämpningen av dessa regler.

Fru ålderspresident! Jag är inte så naiv att jag tror att regeringen lyssnar alltför mycket på vad jag säger. Men jag hoppas ändå att regeringen ska lyssna på LRF Skogsägarnas och de stora skogsägarföreningarnas 200 000 medlemmar, som har vädjat till regeringen att se över dessa regler och skapa ett mer rättssäkert och förutsägbart system. Rättssäkerhet var något som Stina Bergström lyfte i sitt anförande – jag hoppas att det kan omsättas i praktiken.

Anf. 192 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru ålderspresident! Jag håller fullständigt med Johan Hultberg: Jag tycker inte att det är skogsägarna som ska betala om de har en värdefull skog som bör skyddas. Just därför är det så viktigt att vi nu har satsat mer på att kunna ersätta skogsägarna. Det handlar om att ersätta skogsägare när man inrättar naturreservat men också när det gäller biotop- och naturvårdsavtal.

När det gäller dessa båda sätt ser jag när jag tittar i budgeten att Moderaterna har tagit bort de pengarna i sin skuggbudget. Så min fråga kan vara: Hur tänker Moderaterna när man tar bort ännu mer pengar från skogsskydd? Ja, jag vet att Johan Hultberg inte kan svara på det, men jag kan ändå få fundera över hur man tänker sig.

När det gäller EU:s art- och habitatdirektiv ska vi, ända sedan 1995, när vi gick med i EU, följa det. Vi har varit lite sega och dåliga på att implementera detta i lagstiftningen, och jag tycker att det är viktigt att man gör det på ett rättssäkert sätt.

Jag tycker också att det är bra att vi nu får rättsfall som visar hur vi ska tolka detta. Nu har vi haft ett rättsfall gällande bombmurklan, där det ju egentligen handlar om en nationell fridlysning som nu har kommit tillbaka till länsstyrelsen i mitt eget län, Värmland.

Nu sitter länsstyrelsen och funderar på hur man ska göra. Ska man ge dispens i detta fall så att man kan göra avverkningen, ska man skydda området eller ska man ge dispens med villkor? Om man till exempel i detta fall gör en hyggesfri skogsavverkning skulle vi kunna skydda bombmurklan och ändå ha ett skogsbruk i den skogen. Detta är ju ett sådant fall där skogsägaren borde få ersättning för att kunna göra den hyggesfria skogsavverkningen.

Anf. 193 JENS HOLM (V) replik:

Fru ålderspresident! Jag håller med Stina Bergström om det hon anförde gällande vikten av att vi får mer av hyggesfritt skogsbruk. Det ligger helt i linje med att vi måste ha mer variation i skogsbruket. Jag tycker också att det låter som en bra idé med ett omställningsstöd för dem som vill gå över till det och att Skogsstyrelsen behöver få ökade anslag för rådgivning.

Man skulle också kunna tänka sig att vi sätter upp ett etappmål för hur stora arealer hyggesfritt skogsbruk vi vill ha i framtiden. Tycker Miljöpartiet att det skulle vara ett bra förslag?

Sedan skulle jag vilja fråga Stina Bergström om målet för skydd av skog. Vi i Vänsterpartiet tar ju, precis som Bergström också anförde från talarstolen, upp att det egentligen är Nagoyaöverenskommelsen som ska gälla. Där talas det om 17 procents skydd av skogsmarken. Precis som Bergström sa skyddar vi i dag 5–7 procent, så det är ganska långt därifrån.

Vi i Vänsterpartiet föreslår att vi ska ha ett mål som är i linje med Nagoyaöverenskommelsen – ungefär det som Bergström precis anförde. Men det kommer Stina Bergström att rösta emot när vi sedan går till beslut om detta betänkande.

Därför vill jag fråga om Miljöpartiet anser att den målsättning som finns nu för levande skogar är tillräcklig. Enligt den ska man skydda 150 000 hektar till, plus att man, om jag förstått den rätt, räknar med 200 000 hektar i frivilliga avsättningar. Där skulle jag också vilja veta vad Miljöpartiet anser. Kan man räkna med dessa frivilliga avsättningar i det formella målet för hur mycket skog som ska skyddas i Sverige?

Anf. 194 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru ålderspresident! Tack så mycket för frågorna, Jens Holm!

För att börja med målen för hyggesfritt tycker Miljöpartiet att det är bra med mål. Vi tycker att det skulle vara en bra idé att börja med att sätta mål för det statliga skogsinnehavet. Jag tänker också att man i framtiden skulle kunna ha ett mål för hela skogsarealen, men jag tror att det just nu är rätt svårt att säga vad det målet skulle ligga på. Jag tycker att det vore lite tråkigt om vi skulle hamna i en diskussion om hur stort målet ska vara och hamna på olika sidor.

När det gäller det statliga skogsinnehavet, däremot, tror jag att man skulle kunna ha ett väldigt högt mål för hur mycket som ska vara hyggesfritt. Jag och Miljöpartiet tycker nämligen att de statliga skogsbolagen skulle vara ett riktigt föredöme och en föregångare i ett hållbart skogsbruk.

När det gäller målen hade Miljöpartiet, som jag sa i mitt anförande, precis som Vänsterpartiet högre ambitioner när vi behandlade frågan 2014 och målet på 150 000 hektar formellt skyddad skogsmark och 200 000 hektar i frivilliga avsättningar fastställdes av alliansregeringen – vi tyckte att etappmålet borde sättas högre.

Vad vi ser nu är att detta är målet till 2020, och regeringen har gjort stora avsättningar; det tickar på. Men enligt en färsk rapport från Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen behöver vi avsätta ytterligare 900 miljoner till 2020 för att uppnå detta mål. Så visst, vi kan sätta ett högre etappmål, men vi måste också se till att vi uppnår det mål vi har. Jag tycker att det är viktigare med arbetet och de ytterligare medlen för att uppnå att vi verkligen skyddar skogen.

Anf. 195 JENS HOLM (V) replik:

Fru ålderspresident! Det kanske är så beskaffat att saker och ting hänger ihop. Om man har ett högre mål blir det också större tryck på att vi måste ha medel, alltså pengar, för att uppnå det målet. Därför tycker jag att Miljöpartiet ska fundera på vår reservation 1 till dess vi ska rösta nästa vecka. Vår reservation 1 handlar om att vi ska ha ett mål i linje med Nagoyaöverenskommelsen. Jag tycker att det är fullt logiskt utifrån det här resonemanget. Att skydda 150 000 hektar räcker ju inte, precis som Stina Bergström säger.

Jag fick inget svar på frågan om frivilliga avsättningar. Jag tycker att det är en viktig fråga. I svaret på Vänsterpartiets motion, på s. 8 i betänkandet, hänvisar man till ett svar från Sven-Erik Bucht, där han talar just om de 150 000 hektaren i formellt skydd, men sedan räknar han också in

200 000 hektar i frivilliga avsättningar. Om man ska räkna in frivilliga avsättningar måste vi ha någon form av offentlig definition av hur skyddet ska se ut där. Man ska exempelvis inte kunna flytta en avsättning från en dag till en annan, och man får inte kringgå att det ska vara ekologiskt representativa områden som hänger samman. Detta är ofta problemet med avsättningarna, med all respekt för dem som gör dem. Det är viktigt att de görs, men de kanske inte ska räknas in i det formella skyddet. Eller anser Miljöpartiet, som jag tolkar Sven-Erik Bucht i betänkandet, att man kan räkna in de frivilliga avsättningarna i det offentliga målet för skydd av värdefull natur?

Anf. 196 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru ålderspresident! Jag är fullt övertygad om att vi också måste ha frivilliga avsättningar för att kunna nå Nagoyamålet. Vi kommer inte att kunna göra det med bara formellt skydd. I dag är det som sagt 5 procent som är skyddat.

Det är väldigt viktigt att ta vara på det stora intresse och engagemang för att skydda skogen som finns hos många skogsägare, både inom certifieringen och hos skogsägare som inte är certifierade men som ändå sparar stora områden. Men självklart måste man ha en registrering, och man måste veta att det är ett långsiktigt skydd på något sätt.

Det håller inte riktigt som det är i dag, där vi inte vet om många av de frivilliga avsättningarna kommer att finnas kvar när man byter ägare på skogen. Det är väldigt svårt att få ordning på det. Naturvårdsavtal och biotopskydd ingår i det formella skyddet. Där har man skrivit det på ett antal år. Man skulle kanske kunna tänka sig att också detta skydd skulle kunna registreras av skogsägaren på ett antal år.

Anf. 197 LARS TYSKLIND (L):

Fru ålderspresident! Det har sagts mycket klokt om skogen här, så det kanske inte finns så mycket att tillägga.

Vi är väl överens om att vi utan att överdriva kan säga att skogen gör oss rika. De flesta svenskar har ett förhållande till skogen på olika sätt. Vi är ett folk som gärna befinner sig i skogen och plockar svamp och bär, idkar friluftsliv och så vidare. I det sammanhanget stärker den biologiska mångfalden det sociala värdet av skogen.

Men skogen är så mycket mer. Det vi diskuterar är egentligen balansen mellan brukande, bevarande och skyddande av skogen.

Som sagt: Skogen gör oss rika. Den ger oss avsevärda exportintäkter. Jag har en siffra här: Drygt 10 procent av Sveriges exportintäkter kommer från skogen.

Sedan har skogen också fått en alltmer framträdande roll när vi diskuterar klimatet. Det är kanske något relativt nytt, trots allt. Tidigare var det mycket diskussion om skövling av regnskogar och sådant, och vi kände kanske inte att det berörde oss själva. Men våra egna skogar är också oerhört viktiga i det här sammanhanget. Det märker vi också i diskussionen om markanvändning och så vidare. Det handlar både om skogen som kolsänkande – träden står i skogen – och om möjligheten att utnyttja skogen för att ersätta det som i dag kommer från fossila råvaror. Det är väl detta vi brukar kalla för substitution. Det ordet används ju till och från. Detta måste vi lära oss att utnyttja på ett långsiktigt och hållbart sätt.

Det handlar om träbyggande, som har nämnts. Det handlar också om biobränsle, kemikalier och textilier. Det är något som blir alltmer aktuellt igen. Här har Sverige verkligt stora möjligheter.

I den tidigare debatten, där vi diskuterade 74-tonslastbilar, handlade en del om hur vi transporterar skogen. Kritiken mot lastbilstransporterna gällde att bilarna drivs med fossila bränslen. Men varför skulle lastbilarna inte kunna gå på biobränslen? Detta hänger ihop: Skogen ska räcka till mycket saker här i världen.

Förra året när vi diskuterade skogen hade vi två tillkännagivanden. Det ena gällde just inriktningen av skogsprogramarbetet, att vi hade två jämställda mål: produktionsmålet och miljömålet. Jag uppfattar ändå att det inte är någon som har lämnat det. Sedan kan vi diskutera vad vi menar med att de ska vara jämställda, men det ligger ändå fast att de ska vara det. Detta står Liberalerna också helt bakom. När vi talar om detta handlar det om ekonomiska, sociala och miljömässiga värden i skogen. Skogen har en väldigt central roll i framväxten av den biobaserade samhällsekonomin.

Nu vet jag inte riktigt hur det går med Skogsprogrammet, men vi fick ett lite vagt svar av landsbygdsministern på Bioekonomiskt forum häromdagen. Han svävade lite på målet, men han landade väl i att det var 2018 som var det realistiska. Det fanns vissa svårigheter, sa ministern.

Det andra tillkännagivande vi gjorde förra året handlade om skogen i förhållande till EU. Johan Hultberg tog upp LULUCF-direktivet och svårigheterna kring det. Milt uttryckt kan vi väl säga att vi hade lite diskussion om detta i miljö- och jordbruksutskottet, men vi kom ändå fram till en gemensam ståndpunkt, nämligen att Sverige måste ha rådighet över sin egen skog och att vi måste bestämma avverkningen utifrån våra egna premisser, naturligtvis med en hållbarhetsaspekt på det hela.

Fru ålderspresident! När det gäller skogen och ekosystemtjänsterna har vi ingen annan synpunkt än att både staten och skogsägarna har ett centralt ansvar i detta för att slå vakt om naturvärden och miljöhänsynen i brukandet. Det blir något av ett uppifrånperspektiv när vi diskuterar hur skogsägarna ska bruka sin skog, om man ska ha trakthyggesbruk eller om man ska ha kontinuitetsskogsbruk, och så diskuterar vi procentsatser hit och dit. Men det gäller att också ha ett underifrånperspektiv, så att man får med sig dem som äger och brukar skogen.

Jag har tagit del av vad Skogforsk har skrivit om detta. Ett problem i forskningen om kontinuitetsskogsbruk är att trakthyggesbruk har varit normen. Utifrån det har man forskat för att förbättra den metoden, med allmänna hänsynsregler och sådant. Det har forskats mycket mindre kring de alternativa brukningsmetoderna. Det är säkert så att det också krävs mycket kunskap.

Vi tog upp trähusbyggandet. Det är samma sak där. Jag tror inte att man är övertygad om att det bästa sättet är att bygga i betong, utan det handlar om okunskap och om bristande tradition. Där finns det också en väldigt stor potential.

Till sist vill jag, fru ålderspresident, lyfta fram skogsägarna som nyckelpersoner, om man får säga på det viset här. Det är väldigt viktigt att vi i debatten inte framställer skogsägarna som personer som vi måste ta i hampan för att de inte tar ansvar. Mitt intryck är att i stort sett alla skogsägare tar ett väldigt stort ansvar för sin skog och att det finns ett brett samförstånd om att vi behöver generell hänsyn. Det gäller bara att se hur den ska se ut.

Men även skog behöver skyddas. Det räcker inte med generella hänsynsregler, utan även skogen måste skyddas om vi ska klara den biologiska mångfalden.

När vi pratar om nyckelbiotopsbegreppet är det viktigt att vi har stor respekt för äganderätten och att det långsiktigt ska löna sig att bygga upp en skog med biologisk mångfald. Jag hörde något som jag tyckte var lite tänkvärt när jag var på Bioekonomiskt forum i förrgår. Jag fick höra från en person att skogsägare avverkar sin skog för tidigt. De vågar inte chansa. Den skulle kunna växa 15 år till, men de vågar inte chansa. Det skulle kunna utvecklas en sådan biologisk mångfald att de till slut inte råder över skogen. Då är hela systemet kontraproduktivt.

Det är väldigt viktigt att vi inventerar nyckelbiotoperna, men det är också viktigt att vi har ett system där det verkligen lönar sig att ha den typ av skogsbruk som skapar dessa nyckelbiotoper.

I detta anförande instämde Lars-Axel Nordell (KD).

Anf. 198 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Fru ålderspresident! Den svenska skogen, som brukar kallas för det gröna guldets, är en mycket viktig resurs med många olika användningsområden. Det tycker vi alla i den här debatten, och det vill vi framföra.

Först och främst svarar skogen för en viktig del i vår planets ekosystem. Träden tar upp koldioxid och avger syre, som vi alla behöver för att kunna andas. Därmed fungerar skogen som naturens egen lunga. Skogen är också ett hem för ett stort antal arter och skyddar därmed den biologiska mångfalden.

Som vi har hört flera nämna är skogen viktig för rekreation. Den ger också ro och stillhet till oss människor. Den är inte minst en outsinlig inspirationskälla för många skapare av konst, musik och sång. Den är även en inspirationskälla till sagor och sägner.

Skogen har sedan urminnes tider tillhört de viktigaste basindustrierna i vårt land och är ännu i dag en av Sveriges främsta källor till exportinkomster. Exportvärdet uppgick år 2016 till 125 miljarder kronor. Skogsindustrin ger dessutom sysselsättning till ungefär 100 000 personer i Sverige.

Skogen utgör redan i dag en viktig förnybar energikälla, och dess betydelse för en klimatneutral energiförsörjning väntas öka i framtiden. I Miljömålsberedningens betänkande lyfter man också fram den svenska skogens potential ur ett klimatpolitiskt perspektiv.

Sverige måste tydligt säga nej till att EU sätter ett tak för skogsavverkning i medlemsländerna. Självklart måste skogspolitiken förbli en nationell angelägenhet.

Ska vi lyckas klara klimatmålen måste vi kunna fasa ut den fossila ekonomin till förmån för den biobaserade och den cirkulära. Då måste vi få EU att acceptera att vi kan behålla skattebefrielsen för biodrivmedel också efter 2018. Det finns hur mycket grenar, trädtoppar och bark som helst i skogen, som med fördel kan användas till biobränsle.

Fru ålderspresident! Kristdemokraterna står bakom en skogspolitik som bygger på balans mellan produktionsmål och miljömål. Det är en rimlig hållning.

Nyligen arrangerade Kristdemokraterna, genom min riksdagskollega Magnus Oscarsson, i samarbete med Föreningen Skogen det som kallas Skogens dag här i riksdagen. Det var andra året i rad som detta gjordes. Det var ett mycket välbesökt och uppskattat seminarium med omkring 140 deltagare från hela landet. Den fråga som tilldrog sig störst engagemang rörde äganderätten. Flera trender tyder i dag på ett växande hot mot just äganderätten.

Fru ålderspresident! Sedan början av 2016 lägger Skogsstyrelsen ut avverkningsanmälningar på nätet. Dessa publiceringar innebär att många skogsägare känner sig uthängda och oroliga. Dessutom ökar antalet överklaganden, vilket orsakar merarbete för skogsbrukaren. Det berättar många om.

Det är dessutom allvarligt om förtroendeklyftan mellan skogsägare och myndigheter riskerar att vidgas när engagerade och kunniga tjänstemän vid statliga myndigheter ibland agerar närmast som aktivister snarare än som opartiska ämbetsmän. Detta innebär att tillämpningen av lagar kan glida iväg utan föregående politiska beslut. Detta är en hotbild inte bara mot äganderätten utan också mot demokratin.

Mark- och miljööverdomstolen har nyligen dömt till äganderättens fördel i det uppmärksammade fallet om bombmurklan i Värmland, medan särskilda skyddsregler gäller för fåglar och däggdjur. Därför väntar nu många på Mark- och miljööverdomstolens utslag i fallet med kråkfågeln lavskrikan.

För att skapa tydlighet och trygghet för skogsägare bör regeringen genomföra förändringar i artskyddsförordningen så att misstolkningar kan undvikas.

Fru ålderspresident! Jag antar att jag inte är den enda riksdagsledamoten som blivit kontaktad av förtvivlade skogsägare som i praktiken blivit stoppade från att bedriva skogsbruk på grund av nyckelbiotoper i området.

Det var ett välkommet besked att Skogsstyrelsen beslutat att göra en paus, som vi har hört tidigare, även om man nu fortsätter med inventeringen. Samtidigt kvarstår problematiken kring att nyckelbiotoper inte är tänkta att vara ett instrument för att stoppa avverkning, även om det ofta upplevs så. Här behövs en fortsatt dialog mellan skogens olika aktörer.

Skogen är en viktig resurs, som behöver brukas ansvarsfullt. Historien visar att det är just äganderätten som kunnat leverera ett sådant ansvarsfullt brukande.

Sammantaget finns det all anledning till samling kring skogen, det enskilda skogsägandet och det ansvarsfulla skogsbruket. Jag och Kristdemokraterna kommer att fortsätta att vara en röst i riksdagen för skogsägare och skogsbrukare som vill arbeta ansvarsfullt.

Fru ålderspresident! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 199 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru ålderspresident! Arbetet med skydd av skog styrs i hög grad av etappmålen inom miljömålssystemet. Det etappmål som nu gäller beslutade den förra regeringen om 2014. Det innebär bland annat att skogsmark som ska ges formellt skydd ska öka med ca 150 000 hektar till 2020.

För att nå målet med formellt skydd behövs det pengar för att ersätta skogsägare, om man tycker att skogsägarna ska bli ersatta. Vår samarbetsregering har därför gjort den största satsningen någonsin och dubblerat anslaget till skydd av värdefull natur från 600 miljoner till 1,2 miljarder om året. Man har dessutom förstärkt anslaget till biotopskydd och naturvårdsavtal med 100 miljoner om året.

Trots att de här etappmålen i miljömålssystemet antogs av alliansregeringen, där Lars-Axel Nordells parti Kristdemokraterna ingick, vill Kristdemokraterna skära bort hela denna satsning som regeringen gör. Därför vill jag fråga Lars-Axel Nordell hur ni tänker. Tycker inte Kristdemokraterna att skogsägare bör få ersättning när de avstår från att avverka sina skogar?

Anf. 200 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Fru ålderspresident! Tack för frågan, Stina Bergström! Absolut är det riktigt att man ska få ersättning. Sedan är naturligtvis frågan hur hårt man ska gå fram, och det jag har beskrivit här när det gäller nyckelbiotoperna var att det egentligen inte är ett instrument för att stoppa avverkning. Många gånger kan man ju komma överens, vilket även ledamoten nämnde, om utbyten och så vidare.

Visst ska man kunna få ersättning av staten, och det får man ju i dag. Däremot ger våra budgetar olika förutsättningar, vilket inte är helt okänt för Stina Bergström. Vi tar inte alls ut så mycket skatt som den nuvarande regeringen gör i sin budget, och därför har vi helt olika möjligheter att spendera på just detta.

Så ser det ut, och det är den krassa verkligheten.

Anf. 201 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru ålderspresident! Tack för i alla fall en del av ett svar!

Jag funderar ändå: Om man nu, som alliansregeringen gjorde, antar ett mål – vilket jag tycker är bra, även om Miljöpartiet i och för sig tycker att man borde ha antagit ett ännu högre etappmål för att i sin tur uppnå det mål som vi internationellt har sagt att vi ska göra i Nagoyaprotokollet – på 150 000 hektar skogsmark och någonstans tänker att man ska skydda det fram till 2020 så måste man ju ha haft en plan för hur man ska göra det och huruvida skogsägarna skulle få betalt för att skydda den här marken.

Lars-Axel Nordell pratar om att vi har olika budgetar. Ja, men det måste ju ha funnits en plan, och jag är fortfarande lite nyfiken. Vad var planen 2014 när ni antog det här målet för hur mycket skydd vi skulle ha av skogen i Sverige?

Anf. 202 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Fru ålderspresident! Jag fanns inte i det här utskottet på den tiden, och jag har ingen aning om hur planen såg ut. Jag känner inte till den.

Däremot måste vi naturligtvis försöka uppnå det som lades fast då; det är helt klart. Exakt i vilken takt det ska göras och hur mycket man satsar beror på vilka resurser som finns.

Där är det så, som Stina Bergström mycket riktigt säger, att vi har olika budgetar och inte samma möjligheter att gå in och satsa mer pengar som ni kan göra, eftersom ni tar ut mer skatt av skattebetalarna. Så ser det ut.

Anf. 203 BIRGER LAHTI (V):

Fru ålderspresident och ledamöter som finns kvar! Det börjar bli glest, men där kommer det några till – tacknämligt!

Jag säger lite grann som i debatten om tunga transporter att det vore tjänstefel av mig att inte säga någonting om det här. Mitt levebröd har varit skogen i 30 år innan jag blev riksdagsledamot. Jag har vuxit upp i skogen och har jobbat där i hela mitt liv. Den här biten kan jag, och jag ska rätta några saker som har framförts här i dag.

När man började med nyckelbiotopsinventeringen var det ett verktyg, en klassning, för naturvärdesbedömningar, och underlaget gjordes i södra Sverige. Att det ser annorlunda i nordvästra Sverige beror på att bruks- och avverkningsmetoderna har sett annorlunda ut. Man har plockhuggit betydligt mer. Industrin har varit längre bort.

När man så började inventera i nordvästra Sverige, precis som Isak From var inne på, blev det därför jättemycket nyckelbiotoper. En fjärdedel av skogen skulle klassas som nyckelbiotop. Det var inte det som var tanken. Då är det någonting som inte stämmer. Verktyget är trubbigt och dåligt. Det var inte trovärdigt.

Jag stannar där när det gäller detta.

Jag är stolt över Vänsterpartiets politik när det gäller skogen. Det är Jens Holm som är talesperson. Det är hans område, och jag håller med om det som han har framfört. Men jag ska läsa någonting som vår kongress har antagit. Vi har ett ekologiskt-ekonomiskt punktprogram, där vi säger någonting om skogen:

”Skogen spelar flera roller i klimatomställningen. Den binder koldioxid när den växer, vi lagrar koldioxid när vi bygger i trä, den ger bioenergi och kan ersätta oljebaserade produkter. Det är därför önskvärt med en ökad tillväxt i skogen.

Forskningen visar att växande skog binder mest CO₂ (koldioxid), så det är viktigt att användarna av trakthyggesbruk (kalavverkning) återbeskogar snabbt och med rätt träslag, för att snabbt åter få klimatnytta av skogsmarken. Andra skogsbruksmetoder som kontinuitetsskogsbruk bör uppmuntras där detta är lämpligt och möjligt skogsbruksmässigt, och i områden av stor nytta för rekreation och andra näringar.”

Det kan vara bra att säga att så här och så här mycket ska vi använda oss av kontinuitetsskogsbruk. Men man ska ha klart för sig att alla marker inte lämpar sig för det. Alla pratar gott om att bygga i trä. Men då kommer vi att missa på några områden. Vi får inte den timmerandel som vi är ute efter. Jag hävdar definitivt att vi kan använda oss mer av ett kontinuitetsskogsbruk. Så är det. Men det finns marker som absolut inte lämpar sig för det.

Jag ska ta lite historia. Jag började som manuell huggare i början av 80-talet. På det första berget där jag var huggare och avverkade högg vi 300 år gamla tallar – ett helt berg! Vad hade hänt om vi inte hade haft en aktiv miljörelse som sa: Är det här lämpligt?

Det är klart att det inte var! Vi avverkade ett helt berg med jättetallar. Det var på 80-talet. Vad hade hänt om vi inte hade haft en miljörelse som sa: Men var det här så klokt?

Nej, det var det inte. Men i dag ska vi även vara nyktra och säga, som Tysklind var inne på och som jag berättade för honom när vi var på samma seminarium, att i dag finns det några i miljörelsen som har endast en

agenda, och det är att stoppa avverkningen. Det är det enda det handlar om: Var ska vi nu stoppa en avverkning?

Det blir kontraproduktivt. Då gör markägarna så att de klipper någonting i rädsla för att om tio år så hittar de någonting. Och skogen skulle må bäst av att få stå i tio femton år till, helt klart.

Det här måste vi också ha med oss. Både miljörelsen och skogsindustrin måste backa ett steg och se hur vi kan komma fram till någonting som kan klassas som hållbart skogsbruk.

Jag har mycket att säga, men tiden är begränsad. Jag har bara sex minuter.

Man har även gjort misstag. I det art- och habitatdirektiv som Sverige har införlivat finns en gynnsam bevarandestatus för den västliga tajgan. Den kommer vi aldrig att nå. Vi måste stoppa all avverkning i 40 år om vi ska nå den. Den är omöjlig att nå, men det är sådana krav som följde med.

Någon gång måste vi kanske gå igenom det här och se vad som är rimligt och vad vi kan uppnå. Det finns omöjliga mål bland de 16 målen, och sedan finns det bra mål.

Jag hinner säga lite grann om biologisk mångfald. Det är klart att det är bra, och jag tycker att regeringen har satsat mycket bra pengar på att ersätta markägare och försöka uppnå det som är skyddsvärt när det gäller biologisk mångfald.

Men vad händer i dag? Vi har ungefär 900 arter som kan vara hotade av skogsbruket. 800 finns i södra Sverige och 150 finns i norra Sverige, av de sammanlagt 950. Men i norra Sverige har vi redan ett skydd. I södra Sverige finns 70 hektar per skyddad art, och i norra Sverige nästan 3 000.

Vad ska vi skydda? Det är många gånger bättre att skydda 10 hektar ädellövskog i södra Sverige än 100 000 hektar i norra Sverige. Pengarna måste träffa rätt när vi nu avsätter pengar.

(Applåder)

I detta anförande instämde Isak From (S).

Anf. 204 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru ålderspresident! Tack för berättelsen från en lång tid i skogen. Det var speciellt intressant att höra om denna stora areal, en fjärdedel av skogen, där Skogsstyrelsen har pausat inventeringen av nyckelbiotoper. Anledningen till att det finns så mycket värdefull skog är att det inte har bedrivits trakthyggesbruk i samma utsträckning utan att man har ägnat sig mer åt hyggesfritt skogsbruk. Det är intressant. Det är något som talar ännu mer för att det behövs fler former av hyggesfritt skogsbruk. Den metoden måste användas mer. Precis som jag sa i mitt anförande är det i dag bara några få procent hyggesfria skogsbruksmetoder som används.

Vi i Miljöpartiet tycker att de statliga bolagen i första hand ska använda sig av hyggesfria skogsbruksmetoder. Vänsterpartiet har här en reservation där man vill gå ännu längre.

Jens Holm och jag diskuterade frågan tidigare. Det står i reservationen att man vill ha en nationell målsättning för vilken areal kalhyggesfritt skogsbruk som ska ingå i miljö kvalitetsmålet Levande skogar. Hur stor andel, Birger Lahti, tänker sig Vänsterpartiet?

Anf. 205 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru ålderspresident! Det är säkert bra med mål. Vi har inte specificerat hur stor andelen ska vara, men vi skulle säkert kunna landa i det som är rimligt. Men det blir galet och fel om det görs på fel ställe.

Ett hyggesfritt skogsbruk ska bedrivas där det är lämpligt, vilket jag pekade på i vårt *Ekologiskt-ekonomiskt punktprogram*, som kongressen har antagit. Unika och hotade miljöer i skogsmarken ska skyddas, och det ska göras där det är lämpligt. Det blir fel om vi låter snåla skogsägare lägga fröträdsställningar där det inte lämpar sig. Det blir bara fel, och vi tappar skogsmark som skulle kunna användas till bra produktion av tall eller gran.

Jag tycker också att det ska finnas ett mål. Det ska vara ett mål som anger vad vi ska nå när det gäller hyggesfritt skogsbruk. Då måste Skogsstyrelsen kunna sin sak och ge råd till skogsägarna om vad de kan använda. Det är ett mål som vi absolut kan nå. Men vi ska inte ge en snål skogsägare som inte vill investera i skogen tillfälle att säga att här ska han vidta en åtgärd om den inte lämpar sig för marken.

Anf. 206 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Fru ålderspresident! Det var en intressant reflektion om en snål skogsägare. Det är väl inte så vi brukar diskutera. Debatten om det hyggesfria skogsbruket handlar mer om att det skulle vara svårare, krångligare och kosta mer.

Jag håller inte riktigt med om verklighetsbeskrivningen att det skulle vara snåla skogsägare som ägnar sig åt hyggesfria skogsbruksmetoder. Jag tror inte det. De skogsägare jag möter vill ägna sig åt en modern form av skogsbruk. De vill inte ägna sig åt trakthyggesbruk eftersom de har många andra intressen i skogen.

Jag nämnde i mitt anförande att rådgivning är bra. Det ägnar sig Skogsstyrelsen åt redan i dag, men den behöver utökas och skärpas. Man behöver ägna sig åt metodutveckling. De statliga bolagen kan göra en hel del av den utvecklingen. Skogsstyrelsen skulle kunna ge ett slags omställningsstöd till skogsägare som vill gå över från trakthyggesbruk till hyggesfritt skogsbruk, precis som när man går över från konventionellt jordbruk till ekologiskt jordbruk.

Tycker Vänsterpartiet att det är en bra idé?

Anf. 207 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru ålderspresident! Absolut! Jag menade inte att alla skogsägare gör fel, men det får inte bli så att en skogsägare lägger fröträd på en plats där det inte lämpar sig. Det blir bara fel. Det är en helt annan sak om marken lämpar sig för kalhyggesfritt skogsbruk. Då ska det ske. Skogsstyrelsen borde uppmana och uppmuntra dem som har sådana marker att göra så.

Känner Stina Bergström till följande? I Tyskland kallas det för kalhyggesfritt skogsbruk om du använder fröträd. Då är det inte fråga om ett kalhyggesbruk eftersom du använder fröträd. Men så är det inte Sverige.

Benämningarna är olika. Helt klart tycker jag att vi kan använda oss mer av andra metoder i skogsbruket, men det ska göras på de ställen där det lämpar sig.

Om vi ska bygga i trä och få fram de material som ni också vurmar för behövs timmer. Du får inte ut timmer ur skogarna om det inte görs på rätt sätt. Du kan plockhugga, men avverkningarna blir dyrare och det går inte

att få ut samma andel av det mest värdefulla som kan användas för att bygga. Men det är möjligt på de rätta markerna. Avverkningarna kan öka betydligt mer än i dag, men inte på alla marker.

Prot. 2016/17:101
27 april

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 3 maj.)

§ 17 Fiskeripolitik

Fiskeripolitik

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2016/17: MJU14
Fiskeripolitik
föredrogs.

Anf. 208 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Fru ålderspresident! Tack till Birger Lahti för ett klarsynt och konstruktivt inlägg i skogsdebatten. Det var välkommet.

Fru ålderspresident! Fisk är en gemensam resurs som inte följer nationsgränserna. I många fall leker fisk på en plats och fiskas på en annan. Det gör att vi måste ha en fiskeripolitik som bygger på samarbete, här i Sverige mellan olika intressen och internationellt mellan länder som fiskar i samma vatten.

Som medlem i Europeiska unionen har Sverige tillgång till en av världens största fiskemöjligheter. EU:s fiskerinäring är världens fjärde största och levererar över 6 miljoner ton fisk per år. Det är häpnadsväckande siffror. Det får ringar på vattnet. Fisket, och livsmedelsförädlingen som är nära kopplad till fisket, sysselsätter över 350 000 personer. Lägg också till allt det som finns däromkring. Det är hotellnätterna för sportfiskare som reser hit, skärgårdsmiljön som utvecklas och kulturarvet som får leva kvar. Det är stora värden.

Fisket har helt enkelt stor betydelse. Det bidrar mer än bara genom att sätta nyttig mat på våra tallrikar. Det bidrar till vårt gemensamma, och det bidrar till bilden av Sverige utomlands.

Fru ålderspresident! Jag som moderat ledamot är stolt över den reform av den gemensamma fiskeripolitiken som kom till på EU-nivå under alliansregeringens tid vid makten. Utan den hade överfisket tillåtits fortsätta. En hel svensk yrkeskår hade fått se näten bli tommare och tommare tills man till slut hade fått se sig om för att sälja sitt fartyg. Den biologiska mångfalden hade fortsatt att minska, och rubbningarna i ekosystemen hade varit betydande och permanenta. Man ska vara tydlig med att ännu tråkigare än att fiskare försvinner är att fisken försvinner.

Nu är reformen genomförd. Bottenplattan är lagd, och det är bra. Men för svensk del finns en central och viktig utmaning kvar, och det är att den rödgröna regeringen måste agera kraftfullt för att det nya regelverk som medföljer ska implementeras i samtliga medlemsländer. Detta måste ske utan att onödigt regelkrångel och olika tolkningar bidrar till att konkurrensen snedvrids.

I Sverige handlar det om att titta på hur fiskelicenser kan överlåtas mellan generationer, båtar och tidsperioder. Jag tror att vi överlag behöver se över hur våra rigida regelverk kan harmoniseras med närliggande länders,

för det är inte till gagn för någon att svenskt fiske, som är bland de skon-sammare, ersätts av indundrande utländska fiskeflottor.

Mot bakgrund av detta vill jag passa på att yrka bifall till reservation 5 angående fortsatta förenklingar för yrkesfisket. I reservationen tar vi fram-för allt upp landningsskyldigheten, som innebär att fiskare behöver landa all fångst de plockar upp ur havet. Detta är i grunden bra. Utkastförbudet innebär att fusk stävjas, vilket jag tycker är önskvärt. Men regelverket måste också vara praktiskt möjligt att efterleva. Omöjliga regelverk sår egentligen bara misstro och gynnar ingen.

Myndigheternas förhållningssätt till reglerna för landningsskyldighet bör ta hänsyn till det svenska fiskets konkurrenskraft. Det är därför rimligt att man tittar på hur reglerna hanteras i andra EU-länder som lyder under samma regelverk, men mer om detta i reservation 5.

Fru ålderspresident! Mitt huvudbudskap i dag är att förenklararbetet måste fortsätta. Till stor del liknar det den jordbrukspolitik som vi föreslår från moderat håll. Tyvärr verkar regeringen inte lika angelägen om att fis-keripolitiken ska prioriteras upp.

Under denna mandatperiod har vi egentligen bara sett en proposition, under förra året, med några justeringar i lagtext som Europeiska unionen och Lissabonfördraget ger oss som gåva, så att säga. I år har vi *en* propo-sition aviserad angående fiskerilagen, men den kommer först efter som-maren. Det är också oklart vad den innehåller eller syftar till.

I stället får man fundera över vad de olika partierna ger uttryck för i sina forum – vad de vill göra med fiskeripolitiken och vad det långsiktiga målet är. Här är det tydligt att Vänsterpartiet och Miljöpartiet i olika om-gångar har sagt att de vill förbjuda trålfiske i Sverige. Miljöpartiet har för-visso tystnat lite efter det att man blev ett regeringsparti, men nu när Soci-aldemokraterna på sin kongress i Göteborg slagit fast att de vill förbjuda allt trålfiske börjar ryktena spridas igen.

Absolut – trålfiske har en miljöpåverkan, men det har också många andra mänskliga aktiviteter. Man ska komma ihåg i sammanhanget att svenskt fiske använder selektiva redskap och är framstående. Hela tiden görs små förbättringar, och det känns som ett tydligt fokus i hela fiskeri-branschen. Är det då rätt väg att skjuta med stora hagelbössan och förbjuda allt fiske med trål? Jag tror inte det.

Jag tycker absolut – det vill jag vara tydlig med – att man kan fråga sig om vi har ett ändamålsenligt naturskydd på särskilt utsatta platser och om trålning bör vara tillåtet där. Men att helt förbjuda fiske med trål, som har ett oförtjänt dåligt rykte, är verkligen att ta i från tårna.

Om regeringen genomför den politik som Vänsterpartiet och Miljöpar-tiet, och nu Socialdemokraterna för två veckor sedan, har gett uttryck för är det slut med räkfiske i Sverige. Då är 100 procent av räkfisket borta. Över hälften av fisket efter havskräfta försvinner i samma slag.

Fisket är lite som ekosystemet i den meningen att man inte bara kan plocka bort en del. Om man tar bort ett fiske som är ekonomiskt gynnsamt försvinner kanske försörjningen av fiske efter andra arter, och snart får man en riktigt negativ spiral. Detta vore beklagligt för skärgårdskommun-erna, för fiskarna och för Sverige. Jag hoppas att man tar sitt förnuft till fånga i det stora regeringspartiet. Men måhända har den sista kompetensen på fiskeområdet lämnat partiet.

Fru ålderspresident! Sammanfattningsvis vill jag säga att vi moderater vill se ett fortsatt hållbart fiske i svenska vatten. Då behöver fiskeripolitiken vägledas av tydlighet, långsiktighet och framtidstro.

Utan en levande fiskenäring, med sport-, fritids- och yrkesfiske, kommer Sverige inte att nå sina mål om en växande besöksnäring och Europas lägsta arbetslöshet. Därför vill jag säga att jag är stolt över de reformer som kom till under alliansregeringens tid, men jag är samtidigt övertygad om att Alliansen inte blev klar. Det behövs fortfarande regelförenklingar, inte nya pålagor eller svensk gold-plating.

Om detta är fokuset framöver kan vi fortsätta att njuta av nyttig fisk på tallriken från lönsamt fiske i hållbara bestånd. Detta borde vara målet för hela fiskeripolitiken.

(Applåder)

Anf. 209 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru ålderspresident! Jag vill inleda med att yrka bifall till reservationerna 4 och 17.

Fisket är en betydelsefull svensk näring med gamla anor. Därför vill vi från Sverigedemokraternas sida också framhålla såväl den kulturella som den ekonomiska aspekten.

Antalet fiskeföretag i Sverige ligger omkring 1 000, och det är inom livsmedelsindustrin som de flesta arbetstillfällena generas. Här kan nämnas att den svenska fiskberedningsindustrin omsätter närmare 7 miljarder kronor.

Det ligger i sakens natur att fisket måste regleras, vilket sker på EU-nivå, men vi måste samtidigt arbeta för rimliga förutsättningar för enskilda näringsidkare när vi implementerar EU-lagstiftningen. Regelverket måste utformas så att svenska fiskare inte drabbas av konkurrensnackdelar gentemot konkurrenter i andra EU-länder.

Det är Sverigedemokraternas strävan att fiske ska kunna bedrivas från olika hamnar i Sverige. Kustnära, mer småskaligt fiske skulle gynnas av en betydligt mer aktiv förvaltning av såväl säl som skarv, som orsakar stor ekonomisk skada.

När det kommer till ålfisket ser vi att dagens innehavare av ålfisketillstånd riskerar att bli de sista svenska ålfiskarna. Vi vill underlätta för ålfiskare att överlåta sina företag och därtill nödvändiga licenser till andra personer eller företag, och vi vill mildra restriktionerna kring ålfiske.

Fru ålderspresident! Det ska vara möjligt att bedriva såväl storskaligt som småskaligt yrkesfiske i Sverige, även om det slutligen är den enskilde entreprenören som väljer typ av båt, redskap och hamn att landa sin fångst i. Det bör utredas om antalet hamnar där fisk kan landas kan utökas, till förmån för lokal livsmedelsindustri utmed Östersjökusten. Ett aktivt fiske med livskraftiga fiskeentreprenörer skapar levande kustsamhällen längs våra kuster, vilket skapar jobb och liv i skärgården.

När det gäller bottentrålning anser vi att det kan skada de marina ekosystemen. Vi strävar inte efter något totalförbud, men trålning bör regleras hårdare än i dag i flera områden, detta för att gynna bestånden. Det kan gälla val av redskap och vissa geografiska områden som bör skyddas under känsliga perioder.

Forskning kring vilka fiskeredskap som tillfredsställer entreprenörens behov av effektivitet och samtidigt tar marnekologisk hänsyn pågår och bör även fortsättningsvis bedrivas. Vi ser att dialogen mellan yrkesfiskare och forskare inom detta område fortsätter att vara oerhört viktig.

Fru ålderspresident! Jag tänker prata lite om fiskodling. Uttaget av vildfångad fisk är av naturliga skäl begränsat, men här i Sverige har vi fantastiskt bra möjligheter för fiskodling, i synnerhet i de norra delarna av landet, där näringsfattiga regleringsmagasin finns.

Fiskodling i dessa vatten kan vara ett sätt att återskapa livskraftiga ekosystem, eftersom fiskodlingen kan tillföra näring till utarmade vatten. Odlad fisk är en resurseffektiv proteinkälla och hälsosam mat. Matfiskproduktion kan ge positiva regionalpolitiska effekter och varaktiga arbetstillfällen på landsbygden. Vidareförädling ger ytterligare både direkta och indirekta arbetstillfällen. Den tidigare regeringens utredning från 2009 har belyst potentialen hos just ett växande vattenbruk.

Sverigedemokraterna vill utreda hur kostnaderna för näringsidkare i branschen kan sänkas. Lägre kostnader för näringsidkare skulle öka lönsamheten och bidra till förutsättningar för en varaktig och ekonomiskt bärkraftig industri. Till exempel är tillsynsavgifterna väsentligt högre än för annan verksamhet som i dag kräver miljötillstånd.

Vi vill även underlätta för etablering av nya fiskodlingar samt förbättra förutsättningarna för befintliga odlingar att expandera. De stöd som kommer från Havs- och fiskerifonden bör på ett tydligt och effektivt sätt förbättra möjligheterna både för nyetablering och för tillväxt i befintliga företag.

Nyligen meddelade Mark- och miljööverdomstolen domar i fyra mål om tillstånd för odling av fisk i öppna kassar. Dessa domar berörde tillstånd för fiskodling i Omneffjärden respektive Mjältösundet, båda i Kramfors kommun, samt tillstånd för fiskodling och vinterförvaring av fisk i Nätrafjärden i Örnsköldsviks kommun. Mark- och miljööverdomstolen har kommit fram till att odlingarna ska avvecklas under en avvecklingstid på tre år.

När det gäller den fjärde domen, som handlar om tillstånd för fiskodling i Storsjön i Bergs kommun, har domstolen funnit att verksamheten inte kan tillåtas i den omfattning som sker i dag.

Enligt företaget Nordic Trout innebär domarna att företaget måste avveckla minst 25 procent av koncernens produktion. Det är en avveckling som innebär att företagets verksamhet på fyra platser längs med Norrlands kust hotas, vilket handlar om fler än 30 jobb.

Frågan man kan ställa sig är hur Mark- och miljööverdomstolens beslut ligger i linje med regeringens proposition *En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet* avseende 7.11 *Fiske och vattenbruk*.

Och frågan är också vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att säkerställa fortlevnaden för fiskodlingar samt att säkerställa att de kan utveckla och expandera sina verksamheter.

Anf. 210 ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru ålderspresident! Jag vill inleda med att jag självklart står bakom alla reservationer från min sida i det här betänkandet, men jag nöjer mig med att yrka bifall till reservation nr 18. Det gör jag i anledning av att jag

vill ge nuvarande regering ett tips som jag tycker att man ska ta vara på, nämligen att utveckla den hållbara fiskodlingen.

Vi har över 200 mil kust och omkring 100 000 sjöar i vårt land. Rimligen borde denna resurs kunna utnyttjas bättre för att vi ska få den hållbara maten på våra matbord.

Jag vill alltså se tydliga åtgärder som uppmuntrar och utvecklar den hållbara fiskodlingen, för den kan nog ge oss mycket, bland annat jobb och också en hållbart framställd mat till våra matbord.

Den förra regeringen tog fram en utredning på det här området. När vi har blivit överens om en livsmedelsstrategi som i sin tur går ut på att vi ska öka den svenska matproduktionen tycker jag att vi borde ta vara på resultatet av utredningen.

Skälet till att jag har reserverat mig är att regeringen tyvärr tycker att man bara behöver fortsätta att planera för den här verksamheten, alltså inte vidta några ytterligare åtgärder.

Jag vill nämna detta som ett tips till nuvarande regering i all välmening. (Applåder)

Anf. 211 JENS HOLM (V):

Fru ålderspresident! Under den tidigare debatten talade vi om vikten av att skydda skog och mark. Det är åtminstone sådant som man ser med blotta ögat. Men det som sker under havsytan har vi en tendens att glömma bort.

I våra hav finns det stora ekosystem och väldigt komplicerade system som samverkar med varandra, och de måste skyddas. Ett stort hot i dag mot ekosystemen är ett storskaligt fiske, om det bedrivs på ett felaktigt sätt.

I Sverige har vi under de senaste åren varit ganska bra på att skydda fler områden i Östersjön och Nordsjön, och det är bra. Men om man tittar närmare på Natura 2000-områdena ser man att i de flesta av dem tillåts fortfarande storskaligt fiske. Även bottentrålning tillåts i ett fyrtiotal – det blev siffran när jag räknade samman dem – av dessa områden, och det är lite märkligt. Då känns det som att man urholkar hela idén om att skydda ett område. Storskaligt fiske är kanske den mest påverkande verksamheten som man kan tänka sig i ett marint område.

Fru ålderspresident! Jag vill yrka bifall till vår reservation nr 12, som handlar om att man borde införa ett förbud mot bottentrålning i Sverige och att vi också på EU-nivå borde verka för ett sådant förbud.

Att fiska med bottentrål innebär ju att man har ett brett, stort och tungt garn som sveper över botten, rör upp den och tar med sig en mängd av de levande miljöer som finns där.

Precis som Moderaternas Jesper Skalberg Karlsson sa tidigare är det helt uppenbart att detta har en miljöpåverkan. Det är också därför som vi i Sverige har utvidgat trålgränsen så långt som det bara är möjligt enligt EU:s lagstiftning.

I det område i Öresund där det har funnits ett förbud mot bottentrålning sedan 30-talet kan man se att det finns ett helt annat liv på botten. Fiskebestånden är mycket mer levande där än i andra jämförbara områden. Därför borde ett förbud mot bottentrålning införas.

Ibland framförs det att dagens trålar är mycket bättre än gårdagens, att de kan vara mer selektiva och så vidare, och det är ju bra. Ibland kanske

det uppstår en diskussion om huruvida det är bottentrålar över huvud taget. Men är det så att de nya redskapen är så förfinade och bättre än konventionella garn skulle jag inte kalla dem för bottentrålar i den traditionella meningen.

I betänkandet tar Vänsterpartiet också upp EU:s externa fiskepolitik och de så kallade fiskepartneravtal som EU har med ett fjortontal fattiga länder, företrädesvis afrikanska länder. Vi i Vänsterpartiet menar att dessa avtal är en kolonial rest, att det gäller främst länder som tidigare har varit spanska eller portugisiska kolonier som man har slutit avtal med. Det är områden där kolonialmakterna tidigare har fiskat, och man vill kunna fortsätta att göra det när de europeiska fiskevattnen i stort sett är utfiskade.

Det går åt mycket pengar av våra skattemedel för att finansiera de nykoloniala fiskeavtalen. Vi i Vänsterpartiet menar att det enda raka är att ta dessa pengar och i stället investera dem i att utveckla ett lokalt hållbart fiske i dessa länder: Senegal, Mauretanien, São Tomé och Príncipe, Tanzania och så vidare.

De här länderna har aldrig erbjudits det, utan man erbjuds hela tiden bara nya fiskeavtal, där europeiska flottor ska fiska upp deras fisk. Det är svårt för ett fattigt land, som kanske också är korrupt och toppstyrt, att säga nej när man får miljontals euro från Bryssel. Vår reservation på området handlar om att avskaffa de här avtalen och i stället omvandla dem till utvecklingsprojekt för lokalt och hållbart fiske.

Fru ålderspresident! Jag skulle också vilja ta upp den rapport som vi i miljö- och jordbruksutskottet har tagit fram och som finns som bilaga. Det är en granskning som vi i utskottet har gjort av systemet med överlåtbara fiskerättigheter i det pelagiska fisket. Pelagiskt fiske gäller fiskar som simmar fritt i havet. Det handlar främst om sill, skarpsill och makrill. Systemet med att man helt enkelt ska kunna överlåta och sälja vidare fiskerättigheter till andra fiskeriföretag infördes och klubbades i Sveriges riksdag 2009. Jag har varit ordförande för den utvärderingsgrupp som har tagit fram den här rapporten, som finns som en bilaga till betänkandet.

Jag ska inte dra hela innehållet men ska kort nämna några av de slutsatser som vi har kommit fram till. Vi konstaterar att införandet och genomförandet av det här systemet med överlåtbara rättigheter har fungerat väl och uppfyllt sitt syfte. Det har också inneburit att andelen fiskefartyg inom det pelagiska fisket har halverats och att ägarkoncentrationen inom det pelagiska fisket har ökat. De som är aktiva inom sill- och makrillfisket är överlag nöjda med systemet, men vad gäller det småskaliga och kustnära fisket noterar vi att det finns en relativt utbredd kritik.

Vi säger att det är viktigt med ett enkelt regelverk. Där man kan göra regelförändringar. Men självklart måste syftet med lagar och regler bibehållas. Vi säger också att det kan vara en god idé med försöksverksamhet med kamerakontroll på fiskebåtarna för att säkerställa att landningen av fisken blir som den var avsedd att bli.

Avslutningsvis noterar vi att tiden för systemet med överlåtbara fiskerättigheter går ut 2019. Många i branschen vill självklart veta hur det blir i framtiden. Vi säger att det i god tid bör tillsättas en parlamentarisk arbetsgrupp som ska fortsätta att se över det här systemet för att man i god tid ska kunna fatta ett beslut om hur systemet ska se ut i framtiden.

Anf. 212 LARS TYSKLIND (L):

Fru ålderspresident! Jag börjar med att yrka bifall till reservation nr 7, som handlar om regelverket för yrkesfisket.

Det här är ett betänkande som bygger på ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden. Därför läggs fokus av naturliga skäl på vissa ämnen som det har motionerats om. Vi tar upp en hel del punkter som är viktiga för oss i Liberalerna. Det handlar om globalt hållbart fiske, regelverket för yrkesfisket samt redskapsanvändning, och då kanske främst utveckling av redskap som är skonsammare för miljön och har bra selektivitet. Det är alltid en avvägningsfråga om man ska kunna använda ett redskap eller inte.

När vi diskuterar fiske och har den här typen av fiskedebatter tenderar det rent allmänt, i alla fall tämligen ofta, att bli som att vi diskuterar något slags förbuds- och avvecklingsplan för fisket. Men det är väldigt viktigt att vi diskuterar *utvecklingen* av fiskebestånden och fiskenäringen. Precis som Jesper Skalberg Karlsson sa här tidigare är detta en väldigt omfattande näring som är viktig på många orter. Jag ska försöka hålla mig till det senare och prata om utvecklingen av fiskenäringen.

Fru ålderspresident! Jag startar med det svenska yrkesfisket, med fokus på regelverket för detta. Det regelverk som styr handlar i mycket om EU:s gemensamma fiskeripolitik, som vi väl ändå får säga att det har skett en framgångsrik reformering av. Sverige har under många år spelat en väldigt avgörande roll under framtagandet av den reformeringen, och det kan vi vara lite stolta över. Men det finns trots allt också ett nationellt utrymme som vi måste hantera. Då gäller det att hantera det på så sätt att vi verkligen stöder fiske som är miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart.

Det går som ett mantra att vi vill gynna det småskaliga och kustnära fisket, och det vill vi naturligtvis göra, även från Liberalernas sida. Men som Jens Holm tog upp har vi även det pelagiska fisket, och vi ska inte underskatta betydelsen av att det finns ett svenskt pelagiskt fiske.

Det finns väl inget tvivel om att vi alla tycker att det fiske som bedrivs ska ske inom ramen för de vetenskapliga bedömningar som finns. Då finns det ett antal hjälpmedel och självklara utgångspunkter. En utgångspunkt som framfördes på det fiskeseminarium vi hade med anledning av rapporten förra veckan är att hållbarhet och lönsamhet måste gå hand i hand. Det är naturligtvis viktigt. Sedan måste förvaltningen vara en ekosystembaserad flerårsförvaltning. Slutsatsen är att man verkligen måste se till hela ekosystemet och naturligtvis kunna diskutera bestånden och fiskuttagen, men även ta med betydelsen av säl och skarv i den typen av diskussion. Vad man sedan exakt ska göra får man väl komma fram till.

Begreppet MSY, maximal hållbar avkastning, är centralt. Man ska inte ta ut mer fisk från fiskpopulationerna än vad som är långsiktigt hållbart. Här ska man naturligtvis också tillämpa en viss försiktighetsprincip, och vi har under senare år haft som tradition i miljö- och jordbruksutskottet att ha den försiktighetsprincipen.

En annan utgångspunkt är att vi måste utveckla de goda samarbetsmodeller med dialog mellan fiskare, forskare och myndigheter som finns inom ett antal regioner och ta till vara dem. Det är oerhört viktigt att den kunskap som finns skapar något slags gemensam verklighetsbild, så att man vet vilka problem man ska lösa.

Sedan måste vi ha väldigt klart för oss att yrkesfisket är en oerhört reglerad verksamhet. Det är väldigt viktigt att vi fortsätter att driva regel-förenklingsarbetet. Vi har ju lyckats en hel del inom jordbruket, inte minst under alliansregeringens tid. Men när det gäller fisket kan man nog ärligt talat inte säga att det har blivit enklare regler, utan det är nog minst lika krångligt som det alltid har varit – eller krångligare än någonsin, kanske man ska säga. Det där kan vara ett hot mot fiskenäringen som sådan.

Det småskaliga fisket – om vi nu går tillbaka till kustfisket – har en väldigt stor betydelse för många orter längs våra kuster. Det är naturligtvis kopplat till att leverera fisk och så vidare, men det har också en oerhörd koppling till exempelvis besöksnäringen. Lokalt producerad mat får en allt större betydelse just inom besöksnäringen. Men för att detta ska finnas kvar finns det en kritisk nedre gräns. Det kan inte bli hur lite fiske som helst, utan det måste ha en viss omfattning för att man ska kunna hålla igång och serva fisket.

En sista viktig utgångspunkt är det här med utkastförbudet, som nu successivt införs. Vi måste få till stånd ett effektivt och fungerande utkast-system som vi verkligen kan hantera.

Fru ålderspresident! Jag vill säga något om redskapsanvändning i allmänhet och bottentrålning i synnerhet. Det avsattes medel under alliansregeringens tid för utveckling av selektiva redskap. Det är väldigt viktigt att den satsningen följs upp, så att man ser om det har varit ett effektivt sätt och om pengarna verkligen gjort skillnad. Nu kan man naturligtvis också söka medel från den europeiska fiskefonden.

Jag får hålla med om att det finns fiskemetoder som är så miljömässigt skadliga att de bör förbjudas. Det finns vissa typer av bottentrålning som är helt oacceptabla. Den typen av bottentrålning beskrivs i Vänsterpartiets motioner varje år.

När det gäller bottentrålning är det viktigt att vi tar hänsyn till de biologiska värdena och gör fiskefria områden där det är speciellt känsligt. Ett bra exempel, som är väldigt glädjande, är de fiskefria områden som man fått inom området Bratten utanför västkusten. Där har man lyckats inom den gemensamma fiskeripolitikens ram, och det är väl ett av de första exemplen där det faktiskt har skett.

Fru ålderspresident! Som jag har framhållit vid ett flertal tillfällen tycker jag att Vänsterpartiet har en väldigt förenklad och enkelriktad syn på detta med bottentrålning. Jag tycker att Jens Holm hade en något mer nyanserad syn på detta i dag, och det är välkommet. Jag tycker bara att beskrivningen i reservationen om tunga redskap som ödelägger allt liv på botten inte stämmer. Det kan man säga om vissa typer av trålar, men det stämmer inte alls, tycker jag, när det gäller mycket av den svenska botten-trålningen. Det som Jesper Skalberg Karlsson tog upp kring räkfisket är ett exempel där man har utvecklat redskap. Att träta om det ska kallas botten-trålning eller inte är ganska irrelevant. Det viktiga är att man har utvecklat ett redskap som de facto inte gör så stora skador på botten.

På västkusten trålas det faktiskt även innanför fyramilsgränsen. Men där är kravet att man ska tråla med rist, så man fångar inte en enda fisk. Inom dessa områden har det visat sig att fiskbestånd som rimligtvis borde komma tillbaka, eftersom man inte fångar några fiskar där, inte riktigt har gjort det. Det finns alltså andra förklaringar än bara att man trålar.

Snart kommer representanten för Socialdemokraterna upp här i talarstolen. Även om det inte är grunden för den här debatten ska det bli intressant att höra vad det beslut om bottentrålningsförbud som nyligen har fattats på S-kongressen innebär, vad man menar med det och hur resonemanget gick när man kom fram till beslutet.

Jag ska börja runda av men ska bara säga några ord om den uppföljningsrapport vi har gjort. Det var glädjande när vi träffade aktörerna vid seminariet om rapporten förra veckan. Det kändes som att den trots allt blev lite godkänd, att vi hade kommit fram till slutsatser som stämde. Jag vill poängtera att regeringen har ett stort ansvar nu att sätta igång arbetet, så att man verkligen vet förutsättningarna efter 2019 när det gäller överlåtbara fiskerätter inom det arkipelagiska fisket. Som Jens Holm sa ska det ske i god tid. Vi pratar 2019, så jag tror att vi nästan har passerat ”i god tid”.

(Applåder)

I detta anförande instämde Jesper Skalberg Karlsson (M).

Anf. 213 MARIANNE PETTERSSON (S):

Fru ålderspresident! Vi behandlar i dag miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2016/17: MJU14.

Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Havsmiljön har stått i fokus på senare år både nationellt och internationellt, och det är viktigt att det påbörjade arbetet fortsätter och utvecklas. Kunskaperna om livsmiljöerna och arterna i havet är betydligt sämre än vår kunskap om landmiljöerna. Vi behöver därför ett fortsatt kunskapslyft och måste också agera enligt försiktighetsprincipen när kunskaperna inte är tillräckliga.

Det finns en lång rad larmrapporter som beskriver tillståndet i våra hav och de utmaningar som fiskeriförvaltningen står inför. Den fråga som kanske fått störst uppmärksamhet i Sverige är utfiskningen av torsk i Östersjön, men problemen är långt större än så. I dag är 90 procent av världens fiskbestånd överfiskade eller fiskade till sin gräns. Världsbanken beräknar kostnaden för dåligt skött fiske till 50 miljarder dollar per år. En stor del av världen har i dag problem med för stora fiskeflottor och överfiske, vilket leder till att de marina ekosystemen sätts ur balans utan att fisket blir lönsamt.

Havet är en stor resurs, men vi blir fler och fler i världen som ska dela på resurserna. Om vi ska kunna fortsätta äta fisk behöver vi lära oss hur vi ska nyttja haven och sjöarna på ett sätt som behåller balansen och bevarar den biologiska mångfalden. Det går helt enkelt inte att fiska hur mycket som helst och på vilket sätt som helst, utan fisket måste ske på ett långsiktigt hållbart sätt och utgå från vad bestånden tål.

Fru ålderspresident! Målet för EU:s gemensamma fiskeripolitik är att den ska säkerställa att fiske och vattenbruk är miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt, socialt och sysselsättningsmässigt hänseende samt att bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen.

Den gemensamma fiskeripolitiken slår fast att EU ska sträva efter att säkerställa att fiskeavtal med länder utanför EU är till nytta i både EU och berörda tredjeländer. EU ska aktivt stödja och bidra till utveckling av vetenskaplig kunskap och rådgivning. Enligt Havs- och vattenmyndighetens rapport om den gemensamma fiskeripolitiken har det varit tydligt att de nya krav som ställs i grundförordningen har följts konsekvent i samband med de förhandlingsmandat och protokoll för hållbara fiskepartnerskapsavtal och protokoll som diskuterats i rådet under 2015.

Rådets förordning om upprättande av ett gemensamt system för att förebygga, motivera och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske innebär bland annat att om ett tredjeland inte har fiskeriförvaltning i linje med internationella regler och grundprinciper är det möjligt att förbjuda import från landet i fråga.

Det är viktigt att Sverige fortsätter att vara pådrivande för att de beslut som fattas inom EU ska leda till en hållbar förvaltning av fiskebeståndet både inom EU och globalt.

Fru ålderspresident! En av beståndsdelarna för att nå målen om ett hållbart fiske är fiskerikontrollen. I Sverige är det Havs- och vattenmyndigheten som har det övergripande ansvaret för den i huvudsak EU-reglerade fiskerikontrollen. Fiskerikontrollen sköts genom årliga tillsynsplaner som omfattar samtliga insatser på fiskerikontrollens område. Havs- och vattenmyndigheten håller på att förändra sitt sätt att arbeta mot ett mer riskbaserat arbetssätt, vilket innebär att man fokuserar kontrollen på de områden där risken för överträdelser bedöms som störst.

Fru ålderspresident! Sverige är ett land med lång kuststräcka, massor med insjöar och tusentals mil älvar, åar och andra vattendrag. Historiskt har fisk och skaldjur varit ett viktigt livsmedel och fisket en viktig näring, och så är det fortfarande. Yrkesfisket bidrar till en levande landsbygd, kust och skärgård. Arbetstillfällena skapas inom både fisket och beredningsindustrin. Det ger också arbetstillfällena i industri, verkstäder, turism och besöksnäring. Det hjälper till att uppnå miljökvalitetsmålet om en levande kust och skärgård. Därför måste vi värna det kustnära, hållbara fisket utmed vår kust.

Det svenska yrkesfisket domineras av småföretag. År 2015 fanns det 968 företag.

Vi behöver också fundera på hur vi använder råvaran. 60 procent av fisken som fångas går till foder.

Sverige är ett av de länder där det äts mest fisk, men trots vår långa kuststräcka och våra många sjöar och vattendrag är den mesta fisken vi äter importerad. Vi behöver utveckla beredningsindustrin för att få upp värdet på råvaran fisk. Beredningsindustrin är dock beroende av kontinuerlig lokal landning av färsk fisk. Därför är det viktigt att vi stöttar det småskaliga kustfisket, så att det fortsätter att utvecklas.

Havs- och vattenmyndigheten har infört ett antal regler för att främja det småskaliga kustfisket och möjligheterna till ökad lönsamhet. Det avser bland annat byte av tillståndshavare, möjlighet för nyetablering och fiske utan fångstbegränsning inom ramarna för tilldelad kvot. Enligt Havs- och vattenmyndighetens årsredovisning arbetar myndigheten också kontinuerligt med regelförenkling och uppföljning av föreskriftsarbetet. Man rapporterar även att förenklingsinsatser har skett när det gäller föreskrifter och

annan lagstiftning men också på områdena bemötande och service, samverkan med näringen och tillsyn och kontroll.

Fru ålderspresident! Vattenbruket har stora möjligheter att öka i Sverige. Det är troligtvis den livsmedelsproduktion som globalt växer snabbast. Den står för 50 procent av all matfisk. 80 procent av den fisk vi äter i Sverige är importerad. Här kan vi se att det finns stora möjligheter att utveckla vattenbruket. I Sverige är fiskodling mindre vanligt än i våra grannländer. Vi har helt enkelt inte haft den traditionen, men det håller på att ändras. Sverige, med sin långa kust och sina många sjöar, har goda förutsättningar för fiske och vattenbruk i hela landet. Regeringen satsar 35 miljoner kronor på åtgärder inom vattenbruket inom ramen för livsmedelsstrategin.

Dock finns det nackdelar med fiskodling till havs. Marinbiologer har räknat ut att 1 000 ton odlad fisk motsvarar utsläppen från 10 000 människor då foderrester och fekalier inte samlas upp utan bidrar till övergödningen. Det ger också syrefria bottenar under odlingskassarna. För att odla 1,2–1,3 kilo fisk krävs 1 kilo foder, som i de flesta fall består av fiskmjöl. Men det finns alternativ, och här ligger vi långt framme i Sverige när det gäller biologisk forskning och tekniskt kunnande. Man tittar särskilt på att begränsa miljöpåverkande utsläpp och att ta fram hållbara foderkällor.

Fokus för svenskt vattenbruk är hållbarhet som beaktar såväl miljö som ekonomi, innovation och djurhälsa.

En spännande utveckling är fiskodling på land. På många platser i Sverige har man börjat odla fisk på land, många gånger i nedlagda lantbruk. Fisken odlas i slutna system och får ett foder som till stor del är växtbaserat. Det här är en näring som växer, så i framtiden köper man kanske närodlat fisk från en lantbrukare i sin närhet.

Avslutningsvis vill jag bara säga att det är tur att det är Socialdemokraterna som ska tolka beslut från Socialdemokraternas kongress, och inte andra partier i kammaren. Vi kan påminna oss om att Sverige redan har ett generellt bottenrålningsförbud där Sverige har rådighet.

(Applåder)

Anf. 214 JESPER SKALBERG KARLSSON (M) replik:

Fru ålderspresident! Före valet 2014 var Miljöpartiet kanske det parti som drev trålförbud allra starkast. Och det vore konstigt om det inte hade varit så, eftersom partiet innan Socialdemokraterna regerade sönder det hade sitt enda existensberättigande i att driva miljöfrågor.

Vänsterpartiet, ett annat parti på vänsterkanten, har som idé just nu att ta allting som Miljöpartiet en gång tyckte och tycka det lite hårdare. Om Miljöpartiet säger 2,2 säger Vänsterpartiet 2,4. Det är klart att Vänsterpartiet också driver en hård linje mot trålfiske. Båda har kanske lite grann nyanserats de senaste åren, som vi hörde av Jens Holm tidigare.

Men man blir lite förvånad när Socialdemokraterna väljer att drämna till med storsläggan på sin kongress och medverka till avvecklingsplanen för räkfiske. Ledamoten Marianne Pettersson sa tidigare att det är Socialdemokraterna själva som ska tolka sina egna kongressbeslut. Så är det absolut. Men frågan från mig och från Sveriges räkfiskare blir: Kommer man att göra verklighet av partiets kongressbeslut och kroka arm med V och MP i denna avvecklingsplan för räkfisket?

Anf. 215 MARIANNE PETTERSSON (S) replik:

Fru ålderspresident! I vårt kongressbeslut står att vi ska verka för ett trålningsförbud, och det har vi redan i dag i den del av havet där Sverige har eget bestämmande.

Det är viktigt att vi fortsätter att stödja det småskaliga fisket, och här är en utveckling av passiva redskap och alternativa redskap jätteviktigt.

När det gäller fiske i vatten där Sverige genom bilaterala avtal har reglerat fiske behöver dock diskussionen tas med andra länder. Där kan vi inte själva ensidigt bestämma. Där måste vi i så fall föra förhandlingar med dessa länder. Ett ensidigt svenskt fiskeförbud där är inte meningsfullt och kanske inte ens lagligt.

Anf. 216 JESPER SKALBERG KARLSSON (M) replik:

Fru ålderspresident! Tack för svaret, ledamot Marianne Pettersson! Som det låter på ledamoten innebär kongressbeslutet ingen förändring mot hur det ser ut i dag. Det är inte den tolkning som jag gör, och det är inte den tolkning andra alliansföreträdare gör. Det är inte heller den tolkning som tidigare socialdemokratiska riksdagsledamöter gör. Här handlar det om förändring, och det är ofta därför man fattar nya kongressbeslut. Man vill få till en förändring i Sverige.

Jag undrar fortfarande: Kommer detta att innebära någon positionsförflyttning för Socialdemokraterna i miljö- och jordbruksutskottet, eller kommer man att harva på i de hjulspår man har varit i tidigare? Jag tycker att det skulle vara bättre, för även om jag inte håller med om så mycket som Socialdemokraterna tycker ser jag dem ändå som ett parti som kan se målkonflikter. Detta är en målkonflikt. Då tror jag inte att man ska stå på barrikaden med miljöaktivister som stormar och bryter sig in på kärnkraftverk och annat, utan då får man ta lite ansvar. Då får man säga: Det finns två läger, och vi vill ha en mellanväg som värnar både miljö och ekonomisk tillväxt.

Jag vill också säga något angående detta med att förhandla med andra länder. Jag kan bara utgå från att det land man talar om och som Marianne Pettersson syftar på är Danmark. Då skulle jag vilja veta om landsbygdsminister Sven-Erik Bucht gör någon ansats till att förhandla om avtalet med Danmark. I de samtal jag har hört på egen hand verkar denna dörr vara ganska stängd. Men om den nu är öppen på glänt är det välkommet.

Anf. 217 MARIANNE PETTERSSON (S) replik:

Fru ålderspresident! Först vill jag säga att beslutet är nyligen fattat och behöver analyseras och tittas på.

Sverige har länge varit en av de stater i EU som har drivit på för mer hållbara fiskemetoder. Det tycker vi att Sverige ska fortsätta med. Det kommer nu att bli extra viktigt att ytterligare förordna för nyare och mer selektiva redskap.

Sverige bör också förhandla om att införa trålförbud på de områden som godkänns som Natura 2000-områden.

Anf. 218 LARS TYSKLIND (L) replik:

Fru ålderspresident! Jag tror inte att Marianne Pettersson är speciellt förvånad över att frågan trots allt lyfts. Vi som har deltagit i fiskedebatten här under många år känner att detta är en oerhört stor positionsförändring

från Socialdemokraterna och ett oväntat beslut. Det är klart att precis som Marianne Pettersson säger är det inte vi som ska tolka beslutet, utan det är upp till Socialdemokraterna själva att göra det.

Jag vet inte när man har tänkt tolka beslutet, men som det uppfattas av oss andra som sitter vid sidan om är det egentligen ett beslut som ligger helt i linje med den politik som till exempel Vänsterpartiet har drivit. Från Liberalernas sida är vi inte för att man trålar så att man förstör stora naturvärden.

Men man måste ändå veta vad som pågår. Om man inte vet det kan man besöka dem som utvecklar trålare. Jag skulle vilja påstå att det har skett en fantastisk utveckling av trålare, och det beror mycket på det tryck som har funnits för att man ska kunna fiska på svenskt vatten i känsliga områden. För det första undviker man många områden, och för det andra måste man där man fiskar ha redskap som är skonsamma mot miljön.

I samband med den diskussion som har pågått har forskare från bland annat havsfiskelabbet i Lysekil sagt att man inte ens på bottnar som har fiskats under lång tid – man har tittat på bottnar i Gullmarsfjorden bland annat – har sett de här skadorna som vi står och beskriver här i riksdagen. Det blir ju lite märkligt. Men jag kan ge Marianne Pettersson en chans till att utveckla detta.

Anf. 219 MARIANNE PETERSSON (S) replik:

Fru ålderspresident! Vårt beslut handlar om bottentrålning, och det är inte den metoden man använder sig av när man fiskar räkor. I diskussionerna om bottentrålning vid vår kongress handlade det om när man är nere och plöjer på havsbotten och fördärvar det som finns där. Det har varit den stora frågan, och det är det som har gjort att det finns ett motstånd mot den typen av trålning.

Sedan finns det ju andra typer av trålning också med användning av selektiva redskap som inte skadar våra bottnar. Det har vi inga problem med.

Anf. 220 LARS TYSKLIND (L) replik:

Fru ålderspresident! Det är det här som blir lite av ett problem när vi diskuterar: att vi kanske diskuterar olika saker lite grann. Då är det bra om vi reder ut begreppen.

Trålfiske efter räkor är bottentrålning per definition. Sedan kan inte en sådan bottentrål beskrivas som att den plöjer botten, för de båtar man har, åtminstone i det småskaliga fisket, har ingen möjlighet att dra en trål som plöjer i botten. En stor del av den redskapsutveckling som har skett har handlat om bränsleförbrukning. Då gäller det att man lyfter upp redskapen så mycket som det över huvud taget är möjligt och får så lite friktion som möjligt. Detta har det av rent ekonomiska skäl varit viktigt att utveckla.

När det gäller det här med selektiviteten och att det blir mycket enklare om man får en selekterad och färdigsorterad fångst selekterar man först själva räkfångsten, och redan innan dess har man risten som sorterar bort fisken. Det är alltså ett mycket sofistikerat redskap.

När man sänder signalen till Bohusläns räkfiskare att ett parti vill förbjuda bottentrålning är budskapet alldeles klart och de känner sig hotade till sin existens. Om det inte handlar om att förbjuda svenskt räkfiske får väl Socialdemokraterna gå ut och tolka detta så att det blir tydligt.

Anf. 221 MARIANNE PETTERSSON (S) replik:

Fru ålderspresident! Det finns en stor oro för hur våra hav och botten mår. Det är ju det som är anledningen till det här förslaget. Vi får återkomma och ge ytterligare svar när vi har analyserat den här motionen.

Anf. 222 ROLAND UTBULT (KD):

Fru ålderspresident! Jag yrkar bifall till reservation 8, som är en KD-reservation om regelförenkling.

Det har varit mycket intressant att följa debatten om fiskeripolitik här i dag. Det finns mycket kunskap i miljö- och jordbruksutskottet. Men att man har skaffat sig teoretisk kunskap om en fråga behöver inte betyda att man alltid hamnar rätt. Jag sitter inte i detta utskott, men jag har ett starkt intresse för frågan. Jag märker att det finns mycket kunskap i utskottet men också olika viljor, och det tar sig olika uttryck.

Min bakgrund är att jag kommer från västkusten och Öckerö och har fiskat tillsammans med min far och mina bröder. Vår släkt har fiskat sedan 1600-talet. Det har inneburit stora umbäranden, och man har betvingat stormar. Jag har många härliga bilder från när jag var ute och fiskade med min far, bland annat på Shetlandsöarna och runt omkring i Nordatlanten.

Jag har ett par reflektioner efter dagens debatt. Den första handlar om bottentrålning. Flera partier säger nej. Andra har en mer nyanserad syn. Vänsterpartiet och Miljöpartiet är starka anhängare av ett fullständigt förbud mot bottentrålning. Detsamma gäller Socialdemokraterna, som på sin nyligen avslutade kongress beslutade att säga nej till bottentrålning. Inneborörden av motionen som gick igenom på S-kongressen var att förbjuda på svenska vatten men också att verka för beslut om förbud mot bottentrålning inom hela EU.

Med ett trålförbud i det kustnära fisket tar man bort, precis som Jesper Skalberg Karlsson sa, 100 procent av räkfisket och ungefär 70 procent av allt kräftfiske. Utan bottentrålning blir det ingen fångst av räkor och liten fångst av bottenlevande fisk som torsk och plattfisk utmed de svenska kusterna.

Vi har ju en hel del skyddade områden för att hantera de eventuella risker som fisket kan medföra. Yrkesfisket är självklart intresserat av ett hållbart fiske. Man har dessutom fiskat i hundra år med bottentrål på ungefär samma ställen, som Lars Tysklind var inne på, till exempel i Gullmaren där man fiskar på ställen där fisken trivs. Det är därför man återkommer hela tiden. Fisken trivs där, och det fisket fungerar.

Vi stiftar ju lagar i riksdagen, och ett förbud mot bottentrålning skulle betyda ett slut för svenskt fiske. Så är det.

Fru ålderspresident! Min andra reflektion gäller kameror ombord. Uppföljningsgruppen, med Jens Holm från Vänsterpartiet som ordförande, skriver i sin rapport: ”I det fortsatta arbetet är det viktigt att utveckla kontrollen så att olagligt utkast av fisk förhindras. Ett sätt kan vara att inleda en försöksverksamhet med kamerakontroll. Det är viktigt att landnings-skyldigheten kan säkerställas och att riksdagen får information från regeringen om vilka resultat som förstärkningen av fiskerikontrollen har gett.”

Jag kan förstå om taxichaufförer, polismän och ordningsvakter kan behöva kamerakontroll, för att inte tala om vissa offentliga utsatta platser. Men då handlar det hela tiden om säkerhet. Det gör inte det här. Här ska människor kontrolleras utifrån att de ses som potentiella lagbrytare.

Jag förstår inte att uppföljningsgruppen, som ju har djupa insikter om fisket, ställer sig bakom att kameraövervakning skulle prövas. Hur tänker ni? Det skulle vara intressant att höra hur det här skulle utformas, var kamerorna ska sitta och vad det är som ska kontrolleras. Vi talar med stolthet om integritet i andra sammanhang, men här gäller tydligen inte den principen.

Vi talar om yrkesfiskare, som i dag är ansvarfulla företagare. VMS-systemet sänder signaler som gör det möjligt att se var båten befinner sig. När fisken är fångad skriver man in i loggboken vad man har fått. Sedan sker en avräkningskontroll vid landningen av fångsten, och man godtar en felmarginal på 10 procent.

Det kan vara svårt för en yrkesfiskare när det är tufft väder att uppskatta hur mycket fisk man har fått. Säg att det är 300 kilo som han skriver in i loggboken, och så visar det sig vara 350 kilo. Då överstiger man marginalen och blir bötfälld. Skulle inte den här kontrollen, som jag ändå tycker kan försvaras, kunna vara tillräcklig?

Kameraövervakning innebär en inhuman syn på en yrkeskår. Att den frågan får politisk uppbackning tycker jag är beklämmande. Som jag sa är personlig integritet viktig i andra sammanhang, men inte just här. Här är det tydligen fritt fram att kränka den integriteten.

Fru ålderspresident! Min tredje reflektion gäller säl och skarv. Jag tror att jag nöjer mig med sälen med tanke på tiden.

Flera talare har varit inne på det här. Vi hörde om det på ett seminarium i förra veckan. Jag tror att vi är ganska överens.

Nu kommer jag att använda siffror som kanske inte är på decimalen rätt: En säl äter 5–7 kilo fisk om dagen. Det finns enligt uppgift 24 000 sälar i Östersjön. Säg att den siffran stämmer – att varje säl äter 7 kilo fisk. Gångar 365 dagar gånger 24 000 sälar går det då åt drygt 61 000 ton fisk varje år. Det är en katastrof för fisket; det förstår var och en.

Sälarna gör det garnfiske som många säkert skulle förespråka omöjligt. Det blir som ett dukat smörgåsbord för sälen, som det uttrycktes på seminariet. Att ersätta trålen med garnfiske saboteras helt enkelt av sälarna.

Jag lämnar skarven därhän, fru ålderspresident, men innan jag kommer i hamn vill jag nämna något om ålen.

Sedan den 1 maj 2007 råder ett generellt förbud mot att fiska ål för den som saknar särskilt tillstånd. För att få tillstånd att fiska ål måste man tidigare ha haft ett sådant tillstånd. Vissa sötvatten i Sverige är undantagna från förbudet. Där är det alltså möjligt för fritidsfiskare att fiska ål. Till följd av de strängare reglerna har antalet ålfiskare halverats sedan 2006. Även fångstmängderna har halverats under samma tid.

Jag vill avsluta där jag började. Det är glädjande att det pelagiska fisket i huvudsak fungerar, framför allt tack vare överförbara fiskerättigheter. Jag tror att sådana rättigheter kommer också inom det demersala fisket. Det är nödvändigt på sikt. Men det måste komma underifrån, som det gjorde med det pelagiska fisket, inte ovanifrån från politiker och myndigheter.

Det finns en positiv utveckling mellan Havs- och vattenmyndigheten och yrkesfiskarna. Den dialogen, som vi har saknat tidigare, är väldigt positiv.

(Applåder)

Anf. 223 JENS HOLM (V) replik:

Fru ålderspresident! Det är bra att Roland Utbult berättar att han själv är fiskare så att vi vet varifrån han kommer.

Vi som politiker har, när vi fattar beslut, ett ansvar att ha ett större perspektiv än ett intresse. Det är därför vi ofta ligger på en högre abstraktionsnivå och kanske inte går in på alla detaljer.

Vad gäller bottenrålning skulle jag vilja ställa en fråga till Roland Utbult. Menar Roland Utbult att det förbud mot bottenrålning som man under lång tid har haft i områden i till exempel Öresund inte innebär en positiv skillnad för den biologiska mångfalden och reproduktionen och för fisket i sig?

Jag tycker att det är viktigt för branschen i sig att man värnar bestånden, för gör man inte det har man till slut ingenting kvar att fiska. Se till exempel på ålen, som Utbult själv nämnde.

Vad gäller den konkreta frågan om den försöksverksamhet med kamerakontroll som vi tar upp i rapporten vill jag understryka att vi säger att det ska vara just en försöksverksamhet i de sammanhang där man tror att det kan fungera. Bakgrunden till detta är att vi noterat att det finns ungefär 10 procent rapporterade felaktigheter vid de landningskontroller som har gjorts. Vi säger också att det inte ska vara en generell kameraövervakning. Det är därför jag använder ordet kamerakontroll – det ska vara selektivt mot den fisk som man landar.

Fler detaljer än så nämner vi som bekant inte i rapporten, men vi tycker att det här kan vara ett spår som man kan testa för att säkerställa att man landar rätt.

Anf. 224 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Fru ålderspresident! Jag hörde Jens Holm säga i sitt anförande att han inte vet vad som finns under havsytan. Det är ju riktigt; det ser man inte mycket av. De som har fiskat i många år, däremot, vet ganska bra hur fisken rör sig, hur den fungerar och hur man ska hantera den på bästa sätt.

Jag tänker inte be om ursäkt för att jag kommer från en familj som har fiskat sedan 1600-talet. Det vill jag gärna säga. Min fars två kusiner har också jobbat här i riksdagen som talespersoner för västkusten. Vi som är riksdagsledamöter har naturligtvis ett större perspektiv också när det gäller riket i stort.

Jag är inte så säker på att Jens Holm, med all den kunskap han har, kan vara riktigt säker på att det är just förbudet mot bottenrålning som är orsaken till att det finns mer fisk i havet, till exempel i Öresund. Det tror jag inte att du riktigt kan belägga, Jens Holm. Men det är ett bra sätt att förklara det – kanske lite enkelt också.

Jag skulle vilja fråga hur det är tänkt eftersom jag får höra att man ska kontrollera kameraövervakning. Jag förstår inte riktigt hur det är tänkt, om man ska kontrollera kamerorna. Vad är det man ska kontrollera – är det inte yrkesfiskarna och hur de hanterar sin fisk, hur de väger fisken och hur det fungerar? Var ska kamerorna sitta? Hur är det tänkt? Kan du förklara lite för mig som inte förstår riktigt hur det här ska genomföras?

Anf. 225 JENS HOLM (V) replik:

Fru ålderspresident! Detta om trålningsförbudet i Östersjön, som jag tror har funnits sedan någon gång på 1930-talet, står i en forskningsrapport som vi nämner i vår rapport. Jag tror att det var Havsmiljöinstitutet som tog fram den.

Det är ju fler än fiskarna som fiskar som vet hur det ser ut under havsytan. Det är till exempel forskare, och många forskare konstaterar att bottentrålning, åtminstone i dess konventionella mening, har en väldigt negativ inverkan på den biologiska mångfalden bland havslevande bottenarter.

Det är också därför, Roland Utbult, som Sverige har fattat beslut om att sträcka ut ett bottentrålningsförbud så långt ut som EU tillåter. En fråga där till Kristdemokraterna: Är det ett dåligt beslut? Är det ett beslut som Kristdemokraterna vill riva upp? Om ni inte tycker det, då tillstår ni ju faktiskt att det är viktigt att vidta åtgärder mot bottentrålning.

Vad gäller kamerakontrollen nämner vi som sagt inga detaljer i rapporten, men självklart ska kamerorna sitta på båtarna. Det är ju hela tanken. Att hela båtarna behöver filmas tror jag inte att det är någon som tänker sig, utan det är selektivt mot det som landar. Det är i alla fall det som vi har resonerat kring.

Anf. 226 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Fru ålderspresident! Tack, Jens Holm! När du säger att du har det här stora perspektivet säger du ändå att du stöder dig i stort sett helt på forskning.

Det som har hänt den sista tiden är att Havs- och vattenmyndigheten har öppnat dörrarna för yrkesfiskarna så att de har kommit in och fått delge sina kunskaper.

Tidigare har man förlitat sig på forskning. När ministern och jag debatterade här ställde jag frågan vad det var han förlitade sig på i det fallet. Var det bara forskning, eller var det också en dialog med yrkesfisket? Svaret jag fick då var att det är forskningen som gäller.

Nu har det hänt rätt mycket. Man har också bjudit in duktiga politiker, som sitter med och pratar om det här. Där har det faktiskt hänt mer, tycker jag, och jag tycker att Jens Holm borde göra lite annat än att enbart lyssna på forskningen.

Lyssna gärna på yrkesfiskarna! Du kanske har synen på det här att det är lite smått. Det är inte så många; det är kanske 1 000 företag. Men lyssna på dem! De vet vad som händer både på och under ytan.

Jag kan inte riktigt släppa det här med kameran och hur det ska övervakas. Vi talar om integritet och personlig integritet i andra sammanhang, men det gäller tydligen inte yrkesfisket. Kameran ska på något sätt ställas på båten. Den ska naturligtvis övervaka hur de här personerna agerar. Jag tycker att det är djupt kränkande. Det är också otroligt sorgligt att så många av politikerna har ställt sig bakom den här intentionen.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 3 maj.)

§ 18 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 26 april

2016/17:468 Uttalande om inbrottsstatistik

av *Jenny Petersson* (M)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2016/17:469 Korrekta personuppgifter hos myndigheter

av *Erik Andersson* (M)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2016/17:470 Export av vår miljöpåverkan

av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)

till miljöminister *Karolina Skog* (MP)

2016/17:471 Ekonomiskt stöd till svensk film

av *Cecilia Magnusson* (M)

till kultur- och demokratiminister *Alice Bah Kuhnke* (MP)

2016/17:472 Saudiarabien och FN:s jämställdhetsarbete

av *Christian Holm Barenfeld* (M)

till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2016/17:473 Åtgärder mot utländska stödligor

av *Mikael Oscarsson* (KD)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 26 april

2016/17:1277 Äldre som drabbas av undernäring

av *Katarina Brännström* (M)

till statsrådet *Åsa Regnér* (S)

2016/17:1278 Handel med id-handlingar

av *Maria Malmer Stenergard* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2016/17:1279 Ombildning till ägarlägenheter

av *Ewa Thalén Finné* (M)

till statsrådet *Peter Eriksson* (MP)

2016/17:1280 Införandet av nationell läkemedelslista

av *Barbro Westerholm* (L)

till statsrådet *Gabriel Wikström* (S)

2016/17:1281 Trygghet för barn till samkönade föräldrar

av *Barbro Westerholm* (L)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2016/17:1282 Statens anslag för att träna ledarhundar

av *Sofia Arkelsten* (M)

till statsrådet *Åsa Regnér* (S)

2016/17:1283 Regeringens syn på Saudiarabiens jämställdhetspolitik

av *Christian Holm Barenfeld* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:1284 Saudiarabiens plats i FN:s kvinnokommission

av *Elisabeth Svantesson* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:1285 Forskning om gödselkoncentrat

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2016/17:1286 Saudiarabien och FN:s kvinnokommission

av *Sofia Arkelsten* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1287 Vardagsbrotten

av *Jenny Petersson* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:1288 Rymdstrategi

av *Mathias Sundin* (L)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

Prot. 2016/17:101

27 april

§ 20 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 26 april

2016/17:1184 Lösning på bristen på tolkar

av *Ida Drougge* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1197 Organiserad brottslighet

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1240 Läskskatt

av *Sofia Fölster* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:1222 Verkställande av avvisningsbeslut

av *Sten Bergheden* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1223 Personer som gömmer sig efter utvisningsbeslut

av *Sten Bergheden* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1238 Kulturmiljöer på landsbygden

av *Sten Bergheden* (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2016/17:1229 Säljakt

av *Fredrik Christensson* (C)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:1230 Särskilda åtgärder efter terrordådet

av *Fredrik Eriksson* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1231 Flyttavgifter på pensionsförsäkringskapital

av *Dennis Dioukarev* (SD)
till statsrådet Per Bolund (MP)

2016/17:1236 En ny uppgraderad cancerstrategi

av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:1232 Kopparstöder i Bohuslän

av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2016/17:1233 Hushållsslavar

av *Amineh Kakabaveh* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1241 Höjd resolutionsavgift

av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:1235 Mikroplaster i kosmetik

av *Johan Hultberg* (M)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:1239 Hiv och andra smittsamma sjukdomar

av *Jenny Petersson* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:1228 Vitrysslands "parasitlag" och Sveriges agerande

av *Sofia Damm* (KD)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1242 Fällfångst av lodjur

av *Jens Holm* (V)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:1243 Säljakt

av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:1244 Häktet i Kalmar

av *Roger Haddad* (L)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:1245 Polishögskola i Skaraborg

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:1248 Småskalig vattenkraft

av *Sofia Fölster* (M)
till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:1249 Undernärda äldre

av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:1247 Givarkonferens för Jemen

av *Hans Linde* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1246 Datum för däckbyte

av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2016/17:1250 Tandläkarbrist och snabbspår

av *Amir Adan* (M)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

Sammanträdet leddes
av tjänstgörande ålderspresidenten Susanne Eberstein från dess början till
ajourneringen kl. 13.55,
av tredje vice talmannen därefter till och med § 13,
av ålderspresidenten därefter till och med § 15 anf. 146 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med § 15 anf. 164 (delvis) och
av tjänstgörande ålderspresidenten Susanne Eberstein därefter till dess
slut.

Vid protokollet

BRITT-MARIE HARTVIG

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 4 Utökning av antalet suppleanter	2
§ 5 Val av extra suppleant.....	2
§ 6 Anmälan om faktapromemoria	2
§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott.....	2
§ 8 Medborgarskap, Migration och asylpolitik, Anhöriginvandring och Arbetskraftsinvandring	3
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU14	3
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU15	3
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU16	3
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2016/17:SfU17	3
Anf. 1 YILMAZ KERIMO (S)	3
Anf. 2 JOHAN FORSSELL (M).....	5
Anf. 3 YILMAZ KERIMO (S) replik	9
Anf. 4 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	9
Anf. 5 YILMAZ KERIMO (S) replik	10
Anf. 6 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	10
Anf. 7 PAULA BIELER (SD).....	11
Anf. 8 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	15
Anf. 9 PAULA BIELER (SD) replik	15
Anf. 10 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	16
Anf. 11 PAULA BIELER (SD) replik	16
Anf. 12 MARIA FERM (MP)	17
Anf. 13 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	21
Anf. 14 MARIA FERM (MP) replik.....	21
Anf. 15 JOHAN FORSSELL (M) replik.....	22
Anf. 16 MARIA FERM (MP) replik.....	22
Anf. 17 PAULA BIELER (SD) replik	23
Anf. 18 MARIA FERM (MP) replik.....	24
Anf. 19 PAULA BIELER (SD) replik	24
Anf. 20 MARIA FERM (MP) replik.....	25
Anf. 21 JOHANNA JÖNSSON (C)	25
Anf. 22 PAULA BIELER (SD) replik	27
Anf. 23 JOHANNA JÖNSSON (C) replik.....	28
Anf. 24 PAULA BIELER (SD) replik	28
Anf. 25 JOHANNA JÖNSSON (C) replik.....	29
Anf. 26 FREDRIK MALM (L)	30
(forts. § 10).....	32
Ajournering.....	32
Återupptaget sammanträde.....	32
§ 9 Frågestund	33
Anf. 27 TREDJE VICE TALMANNEN.....	33
<i>Regeringen och Saudiarabiens medlemskap i FN:s kvinnokommission.....</i>	<i>33</i>
Anf. 28 TINA GHASEMI (M).....	33

Anf. 29 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	33
Anf. 30 TINA GHASEMI (M)	33
Anf. 31 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	34
<i>Omröstningen om Saudiarabiens inträde i FN:s</i>	
<i>kvinnokommission</i>	34
Anf. 32 PAULA BIELER (SD)	34
Anf. 33 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	34
Anf. 34 PAULA BIELER (SD)	34
Anf. 35 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	35
<i>Stöd till samlingslokaler på landsbygden</i>	35
Anf. 36 OLA JOHANSSON (C)	35
Anf. 37 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	35
Anf. 38 OLA JOHANSSON (C)	35
Anf. 39 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	36
<i>Omlokaliseringen av myndigheter</i>	36
Anf. 40 LEIF PETTERSSON (S)	36
Anf. 41 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	36
Anf. 42 LEIF PETTERSSON (S)	37
Anf. 43 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	37
<i>Klimatsamarbete med Kalifornien</i>	37
Anf. 44 STEFAN NILSSON (MP)	37
Anf. 45 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	37
Anf. 46 STEFAN NILSSON (MP)	38
Anf. 47 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	38
<i>Livsmedelsstrategins mål</i>	38
Anf. 48 LARS TYSKLIND (L)	38
Anf. 49 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	38
Anf. 50 LARS TYSKLIND (L)	38
Anf. 51 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	39
<i>Beskattningen av arbete</i>	39
Anf. 52 MARIA MALMER STENERGARD (M)	39
Anf. 53 Statsrådet PER BOLUND (MP)	39
Anf. 54 MARIA MALMER STENERGARD (M)	40
Anf. 55 Statsrådet PER BOLUND (MP)	40
<i>Den växande vildsvinsstammen</i>	40
Anf. 56 MAGNUS OSCARSSON (KD)	40
Anf. 57 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	40
Anf. 58 MAGNUS OSCARSSON (KD)	41
Anf. 59 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	41
<i>Havskonferensen och EU:s fiskeavtal med fattiga länder</i>	41
Anf. 60 JENS HOLM (V)	41
Anf. 61 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	41
Anf. 62 JENS HOLM (V)	42
Anf. 63 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	42
<i>Åtgärdsprogram för landsbygden</i>	42
Anf. 64 MARIANNE PETTERSSON (S)	42
Anf. 65 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	42
Anf. 66 MARIANNE PETTERSSON (S)	43
Anf. 67 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	43
<i>Idéburna aktörer i välfärden</i>	43

Anf. 68 JANINE ALM ERICSON (MP)	43
Anf. 69 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	43
Anf. 70 JANINE ALM ERICSON (MP)	44
Anf. 71 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	44
<i>Den vetenskapliga grunden för regeringens klimatsatsningar.....</i>	<i>44</i>
Anf. 72 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M)	44
Anf. 73 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	44
Anf. 74 JONAS JACOBSSON GJÖRTLER (M)	45
Anf. 75 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	45
<i>Vägslitageavgiften och bioekonomin.....</i>	<i>45</i>
Anf. 76 ANDERS ÅKESSON (C).....	45
Anf. 77 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	45
Anf. 78 ANDERS ÅKESSON (C).....	46
Anf. 79 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	46
<i>Tiggeriförbud</i>	<i>46</i>
Anf. 80 ADAM MARTTINEN (SD)	46
Anf. 81 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	46
Anf. 82 ADAM MARTTINEN (SD)	47
Anf. 83 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	47
<i>Regeringens mål för ekologisk produktion.....</i>	<i>47</i>
Anf. 84 BETTY MALMBERG (M).....	47
Anf. 85 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	48
Anf. 86 BETTY MALMBERG (M).....	48
Anf. 87 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	48
<i>Tillgången till socialt och ekologiskt hållbara varor</i>	<i>48</i>
Anf. 88 JOHANNA HARALDSSON (S)	48
Anf. 89 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	48
<i>Övertoner i samhällsdebatten.....</i>	<i>49</i>
Anf. 90 LARS BECKMAN (M)	49
Anf. 91 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	49
Anf. 92 LARS BECKMAN (M)	50
Anf. 93 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	50
<i>Postgång på landsbygden.....</i>	<i>50</i>
Anf. 94 LOTTA FINSTORP (M).....	50
Anf. 95 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	50
Anf. 96 LOTTA FINSTORP (M).....	50
Anf. 97 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	51
<i>Venezuela och Sveriges agerande i FN:s säkerhetsråd.....</i>	<i>51</i>
Anf. 98 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	51
Anf. 99 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	51
Anf. 100 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	52
Anf. 101 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	52
<i>Stöd till demokratiska rörelser i världen.....</i>	<i>52</i>
Anf. 102 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	52
Anf. 103 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	52
Anf. 104 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	53
Anf. 105 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	53
<i>En gemensam statlig molntjänst för myndigheternas it-drift.....</i>	<i>53</i>
Anf. 106 CARL SCHLYTER (MP).....	53
Anf. 107 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	53

Anf. 108 CARL SCHLYTER (MP)	54
Anf. 109 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	54
Anf. 110 TREDJE VICE TALMANNEN	54
§ 10 (forts. från § 8) Medborgarskap, Migration och asylpolitik, Anhöriginvandring och Arbetskraftsinvandring (forts. SfU14, SfU15, SfU16 och SfU17).....	54
Anf. 111 PAULA BIELER (SD) replik.....	54
Anf. 112 FREDRIK MALM (L) replik	55
Anf. 113 PAULA BIELER (SD) replik.....	55
Anf. 114 FREDRIK MALM (L) replik	56
Anf. 115 ARON MODIG (KD).....	56
Anf. 116 HÅKAN SVENNELING (V).....	59
(Beslut fattades under § 13.).....	60
§ 11 Tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner	60
Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU33.....	60
Anf. 117 HÅKAN SVENNELING (V).....	60
Anf. 118 BÖRJE VESTLUND (S).....	62
(forts. § 14).....	64
Ajournering.....	64
Återupptaget sammanträde	64
§ 12 Beslut om ärende som slutdebatterats den 26 april	65
UU11 Policyramverk för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd	65
§ 13 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	65
SfU14 Medborgarskap.....	65
SfU15 Migration och asylpolitik	66
SfU16 Anhöriginvandring	68
SfU17 Arbetskraftsinvandring	69
§ 14 (forts. från § 11) Tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner (forts. FiU33).....	70
Anf. 119 HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	70
Anf. 120 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	70
Anf. 121 HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	71
Anf. 122 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	72
Anf. 123 ANETTE ÅKESSON (M).....	72
Anf. 124 HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	73
Anf. 125 ANETTE ÅKESSON (M) replik.....	73
Anf. 126 HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	74
Anf. 127 ANETTE ÅKESSON (M) replik.....	74
Anf. 128 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	75
Anf. 129 HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	76
Anf. 130 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	77
Anf. 131 HÅKAN SVENNELING (V) replik.....	77
Anf. 132 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	78
Anf. 133 JAN ERICSON (M)	78
(Beslut skulle fattas den 3 maj.)	79
§ 15 Väg- och fordonsfrågor	79
Trafikutskottets betänkande 2016/17:TU14	79

Anf. 134	KARIN SVENSSON SMITH (MP)	79
Anf. 135	LEIF PETTERSSON (S)	82
Anf. 136	STEN BERGHEDEN (M)	84
Anf. 137	LEIF PETTERSSON (S) replik	87
Anf. 138	STEN BERGHEDEN (M) replik	87
Anf. 139	LEIF PETTERSSON (S) replik	88
Anf. 140	STEN BERGHEDEN (M) replik	89
Anf. 141	KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik	89
Anf. 142	STEN BERGHEDEN (M) replik	90
Anf. 143	KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik	90
Anf. 144	STEN BERGHEDEN (M) replik	91
Anf. 145	JIMMY STÅHL (SD)	91
Anf. 146	ANDERS ÅKESSON (C)	93
Anf. 147	KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik	96
Anf. 148	ANDERS ÅKESSON (C) replik	96
Anf. 149	KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik	97
Anf. 150	ANDERS ÅKESSON (C) replik	97
Anf. 151	LEIF PETTERSSON (S) replik	98
Anf. 152	ANDERS ÅKESSON (C) replik	98
Anf. 153	LEIF PETTERSSON (S) replik	99
Anf. 154	ANDERS ÅKESSON (C) replik	99
Anf. 155	EMMA WALLRUP (V)	100
Anf. 156	ANDERS ÅKESSON (C) replik	102
Anf. 157	EMMA WALLRUP (V) replik	102
Anf. 158	ANDERS ÅKESSON (C) replik	103
Anf. 159	EMMA WALLRUP (V) replik	103
Anf. 160	LARS TYSKLIND (L)	104
Anf. 161	EMMA WALLRUP (V) replik	106
Anf. 162	LARS TYSKLIND (L) replik	107
Anf. 163	EMMA WALLRUP (V) replik	107
Anf. 164	LARS TYSKLIND (L) replik	108
Anf. 165	LEIF PETTERSSON (S) replik	108
Anf. 166	LARS TYSKLIND (L) replik	109
Anf. 167	LEIF PETTERSSON (S) replik	109
Anf. 168	LARS TYSKLIND (L) replik	110
Anf. 169	ROBERT HALEF (KD)	110
Anf. 170	BIRGER LAHTI (V)	112
	(Beslut skulle fattas den 3 maj.)	113
§ 16	Skogspolitik	114
	Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2016/17: MJU13	114
Anf. 171	JOHAN HULTBERG (M)	114
Anf. 172	RUNAR FILPER (SD)	116
Anf. 173	ESKIL ERLANDSSON (C)	119
Anf. 174	JENS HOLM (V)	120
Anf. 175	JOHAN HULTBERG (M) replik	122
Anf. 176	JENS HOLM (V) replik	122
Anf. 177	JOHAN HULTBERG (M) replik	123
Anf. 178	JENS HOLM (V) replik	123
Anf. 179	ISAK FROM (S)	124
Anf. 180	JENS HOLM (V) replik	127
Anf. 181	ISAK FROM (S) replik	127

Anf. 182	JENS HOLM (V) replik	128
Anf. 183	ISAK FROM (S) replik	128
Anf. 184	JOHAN HULTBERG (M) replik	129
Anf. 185	ISAK FROM (S) replik	129
Anf. 186	JOHAN HULTBERG (M) replik	130
Anf. 187	ISAK FROM (S) replik	130
Anf. 188	STINA BERGSTRÖM (MP)	131
Anf. 189	JOHAN HULTBERG (M) replik	133
Anf. 190	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	134
Anf. 191	JOHAN HULTBERG (M) replik	134
Anf. 192	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	135
Anf. 193	JENS HOLM (V) replik	135
Anf. 194	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	136
Anf. 195	JENS HOLM (V) replik	136
Anf. 196	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	137
Anf. 197	LARS TYSKLIND (L).....	137
Anf. 198	LARS-AXEL NORDELL (KD).....	139
Anf. 199	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	140
Anf. 200	LARS-AXEL NORDELL (KD) replik.....	141
Anf. 201	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	141
Anf. 202	LARS-AXEL NORDELL (KD) replik.....	141
Anf. 203	BIRGER LAHTI (V).....	142
Anf. 204	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	143
Anf. 205	BIRGER LAHTI (V) replik.....	144
Anf. 206	STINA BERGSTRÖM (MP) replik	144
Anf. 207	BIRGER LAHTI (V) replik.....	144
	(Beslut skulle fattas den 3 maj.)	145
§ 17	Fiskeripolitik	145
	Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2016/17: MJU14	145
Anf. 208	JESPER SKALBERG KARLSSON (M)	145
Anf. 209	MARTIN KINNUNEN (SD)	147
Anf. 210	ESKIL ERLANDSSON (C).....	148
Anf. 211	JENS HOLM (V).....	149
Anf. 212	LARS TYSKLIND (L).....	151
Anf. 213	MARIANNE PETERSSON (S).....	153
Anf. 214	JESPER SKALBERG KARLSSON (M) replik	155
Anf. 215	MARIANNE PETERSSON (S) replik.....	156
Anf. 216	JESPER SKALBERG KARLSSON (M) replik	156
Anf. 217	MARIANNE PETERSSON (S) replik.....	156
Anf. 218	LARS TYSKLIND (L) replik	156
Anf. 219	MARIANNE PETERSSON (S) replik.....	157
Anf. 220	LARS TYSKLIND (L) replik	157
Anf. 221	MARIANNE PETERSSON (S) replik.....	158
Anf. 222	ROLAND UTBULT (KD)	158
Anf. 223	JENS HOLM (V) replik	160
Anf. 224	ROLAND UTBULT (KD) replik.....	160
Anf. 225	JENS HOLM (V) replik	161
Anf. 226	ROLAND UTBULT (KD) replik.....	161
	(Beslut skulle fattas den 3 maj.)	161
§ 18	Anmälan om interpellationer.....	162

Prot. 2016/17:101	§ 19	Anmälan om frågor för skriftliga svar	162
27 april	§ 20	Anmälan om skriftliga svar på frågor	163
-----	§ 21	Kammaren åtskildes kl. 22.50.	165

Tryck: Elanders, Vällingby 2017